

2/16⁷

27.10.95

זיכוי : ורד / 3 יפ"י

שם תיק: לשכת רה"מ יצחק רבין - ביקור באו"ם

מזהה פנימי: **7657/2-א**

מזהה פריט: R0003299

תאריך הדפסה: 10/11/2022 כתובת: 2-111-3-3-2

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם מזכ"ל האו"ם - גאלי
יום ו', 20.10.95, שעה 11:00

נקודות לשיחה

1. סקירת תהליך השלום על ערוציו השונים.
2. פיתוח כלכלת האזור והשטחים ומעורבות האו"ם בכך (בכלל זה ועידת עמאן, השקעות, "התורמות". פרויקטים של ססו"ת ו- U.N.D.P והצורך בהגברת השקעות האו"ם בשטחים).
3. עקרון האוניברסליות של האו"ם ואי החלתו לגבי ישראל (ישראל הינה המדינה היחידה שאינה כלולה בשום איזור גיאו-פוליטי).
4. השתלבות ישראל בכוחות שלום ובפעילות האו"ם וסוכנויותיו (ובכלל זה בארצות שלישיות).
5. המשך השינוי בהחלטות העצרת הכללית והתאמתן למציאות המתגבשת באזור (בכלל זה ידי קבלת "החלטה חיובית" מעודכנת).
6. רון ארד - הערכה לפעילות שליח המזכ"ל.

הולנדי'ה

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם נשיא הונגריה, ארפאד גנץ
יום ו', 20.10.95, שעה 16:00

נושאים לשיחה

1. ציון היחסים הטובים בין המדינות שבאו לידי ביטוי בשורה ארוכה של ביקורים רמי דרג מ- 2 המדינות (כולל הנשיא עצמו שביקר בארץ). בנובמבר, יבקר בארץ שה"ח ההונגרי. ייתכן ויחזרו על הזמנתם העומדת לרה"מ לביקור גומלין בהונגריה (גם כשר הביטחון).
2. סקירת תהליך השלום (כזכור הונגריה על פי בקשתה ובהמלצתנו, צורפה לשיחות הרבצ"ד למים ולפיתוח כלכלי אזורי).
3. אנטישמיות ויהודים - לשבח את הקו שהוביל רה"מ הורן מאז בחירתו לפיו הכיר באחריות הונגריה לשואה ולאנטישמיות שקדמה לה. הנשיא ליברל וכדאי לשאול לדעתו למצב האנטישמיות והיהודים בהונגריה כיום (80-100 אלף יהודים כיום בהונגריה).
- כלכלה - היקף הסחר כ- 75 מיליון דולר לשנה. היקף ההשקעות הישראליות נאמד בכ- 400 מיליון דולר, חלקם בפרויקטים משותפים (השקיה, טקסטיל, מרכזים רפואיים, בניה, טלקומוניקציה, הלוויין "עמוס" ועוד).

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

צבא/ר: (אור ג' 110)

ג' בתשרי תשנ"ו
27 בספטמבר 1995

1687222

יחסי הונגריה - ישראל

1. הונגריה היתה המדינה המזרח-אירופאית הראשונה שחידשה את היחסים הדיפלומטיים המלאים עם ישראל בספטמבר 1989 (משרד אינטרסים ישראלי פעל מאפריל 1988). זאת, לאחר התקופה הקומוניסטית בה קיימה קשרים ענפים עם העולם הערבי, שהתבטאו במסחר, השקעות, חילופי סטודנטים וכד'.

2. במאי 1990, עם חלופי הממשלה ועליית הסוציאליסטים לשלטון הפגינה הונגריה מדיניות מאוזנת יותר כלפי המזה"ת ולעיתים ידידותית. הדבר התבטא ב:

א) הצבעות הונגריה באו"ם בנושאים הקשורים לישראל. אם כי כיום "מישרים קו" עם הצבעות האיחוד האירופי.

ב) התנצלות שה"ח ההונגרי, לסלו קובץ', בפני כנס של הקונגרס היהודי העולמי, על מעשי הונגריה בתקופת השואה.

ג) קשרים מיוחדים המתקיימים בין הסוציאליסטים למפלגת העבודה. המפלגה סייעה לעמיתתה ההונגרית להתקבל לאינטרנציונל הסוציאליסטי ואף שלחה לבודפשט את מר דב פאר כנציגה הקבוע למרכז אירופה.

ד) שורת ביקורים רמי-דרג: מצד ההונגרים ביקרו רוה"מ המנוח יוזף אנסל, הנשיא, שה"ח, יו"ר הפרלמנס, שר האוצר, הבריאות, המשפטים העבודה והתמ"ס. מצידנו ביקרו בהונגריה הנשיא הרצוג, רוה"מ שמיר, יו"ר הכנסת, שה"ח שרי המשטרה והמשפטים, שר החינוך סגן שר הבסחון ומבקרת המדינה.

3. עיקר האינטרסים ההונגריים במזה"ת בכלל ובישראל בפרט הם כלכליים. שוקי ערב מוערכים בהונגריה בכמיליארד דולר לשנה, ולסוריה, לוב ועיראק חובות להונגריה על סך מאות מליוני דולרים. הונגריה מעוניינת לזכות בנתח מהפרוייקטים השונים הצפויים בשטחי האוסונומיה, ולפיכך ביקשה לקחת חלק בשיחות הרבצ"ד. בהמלצתנו, צורפה הונגריה לקבוצת העבודה למים ולפיתוח כלכלי איזורי.

4. מאז חידוש היחסים יש התפתחות בקשרים בין המדינות בתחומים הבאים:

א) כלכלה ומסחר

בשנת '91 נחתמו הסכמי מניעת כפל מס והגנה על השקעות. בנוב' '91 הוקמה לשכת המסחר ישראל-הונגריה, וכיום נערכים דיונים מתקדמים לקראת חתימה על הסכם איזור סחר חופשי. ככלל, מתקיים בין המדינות סחר מגוון במזון, מוצרי חקלאות, כימיקלים, מכשור רפואי וכו'. בהונגריה פועלים כמאה יצואנים ישראליים ונתוני הסחר עמה כמעט מאוזנים ועומדים על 75 מליון דולר לשנה. בהונגריה הוקמו כ-45 פרוייקטים משותפים ביניהם: מפעל לאביזרי השקיה (קיבוץ נען), מרכז

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

סקסטיל (איזנברג) ומרכז רפואי (אלביט-אלסינט). השקעות ניכרות יש בתחום התשתית בסלקומוניקציה, לוויין תקשורת (תואם עמוס) ובינוי. במו"מ נמצאים פרויקטים נוספים. הסך הכולל של הפרוייקטים מוערך בכ-400 מליון דולר.

(ב) חתימת הסכמים

בתחומי תעופה, בריאות, פסור מאשרות, שת"פ מדעי וסכנולוגי, חילופי נוער, תקשורת, שת"פ בתחומי תרבות וחינוך, אנרגיה, הגנת הסביבה, חקלאות, ושימוש בלוויין.

(ג) תרבות ומדע

פעילות תרבותית ענפה כגון תרגום ספרות עברית, הופעות של להקות מחול, מקהלות, תערוכות וכיו"ב. (בקיץ האחרון הופיעה בבודפשט התזמורת הפילהרמונית וזכתה להדים חיוביים). לפני כשנתיים ייסד מכון ויצמן את אגודת ידידי המכון בהונגריה, שמטרתה להגביר את השת"פ בין מדענים משתי המדינות.

(ד) אגודות ידידות

בהונגריה קיימות 9 אגודות ידידות הונגריה-ישראל. האגודות מסייעות בנייד תערוכות הסברה ותרבות, אומנים ומרצים ישראלים וכיו"ב. השנה אף התקיים כנס ארצי של כל האגודות. הפעילות שבהן הן:
VAC, DEBRECEN, ZALAEGRSZEG, BUDAPEST, SIOFOK.
להונגריה וישראל אגודת ידידות בין-פרלמנטרית בה חברים כ-20 חברי פרלמנט מכל הסייעות. בראשה עומד יו"ר ועדת החוץ של הפרלמנט EORSI MATYAS (שהוא, אגב, יהודי).
כמו כן 13 ערים בהונגריה מקיימות "ברית ערים תאומות" עם 13 ערים בישראל (ביניהן ת"א-בודפשט). אלו מקיימות פעילות של חילופי נוער, משלחות, תרבות וכו'.

(ה) הדרכה וסיוע

משתלמים הונגרים נשלחים לישראל וישראל מצידה שולחת קורסים להונגריה (בעיקר בתחומי בריאות וסכנולוגיה). בהונגריה לומדים כ-200 ישראלים בתחומי הרפואה והמשפט.

(ו) תיירות

בשנה האחרונה ביקרו בישראל כ-12,000 הונגרים ואילו בהונגריה ביקרו כ-40,000 ישראלים.

5. יהודים

הקהילה היהודית מונה 80-100 אלף איש. רובם חיים בבודפשט. הקהילה היא ניאולוגית (זרם מעין רפורמיסטי) ובנוסף קיימת קהילה אורתודוקסית קטנה. בראש הקהילה עומדים GUSTAV ZOLTAI - מנכ"ל הקהילות היהודיות ו-PETER FELDMAYER - נשיא הקהילות (תפקידו יצוגי בעקרו). הרב הראשי של הונגריה הוא JOSEF SCHWEITZER.

6. מאז שינוי המשטר הוקמו ארגונים יהודיים הפעילים במידות שונות, ביניהם אגודת התרבות היהודית MAZSIKE, חוג עונג שבת, אגודת סטודנטים יהודיים, "בני ברית" וכו', והתפתחה מערכת החינוך היהודית (3 בתי"ס ו-3 גנים) בה לומדים כ-3000 תלמידים. יש לציין כי מרבית יהודי בודפשט אינם חשים הזדהות עם מנהיגות הקהילה הקיימת וארגוניה.

7. היהודים מעוררים היטב בכל תחומי החיים בהונגריה וזוכים לייצוג ניכר בפוליטיקה, במנהל ובמקצועות החופשיים. האישיות היהודית בעמדה הבכירה ביותר בפוליטיקה ההונגרית היא השר הממונה על ההפרטה TAMAS SUCHMAN. כן בולטים נשיא מפלגת הדמוקרטים החופשיים IVAN PETO ועמיתו למפלגה, MATYAS EORSI, יו"ר ועדת החוץ של הפרלמנט.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

8. לאחרונה נעשים באמצעות איל"ר מאמצים רבים להשבת הרכוש היהודי והשגת פיצויים הולמים ליהדות הונגריה. יצויין כי קצב החזרת הרכוש וגובה הפיצויים תלויים במצבה הכלכלי של הונגריה ובזרם הפונים אליה.

9. אנטישמיות
אין אנטישמיות ממוסדת אך יש אנטישמיות "עממית". לקראת הבחירות הקודמות הורגשה עליה בפעילות האנטישמית. יחד עם זאת חברי פרלמנט קיצוניים, שניסו להתמודד באופן עצמאי בבחירות, נכשלו.

mic
פ' 2017

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם נשיא אוסטריה, ד"ר תומס קלסטיל
יום ו', 20.10.95, שעה 17:00

נושאים לשיחה

1. הבעת קורת רוח מהתפתחות יחסי אוסטריה-ישראל בשלוש השנים האחרונות, בעיקר במישור המדיני: הרחבת הדיאלוג המדיני וחילופי ביקורים בדרגים מדיניים.
 2. עדכון בנושא תהליך השלום.
 3. הסיוע האוסטרי לפלשתינאים: עד כה לא קוימה הבטחת הקנצלר ורניצקי לשה"ח פרס, (בוועידת אבש"א בבודפשט) להגדיל את סכום התרומה האוסטרית ב- 10 מיליון דולר. העילה (האמיתית) לכך: קיצוץ דרסטי בתקציב המדינה, שהשפיע מיידית על קיצוץ סיוע החוץ. עם זאת, הובטח לנביל שעת בעת ביקורו בווינה לפני זמן לא רב, להפשיר 100 מיליון שילינג (מתוך 300 מיליון שהתחייבו לתרום) בהדרגה לצורך בניית דיור בעזה. שאר המאתיים מיליון עודם מוקפאים.
 4. סכנת האיום האירני. אוסטריה מאמינה בניהול דו-שיח ביקורתי עם אירן. מקיימת עמה קשרי סחר וכלכלה. ממשלת אוסטריה פרסה חובות אירניים ממשלתיים בהיקף של כ- 400 מיליון דולר. שר התחבורה והתשתיות הציבוריות האוסטרי, ויקטור קלימה, קרא להשתתפות ארצו בתכנית החומש הכלכלית השנייה של אירן.
- האוסטרים ביקורתיים מאוד כלפי אירן בנושאי רושדי וז'א, מעלים באוזניהם תמיד, לפי בקשתנו, נושא רון ארד. שה"ח של אירן וסגנו מבקרים בווינה לעיתים מזומנות.

1619547

9 באוגוסט 1995

סקירה על יחסי ישראל-אוסטריה

סיום 'עידן וולדהיים' בקייץ 1992 הכשיר הקרקע לפתיחתו של פרק חדש ביחסים הבילטרליים. גולות-הכותרת של תקופת הנורמליזציה ביחסים היו ביקורו של שה"ח שמעון פרס בווינה בדצמבר 1992 וביוני 1994, ביקורו של הקנצלר ורניצקי בישראל בחודש יוני 1993 וביקור הנשיא קלסטיל בנובמבר 1994, כאשר במקביל לביקורים אלה חלה התפתחות ניכרת בהיקף הקשרים:

במישור המדיני:

- הרחבת הדיאלוג המדיני וחילופי-ביקורים בדרגים מדיניים: מהצד האוסטרי: ביקור נשיא אוסטריה קלסטיל מצטרף לסדרת ביקורים רמי-דרג שהתקיימו בשנתיים האחרונות: נשיא הפרלמנט פושר, הקנצלר ורניצקי, ס/הקנצלר בוסק, שר המדע והתרבות שולתן, השרה לענייני נוער ומשפחה סוניה מוזר והשרה לענייני איכות-הסביבה ראוך-קאלאת. כ'כ ביקר מזכ"ל משה'ח שלנברג. בחודש יולי ביקר בישראל שר התחבורה והתעשיות הלאומיות, ויקטור קלימה, בלוויית משלחת תעשיינים/יזמים.

מהצד הישראלי: בנובמבר 1994 התקיים ביקור שר התמ"ס חריש ובדצמבר ביקור מנכ"ל משה'ח סביר, וביקור שר הכלכלה והתכנון פרופ' שטרית. במהלך 1995 ביקרו באוסטריה: שר הבריאות אפרים סנה (פברואר), ס/שה"ח ביילין (אפריל).

ביולי 1995 נפגש שה"ח פרס בווינה עם הקנצלר וראניצקי ושה"ח וולפגאנג שיסל.

בנוסף לנ"ל סוכם על קיום פורום דיאלוג מדיני בין משרדי-החוץ במהלך 1995.

במישור הבטחוני:

- הוסרו המגבלות המדיניות מיבוא בטחוני מישראל, אך מעיב על כך ביטול מכרז התחמושת (פגזי מצרר ארטילרי) בו זכתה תע"ש (מרץ 95) על ידי משרד ההגנה האוסטרי.

קשרי התרבות החינוך והמדע:

- בפברואר 1994 חתם ס/הקנצלר בוסק (במהלך ביקורו בישראל) על הסכם לשת"פ בתחום המדע והטכנולוגיה.

- קשרי התרבות הדוקים מאוד למרות העדר הסכם-תרבות (מתנהל מו'מ וכבר גובשה טיוטת הסכם). חל גידול ניכר בהיקף ארועי-התרבות הישראלים באוסטריה.

- חלה התפתחות רבה בקשרים בתחום החינוך (בתכנון חילופי משלחות בנושא הוראת השואה) ובקשרים עם מוסדות אקדמיים ומכוני מדע.

קשרי הכלכלה והמסחר:

נפח הסחר בשנת 1994:
יבוא מאוסטריה לישראל: 128 מליון דולר.
יצוא מישראל לאוסטריה: 78 מליון דולר.

- התרחבה פעילות לשכת מסחר אוסטריה-ישראל.

- נספח כלכלי הוצב בשגרירות בווינה החל מאוגוסט 1994.

קשרי מש"ב:

שת"פ משבי טרילטרלי ישראל - אוסטריה באלבניה. בחודש אפריל '95 התקיים בישראל קורס מיוחד בנושא חקלאות עבור משתלמים מאלבניה במימון ישראלי - אוסטרי.

אוסטריה ותהליך השלום:

הן הדרגים המדיניים והן דעת הקהל באוסטריה קיבלו בסיפוק רב את חתימת הצהרת העקרונות ואת ההכרה ההדדית ישראל-אש"פ בספטמבר 1993.
אוסטריה פעילה מאוד במסגרת השיחות הרבצ"ד. יזמה ועידת שלום לנוער מהמזה"ת ביולי '94, ומפגש המשך בווינה של נוער ערבי-ישראלי (15-9 באוגוסט '95), והשתתפה באופן פעיל בוועידת קזבלנקה, כשבראש המשלחת האוסטרית עמד הקאנצלר וראניצקי.

במסגרת ק"ע למים, הוצע פרויקט חממות בשת"פ מרובע בין אוסטריה, ישראל, פלסטינים ותוניסיה. למרות מחוייבות משרד הפיתוח והשת"פ האוסטרי לפרוייקט בתחילה, ירדו ממנו האוסטרים מפאת קשיים בהשגת תקציב מתאים (כ-8 מיליון דולר).

סיוע לפלסטינים:

בפגישה עם שעת' ביוני האחרון בווינה, הבהירו האוסטרים שתקציב הסיוע האוסטרי בסך 200 מיליון שילינג מוקפא עקב קיצוצים דרסטיים בתקציב המדינה. עם זאת, הבטיחו להפשיר בהדרגה 110 מיליון שילינג (כ-10 מיליון דולר) לצרכי פרויקט דיור בעזה.

נכון לשנת '94 אוסטריה התחייבה להעביר סיוע בסך 9.3 מיליון דולר, אך בפועל העבירה 1.7 מיליון דולר. סך ההתחייבות האוסטרית לשנים '98-1994 עומדת על 11.7 מיליון דולר. לגבי '95, הסכום אותו אמורה אוסטריה להעביר הינו 2.3 מיליון דולר.

ביולי '95 ביקרו, בנפרד, שר התחבורה והתעשיות הלאומיות, ויקטור קלימה, ומזכירת המדינה במשה"ח האוסטרי בניטה פררו-ואלדנר, בעזה ונפגשו עם ערפאת ובכירים מהרש"פ ודנו עמם על הושטת סיוע כלכלי והומאניטרי.

חגי שגריר
9 באוגוסט 1995

אוסטריה - נתוני יסוד

אוכלוסיה : 7.8 מיליון

שטח : 83,858 קמ"ר

עיר בירה : וינה

ערים מרכזיות (עפ"י אוכלוסיה) : גראץ, לינץ, זלצבורג, אינסברוק.

גבולות עם : גרמניה, שוויץ, ליכטנשטיין איטליה, סלובניה, הונגריה, סלובקיה, צ'כיה.

"יום לאומי" : 26 באוקטובר (תאריך קבלת ההחלטה בנושא נייטרליות בשנת 1955).

נשיא (פדראלי) : תומאס קלסטיל (מזוהה עם "מפלגת העם" השמרנית).

נשיא הפרלמנט : היינץ פישר (סוציאל-דמוקרט).

ראש-ממשלה (קנצלר) : פרנץ ורניצקי (סוציאל-דמוקרט).

ס/הקנצלר : וולפגאנג שיסל ("מפלגת העם").

שר-החוץ : וולפגאנג שיסל ("מפלגת העם").

מכנה פוליטי : רפובליקה דמוקרטית בעלת מכנה פדראלי של 9 מחוזות.

בחירות : הבחירות האחרונות נערכו ב-9.10.1994

מכנה מוסדות השלטון : "האסיפה הלאומית" מורכבת משני בתי-נבחרים : בית תחתון ובו 183 מושבים ובית עליון ובו 63 מושבים.

ממשלה נוכחית : קואליציה רחבה של שתי המפלגות הגדולות ("מפלגת העם" והמפלגה הסוציאל-דמוקרטית).

תל"ג : 177 מליארד דולר.

תל"ג לנפש : 22654 דולר.

השתייכות לארגונים בינלאומיים ואיזוריים :

אוסטריה הצטרפה לאיחוד האירופי ב-1 לינואר 1995.

אוסטריה חברה פעילה באו"ם, באכש"א ובמועצת אירופה וכן בארגון "היוזמה המרכז אירופית".

במסגרת המו"מ לגבי הצטרפותה של אוסטריה לאיחוד האירופי נדון גם נושא הצטרפותה לארגון נאט"ו או לחילופין לארגון WEU.

נשיא אוסטריה ד"ר תומס קלסטיל - THOMAS KLESTIL

נולד ב - 4.11.1932 בווינה.
בוגר ביה"ס יסודי ותיכון בווינה. בוגר האוניברסיטה לכלכלה בווינה. קיבל תואר
דוקטור ב - 1957.
נשוי ל - EDITH MARIE ואב לשלושה ילדים (אורסולה, תומס, סטפן).

- 1957 - 1959 - משרד התיאום הכלכלי במשרד רה"מ, וינה.
1959 - 1962 - חבר במשלחת אוסטריה לאירגון לכלכלה, שת"פ ופיתוח (OECD) בפאריס
1962 - 1966 - שגרירות אוסטריה בווינה.
1966 - 1969 - מזכיר בלשכת הקנצלר.
1969 - 1974 - קונסול כללי של אוסטריה בלוס אנג'לס.
1974 - 1978 - מנהל מחלקה באגף לאירגונים בינ"ל במשרד החוץ.
1978 - 1982 - הנציג הקבוע של אוסטריה לאו"ם, ניו - יורק.
1982 - 1987 - שגריר אוסטריה בארה"ב.
1987 - 1992 - מזכיר כללי של משרד החוץ.
1992 - נבחר כנשיא אוסטריה.

מוסד הנשיאות:

נשיא המדינה באוסטריה הוא אמנם גם המפקד העליון של הצבא,
אך התפקיד הינו בעקרון תפקיד ייצוגי. הנשיא נבחר
לתקופת-כהונה של 6 שנים (ורשאי להבחר לקדנציה אחת נוספת).

דר' תומאס קלסטיל (KLESTIL) שנשבע אמונים ב- 8 ביולי 1992
הינו נשיאה השביעי של אוסטריה מאז שנת 1945. קורט וולדהיים
נשיאה ה- 6 של אוסטריה (1986-92) ותומאס קלסטיל הינם
הנשיאים היחידים בהסטוריה של הרפובליקה השניה שרקעם
הפוליטי הינו 'מפלגת העם'. עד לבחירת וולדהיים כל הנשיאים
היו מועמדי המפלגה הסוציאליסטית.

קלסטיל החל תקופת כהונתו בנסיון להעניק מימד חדש למוסד
הנשיאות האוסטרי, זאת לאחר שש השנים שבמהלכן היו הנשיא
ואוסטריה עצמה למעשה מבודדים מהזירה הבינלאומית. קלסטיל,
הדיפלומט המקצועי, פועל רבות לפיתוח קשריה הבינלאומיים של
האוסטריה ושיקום הדימוי והיוקרה הלאומית.

אינצונז'ה

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם נשיא אינדונזיה, סוהרטו
יום שבת, 21.10.95, שעה 18:15
בפגישה ישתתף גם שה"ח, ALI ALATAS

נושאים לשיחה

1. **עדכון בהתפתחויות בתהליך השלום תוך דגש על היחסים-פורמליים והבלתי פורמליים - עם מדינות מוסלמיות (מפרץ, צפון אפריקה) כחלק וכפועל יוצא מהתהליך המדיני.**
2. **צעדים לקידום יחסים בילטרליים טרם כינון יחסים דיפלומטיים.**
- א. **בתחום הכלכלי**
מתן היתר לסחר בין שתי המדינות. כזכור, סוהרטו נתן הסכמתו בשיחה עם רה"מ (אוקטובר '93) לקשרי מסחר כל עוד לא יינתן פרסום. מזה שנתיים, מאז הפגישה בג'קרטה, לא ניתן להצביע על קידום יחסי מסחר.
הסרת החרם השני והשלישי (דוגמת סעודיה והמפרץ). השתתפות אינדונזיה בוועידת עמאן בדרג בכיר (בקזבלנקה השתתף יועץ הנשיא לכלכלה פרופ' אמיל סלים).
השתתפות ב"וועידת עסקים קטנים" בנובמבר '95 בת"א.
פתיחת נציגויות כלכליות או לחילופין, ייצוג הדדי ע"י חברה מסחרית שתרכז פעילות כלכלית בת"א ובג'קרטה.
- ב. **תיירות**
פישוט תהליך אישור אשרות לקבוצות ובייחוד לבודדים. התהליך לבודדים מסורבל וארוך (שניים/שלושה חודשים).
- קידום והרחבת היחסים במישור PEOPLE TO PEPOLE. במסגרת החלטות משה"ח לקדם היחסים עם ישראל, הוחלט על מדיניות אליה מתייחסים כ- PEOPLE TO PEOPLE.

להלן דוגמאות בנושאים בקטגוריה זו שאינם מיושמות:

- מתן היתר לנציגי התקשורת לבקר בישראל לסיקור ודיווח באמצעי התקשורת באינדונזיה.

- הסרת ההגבלות על קשרי ספורט.

- הסרת ההגבלות על קשרי דואר מאינדונזיה לישראל.

- עידוד והסרת הגבלות על קשרים בתחום האקדמי.

- עידוד והסרת הגבלות על קשרים בתחום החינוך.

- עידוד והסרת הגבלות לקיום דו שיח בינדתי.

- עידוד והסרת הגבלות על שיגור משתלמים לקורסי מש"ב.

3. קבלת הערכות סוהרטו לגבי קצב ההתקדמות לקראת נרמול היחסים.

ג' באלול תשנ"ה
29 באוגוסט 1995
103.01

1647520

הנדון: אינדונזיה-ישראל - יחסים בילטרליים ונקודות לשיחה

א. יחסים בילטרליים:

1. תהליך השלום הניב עד כה מספר צעדים מצידה של אינדונזיה כגון:
 - א. מתן היתר לישראלים להכנס לאינדונזיה אפילו על בסיס אינדיבידואלי ולאינדונזים להגיע לביקורי תיירות בארץ ועוד.
 - ב. הדרכון האינדונזי תקף לישראל.
 - ג. קיום דיאלוג מוסלמי יהודי בהשתתפות ראש הארגון המוסלמי הגדול ביותר באינדונזיה עבדול רחמן והיד.
 - ד. מתן היתר לעתונאים אינדונזים להגיע ארצה ולפרסם לאחר מכן את רשמיהם.
 - ה. התפתחות מסויימת בנושא הסחר (ביקור חברות דנקר, אייזנברג).
2. לצעדי התקרבות אלה לא היה המשך של ממש ובוודאי לא פריצת דרך דיפלומטית.
עיקר ענינו ועיסוקו של הנשיא סוהרטו הוא בהשגת נצחון בבחירות הכלליות שתיערכנה ב- 1997 ובשמירת כוחה הפוליטי והכלכלי של משפחתו גם לאחר שירד מהזירה.
למעט בנושא טימור והתבטאויות ספורדיות בנושא בוסניה אין מורגשת הנהגתו של הנשיא במדיניות החוץ. המזה"ת בכלל וישראל בפרט נמצאים בשולי סדר היום שלו. מדיניות החוץ מנוהלת ע"י שר החוץ אלאטאס, שהוא ממוצא ערבי תימני, המנסה לעצור כל יוזמה להתקרבות עם ישראל.
3. על פי חוקתה אינדונזיה היא מדינה חילונית אך בשנים האחרונות גבר כוחם של החוגים הדתיים. למרות הגידול הכלכלי המרשים החלו להתגלות מתחים חברתיים ופער כלכלי. ההתמודדות על ירושת כסאו של סוהרטו כבר החלה וקבוצות אינטרסנטיות שונות בממסד הצבאי ובחוגי הדת מנסים להשפיע על התוצאה. הנשיא רואה את עיקר תפקידו בשמירת האיזון והשקט הפנימי ואיננו מוכן לכל יוזמה שעלולה להפר אותו ולו במעט. סוגיית היחסים הדיפלומטיים עם ישראל נופלת בקטגוריה זו ויחד עם זאת שולית מנקודת מבטה של אינדונזיה. בני שיחו האינדונזים של שגרירנו בסינגפור מעריכים שאינדונזיה תקים יחסים דיפלומטיים עם ישראל לאחר שלמעשה יפתר הסכסוך הישראלי-ערבי ושצעד זה לא יגרור אתו תגובה שלילית כלשהי ברחוב האינדונזי.

ב. נקודות לשיחה:

נושאים לשיחה

1. עדכון התפתחויות בתהליך השלום תוך הדגשת היחסים-פורלמים ובלתי פורמלים - עם מדינות מוסלמיות (מפרץ, צפון אפריקה) כחלק ופועל יוצא מהתהליך המדיני.

2. יחסים בילטרליים טרם כינון יחסים דיפלומטיים.

א. יחסים כלכליים

מתן היתר לסחר בין שתי המדינות. כזכור, סוהרטו נתן הסכמתו בשיחה עם רה"מ (אוקטובר '93) לקשרי מסחר כל עוד לא ינתן פרסום. מזה שנתיים, מאז הפגישה בג'קרטה, לא ניתן להצביע על קידום יחסי מסחר.

הסרת החרם השני והשלישי (דוגמת סעודיה והמפרץ). השתתפות אינדונזיה בוועידת עמאן בדרג בכיר. בקזבלנקה השתתף יועץ הנשיא לככלה פרופ' אמיל סלים.

השתתפות בוועידה בת"א נוב' 95 "וועידת עסקים קטנים".

נשיא לשכת המסחר והתעשייה (KADIN) אבורזיל בקרי הוזמן להשתתף.

פתיחת נציגויות כלכליות. לחילופין יצוג הדדי ע"י חברה מסחרית שתרכז פעילות כלכלית בת"א ובג'קרטה.

ב. תיירות

פישוט תהליך אישור אשרות לקבוצות ובייחוד לבודדים. התהליך לבודדים מסורבל וארוך, שניים/שלושה חודשים.

קידום והרחבת היחסים במישור PEOPLE TO PEOPLE יצויין כי במסגרת החלטות משה"ח לקדם היחסים עם ישראל, הוחלט על מדיניות אליה מתייחסים ב- PEOPLE TO PEOPLE.

להלן דוגמאות בנושאים בקטגוריה זו שאינם מיושמות:

מתן היתר לנציגי התקשורת לבקר בישראל לסיקור ודיווח באמצעי התקשורת באינדונזיה.

הסרת ההגבלות על קשרי ספורט.

הסרת ההגבלות על קשרי דואר מאינדונזיה לישראל.

עידוד והסרת הגבלות על קשרים בתחום האקדמי.

עידוד והסרת הגבלות על קשרים בתחום החינוך.

עידוד והסרת הגבלות לקיום דו שיח בינדתי.

עידוד והסרת הגבלות על שיגור משתלמים לקורסי משי"ב.

ג. קבלת הערכות אלאטס לגבי קצב ההתקדמות לקראת נירמול היחסים.

ג' באלול תשנ"ה
29 באוגוסט 1995
103.01

1647520

אינדונזיה - נתוני יסוד

PRESIDENT SUHARTO א. ראש המדינה:

ALI ALATAS שה"ח:

WAHONO יו"ר הפרלמנט:

ב. שטח : 1,919,440 קמ"ר. למעלה מ- 13 אלף איים; העיקריים -
סומטרה, בורניאו, סלבס, יאווה, איריאן ז'איה.

ג. אוכלוסייה : כ- 190 מליון נפש (92'). שיעור ריבוי טבעי - 1.7
אחוזים.

ד. חלוקה אתנית ודתית:

1. 97 אחוז מלאים, 3 אחוז סינים.
2. 87 אחוז מוסלמים, 6 אחוז פרוטסטנטים, 3 אחוז קתולים, 2 אחוז
הינדים, 1 אחוז בודהיסטים, 1 אחוז אחרים.

ה. שפות: שפה רשמית - BAHSA INDONESIA; אנגלית, הולנדית.

ו. בירה: ג'קרטה. למעלה מ- 9 מליון תושבים (91').

ז. תל"ג: 123 מליארד דולר, 200 דולר לנפש לשנה.

שיעור הצמיחה הכלכלית: 5 אחוז בשנה.

ח. השתייכות לארגון איזורי:

ASSOCIATION OF SOUTHEAST ASIAN NATIONS (ASIAN), NON-ALIGNED
MOVEMENT (NAM), ASIA PACIFIC ECONOMIC COOPERATION (APEC), EAST
ASIAN ECONOMIC GROUPING (AEAC), AFTA-ASEAN FREE TRADE AREA.

אוסטרי
אנציקלופדיע

19

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם נשיא בילארוס, לוקשנקו
יום א', 22.10.95, שעה 11:30

נושאים לשיחה

1. שביעות רצון מהתפתחות היחסים הביטורליים.
(מש"ב - 25 משתלמים, 3 טיסות שבועיות ותנועת תיירים ערה, חילופי תרבות, שת"פ בנושא חקר השואה).
2. תקווה לסיום מהיר של ההסכם לשת"פ כלכלי - מסחרי (הסחר במחצית הראשונה של 1995 כ- 6 מיליון דולר). ההסכם יסייע לקדם שת"פ טכנולוגי ושווקי בין התעשיות.
3. הגברת שת"פ בין המדינות בתחומי התרבות והחינוך (בדומה לרוסיה ואוקראינה).
4. המשך עליה ומתן אפשרות לפעילותה של ישראל ומוסדותיה בתחומי החינוך והתרבות בקרב היהודים. פתיחת מרכזי תרבות ישראליים בבילארוס ושל ביאלרוס בישראל (בדומה לרוסיה ואוקראינה).
הדגשת מחויבות ישראל, כמדינה יהודית, למורשת התרבותית של העם היהודי שמירתה ופיתוחה.
5. להתעניין בדעתו לגבי עתידו של מרחב ברה"מ לשעבר ובעיקר הרפובליקות הסלביות.
- * יש להיזהר בביטויים לגבי השלטון הקומוניסטי, פרט ליחס לישראל, לאור ההשקפה הפרו-קומוניסטית של הנשיא.

אאא, חוזם: 8423
אל: רהמש/248
מ-: מינסק, נר: 27, תא: 051095, זח: 1419, דח: ר, סג: בל,
בבב
בלמס/רגיל

אל: נאור גילאון - לשכת רוהם
דע: מזאר 1
מאת: שגריר - מינסק

הנדון: יחסינו עם בילארוס - נושאים על הפרק

סימוכין: בהמשך לנר מ 26 מ 5.10.95

1. מאז פתיחת הנציגות (ספטמבר 1993) מתפתחים היחסים בין שתי המדינות בצורה פעילה בתחומים רבים. התחום היחידי שבו היו הבילארוסים רוצים זרוז התהליך - הכנת הסכם לשתף כלכלי-מסחרי (הנמצא בתמס בדיונים מזה כארבעה חודשים). יש לציין במיוחד פעילויות בתחומים הבאים:

א. מסחר גדל ממליון אחד ב-1993 ל-4.3 מיליון ב-1994 וכ-6 מיליון בשני הרבעונים הראשונים של 1995.

ב. משב- מעל לעשרים וחמישה משתלמים, בעיקר בתחום החקלאות

ג. קשרי תעופה - שלוש טיסות שבועיות מלאות, תנועת תיירים עירנית ביותר, כולל ניצנים ראשונים של צליינות.

ד. תרבות - קונצרטים, תערוכות, תחרויות, משלחות נוער

ה. מחקר היסטורי - שואה - חסידי אומות העולם

2. נושאים שביקשנו מהבילארוסים וטרם נעננו:

מבנה עבור בית הספר בו נלמדים מקצועות ישראליים (בית ספר מעבר בלשון לשכת הקשר - יש לתאם איתם העלאת הנושא).
מבנה מתאים יותר למרכז תרבות ישראלי (תאום - כנל) במינסק פועלים מרכזי תרבות של ארהב, אנגליה, גרמניה.
נושא הצטיידות אנשי אבטחה קיבל תנופה לאחרונה וקרוב לפתרון.

3. אשמח להוסיף פרטים בנושאים ספציפיים במידה ויהיה צורך בכך,

חג שמח ופגישות מוצלחות,
אלי ולק

אאאא, חוזם: 8420
אל: רהמש/242
מ-: מינסק, נר: 26, תא: 051095, זח: 1359, דח: ר, סג: בל,
בבב
בלמס/רגיל

אל: נאור גילאון - לשכת רוהם

דע: מזאר 1

מאת: שגריר - מינסק

הנדון: בילארוס - תמונת מצב - סקירה כללית (כולל מצב פנימי במדינה)

1. מאז כניסתו של לוקשנקו לתפקיד, המדינה הולכת ומאבדת כל סממנים של מדינה דמוקרטית אותם רכשה במהלך השנים 1991-94.

2. א. במשאל עם שנערך במאי 1995 ביוזמתו של הנשיא הוחזרו כמעט ללא שינוי דגל וסמל של הפובליקה כפי שהיו בזמן הסובייטים. בילארוס היא המדינה היחידה בעולם הוכרז יום מהפכת אוקטובר הכולשביקית כיום חופש (חג).

ב. הנשיא היה הציר היחידי בפרלמנט אשר הצביע ב 1991 נגד פירוק ברהם וכעת משקיע מאמצים כבירים להחיות מסגרת זו ולו חלקית (תחילה כאיגוד ארצות סלבויות וקזחסטן). בתחילת '95 נחתם הסכם עם רוסיה ובמסגרתו בוטלו מכסים ונפתחו לחלוטין גבולות בין שתי המדינות. דבר זה פגע, בדיעבד, בכלכלת בילארוס, אשר נאלצה להנהיג מכסים גבוהים לתוצרת חול.

ג. המשבר בין הנשיא והפרלמנט הולך ומחריף. לוקשנקו מוציא צווים אשר לא רק באים במקום חוקים אך אף מבטלים את החוקים או סעיפים מסויימים בהם.

ד. באוגוסט האחרון, פוזרה שבינת עובדי הרכבת התחתית, מארגניה פוטר וראשי האירגונים החופשיים אף נעצרו, למרות שהיו ביניהם חברי פרלמנט ומועצות מקומיות, בעלי חסינות.

ה. בדצמבר '94 אסר הנשיא פירסום בעיתונים של נאום של חף מהאופוזיציה ומאז נכנסה בילארוס לעידן הצנזורה. הוחלפו עורכים ראשיים של העיתונים המרכזיים ולאחרונה השמיע הנשיא אימים גלויים לכיוון העיתונות העצמאית.

3. לנשיא לוקשנקו אופייני להתחרות בלחץ דעת קהל או גורמי חוץ ולוותר

על ההחלטות שמקבל. לאחרונה, ריכך גזרות שהטיל (ללא אישור הפרלמנט) בקשר לזכויות יתר והטבות של אזרחים רבים ובקשר לתשלומי פנסיה פנסיונרים-עובדים.

4. יש לציין כי המצב הכלכלי במדינה נשאר קשה, אך בינתיים לא הגיע למשבר, כפי שניתן היה לצפות. שיעור ההפרטה בבילארוס הנו נמוך ביותר בין כל מדינות חבס, מערכת קולחוזים וסובחוזים (משקים חקלאיים משותפים), נשארה כמעט ללא שינוי, אך תיפקודם הכלכלי הולך ומתדרדר.

מפעלים רבים עובדים חלקית או נעצרו כליל מאחר ותוצרתם לא מוצאת קונים. היא גם לא עומדת בתחרות עקב הקפאה מלאכותית של שער המטבע הבילארוסי במקביל לאינפלציה במשק הפנימי.

5. עד כה נפגשתי עם הנשיא רק באירועים רשמיים והשיחות היו קצרות מאוד. לא התקבלתי על ידו לשיחה רשמית ובכך אינני שונה מרוב השגרירים הנמצאים כאן, פרט לשג' ארהב, אשר, אגב משמש מטרה להתקפות בוטות של הנשיא עקב עמדתו בנושאי זכויות האדם. עד כאן נקודות עיקריות, אשמח להוסיף פרטים בנושאים אחרים.

חג שמח ופגישות מוצלחות,

אלי ולק

תפוצה: שהח, סשהח, @ (רהמ), מנכל, ממנכל, מצב, תכנון, סמנכלמזאר,
מזאר1, ר/מרכז, ממד, @ (רם), @ (אמן), @ (עמית524),
@ (ראשהממשלה)

סססס

עוֹתֵק מִסִּי 1 מִתּוֹךְ 4

בילארוס - נתוני יסוד ותמונת מצבנתוני יסודגבולות ומבנה השטח

1. בילארוס שוכנת בצפון מערבה של ברה"מ לשעבר. שטחה 207,600 קמ"ר. גובלת ברוסיה, לטביה, ליטא פולין ואוקראינה. הגבול המדיני זהה כמעט לגבול האתנוגרפי. רוב השטח הינו שפלה עתירת מקורות מים, ביצות ובוץ, ומיעוטו גבעות נמוכות. כ-22% מהשטח מכוסים יערות. הנהרות הגדולים הם דנייפר, דווינה נימן ובוג.

אוכלוסיה

2. על פי נתוני מפקד האוכלוסין האחרון בברה"מ מינואר 1989, התגוררו בתחומי בילארוס 10,151,806 תושבים, בני 63 לאומים. העיקריים בהם הינם:

- בילארוסים - 7,904,623 (77.9% מהתושבים)
 - רוסיים - 1,342,094 (13.2%)
 - פולנים - 417,720 (4.1%)
 - אוקראינים - 291,008 (2.9%)

3. האוכלוסיה העירונית מנתה 6,641,377 נפש והכפרית 3,510,424 (65.4% אוכלוסיה עירונית ו-34.6% אוכלוסיה כפרית).

4. הערים הגדולות: מינסק (למעלה מ-1.5 מיליון תושבים), גומל, ויטבסק ומוגילוב.

מקורות כלכליים

5. בבילארוס מפעלי תעשייה גדולים ליצור ציוד תעשייתי: תעשיות צבאיות, כלי תחבורה, ציוד חקלאי, כימיקלים, טקסטיל, חומרי ביניים, זכוכית, חרסינה ועוד. לצידם חקלאות, יערנות ותעשיית עץ. יודגש, כי בילארוס הינה מבין המדינות המתועשות ביותר במרחב ברה"מ לשעבר, כולל תעשיות עתירות ידע.

6. בילארוס היא ארץ מעבר בין גרמניה, פולין ורוסיה וחוצות אותה מספר דרכים (כבישים ומסילות ברזל) בעלי חשיבות בינלאומית.

משטר

7. משטר נשיאותי ריכוזי.

כינון יחסים עם ישראל

8. יחסים דיפלומטיים בין בילארוס לישראל כוננו במאי 1992 עם ישראל.

חומר זה מסווג כסודי ומופץ לממוענים בלבד.
 מסירת תוכן חומר זה, כולו או מקצתו,
 שלא בתאום מוקדם עם המפיץ - אסורה.

המצב המדיני

מצב פנים

9. מאז אביב ש.ז. בבילארוס התמסד שלטון אוטוריטרי של נשיא המדינה, ALEKSANDR LUKASHENKO, השולט במדינה באמצעות צוויס נשיאותיים, תוך ביטול, למעשה, של זרועות השלטון האחרות, פיזור הפרלמנט (1), מעצרים של חברי הפרלמנט, של ראשי איגוד העובדים, ביטול חופש הבעת דעה באמצעי התקשורת ההמוניים ועוד. שלטונו של הנשיא, לוקשנקו, נשען בעיקר על זרועות הבטחון, מנגנון הנשיאות, קומוניסטים וחוגים לאומניים-סלביים.
10. אם בתחילת שלטונו של לוקשנקו (יולי 1994), האופוזיציה היחידה הצטיירה בדמות "החזית הלאומית הבילארוסית" בלבד, הרי כיום, לאור מדיניות הפנים שהנהיג, מצאו עצמם חוגים נרחבים בעמדה אופוזיציונית נרדפת. בין גופים אלה ניתן למנות את הפרלמנט הישן (יצויין, כי הנשיא פרסם צו המבטל את חסינותם של חברי הפרלמנט עם כל המשמעות שיש לכך), את המפלגות הלוויאליות, לכאורה, לשלטון, את האיגודים המקצועיים (הן האיגודים העצמאיים, אשר פעילותם נאסרה, והן פדרציית האיגודים הרשמית, לכאורה). את הכל מאשים הנשיא בקשרים עם גורמים זרים, כולל CIA. העיתונות הבילארוסית נמצאת תחת לחץ מתמיד.
11. יודגש, כי המפנה בבילארוס נושא לא רק אופי מדיני, אלא גם זה האידאולוגי ובמסגרת זו וכפועל יוצא ממשאל העם (14.5.1995) שונו סמלי המדינה תוך החזרתם של הסמלים מהתקופה הסובייטית ובוטלו ספרי לימוד, אשר פורסמו בין השנים 1992-1995. כתוצאה מכך, בילארוס היתה למדינה ראשונה, בשטח ברה"מ לשעבר, אשר שיחזרה, למעשה, את המשטר הסובייטי בשטחה.

הסוגיה הכלכלית

12. עד כה לא בוצעו בביילרוס רפורמות כלכליות של ממש. חלקו של הסקטור הפרטי בכלכלה אינו עולה על 3%. התל"ג נמצא בירידה מתמדת. ב-1994 הגיעה האינפלציה ל-3,500%. עיקר סחר החוץ הוא עם רוסיה ומדינות מרחב ברה"מ לשעבר האחרות. יצויין, כי עקב חוסר היכולת לשלם עבור מקורות אנרגיה המגיעים, בעיקר, מרוסיה, אספקתם מצטמצמת. יצויין, כי חובה של בילארוס למדינות חב"מ ובמיוחד לרוסיה הינו כ-512 מיליון דולר.
1. במחצית הראשונה של 1995 ירד התמ"ג ב-12%. על פי דרישת קרן המטבע הבינלאומית (I.M.F) הורדה האינפלציה לכדי 5% לחודש (לעומת 50% בתחילת השנה). אולם, הדבר נעשה על חשבון מיתון חריף בייצור, אשר נבע גם מהקפאת שער הדולר. בארבעת החודשים הראשונים של השנה ירד הייצור ב-27%. אולם, היקף הסחר עלה (ברבעון הראשון) ב-27% והיבוא ירד ב-7.6%. בתוך כך, בחמשת החודשים הראשונים של השנה עלו הכנסות האזרחים פי 14.7 לעומת עליית המחירים פי 21.3.

- (1) יצויין, כי בבחירות לפרלמנט החדש, אשר נערכו ב-28.5.1995, לא נבחר מספר הצירים הדרוש לאור השתתפות נמוכה של הבוחרים. בחירות חדשות אמורות להערך ב-29.11.1995. על כן, הפרלמנט הישן אמור לשמור על מעמדו, על פי החוקה. מעמד זה אושר (בניגוד לדעת הנשיא) על ידי בית משפט התחוקתי של בילארוס (13.10.1995).

14. כ- 80% מהמפעלים הממשלתיים עומדים על סף פשיטת רגל, כאשר מספר החברות המפסידות עלה ברבעון הראשון פי שניים, ורוב המפעלים עובדים ב- 40% מהיכולת. בסה"כ, התל"ג הבילארוסי משתווה כיום לזה של זימבבווה (כ- 600 מיליון דולר). במסגרת זו, יצויין, כי מפעלים רבים בבילארוס אינם משלמים משכורות ועברו לתשלום במוצרים (אם בכלל).
15. למרות אופיו של השלטון הבילארוסי ולמרות ביצועים לא "מזהירים" בתחום הכלכלי, הסכימה קרן המטבע הבינלאומית (I.M.F) להעניק לבילארוס קו אשראי בסך 270 מיליון דולר.
16. עם זאת, לאור אופיו של השלטון הבילארוסי והמיסים הכבדים המוטלים על המגזר הפרטי (כולל ביצועו הכושל של הסכם המכסים עם רוסיה) החלו תהליכים של בריחת הון וצימצום המגזר העיסוקי.

הסוגיה החברתית - דמוגרפית

17. למרות שלא אחת הנשיא מעלה על נס את דאגתו לתושבי המדינה, תוכן הצוים שפירסם עומדים בניגוד גמור לכך. במחצית הראשונה של השנה הועברו לבריאות, חינוך ותרבות רק שליש מהסכומים, אשר תוקצבו. צוי הנשיא בדבר ביטול זכאויות שונות (כולל העלאת מחיר שכ"ד ושרותים בכ- 300%) והתמיכה בגימלאים פגעו קשות בשכבות נרחבות של האוכלוסיה. בתוך כך, מספר המובטלים עלה, במחצית הראשונה של השנה ב- 26% (אם כי, נתונים רשמיים מצביעים על היקף של 2.3% בלבד).
18. במקביל להדררות בפרמטרים הכלכליים קיימת הדררות בפרמטרים הדמוגרפיים. זאת, עקב מצבה הכלכלי של המדינה, ועקב תוצאות לוואי של התאונה הגרעינית בצ'רנוביל. ב- 1994 נפטרו בבילארוס כ- 107 אלף נפש. זאת, כאשר נולדו רק כ- 94 אלף נפש.

יחסים עם רוסיה

19. תחת הנהגתו של לוקשנקו הפכה בילארוס לגרורה רוסית המוכנה לבצע כל קו מדיניות, המוכתב ממוסקבה (בילארוס היתה המדינה היחידה, אשר תמכה ברעיונו של ילצין להקמת ברית צבאית במקומה של ברית וורשה). יתרה מכך, במשאל העם (14.5.1995) התברר, למעשה, שבילארוס אף פעם לא החשיבה את עצמה כמדינה עצמאית של ממש, אלא כחלק האוטונומי של רוסיה. הנשיא אף עלה לשלטון במצע, אשר שכנע את עמו, כי עתידה של בילארוס הוא לא רק בשת"פ הדוק עם רוסיה, אלא איחוד מחדש של כלל הרפובליקות לשעבר של ברה"מ, כאשר הפתרון לבעיותיה נמצא באיחודה עם רוסיה. לכך יש להוסיף כי, בילארוס תלויה ברוסיה בכל תחום אפשרי (כלכלה, אספקת חומרי גלם, שווק מוצרי תעשייתה וכד').
20. בהקשר זה יצויין, כי התגובה הרוסית למדיניות זו אינה חד משמעית. מחד, רוסיה מרוצה מהאפשרות להשפיע על כל המתרחש בבילארוס (אף נחתמו מספר הסכמים לשת"פ כלכלי, מדיני וצבאי בין שתי המדינות והנשיא הבילארוסי הורה על הפסקת הוצאתם של הכוחות האסטרטגיים הרוסיים משטחה). מאידך, רוסיה חוששת, כי שילוב יתר עם הכלכלה הכושלת הבילארוסית עלול לפגוע בניסיונות הייצוב של הכלכלה הרוסית. בעייתיות זו משתקפת היטב בדיון הפרלמנטרי הנערך עתה ברוסיה (החל מ- 4.10.1995), סביב ההצעה לחקיקה, אשר אמורה למסד מתכונת חדשה של היחסים בין רוסיה לבין בילארוס, במגמה סופית לגרום לרה-אינטגרציה בין שתי המדינות.

מדיניות חוץ

21. קשה להבחין במדיניות חוץ ברורה של בילארוס מעבר לכל הקשור ביחסיה עם רוסיה. בילארוס אף תומכת בעמדה הרוסית בכל הקשור להרחבת ברית NATO ואינה נוטה לחתום על הסכם ל "שת"פ למען השלום". למרות, שלכאורה I.M.F העניק אשראי לבילארוס והעובדה, כי למרות יחסיה עם רוסיה, בילארוס מעוניינת בסיוע כלכלי מערבי, הוחרפו היחסים בינה לבין המערב. זאת, במיוחד נוכח הפלתם של בלוני אויר אמריקאיים (אשר השתתפו במסע אוירי בינלאומי, בספטמבר ש.ז.) ונוכח מדיניותו הריכוזית של נשיאה וחזרתו של הילך מחשבה סובייטי לחוגי השלטון הבילארוסיים.

יחסים עם ישראל

22. נראה, כי היחס אל מדינת ישראל יושפע ישירות ממצבה הכלכלי של בילארוס וככל הנראה, מיחסיה של רוסיה, עם המערב (כולל ארה"ב), עם ישראל ומדיניותה (של רוסיה) במזה"ת. זאת, בין היתר, עקב הצורך למצוא שווקים חדשים לתוצרת המפעלים הבטחוניים הפרוסיים בבילארוס (באוגוסט ש.ז.), בעת ביקורו של ס' נשיא אירן בבילארוס, נחתם הסכם לשת"פ צבאי בין שתי המדינות. זאת, כולל הסכם לשיווק אמל"ח קונבנציונלי לאירן. יצויין, כי הסכם זה בא מיד לאחר סירובה של רוסיה לחתום עם אירן על הסכם דומה). יצויין בנוסף, כי בשעתו הובהר למדינת ישראל, ע"י גורמי ממשל בילארוסיים בכירים, כי בילארוס מתנגדת לפעילות ישראלית, המכוונת לעידוד העליה, כאשר בראיית ממשלת בילארוס, רצוי שישראל תעסוק בעינייני חינוך יהודי בלבד.

סיכום

23. מתחילת השנה הנסקרת התחדדה והתייצבה המגמה של הנהגת שלטון אוטוריטרי ואף דיקטטורי בבילארוס. זאת, כאשר נשיא המדינה, לוקשנקו, שולט בעזרת צוים, תוך זלזול בזרועות השלטון האחרות. שלטונו נשען על זרועות הבטחון, מנגנון הנשיאות, קומוניסטים וחוגים לאומניים-סלאביים. מדיניות זו הביאה להדרדרות נוספת במצבה הכלכלי של בילארוס. יתרה מכך, מדיניותו זו מסבכת את יחסיה של בילארוס עם המערב (לו זקוקה בילארוס מסיבות כלכליות). במקביל, הפכה בילארוס לגרורה מובהקת של רוסיה, התלויה בה בטבורה, אינה מסוגלת להתקיים בלעדיה והמוכנה לבצע כל תכתיב ממוסקבה (גם אם הרוסים אינם נלהבים מכך). לאור מעמדו והתבססות שלטונו של לוקשנקו, אין אנו צופים, בתקופת זמן הנראית לעיל, זעזועים או ארועים מיוחדים העשויים לשנות במשהו את מצבה של בילארוס. עם זאת, למצבה של רוסיה, אשר להערכתנו, תמשיך לקבוע את כיוונם של התהליכים, השפעה ישירה ומכרעת על מצבה הכלכלי, החברתי והמדיני של בילארוס.

יהודים

רקע היסטורי

25. הישוב היהודי בבילארוס קיים מאז המאה ה-15. האזור נכלל בתחום המושב של האימפריה הצארית (בילארוס מעולם לא התקיימה כמדינה עצמאית) והיתה בו אוכלוסיה יהודית צפופה (ב-1897 התגוררו בבילארוס כ-725 אלף יהודים). בסידרת ערים, כולל במינסק, היוו היהודים רוב מוחלט באוכלוסיה.
26. בשנות העשרים והשלושים של המאה ה-20 חל תהליך של עיור מואץ של האוכלוסיה היהודית, השתלבותה בפקידות לדרגיה, הצטרפות המונית למפלגה הקומוניסטית והגירה רבת היקף לאוקראינה ולרוסיה. במקביל למסע נגד הלאומיות היהודית, הדת ואורח החיים המסורתי, פעלו השלטונות לבניית חיי תרבות יהודיים ברוח קומוניסטית, הוקמה רשת בתי ספר באידיש ומוסדות מחקר אקדמיים. על כל הפעילות הזו הקיץ הקץ "בשנים השחורות" של יהודי ברה"מ (1948-1953).
27. ב-1939 מנתה האוכלוסיה היהודית בבילארוס כ-375 אלף נפש. בילארוס נכבשה ע"י הגרמנים תוך זמן קצר ומרבית היהודים הושמדו.

תמונת מצב נוכחית

28. להערכתנו, בבילארוס מתגוררים כיום כ-65 אלף זכאי חוק השבות, כ-5.8% מכלל 1,200,000 הזכאים במרחב ברה"מ לשעבר. מדובר בריכוז היהודי השלישי בגודלו, לאחר רוסיה ואוקראינה.
29. יוזכר, כי בעת מפקד האוכלוסין האחרון בברה"מ (1.1.1989) נמנו בבילארוס כ-112 אלף יהודים. להערכתנו, מניין היהודים ובני משפחותיהם, זכאי חוק השבות, היה אז כ-160 אלף נפש.
30. בין השנים 1989-1995 פחתה אוכלוסיה זו בכ-59% (כ-93,600 איש) כדלקמן:
- א. עלו לישראל - 52,087 (נכון ל-30.9.95);
- ב. היגרו למדינות מערב האחרות - כ-24,500 איש;
- ג. אבדן דימוגרפי - כ-17,000 איש.
31. המאפיינים הדמוגרפיים העיקריים של אוכלוסיית זכאי חוק השבות בבילארוס הם:
- א. היות רובם ככולם בני העדה האשכנזית.
- ב. היותם אוכלוסיה עירונית (האוכלוסיה היהודית הכפרית המסורתית נעלמה למעשה).
- ג. היותה האוכלוסיה המשכילה ביותר בבילארוס (להמחשה: על פי נתוני מפקד 1989, מכלל 1,000 מועסקים יהודיים, 419 היו בעלי השכלה גבוהה, מעל ומעבר לשיעור בעלי ההשכלה הגבוהה בקרב הלאומים האחרים ברפובליקה).

ד. היותה אוכלוסיה הנתונה בתהליך התמעטות מואץ, בשל שילוב של עליה, הגירה, ריבוי טבעי שלילי והתבוללות (להמחשה: ב-1989 מספר זכאי חוק השבות עמד על כ-160,000 אלף. כיום, כאמור, מספרם פחות ממחצית).

32. אין בבילארוס אנטישמיות של ממש ולגורם זה אין כמעט משקל בחיי היהודים.

תהליך עלית יהודי בילארוס לישראל

33. ב-1989 עלו 1,121 איש, ב-1990 - 23,521 (שנת השיא בעליה מבילארוס), ב-1991 - 15,997, ב-1992 - 3,359, ב-1993 - 2,344, ב-1994 - 2,873, וב-1995 (עד 30.9) - 2,872. סה"כ עלו מבילארוס מאז 1989 52,087 איש.

פעילות יהודית

34. להלכה, קיימים בבילארוס כמה עשרות אירגונים יהודיים מקומיים בסידרת ערים. כמחצית מהאירגונים מקיימים פעילות של ממש, בהיקפים משתנים.

35. בבילארוס קיים אירגון גג בשם "איגוד האירגונים והקהילות של בילארוס", בראשו עומד לויין לאוניד, המקובל כדמות יצוגית של יהודי בילארוס. הוא יליד 1936, אדריכל במקצועו.

36. מספר הפעילים המרכזיים באירגונים השונים הוא כ-300-250 איש. חלקם פעילים במספר אירגונים. במקביל, הציבור הנוטל חלק בפעילות מקיף כ-10% מיהודי הרפובליקה.

37. פעילות האירגונים היהודיים מתמקדת בתחומי התרבות, הוראת עברית, צדקה ופעילות דתית לגווייה.

38. יודגש, כי האירגונים היהודיים המקומיים, בלא הבדל תחום עיסוק ומגמה אידיאולוגית, נעדרים יכולת ביצועית של ממש והשפעתם על הלכי הרוח של הציבור היהודי מעטה. הפעילות מותנת כמעט כולה במימון חיצוני ("נתיב", "הסוכנות היהודית", "הג'וינט" ואחרים).

39. שלטונות בילארוס מקבלים את הפעילות היהודית כנתון ואינם מפריעים לה.

סיכום וצפי

40. בילארוס מהווה מאתר עליה משמעותי; אולם היקפו נמצא בירידה מתמדת.

41. להערכתנו, בהנחה שהעליה וההגירה ימשכו גם להבא בקצב הנוכחי, ולאור הערכתנו בדבר היות התהליכים הדמוגרפיים השליליים בלתי הפיכים, בסוף המאה ישארו ככל הנראה בבילארוס לא יותר מאשר 30 אלף זכאי חוק השבות, מהם כ-15 אלף יהודים על פי ההלכה, מהם כמחציתם במינסק הבירה והיתר במקומות היישוב האחרים. הגיל הממוצע של אוכלוסיה זו יהיה כ-60 שנה ומעלה.

נספח א' - נשיא בילארוס

ALEXANDR GRIGORIEVITCH LUKASHENKO

1. נולד ב-30.8.1995.
2. 1975 - סיים פקולטה להיסטוריה של המכון להוראה במוגילב.
3. 1975-1977 - מדריך המחלקה המדינית של הפיקוד המערבי של משמר הגבול.
4. 1977-1980 - שימש בתפקידים שונים בתנועת הנוער הקומוניסטית במספר מפעלים וארגונים.
5. 1980-1982 - סגן מפקד פלוגה לעיניינים פוליטיים.
6. 1982-1987 - משמש במספר תפקידים ניהוליים בכירים במפעלים ובקולחוזים שונים.
7. 1987-1994 - מנהל משק ממלכתי חקלאי משותף (סובחוז - בדומה לקולחוז). במקביל, סיים אקדמיה לחקלאות של בילארוס בתואר כלכלן בתחום ניהול החקלאות.
8. יולי 1994 - נבחר לתפקיד נשיא בילארוס.
9. נשוי, אב לשני בנים.
10. נראה, כי הנשיא לוקשנקו רואה את בילארוס כחווה חקלאית אחת גדולה ומדיניותו הן בתחום הפנים והן בתחום החוץ הינה, כנראה, פועל יוצא מכך. לוקשנקו הינו אדם כן ואף תמים, ועל כן מופתע לעיתים קרובות על שתוצאות מדיניותו אינן תואמות את תוכניותיו.
11. עם זאת, לוקשנקו, כאמור, הנהיג משטר דיקטטורי בבילארוס, תוך התעלמות ואף רדיפת כל מי שמתנגד לדעתו (אין הדבר אומר שנערכים מאסרים על רקע פוליטי). הוא תומך בצורת המשק הריכוזית, אם כי נוהג להציג את בילארוס כמדינה אשר עלתה על דרך הרפורמה הכלכלית. כל זאת, למרות שלקראת הבחרו תקף את הקומוניסטים, המתחזים לדמוקרטים, הנמצאים (על פי דבריו) בשלטון.
12. לוקשנקו התנגד להסכמי BIELOVEZH, אשר פרקו את ברה"מ ולא פעם ביקר את נשיא רוסיה, ילצין, על כך. יתרה מכך, במהלך ניסיון הפיכה ברוסיה (אוגוסט 1991) תמך בצורה בולטת בקושרים. לוקשנקו תומך נלהב באיחודה מחדש של ברה"מ, תוך שילובה של בילארוס במסגרת הפדרציה הרוסית. על פי דיווחי העיתונות הוא אף התבטא פעם, כי "בילארוס הינה ציון דרך הנמצא כבר מאחורי" ובין תוכניותיו להבחר לתפקיד נשיא רוסיה (אין לנו אימות לפרטים אלה). יצויין, כי אחת המפלגות אף רשמה אותו כנציגה לבחירות הקרובות לפרלמנט הרוסי.

13. לוקשנקו נמצא בקשרים הדוקים עם מפלגות ימניות קיצוניות של רוסיה, כגון מפלגתו של ז'ירינובסקי והאיחוד הסלאבי, אולם מחשיב את יו"ר הדומה הממלכתית (הבית התחתון של הפרלמנט הרוסי), IVAN RIBKIN, כאחד המנהיגים הבולטים של רוסיה. לוקשנקו תומך נלהב באיחוד העמים והמדינות הסלאביות. הוא אף התבטא פעם, כי "על בילארוס מתבוננים עתה כעל מרכז הציויליזציה הסלאבית, וממנה תחל תחייתה".
14. עם כל זאת, על פי המידע המצוי ברשותנו, נשיא בילארוס אינו מחזיק בדעות אנטישמיות ו/או אנטי-ישראליות.

נספח ב'

הנושאים המומלצים לשיחה עם נשיא בילארוס

1. עתידו של מרחב ברה"מ לשעבר ובעיקר הרפובליקות הסלביות (דעתו ותוכניותיו).
2. שתוף פעולה טכנולוגי ושיווקי עם התעשיות הבילארוסיות, ובעיקר טכנולוגיות עתירות ידע, השבחה ופיתוח של מערכות טכנולוגיות.
3. מגעים בתחום צבא ואמל"ח.
4. מגעים בתחום מודיעין.
5. שתוף פעולה עם ישראל בתחום התרבות והחנוך (בדומה לרוסיה ואוקראינה).
המשך עליה ומתן אפשרות לפעילותה של ישראל ומוסדותיה בתחום החנוך והתרבות בקרב היהודים. זאת, יחד עם ממשלת בילארוס (בדומה לרוסיה ואוקראינה) וכולל פתיחת מרכזי תרבות ישראליים בבילארוס ושל בילארוס בישראל.
7. יש להזהר בביטויים לגבי השלטון הקומוניסטי, פרט ליחס לישראל, לאור ההשקפה הפרו-קומוניסטית-אורתודוקסית של נשיא בילארוס.
8. יש צורך להדגיש את מחוייבותה של ישראל, כמדינה יהודית, למורשת תרבותית של העם היהודי שמירתה ופיתוחה.

סיכומים

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם רה"מ סינגפור, GHO CHOK TONG
יום א', 22.10.95, שעה 12:15

נושאים לשיחה

1. הגברת ופיתוח קשרי הסחר בין שתי המדינות, והגדלת השקעות בישראל (מאזן מסחרי ב- 1994 כ- 340 מיליון דולר).
2. עדכון בנושא תהליך השלום תוך דגש על קידום היחסים הדיפלומטים עם מדינות ערב וצפון אפריקה (קשרים פורמליים ובלתי פורמליים). אפשרויות להשתתפות סינגפור בעידן החדש במזה"ת - סיוע לפלשתינאים, השתלבות כלכלית במזה"ת.
3. השתתפות סינגפור בשיחות הרב צדדיות - הנושא עלה בשיחות עם השר הבכיר, לי קואן יו, בעת ביקורו בארץ, ובפגישות רבות עם אנשי משה"ח המקומי - הנושא בתחתית סולם עדיפויותיהם.
4. האמנת שגריר בישראל - הנושא תלוי ועומד מזה שנים רבות. הסינגפורים נוטים להתחמק. הנושא עולה דרך קבע בשיחות שוטפות במשה"ח של סינגפור ונדון גם בעת ביקור השר הבכיר.

סינגפור-ישראל: יחסים בילטרליים ונקודות לשיחה

א. יחסים בילטרליים

יחסי ישראל סינגפור היו מאופיינים באמביוולנטיות כמעט מאז הקמתם. מחד גיסא יחסים אינטמיים המבוססים על ההערכה הרבה שחשים הממשלה והציבור בסינגפור לסיוע הישראלי שמוגש לצבא מאז הקמתו ומאידך גיסא שמירת היחסים המדיניים על פרופיל נמוך עקב החשש מהשכנה הגדולה מאלזיה. התקדמות בתהליך השלום שינתה אך במידת מה את המצב והסינגפורים ממשיכים להפגין זהירות ביחסיהם עמנו.

כינוס ועידת מדריד ב-92 לא זכה להתייחסות סינגפורית רשמית אך חתימת ההסכמים עם אשיפ וירדן התקבלה בברכה בסינגפור. במאי 94 ביקר מייסד סינגפור, השר הבכיר לי קואן יו בארץ לראשונה מאז כינון היחסים

בין שתי המדינות. מלבד החשיבות שבעצם ביקור אישיות כה בכירה בארץ לאכזבתנו הביקור לא הוביל לפריצת דרך ביחסים. אנו מעריכים כי הדבר נובע:

א. מנאמנות לקו המנחה את מדיניות החוץ הכוללת שהוא ישור קו עם מאלזיה אינדונזיה וברוניי.

ב. מבחינה כלכלית עיקר תשומת הלב הסינגפורית מופנית למדינות האיזור ולאסיה. התחייבות הממשלה הסינגפורית להשקיע בכלכלות אסיה והפאסיפיק מעמידה את ההשקעות במזית החדש באור פחות אטרקטיבי למדיניות ההשקעה הסינגפורית.

ב. נושאים לשיחה:

1. הגברה ופיתוח קשרי הסחר בין שתי המדינות. והגדלת השקעות בישראל. המאזן המסחרי בין שתי המדינות הוא:

יצוא ישראל לסינגפור:

1994: כ-167 מליון דולר. 1993: כ-143 מליון דולר.

יבוא ישראל מסינגפור:

1994: כ-173 מליון דולר. 1993: כ-128 מליון דולר.

יודגש כי נתונים אלה כוללים חלקית גם את היצוא הבטחוני וכמובן יהלומים.

יצוא ישראל לסינגפור ינואר-מרץ 1995: כ-55 מליון דולר, (1994 כ-42 מליון דולר).

יבוא ישראל מסינגפור ינואר-מרץ 1995: כ-147 מליון דולר, (1994 כ-38 מליון דולר). יצויין כי יבוא ישראל מסינגפור כולל רכישת שני מטוסי תובלה (אזרחי) ע"י אל-על מנתיבי האויר של סינגפור.

2. עדכון בנושא תהליך השלום תוך דגש על קידום היחסים הדיפלומטיים עם מדינות ערב וצפון אפריקה (קשרים פורמליים ובלתי פורמליים). השתתפות סינגפור בעידן החדש במזה"ת - סיוע לפלשתינאים, השתלבות כלכלית במזה"ת.

3. השתתפות סינגפור בשיחות הרב-צדדיות:
הנושא עלה בשיחות עם השר הבכיר בעת ביקורו בארץ, ובפגישות רבות עם אנשי משה"ח המקומי - הנושא בתחתית סולם עדיפויותיהם.
4. השתתפות סינגפור בוועידת עמאן (בוועידת קזבלנקה ייצג את סינגפור שגרירם בג'נבה) - השתתפות בוועידה הבינ"ל ל"עסקים-קטנים" נובמבר '95 ת"א וזועידת ירושלים. אין ספק כי מתבקש ייצוג סינגפור בדרג בכיר בוועידת עמאן.
5. האמנת שגריר בישראל - הנושא תלוי ועומד מזה שנים רבות. הסינגפורים נוטים להתחמק. הנושא עולה דרך קבע בשיחות שוטפות במשה"ח של סינגפור ונדון גם בעת ביקור השר הבכיר.
6. שיפור דפוסי הצבעות באו"מ - בעצרת האחרונה נקטו בדפוס הצבעות דומה לזה שבעבר אשר אינו משקף את יחסי הידידות האמיצים בין המדינות, ואת ההתפתחויות המדיניות בתהליך השלום.
7. שת"פ במדינות שלישיות: ויאטנם, מיאנמר וסין - על פי הצעת סינגפור המבוססת על סדר עדיפויותיה כמדינות יעד לפעילות כלכלית. שת"פ בתחומים: כלכלה, היטאק ומשיב - הצעה בנושא התגבשה לאחר ביקור השר הבכיר לי קואן יו (מאי '94).

ישראל מצפה לתשובה לנייר העבודה אשר הוכן ע"י הרשויות הכלכליות בישראל ונמסר ע"י השגריר בסינגפור למשה"ח של סינגפור בראשית נובמבר '94. למרות פניות אין ספור ובכל הדרגים, סינגפור עדיין לא התייחסה ולא הגיבה להצעות ישראל.

8. הועלתה לדיון אפשרות התייעצויות תקופתיות בין שני משרדי החוץ. הנושא נדון מספר פעמים אך ללא תגובה מצד משה"ח של סינגפור.
9. לבקש הערכת שה"ח סינגפור בנושאים:
 - א) המצב הפנימי באינדונזיה - לקראת הבחירות ב-98, שאלת הירושה.
 - ב) מלזיה - מצב פנימי לאחר הבחירות.
 - ג) מערכת הכוחות באסיה (סין) ואזורי מתיחות (איי ספרטליי) והשפעתם על המשך היציבות באיזור.
 - ד) איסלם בדרום מזרח אסיה.
10. להערכתנו אין לבקש "שרותיה הטובים" של סינגפור (גם אם ההצעה ביוזמתם) בקידום יחסינו עם מלזיה ואינדונזיה.
11. הזמנת שה"ח לביקור בישראל.

שמור

1649568

סינגפור - נתוני יסוד

1. סוג ואופי המשטר: סינגפור הינה רפובליקה בה הנשיא כמעט נטול סמכויות לחלוטין.

מאז 1959 היא נשלטת כמעט ללא עוררין על ידי מפלגת PEOPLE ACTION PARTY (PAP) אס כי מ- 1991 קיימת בפרלמנט אופוזיציה מזערית (4 מושבים מתוך 81).

2. ראש המדינה: הנשיא - WNG TENG CHEONG נבחר באוגוסט '93 והינו נשיאה החמישי של סינגפור ונשיא נבחר ראשון. רוה'מ - GOH CHOK TONG - איש מפלגת PAP קיבל לראשונה את השלטון כמינוי מידי קודמו בנובמבר '90 ונבחר לתפקידו בבחירות '91.

השר הבכיר - LEE KUAN YEW - מן האבות המיסדים של סינגפור ומי שכיהן כרוה'מ משנת 1965 ועד נובמבר '90 (אז העביר מרצונו את התפקיד לידי רוה'מ הנוכחי). כיום משמש כשר בכיר בממשלה אך השפעתו על מדיניות סינגפור בכל תחום עצומה.

שה'יח - WONG KAN SENG - איש מפלגת PAP
יו"ר הפרלמנט - TAN SOO KHOON - איש מפלגת PAP.

3. אוכלוסיה: כ-3 מליון נפש, 77 אחוז סינים שעדיפותם באה לידי ביטוי כללי חברתי, 14 אחוז מלאים ו-7 אחוז הודים. שטח: כ-639 קמ"ר. עיר הבירה: סינגפור.

4. תליג לנפש: 15,200 דולר ארה"ב לשנה.

5. השתיכות לארגון איזורי: סינגפור חברה בארגון מדינות דרום מזרח אסיה ASEAN ובארגון אסיה - פאסיפיק לשתוף כלכלי - APEC. סינגפור הינה חברה בבלמ"ז.

0730
47110

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם נשיא ברזיל, פרננדו אנריקה קרדוזו
יום א', 22.10.95, שעה 15:00

נקודות לשיחה

1. תהליך השלום - ברזיל התבטאה בהזדמנויות שונות בחיוב כלפי תהליך השלום. כמו כן, התעניינה לגבי אפשרות שילובה בתהליך הרב-צדדי ושה"ח הקודם של ברזיל השתתף בוועידת קזבלנקה. בביקורו האחרון בארץ, הביע שה"ח למפרייה נכונות ארצו להשתתף בוועידת עמאן. כמו כן, ביקרה בתחילת ספטמבר בעזה משלחת ברזילאית רשמית במטרה לאתר ולזהות תחומים לשת"פ עם הרש"פ וסיוע לפלסטינים בתחומי בריאות, חינוך, חקלאות וכו'.
2. הבעת סיפוק מתהליך הדוק היחסים בשנים האחרונות ומהעובדה שברזיל עברה גם את "מחסום הביקורים", כפי שהדבר בא לידי ביטוי בביקור האחרון של שה"ח למפרייה (אוגוסט 1995) לאחר 22 שנה מאז ביקר כאן לאחרונה שה"ח של ברזיל. בזמן הקרוב צפויים להגיע לארץ: שרת המסחר, שר החינוך, השר למדע וטכנולוגיה, מושל המחוז הפדרלי של ברזיליה ובעיקר נשיא ברזיל שהבטיח כי יבקר בארץ בסוף 1996 או בתחילת 1997. אם יצא לפועל, יהיה זה ביקור היסטורי ראשון של נשיא ברזילאי בישראל מאז כינון היחסים בין שתי המדינות.
3. הבעת תקווה שתהליך הידוק היחסים יגבר ויקבל ביטוי בין השאר בחתימה על הסכמים לשת"פ בנושאים שונים. על הפרק ההסכמים: פטור מאשרות, מניעת כפל מס, הגנה על השקעות והסכם למסגרת קבועה של התייעצויות משותפות בין משרדי החוץ.
4. הצבעות ברזיל בארגונים הבינלאומיים בנושאים הקשורים בישראל, אינן משקפות את השיפור העקבי ביחסים הדו-צדדיים ואת ההתפתחויות בתהליך השלום באיזורנו. אנו מבקשים שברזיל תבחן מחדש את מדיניות הצבעותיה מתוך מגמה לשפרה.
5. ברזיל ניצבת במקום הראשון ביחסי הסחר שלנו עם מדינות אמל"ט (206 מיליון דולר ב-1994). לאור הפוטנציאל האדיר של ברזיל, שוק המרקוסול (עם ארגנטינה, אורוגואי ופרגואי) ולאור ההתפתחויות החיוביות במשק הישראלי, יש מקום לדיון מעמיק על צעדים להגדלה משמעותית של היקף הסחר ההדדי.

6. ניתן להציע הקמת קרן משותפת למחקר ופיתוח טכנולוגי ומדעי.

*
לאמיה מערוף - (רק אם הנושא יועלה ע"י הברזילאים) - אנו סבורים
כי נושא המחבלת בעלת הדרכון הברזילאי שנשפטה למאסר עולם בגין
השתתפות ברצח החייל הישראלי דוד מנוס ז"ל אינו צריך לעמוד על
פרק היחסים ההדדיים ובוודאי שלא להוות אבן נגף לשיפור יחסים
אלו.
בביקורו של שה"ח למפרייה עלה הנושא בשיחתו עם שר המשפטים ליבאי
והאורח הדגיש גם הוא כי אין הנושא מהווה מכשול לטפוח והדוק
היחסים עם ישראל בכל התחומים.

6 בספטמבר 1995
1635724

ברזיל - סקירה כללית

1. נתונים כלליים

ברזיל הינה המדינה החמישית בגודלה בעולם, משתרעת ע"פ שטח של 8.5 מיליון קמ"ר ואוכלוסיתה מונה כ-155 מיליון נפש. ברזיל הינה המתועשת ביותר באמ"ט, כלכלתה היא ה-עשירית בעולם והשביעית בעולם המערבי. ברזיל התברכה בשפע אוצרות טבע כמתכות, מים ויערות עד ולכן נחשבת כבעלת פוטנציאל מרשים מבחינה כלכלית. ברזיל היא רפובליקה פדרטיבית בת 27 מדינות ובראשה נשיא הנבחר אחת ל-5 שנים. הקונגרס מורכב משני בתים: סנאט, בית נבחרים - חובה החיצוני של ברזיל כ-130 מילארד דולר התל"ג מעל 500 מילארד דולר לשנה. מאז החלה התוכנית הכלכלית החדשה (תכנית הריאל) ירדה האינפלציה מעשרות אחוזים ל-2-1 אחוז לחודש.

2. רקע

ב-1989 נערכו בפעם הראשונה מאז תום המשטר הצבאי בחירות כלל ארציות לנשיאות, למימשלים השונים ולקונגרס אז נבחר הנשיא פרננדו קולור דה-מלו ובפעם הראשונה מאז 1960 עמד בראש מדינה זו נשיא שנבחר ע"י העם הברזילאי כשבידו מנדאט לבצוע שינויים מרחיקי לכת במדיניותה של ברזיל ולהעלותה על המפה העולמית. ברם, בספטמבר 1992 הודח הנשיא קולור מתפקידו לאחר שהסתבך בשערורית שחיתות ובעקבות הדחתו עברה המערכת הפוליטית הברזילאית זעזוע עמוק אם כי תוך עמידה מרשימה במבחן הדמוקרטיה. בתום תקופת אי ודאות קצרה הושבע סגן הנשיא איתמר פרנקו לנשיא ברזיל. בתקופת נשיאותו של פרנקו נמשכה ההתדרדרות במכלול מרכיבי המצב הפנימי כאשר הממשל לא הצליח לחלץ את המשק מן המשבר הפוליטי-כלכלי העמוק. כמו כן נמשך תהליך העמקת הפערים החברתיים וגידול בשיעור האוכלוסיה המצויה מתחת לקו העוני. התחום הפוליטי התאפיין בתפקוד לקוי של המערכת השלטונית, העדר משענת פרלמנטרית שאילצה את הנשיא לנהל מו"מ מייגע על כל יוזמה תחיקתית ו"לבלוע" חוקים הסותרים את מדיניותו. חילופים תכופים באיוש המשרות הבכירות בממשל ומעורבות פוליטיקאים בכירים בפרשיות שחיתות חסרות תקדים היוו חוליים נוספים של המערכת הפוליטית.

3. הנשיא פרננדו אנריקה קרדוזו

בבחירות שנערכו בסוף 1994 זכה פ.א.ק בסבוב הראשון ב-54% מהקולות ובנצחון משכנע על יריביו ובעיקר על מנהיג השמאל לולה. טקס הכתרתו של פ.א.ק כנשיא היה ב-1/1/95. לכאורה טמון באישיותו של פ.א.ק הפוטנציאל הדרוש לעמידה מול האתגרים הגדולים של ברזיל. עוד בתקופת המימשל הקודם נרתם פ.א.ק לבקשת הנשיא הקודם פרנקו לטפל בבעיות הכלכליות-חברתיות כשר אוצר ולוותר לשם כך על משרד החוץ בתום תקופת כהונה קצרה בלבד כשר חוץ - תפקיד לו ציפה שנים רבות. צעד זה שהיה כרוך במחיר של סיכון מעמדו הפוליטי האישי לטובת הבעיות האמיתיות וגם ההערכה כי הגיע לנשיאות מבלי שחתר לכך כל ימיו מראה כי מדובר באדם יוצא דופן בנוף הפוליטי הברזילאי. פ.א.ק הנחשב לאיש ישר והגון הגיע לעולם הפוליטי אחרי קריירה אקדמית מזהירה כפרופ' לסוציולוגיה בעל שם

בינלאומי. פ.א.ק. דמות רחוקה ככל הנראה מדמות הפוליטיקאי האפרצ'יק שדוּש כל ימיו בביצה הפוליטית השכיל לבחור צוות מקצועי של אנשים מוכשרים בעלי השכלה גבוהה ולא דוקא פוליטיקאים נאמנים.

הגעתו לתפקיד הרם של נשיא בתקופה הנוכחית עוררה לרבים בברזיל את האסוציאציה של עליית ז'וסלינו קוביצ'ק נשיאה הפופולרי של ברזיל מסוף שנות החמישים בטרם החל שלטון הגנרלים. קוביצ'ק הזכור לטוב בתודעה של ברזיל בעיקר כמי שהעביר את בירת ברזיל מריו דה ז'נרו לעיר המלאכותית ברזיליה שהוקמה יש מאין יצר בכח הכריזמה שלו מערכת ציפיות ארוכת טווח. פ.א.ק. בשונה מקוביצ'ק נמנע מלפזר הבטחות מלבד ציון יעדים בתחומי התעסוקה, החקלאות, הבריאות והחינוך. בעת הצגת מימשלו במסיבת עיתונאים שנערכה ב-21/12/94 הבהיר פ.א.ק. כי הוא יהיה זה שינווט את המימשל ורמז למעורבות אישית שלו במשרדי החינוך והחקלאות. יש להדגיש כי פ.א.ק. צבר נסיון עשיר בעיקר - במשרדי החוץ והכלכלה. בתחילת אוגוסט 1995 הזמין שגרירנו בברזיליה שלמה בינו את נשיא ברזיל פ.א.ק. לבקור רשמי בישראל והביקור יתבצע ככל הנראה רק אחרי הבחירות שיתקיימו בארץ ב-1996.

4. אתגרים וקשיים:

כניסת המימשל החדש של פ.א.ק. בראשית 1995 התאפיינה בתחושת אופוריה ותקווה. פ.א.ק. שנתמך באורח מאסיבי ע"י האוכלוסייה והאליטות בברזיל לאחר שגבר כאמור במערכת הבחירות על יריביו כבר בסיבוב הראשון החל את תקופת כהונתו עם מקדמה חיובית כבדת משקל בדמות התוכנית הכלכלית החדשה - "תוכנית הריאל" שאותה יזם בתפקידו הקודם כשר אוצר בשלהי תקופת המימשל הקודם. התוכנית הכלכלית החלה להניב פירות שבאו לביטוי בעיקר באמון שנתנו סקטורים שונים למטבע החדש. בסקטור הפרטי נרשם שיפור ביעילות של המפעלים התעשייתיים הגדולים וברמת הניהול של חברות המעדיפות יותר ויותר להעסיק כ"א מיומן ובעלי השכלה בתחומי המינהל מאוניברסיטאות מחו"ל.

במישור הפוליטי נהנה המימשל ממקדמה חיובית בשל ההסכם עם המפלגה הגדולה PMDB שאמורה לתת גיבוי פוליטי למימשל בקבלת החלטות ובגיוס תמיכה ב-2 בתי המחוקקים בדרך ליישום הרפורמות והמשך בצוע תוכנית הייצוב הכלכלי.

ברם, אין לשכוח כי בפני פ.א.ק. ניצבים אתגרים גדולים וקשיים לא מעטים שאת חלקן נפרט להלן:

א. כלכלה

אינפלציה - מאז החלה תוכנית הריאל נבלמה האינפלציה וכיום היא ניצבת ברמה של כ-1-2% בחודש. הטיפול בבעיה המרכזית של המשק הברזילאי בשנים האחרונות טרם הסתיים וגם לא ניתן כיום להכריז סופית על הישג בהדברת האינפלציה בטרם יחלוף זמן נוסף.

הפרטה - לא מעט ברזילאים וזרים חושבים שמימשלו של פ.א.ק. צריך לפעול באופן נמרץ ומידי בכיוון הפרטה. למרות הקשיים הרבים הקשורים באינטרסים רבי עוצמה יש הסבורים כי למעשה הקצב של פ.א.ק. הוא טוב יחסית. מלבד פעילותו של הנשיא מוכיחה גם המציאות כי המדינה לא תוכל לפעול במקום שהסקטור הפרטי יכול לפעול ביתר יעילות. כמו במדינות רבות בעולם גם בברזיל ההפרטה היא שם המשחק והסכומים הנדרשים לביצוע פרויקטים גדולים רק מחזקים את הצורך בתהליך ההפרטה. מכירת חברות ממשלתיות מוצגת גם כדרך עיקרית להתמודדות עם הגרעון הגדול בתקציב המדינה.

רפורמה בשירות הציבורי - הנשיא לשעבר קולור הקטין בזמנו את מספר המועסקים בשירות הציבורי מ-1,5 מיליון ל-1,3 אך עם חלוף הזמן חזר המצב לקדמותו. מדובר איפוא באתגר לא פשוט במיוחד לאור מוסד "הקביעות" ולחצם של האיגודים המקצועיים המאיימים בשביתות והפגנות.

ב. חברה

השאלה הבאה בהנחה שהכלכלה תתייצב תהיה איפוא לא כמו זו שנשאלה לאורך שנים כיצד גורמים לתזוזה אלא לאן נוסעים? רבים וביניהם הנשיא סבורים כי היעד החברתי הוא החשוב ביותר. בחברה הברזילאית כ-80% מתוך 155 מיליון תושביה שהם הערוניים יש אחוז אחד של עשירים ו-20% עניים. נתון זה של קיטוב לא פרופורציונלי מהווה אתגר חשוב למימשלו של פאק ולכל נשיא שיבוא אחריו.

כדי לטפל בתהליך העמקת הפערים החברתיים, בגידול בשיעור האוכלוסיה המצוי מתחת לקו העוני ובאנלפכיות צריך הממשל להשקיע בחינוך באמצעות הזרמת משאבים ויעול מערכות. תחום אחר הזקוק לטיפול דחוף הוא תחום הבריאות הסובל גם כן ממערכות בלתי יעילות ציוד מיושן וכיוצ"ב.

ג. פוליטיקה

התקדמות בהשגת יעדים תלויה מאוד בקונגרס הפדרלי על שני בתיו הנשיא פ.א.ק. הזקוק לתמיכה רחבה לשם בצוע הרפורמות בתחומים השונים יודע כי להשיג תמיכה של לפחות 60% בשני הכתים בהם מכהנים נציגים של 18 מפלגות אינה משימה פשוטה כלל ועיקר. מפלגתו של הנשיא PSDB (מפלגת מרכז השואפת כשמה להיות חוד החנית של הסוציאל דמוקרטיה) תלויה כאמור בתמיכת PMDB שנולדה כאופוזיציה לשלטון הצבאי וכן מהמפלגה הימנית ליברלית PEL (מפלגתו של סגן הנשיא מסיאל).

פ.א.ק. יודע כי כל קואליציה ותמיכה של הקונגרס עלולה להפוך כיום סגריר למשענת קנה רצוף ואם יסתכן מימשלו במשבר קשה יכול הקונגרס התומך של היום להפוך לאופוזיציה מכשילה מחר. כדי לשמור את הקונגרס לצידי לאורך זמן יהיה על הנשיא להתמיד בקו רצוף של הצלחות ולהתפשר עם חברי הקונגרס בנושאים שונים. כך למשל, לאזוריות יש חשיבות ומשמעות פוליטית - כלכלית אדירה ונציגיהם בקונגרס יעשו הכל למען האינטרסים של אזורם ויסכימו לתמוך ברפורמות של השלטון המרכזי רק אם לא יעמדו בניגוד לאנטרסים האזוריים. הנשיא נדרש להתגבר על הקונפליקט הישן של מימשל מרכזי מול מימשלי המדינות, קונפליקט שהיווה גורם משמעותי לכשלונות של מימשלים קודמים. המערכת הפוליטית הפדרלית ומדינתית בארץ ענקית זו הינה מסובכת ומורכבת מזרמים רבים, שדולות מגוונות ובעלי אינטרסים שונים כגון חברות ותעשיות מונופוליסטיות שבעבר הוכיחו לא פעם כי האינטרס האישי או הקבוצתי חשוב לאין שעור מהפטריוטיות הלאומית. במערכת מורכבת שמשחקים בה תקציבי ענק וכוחות פרטיקולריים כה רבים המשולבים בתרבות פוליטית של שחיתות ככל הרמות נדרש הנשיא לגלות מנהיגות וכריזמתיות יוצאות דופן כדי להוביל את העגלה הענקית הזו לדרך המלך.

6. ברזיל חוץ

בתחום זה ממשיכה ברזיל לפתח את יחסי החוץ שלה תוך התאמה לעולם החדש המתהווה ויש בכך משום המשכיות למדיניות החוץ של המימשל היוצא שהצהיר על רצונו להשתייך לעולם המערבי. ברזיל מדגישה את אלמנט הסחר והכלכלה כמוטיב עיקרי במדיניותה ושואפת להידוק הקשר עם גושי הסחר של ארה"ב, הקהילה האירופית, האזור האסיאתי ובעיקר יפן. מדיניות זו משולבת בחזק המרקוסול שברזיל מהווה גורם דומיננטי בגיבושו ובקימו וכן שאיפה להעמקת הקשרים עם המדינות האמלטיות במגמה להגביר את תהליך האינטגרציה בכלל היבשת.

ברזיל נוקטת במדיניות חוץ פתוחה המטפלת גם בכעיות גלובליות של זכויות אדם, עוני ואקולוגיה.

7. ברזיל - ישראל

מדינת ישראל זוכרת את פעילות ברזיל במהלכים הבינלאומיים שהביאו להקמת המדינה.

ב-29/6/94 במעמד קהל רב, קיימה השגרירות בברזיליה טקס להסרת הלוט מעל לוח הזיכרון שנקבע ברחבה הפנימית של בניין השגרירות, לציון מאה שנה להולדת אוסבלדו ארניה, נשיא העצרת הכללית של האו"ם, אשר החליטה

בישיבתה היסטורית מיום 29/11/47 על הקמתה של מדינת ישראל. עד שנת 1973 הייתה לברזיל מסורת של אהדה לישראל שתורגמה למערכת היחסים ההדדית ואולם בעקבות משבר הנפט אימצה ברזיל קו פרו-ערבי ואנטי ישראלי שהגיע לשיאו בהצבעתה בעד החלטה 3379 - ציונות-גזענות (1975). בארבע השנים האחרונות מצויים יחסי ישראל-ברזיל בתהליך של שיפור בהשוואה ליחסים ששררו בין שתי המדינות בתקופת השלטון הצבאי. נציין כי מגמה זו מקבילה לשינוי שחל במדיניות החוץ הברזילאית בשנים האחרונות על רקע התמורות הגלובליות. השיפור בא לידי ביטוי בפתיחות פוליטית כלפי ישראל, בהרחבת היקף הסחר בין שתי המדינות שהסתכם בשנת 1994: יצוא כ-126 מ' דולר, יבוא כ-80 מליון דולר ובנכונות להגיע לש"פ בתחום התרבותי ובתחום המדעי-טכנולוגי. באוגוסט 1991 נערכה בירושלים ישיבת עבודה שניה בתחום המדעי טכנולוגי ובה סוכמו נושאים קונקרטיים לש"פ. באפריל 1994 התכנסה בברזיליה הועדה המשותפת לש"פ תרבותי וסוכמה תוכנית עבודה לשנים 94-96. על הפרק אפשרות למו"מ וחתימה על הסכמים נוספים:

- א. הסכם לבטול אשרות
- ב. הסכם תעופה
- ג. הסכם למניעת כפל מס
- ד. הסכם הדדי בדבר העסקת בני/בנות זוג בשרות החוץ
- ה. הסכם להגנה על השקעות.

במסגרת האו"ם ברזיל הצטרפה אמנם לשושבינות האחרות שיזמו את ביטול ההחלטה המשווה את הציונות לגזענות, אך בהצבעותיה בעצרת האו"ם ובוועדות השונות בשנים האחרונות חלה רק התקדמות מזערית לטובתנו בהשוואה לעבר. ברזיל ברכה באופן רישמי על ההסכם בין ישראל לפלסטינים ובעקבות הסכם קהיר שוגרו מברקי ברכה לרה"מ ושה"ח. על היחסים הביטורליים העיבה פרשת לאמיה מערוף, ברזילאית ממוצא פלסטיני שהשתתפה בחגיגות ורציחתו של חייל צה"ל דוד מנוס ז"ל בשנת 1986. מדי פעם מקבלת השגרירות פניות ומחאות למען שחרורה של לאמיה והלחצים מגיעים גם מבית הנבחרים והממשל כאמצעות משה"ח שגם מפעיל את שגרירם בארץ. גם בביקורו האחרון של שה"ח למפרייה עלה הנושא בשיחתו עם שר המשפטים ליבאי אך האורח הדגיש כי אין הנושא מהווה מכשול לטפוח והדוק היחסים עם ישראל בכל התחומים.

עד לבקור שה"ח של ברזיל (אוגוסט 1995) שהווה פריצת דרך נמנעו בקורים של הדרגים הגבוהים למרות שהחל תהליך הדוק היחסים הביטורליים. פריצת הדרך התאפשרה כנראה הודות לבחירתו של פ.א.ק. כנשיא ברזיל. כידוע שמר פ.א.ק. על קשרים טובים עם שגרירותנו בתקופת היותו שר חוץ וגם לפני כן כסנטור נציג מדינת סאו-פאולו. בהיותו שר חוץ הביע נכונות לסייע בפרשת רון ארד ואף נפגש לצורך כך עם שגרירנו שלמה בינו. לפ.א.ק. יחסים טובים עם הקהילה היהודית גם בשל העובדה שחתנו יהודי ויש האומרים כי במהלך חייו הפוליטיים נתמך לא פעם בכספיהם של בעלי ממון מהקהילה היהודית. באוגוסט 1995 התקיים כאמור לעיל בקור שה"ח של ברזיל לואיז פליפה למפרייה שהוגדר כביקור הסטורי לאור העובדה שהתקיים 22 שנה מאז הביקור הקודם מברזיל בדרג שה"ח. במהלך הביקור הודגשה חשיבותו של הפן הכלכלי כמסד לטפוח היחסים, תמיכתה ומעורבות של ברזיל בתהליך השלום באזורנו והחלטה עקרונית לחתום בעתיד על הסכם התייעצויות בין משרדי החוץ של 2 המדינות.

כתב: חן עברי

1671461

הנדון: נשיא ברזיל פ.א.ק - תקציר ק"ח

הנשיא פרננדו אנריקה קרדוזו נולד ב-18/6/31 בריו-דה-ז'נירו, הוא נשוי ואב ל-3.
עוד בטרם הצטרף לחיים הפוליטיים זכה לקריירה אקדמית מפוארת כפרופ' לסוציולוגיה ולמדעי המדינה. במסגרת זו לימד באוניברסיטאות בברזיל ובמדינות שונות בעולם כגון ארה"ב, ארגנטינה, צ'ילה וכן פירסם מאמרים ומחקרים בנושאים שונים.

1982 - ממקימי מפלגת PMDB.

1983 - 1987 - סנטור נציג מדינת סאו-פאולו (PMDB).

1985 - 1986 - מנהיג הרוב בקונגרס הפדרלי.

1988 - ממקימי מפלגת PSDB (מפ' סוציאל-דמוקרטית שהתנתקה מ-PMDB).

1988-1992 - מנהיג מפ' PSDB בסנאט.

1992-1993 - שר החוץ בממשל הנשיא איתמר פרנקו.
(מאוקטובר 92 עד מאי 93)

1993-1994 - שר האוצר בממשל הנשיא איתמר פרנקו ומעצב תוכנית ההבראה הכלכלית - "תוכנית הריאל" (ממאי 93 עד מאי 94).

1/1/1995 - נשיא ברזיל

קבדו

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם רה"מ קנדה, ג'אן קארטיאן
יום א', 22.10.95, 15:40 (20 דקות)

נקודות לשיחה

1. ממליצים להזמין את רה"מ הקנדי לבקר בארץ, מבלי לשלב ביקור ב"אוריינט-האוס". מציעים שלא לקרוא לקנדים ללכת בעקבות האמריקאים, בהקשר זה, לאור רגישותם ועניינם להצטייר כשונים ונבדלים מארה"ב (בוטל ביקורו של שה"ח בארץ לאור התנגדותנו לפגישה ב"אוריינט האוס").
2. להדגיש ענייננו בהשגת הסכם אס"ח עם קנדה בהקדם והערכתנו לכך שישראל הינה המדינה הראשונה לאחר נפט"א, שעמה מקיימת קנדה מו"מ בנדון.
3. להודות על ביטול ההגבלות הקנדיות משנת 1986 על סחר בטחוני עם ישראל (יולי '95).
4. להביע הערכה לתפקיד שממלאת קנדה בתהליך הרבצ"ד במיוחד בהיותה יו"ר ק"ע לפליטים.
5. הערכה להשתתפות קנדה בכוחות האו"ם אונדו"ף, אונטס"ו והכח הרב לאומי בסיני.
6. תקווה שממשלת קנדה תמצא דרך לשים קץ לאנומליה שבהענקת מעמד פליט בקנדה לאזרחי מדינת ישראל, יוצאי חב"מ.
7. להתעניין בנושא עתיד חבל קבק.

כה' באב תשנ"ה
21 באוגוסט 1995
103.01
1636006

ט/ר

הנדון: קנדה - עדכון ונושאים לשיחה

נתונים

גודל אוכלוסייה: 27,300,000 (350,000 יהודים).
שטח: 9,970,610 קמ"ר.
ראש מדינה: המושל-הכללי (נציג המלכה).
שם רה"מ: ג'אן קרטייאן.
שה"ח: אנדרה אולט.
מפלגה: לבראלית.

קנדה פנים

מאז עלתה המפלגה הליבראלית לשלטון בראשות רה"מ קרטייאן בנוב' 93, נהנית הממשלה מאהדה רבה בציבור הקנדי.

להלן כמה מהנושאים המעסיקים את ממקנדה:

א. קבק: הבעיה העיקרית שעימה מתמודדת ממקנדה היא אפשרית פרישתה של פרובינציית קבק בעקבות משאל העם הצפוי להיערך שם עד סוף השנה הנוכחית. בספט' 94 נבחרה בקבק ממשלת ה"מפלגה הקבוקאית" הדוגלת בעצמאות לחבל, אך רוב סקרי דעת הקהל מורים שלא יהיה רוב לדוגלים בפרישה במשאל-העם הצפוי.

ב. כלכלה: גרעון תקציב גדול המסתכם בלמעלה מ-30 ביליון דולר אמריקאי ושיעור אבטלה העולה על 12 אחוז.

קנדה יחסי חוץ (כללי)

אינטרס עיקרי של קנדה בתחום יחסי החוץ הינו שיפור יחסיה הכלכליים עם מדינות רבות ככל הניתן ע"מ ליצור שווקים רוחחים למוצריה. כמו כן, דוגלת קנדה ביצירת יציבות בין"ל באמצעות חיזוק משטרים דמוקרטיים ומנגנוני האו"ם. הקנדים רגישים לנושא ז"א.

קנדה - ישראל

יחסי ישראל-קנדה הינם בדר"כ ידידותיים, מבוססים על הערכה הדדית, רצון טוב ובדר"כ מאופיינים באוירה טובה.
מאז עליית הממשלה הליבראלית לשלטון בנוב' 93 חל שינוי לטובה וניכר מאמץ מצד הקנדים ליצוק תוכן ולהעשיר היחסים הביטראליים. קודמו מספר נושאים כלכליים וביקרו בארץ שרים, פרמיירים, מחוקקים ומשלחות. יצויין שבוטל ביקורו בארץ של שה"ח אולט שתוכנן לפבר' השנה על רקב התנגדותנו לביקור מטעמו ב"אורינט-האוס".

נחתמו הסכמים כלכליים, ובכללם: הסכם מו"פ (חתימה מלאה בלשכת שה"ח ב-16 אוג', הוקמה קרן מו"פ בהיקף כולל של 6 מליון דולר קנדי ל-3 שנים, והתכנסה מועצת המנהלים של הקרן (27 מאי), נחתמו הסכמים כלכליים בין חברות ישראליות לחברות באונטאריו, ובאלברטה, קודם נושא הסכם אס"ח בין ישראל לקנדה (על אף שטרם נחתם), בוטלו ההגבלות על סחר בטחוני עם ישראל שהוטלו ב-86' (יולי 95').

על אף האמור לעיל' היקף הסחר ההדדי בין ישראל וקנדה עדיין רחוק מלממש את הפוטנציאל. סך הסחר ההדדי הסתכם ב-94' בכ-258 מליון דולר, מתוכם: 102.6 יצוא (אכנים ומתכות יקרות, מכוונות מוצרי חקלאות מזון, טקסטיל) ו-155.7 מליון יבוא (מכוונות, מתכות פשוטות, נייר קרטון, עץ ומוצרים, מוצרי חקלאות ומזון).

הסחר ההדדי גדל במהלך שנת 94' ב-22, אחוז כתוצאה מגידול בהיקף היבוא מקנדה. מעריכים שחתימה על הסכם אס"ח, שבהעדרו חלק לא ידוע מהסחר ההדדי הינו עקיף ונעשה דרך ארה"ב, תשפר את היקף הסחר ההדדי.

נושאים עיקריים שעל הפרק ביחסי שתי המדינות:

1. אס"ח: ישראל הינה המדינה הראשונה, ובנתיים היחידה לאחר נפטא, שעימה מנהלת קנדה מו"מ על אס"ח ושעימה נחתם כבר הסכם למו"פ משותף בתעשייה (אוג' 94'). המו"מ על אס"ח מתנהל באמצעות מפגשי קבוצות עבודה, עם זאת ספק אם נעמוד בתאריך היעד שהציבו הקנדים לחתימה: ספטמבר 95'.

2. יהדות מצוקה: מאז סוף 92' מסייעת ממשלת קנדה באמצעות שגרירותה בהוואנה ליהודים המבקשים לצאת מקובה. יוזכר שכעבר סייעו הקנדים רבות בנושא יהודי סוריה.

3. או"ם ואירגונים בינ"ל: קנדה הינה חברה בקבוצת המערביות (WEOG) התומכות במרבית מהלכינו המוסכמים באו"ם. הקנדים תומכים בנורמליזציה של מעמד ישראל באו"ם ובאירגונים בינ"ל ולאחרונה תמכו במועמדים ישראלים לתפקידים שונים כמוסדות האו"ם. קנדה תומכת בשת"פ בין ישראל ל-WEOG בתחומים ספציפיים אך לא בהצטרפותה של ישראל לקבוצה כחברה מלאה.

4. רבצ"ד: קנדה הינה יו"ר ("אוחזת הפטיש") של קבוצת העבודה הרבצ"ד לענייני פליטים. הקנדים מיחסים חשיבות רבה למעורבותם בתהליך ומעורבים גם בקבוצות עבודה רבצ"ד אחרות, ובכלל זה: איכות הסביבה ופיתוח כלכלי.

5. כוחות שלום: במסגרת פעילותה ככוחות השלום של האו"ם ממשיכה קנדה לקיים יחידה לוגיסטית המונה כ-226 קצינים וחיילים בכוח אונדו"ף בגולן, 20 קצינים כמשקיפים בכוח אונטסו ו-25 קצינים וחיילים בכוח הרב לאומי בסיני. במהלך פגישת רה"מ עם קרטייאן ב-23 נוב' 94' הדגיש המארח נכונות קנדה להשתתף בכוח הרב-לאומי בגולן במקרה שתבקש לכך.

6. פליטים: קנדה הינה כיום המדינה היחידה בעולם המערבי בה מוענק מעמד של פליט לאזרחי מדינת ישראל יוצאי חב"מ. במהלך שנת 94' חלה עליה דראסטית במספר האישורים על אף ירידה במספר הפונים: הוענקו 344 אישורים ו-445 פניות נדחו. לשם השוואה במהלך חמש השנים שבין 93-89 העניקו וועדות הערר לפליטים בקנדה מעמד פליט ל-297 אזרחי ישראל מתוך 2749 פניות. כל הפונים טענו שהם או בני זוגם אינם יהודים ובתור שכאלה כביכול נרדפו או הופלו לרעה בארץ.

מנתוני הרבעון הראשון של שנת 95' עולה שחלה ירידה אם כי לא מהותית, במצב ואף התחזקה מגמת הפונים לבקש ולקבל מעמד הפליט בקבק. ראויה לציון העובדה שמשרד ההגירה הקנדי המהווה ערכאה ראשונה בנדון דחה עד כה את כל הפניות.

הסמכות המעניקה את מעמד הפליט (IMMIGRATION REFUGEE BOARD) הינה למעשה גוף עצמאי משפטי-למחצה, בבחינת וועדות ערר שהחלטותיהן מחייבות לגבי מי שפניתו נדחתה קודם ע"י משרד ההגירה. כל חברי וועדות הערר מתמנים מטעם משרד-ההגירה.

שמור

786410

תקציר קורות חיים - רוה"מ קנדה ג'אן קרטיאן

פרטים אישים

ת. לידה: 11 ינואר 1934. קיבאק.
מצב משפחתי: נשוי + 3.
דת: רומית-קתולית.
לאום: צרפתי-קנדי.
השכלה: משפטן. בוגר אוני' לאוואל (קיבאק) במשפטים.

קריירה פוליטית

1963-79 - חבר בית הנבחרים.
1968 - שר להכנסות לאומיות.
1968-74 - שר לעניני אינדיאנים ומריטוריות צפוניות.
1976-77 - שר המסחר והתעשיה.
1980-82 - שר המשפטים ותובע כללי.
1984 - סגן-רוה"מ ושר החוץ (ל-3 חודשים).
1990 - מנהיג מפלגת האופוזיציה הליבראלית בפרלמנט.

מנוב' 1993 - רוה"מ קנדה.

053
73/1

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם נשיא אזרביג'אן, גיידאר אליאב
יום א', 22.10.95, שעה 16:00 (45 דקות)

נקודות לשיחה

1. אנו ממשיכים במאמצים לפעול בארה"ב למען ביטול תיקון 907 (המגביל סיוע אמריקני לאזרביג'אן) גם פעלנו למען קיום הפגישה בין הנשיא אליאב לעמיתו האמריקאי קלינטון בעצרת.
2. הזמנה (נוספת) לביקורו של אליאב בארץ בסוף השנה או בתחילת השנה הבאה (כזכור ביקורו נדחה בעבר עקב בעיות פנים).
3. בקשה להתעדכנות בנושא האירני - לאחרונה אובחנה באזרביג'אן פעילות אירנית גוברת בעיקר בתחום הדתי. רואים יותר נשים עטויות בצ'אדור ותמונות של חומייני בסמוך למסגדים. האירנים מנסים לגייס בני נוער אזריים לפעילות פונדמנטליסטית. האירנים עוקבים אחרי פעילות ישראל באזרביג'אן - שה"ח האירני קרא לאחרונה לאזרביג'אן לנתק עמנו את היחסים. האירנים פרסמו בתקשורת על ש"פ מודיעיני בינינו לבין אזרביג'אן.
4. התעניינות בפעולות התיווך להשכנת שלום עם ארמניה. בנושא "נגורנו קרבאך", נראה כי שני הצדדים מתעקשים על עמדותיהם ופתרון לא נראה באופק. באזרביג'אן נשמעות קריאות להפרת הפסקת האש ויציאה למלחמה לשחרור השטחים הכבושים בידי ארמניה.

מצ"ב מסמך המדגיש את האינטרסים של ישראל באזרביג'אן.

האינטרסים לישראל

4. לישראל אינטרס לפעול לחיזוקה של אזרבייג'אן, מדינה בעלת אוריינטציה פרו-מערבית, בשל מיקומה הגיאוגרפי-אסטרטגי בצומת הגבולות בין רוסיה, איראן ותורכיה, המקנה לה חשיבות בראיית ישראל. הכרה אזרית במאמץ הישראלי למענה מול ארה"ב יכולה להביא להידוק ה-שת"פ והקשר עם אזרבייג'אן, כולל בתחום המודיעיני מול איראן. מעבר לכך לדעתנו:-

א. חיזוקה של אזרבייג'אן עשוי לתרום להגברת התודעה הלאומית של האזרים באיראן. אלה מהווים קבוצת המיעוט הגדולה ביותר באיראן (יש חילוקי דעות לגבי מספרם המדוייק, אך ההערכה הרווחת היא שהם מהווים כרבע מאוכלוסיית איראן). כדי שאזרבייג'אן תשמש מוקד משיכה לאזרים באיראן ומודל ולחיקוי מבחינה לאומית, יש צורך בחיזוקה ובהענקת סיוע. בין האמצעים לכך בניית קשריה עם המערב.

ב. אזרבייג'אן עצמאית ומבוססת עשויה להוות מודל חיקוי - גם אם מוגבל - לכוחות באיראן השואפים לדמוקרטיזציה והפלת הדת מהמדינה. כוחות אלה עשויים להתעודד מהתפתחותה של אזרבייג'אן כמדינה המורבת מאוכלוסייה מוסלמית-שיעית בעלת משטר חילוני-פלורליסטי, בו קיימת אופוזיציה פעילה (אם כי עדיין מוגבלת בשלב זה).

ג. לאזרבייג'אן משקל בינייל גם בזכות הפוטנציאל הכלכלי הרב הטמון בה - יתרות נפט גדולות. לאחרונה נוהרים אליה גורמי נפט בינייל המשקיעים כסף רב בפרוייקטים לפיתוח שדות הנפט בתחומה.

1682324

אזרבייג'אן - סקירת רקע

1. נתוני יסוד

שטח: 86,600 קמ"ר
גובלת באירן, תורכיה, ארמניה, גרוזיה ורוסיה

אוכלוסייה: 7.3 מיליון, מהם 78.1% אזארים, 8% רוסים, 8% ארמנים
יש לציין כי עוד כ-15 מיליון אזארים חיים בצפון איראן.

בירה: באקו

מטבע רשמי: מנאט (יש גם שימוש ברובל)

משאבי טבע: גז טבעי, נפט, מתכות

גידולים חקלאיים: תבואה, כותנה, גפנים, פירות וירקות

תעשייה: נפט ותעשיות נלוות לנפט, כימיקלים, פטרוכימיקלים, מוצרי בנין

2. פנים

נשיא המדינה (הנשיא הוא מכתוב המדיניות) הוחלף מספר פעמים בשנים האחרונות. ההפיכה הצבאית ביוני '93 הדיחה את אבולפאז אלצ'יביי בעל האוריינטציה הטורקית ועמדות לאומיות ובמקומו הוצב גיידר אלייב שמינויו אושר במשאל עם. כל הנשיאים ניסו להביא ליציבות חברתית וכלכלית על רקע הסכסוך המתמשך עם ארמניה על נגורנו קרבאח. המלחמה המתמשכת והתפרקות בנה"מ הביאו את הצבא למצב של התפוררות מוחלטת, ללא פיקוד מרכזי. כיום פועל הנשיא אלייב להבאת צבאו למודרניזציה ולהעמדתו בסטנדרטים של נאט"ו ולצורך זה הוא פועל לכינון "קשרים ארוכי טווח" עם נאט"ו.

בנוסף יצרה המלחמה בעיה חדשה של כ-600,000 איש שהפכו לפליטים, רבים מהם ממוקמים בבירה. למרות הפוטנציאל הכלכלי הגדול של המדינה רק חלק קטן ממנו ממומש.

באזרבייג'אן למעלה מ-40 מפלגות, מרביתן קטנות מאד. חלקן יצרו שלושה גושים גדולים סביב המפלגות הגדולות. יש 3-4 מפלגות אופוזיציה עיקריות. כמו-כן קיימת מפלגה איסלאמית פרו-איראנית ועוד מספר מפלגות קטנות פרו אירניות. בחירות לפרלמנט האזרי צפויות ב-12 לנובמבר '95.

הנשיא הנוכחי אלייב נוקט מדיניות פרגמטית אך מגלה לאומנות אזרית. הוא מקיים משטר ריכוזי ופועל בחקיפות נגד האופוזיציה, אך מנסה במקביל לשמר פלורליזם של דעות לצד מבנה חמולתי מורכב. במסגרת בעיות הבטחון שלה מתמודדת המדינה גם עם פעולות טרור תכופות, כנראה מצד גורמים ארמניים.

3. מדיניות חוץ

התפוררות בריה"מ יצרה מצב גיאו-אסטרטגי חדש במבואותיו הצפוניים של המזה"ת. להופעת אזרבייג'אן כמדינה לאומית-עצמאית הממוקמת בצומת הגבולות בין אירן - רוסיה ותורכיה חשיבות מיוחדת. הפוטנציאל הכלכלי

העצום הטמון בה (יתרות נפט גדולות) מגביר אף הוא את משקלה באזור. כיום מנסה המדינה להתקרב למערב ולצור קשרים הדוקים עם נאט"ו. שלושת הכוחות המרכזיים הפועלים באזרבייג'אן הם רוסיה, טורקיה ואיראן. מדינות אלה מתמודדות על עמדות השפעה במדינה, כל אחת בדרכה היא.

במרכז הארועים בחודשים האחרונים - נסיגתה של אזרבייג'אן ממזכר ההכנה מנובמבר '94 עם טהרן על העברת 5% ממנייות תאגיד הנפט לידי איראן.

אלייב נתן עדיפות מיוחדת לקשרי ארצו עם ארה"ב, בריטניה וצרפת. יחסיו עם ארה"ב נתקלים בקשיים לנוכח השפעה חזקה של השדולה הארמית החזקה, שלה קשרים חזקים עם אנשי קונגרס ובהם הסנטור דול. עם זאת, ממשל קלינטון מפגין יחס חיובי יותר מקודמיו כלפי אזרבייג'אן בכל הקשור להעברת סיוע בדרכים עקיפות למרות הגבלות הקונגרס.

4. יחסים עם ישראל

ישראל הכירה בעצמאות אזרבייג'אן בדצמבר 1991 ובאפריל 1992 כוננו יחסים דיפלומטים. באוגוסט 1993 הוקמה השגרירות בבאקו.

בדצמבר 1993 עשה ח"כ סנה בשליחות השלום באזרבייג'אן - ביקור ראשון של משלחת רשמית מישראל ובני השיח המקומים (נשיא, ס/יו"ר הפרלמנט, שר ההגנה, ובכירים אחרים) צינו כי הם רואים בכך פריצת דרך לא רק במערכת היחסים הביטורליים אלא גם במסגרת יחסי החוץ שלהם. הם הביעו רצון רב בהידוק והרחבת הקשרים עם ישראל בתחומים שונים. במסגרת זו השתתפו שני אנשי משרד החוץ האזארי בסמינר לדיפלומטים ממדינות חב"מ שערך משה"ח ברמת רחל.

בתחילת מרץ 1994 השתתף ס/רה"מ אזרבייג'אן ASKER MAMEDOV ב"פורום העסקי הרביעי" בישראל ונפגש עם הנשיא ושה"ח (ע"פ התוכנית המקורית אמור היה להשתתף בכנס יו"ר הפרלמנט אך הוא ביטל השתתפותו בגלל הטבח בחברון). לאחר הטבח בחברון הוגברו שידורי תעמולה איראנית אנטי ישראלית בטלוויזיה האזארית, אך הנשיא אלייב פעל בנחישות להפסקת שידורי התעמולה והדגיש כי היחסים הטובים עם איראן לא יהיו על חשבון היחסים הטובים עם ישראל. הוגשו אף בקשות למשלוח משקיפים ישראלים לפיקוח על הבחירות לנשיאות וכן לסיוע בהסברה בארה"ב.

בינואר '95 נפגש שה"ח פרס בדאבוס עם הנשיא אלייב. ביוני '95 ביקר בארץ ראש "המפלגה לעצמאות לאומית" מהאופוזיציה כאורח הליכוד.

יחסי הכלכלה והמסחר

מאז כינון היחסים חל גידול נכר בסחר בין שתי המדינות. ענפי היצוא העקריים לאזרבייג'אן - מזון מוכן, משקאות וטבק, טקסטיל ומוצריהם וכן מכוניות ומכשירים מכניים. ענפי היבוא בעקריים - יהלומים ובעלי חיים ומוצריהם.

חברות ישראליות הפועלות באזרבייג'אן - אלביט, GITB (תדיראן, טלרד, מוטורולה) ומרחב (פתוח חקלאי). טבע ובזק מנהלות מגעים.

כ"ד באלול תשנ"ה
19 בספטמבר 1995

1679686

קורות חיים
גייזאר אליאב (GEIDAR ALIRZA OGLY ALIYEV)
נשיא הרפובליקה של אזרבייג'אן

נולד ב-10.5.23 בחבל נחיצ'באן.

משנת '41 - הצטרף לנ.ק.ו.ד. בה מילא מגוון רחב של תפקידים ולמפלגה הקומוניסטית ('45).

שנות ה-50 וה-60 - עבד בלשכת הקישור למפלגות קומוניסטיות מחתרניות ברחבי המזרח וסיים תואר בפקולטה להסטוריה באוניברסיטה הממלכתית של אזרבייג'אן.

64-'69 - סגן (עד '67) ויו"ר הק.ג.ב באזרבייג'אן. הגיע לדרגת אלוף.

69-'82 - ראש המפלגה הקומוניסטית של אזרבייג'אן (הנשיא בפועל).

71-'87 - חבר הוועד המרכזי הסובייטי, חבר מועמד בפוליטבירו של בריה"מ ('76), חבר מלא בפוליטבירו (82) וסגן יו"ר מועצת השרים של בריה"מ.

87' - הודח מהפוליטבירו ע"י גורבצ'וב במסגרת סילוקם של מנהיגים קומוניסטיים ותיקים.

התקופה הפוסט-סובייטית:

90' - נבחר כציר לפרלמנט של אזרבייג'אן ושל נחיצ'באן.

91' - נבחר ליו"ר הפרלמנט (נשיא בפועל) של חבל נחיצ'באן, וככזה כיהן כסגן יו"ר הפרלמנט של אזרבייג'אן.

92' - נבחר לשמש יו"ר של הוועד המארגן של מפלגת "אזרבייג'אן החדשה", אשר נוסדה על ידו.

15 יוני '93 - בעיצומו של משבר מדיני וצבאי, נבחר ליו"ר הפרלמנט של אזרבייג'אן.

18 יוני '93 - נטל לידינו את סמכויות הנשיא של אזרבייג'אן (בעקבות בריחתו של אלצ'יביי). לאחר מכן, קיבל לכך אישור פרלמנטרי.

3 אוק' '93 - נבחר בבחירות כלליות לנשיא אזרבייג'אן.

AJ'v'f'v

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם נשיא הפיליפינים, פידל ראמוס
יום א', 22.10.95, שעה 18:00

נקודות לשיחה

הבעת הערכה לפיליפינים על עמידתם לצד ישראל והעם היהודי. כדוגמא: פעולות הנשיא קזין להצלת יהודים במלחה"ע ה-2, תמיכתם בהחלטת החלוקה באו"ם, המדינה היחידה באסיאן שהחזיקה כל השנים שגרירות בישראל.

2. שת"פ בטחוני

א. עסקת הכפיר - פירוט ממשהב"ט.

ב. שת"פ בנושאי טרור - הפיליפינים מעוניינים בשת"פ הדוק בנושא המלחמה בטרור. על הפרק עומד עריכת קורס מטעם משטרת ישראל בנושא. שר הפנים ביקר בישראל בספטמבר כאורח משטרת ישראל על מנת לדון בנושאים אלה. קיבלנו הזמנה לסמינר בנושא בפברואר 1996 במאנילה. בימים אלה מגבשים תשובה.

3. עובדים זרים

עם פתיחת שוק הבניה בישראל לעובדים זרים, פנתה אלינו ממשלת הפיליפינים בבקשה לאפשר הגעת עובדים פיליפינים לענף הבניה. מכיוון שבארץ נמצאים לפי הערכתנו, אלפי עובדים פיליפינים באופן "בלתי חוקי", משרד הפנים לא נוטה לאשר הגעת עובדים נוספים ממדינה זו.

למרות מס' דיונים שנערכו לא נראה כרוגע פתרון לבעיה זו.

4. סקירת תהליך השלום.

פיליפינים-ישראל - יחסים בילטרליים ונקודות לשיחה

א. יחסים בילטרליים:

1. מדיני:

ישראל והפיליפינים קיימו מערכת יחסים הדוקה - פוליטית, כלכלית, מודיעינית וצבאית עד תחילת שנות ה-70 ומשבי"ת גם לאחר מכן. במהלכם ביקר בפיליפינים הרמטכ"ל דאז - רבין, שה"ח - גולדה מאיר ואחרים. מתחילת שנות ה-70 חלה נסיגה ביחסי שתי המדינות.

מאז עליית הנשיא ראמוס לשלטון (מאי '92), בעקבות הערכה מחדש של מדיניות החוץ הפיליפינית (דצמבר '92) ומבלי לשנות את קשרי הפיליפינים עם מדינות ערב, חל תהליך מואץ של שיפור היחסים עם ישראל אשר בא לידי ביטוי במספר גדל והולך של מפגשים וביקורים הדדיים (החשוב ביותר מביניהם היה ביקור שה"ח רוברטו רומולו בשנה שעברה), שתי"פ בתחומים מדיניים, כלכליים, מודיעיניים ואחרים.

2. כלכלה ומסחר:

התלי"ג הפיליפיני גדל בשנים 1994/5 בשיעור של 5%-6. כמעט בכל ביקור בחו"ל מעמיד ראמוס את הנושא הכלכלי בראש סדר העדיפויות. התמקדות פעילותו בעידוד השקעות זרות בפיליפינים, שיפור התשתיות ושיפור המצב הבטחוני במדינה, הביאו לשיפור המשמעותי בכלכלה הפיליפינית.

נתוני סחר עם ישראל:

'93: ייצוא (ישראלי) 187.1 במליוני דולרים
ייבוא 7 במליוני דולרים

'94: ייצוא 207.9
ייבוא 12.6

נתוני הרבעון הראשון של '95 מעידים על גידול: ייצוא - 43.7
ייבוא - 4.3

בייצוא הישראל לפיליפינים בולטים המוליכים למחצה, כימיקלים, ציוד רפואי, מוצרי מזון, תשומות לחקלאות וטלקומוניקציה.

לפיליפינים טענות בדבר הגרעון המסחרי השלילי שלהם עמנו. יצויין כי מרכיב גדול של הייצוא הוא רכיבים של חברת אינטל המשמשים את תעשית האלקטרוניקה הפיליפינית לייצוא.

3. או"ם:

דפוס ההצבעות של הפיליפינים באו"ם בנושאינו היה עד כה שלילי, למעט שישבון הצעת ההחלטה החיובית בעצרת האו"ם. למרות הבטחות שה"ח שיחול שיפור לא השתנה דפוס ההצבעות למעט שיפור בתבנית ההצבעות של הפיליפינים בארגונים בינ"ל (הביטאט, יונ"פ, כנסים בינפרלמנטרים, כנס האישה ועוד).

4. איראן:

איראן היא ספקית הנפט הרביעית בגודלה של הפיליפינים. בין שתי המדינות קיימים יחסי מסחר, וסחורות פיליפיניות עוברות בשטח איראן בדרכן לחב"מ.

5. המרד המוסלמי:

המאבק עם המוסלמים בפיליפינים הנמשך מאות שנים, החריף בשנות השבעים (עשרות אלפי הרוגים). בהסכם טריפולי (76'), הובטחה אוטונומיה שלא מומשה לחזית הלאומית לשחרור מורו (MNLF) בראשות נור מיסוארי. בשנתיים האחרונות מתנהל מו"מ מתקדם בין הממשלה לחזית להשגת הסדר קבע.

גורמים מוסלמים קיצוניים (אבו סאיאף ואחרים), ימשיכו במאבק מוצהר להשגת עצמאות.

ב. נקודות לשיחה

1. שת"פ בטחוני

א. עסקת הכפיר - נקודות לשיחה בנדון תמסרנה ישירות לרה"מ ע"י משהב"ט.

ב. שת"פ בנושאי טרור - הפיליפינים מעוניינים בשת"פ הדוק בנושא המלחמה בטרור. על הפרק עומד עריכת קורס מטעם משטרת ישראל בנושא ושר הפנים הפיליפיני יגיע במהלך ספט' לביקור רשמי כאורח משטרת ישראל לדון בנושאים אלה.

2. עובדים זרים

עם הפתח שוק הבניה בישראל לעובדים זרים, פנתה אלינו ממשלת הפיליפינים בבקשה לאפשר הגעת עובדים פיליפינים לתחום הבניה. מכיון שבארץ נמצאים, לפי הערכתנו, אלפי עובדים פיליפינים באופן "בלתי חוקי", משרד הפנים לא נוטה לאשר הגעת עובדים נוספים ממדינה זו.

למרות מסי דיונים שנערכו בנושא לא נראה כרגע פתרון לבעיה זו.

1636707

סודי

פיליפינים - נתוני יסוד

- עיר בירה - מנילה.
- שטח: הארכיפלגו של הפיליפינים משתרע על 7,107 איים בין היס הסיני הדרומי לבין האוקיאנוס השקט, על שטח של 299,404 אלף קמ"ר, על פני 1,840 ק"מ בין הנקודה הצפונית לדרומית. רק כ-70 איים מיושבים.
- אוכלוסיה: בשני איים (לוזון ומינדנאו) חיים כ-65 אחוז מהאוכלוסיה, כ-67 מיליון איש.
התושבים הם ממוצא מאלאי-פולינזי מעורבים בסינים, ערבים, הודים, ספרדים. כ-40 אחוז מהתושבים הם עירוניים.
- מזג האוויר: פברואר (ממוצע) - 31-21 מעלות צלסיוס; לחות של כ - 90 אחוז.
- שפה: פיליפינו טאגאלוג היא השפה הלאומית. אנגלית מדוברת ע"י הכל.
- דת: 83 אחוז מהאוכלוסיה קתולים, 9 אחוז פרוטסטנטים ו- 5 אחוז מוסלמים. הפיליפינים היא המדינה הקתולית היחידה באסיה.
- תל"ג לנפש - כ- 800 דולר.
- השתייכות לארגון איזורי - אסיאן (ASEAN).
- איפאק (APEC) ASIAN - PACIFIC ECONOMIC
- משטר - דמוקרטיה נשיאותית.
- מבנה השלטון - על פי החוקה (1987) בראש המדינה עומד נשיא שהוא גם הזרוע הביצועית של השלטון הנשיא ראמוס. כפופה לו ממשלה בת 22 שרים ו- 6 יועצים בדרג שר.
בקונגרס שני בתים: סנט - 27 חברים ופרלמנט - 207 חברים (109 נבחרים, 8 ממונים).
- בעלי תפקידים:
נשיא - FIDEL V. RAMOS
סגן נשיא - JOSEPH R. ROMULO
שהיח - DOMINGO L. SIAZON
יו"ר הסנט - EDGARDO J. ANGARA
יו"ר ביה"ח - JOSE DE VENECIA
יו"ר הסנט משתייך למפלגת האופוזיציה - LDP.
כל השאר משתייכים למפלגת השלטון LAKAS-NUCD.

מ/ה"ר ח"י
רמז - 1295

AUG 11 '95 12:11 I

1295 2/6

B I O - D A T A
o f

HIS EXCELLENCY FIDEL V. RAMOS
President of the Republic of the Philippines

PERSONAL DATA

Birthdate : March 18, 1928
Birthplace : Lingayen, Pangasinan,
Philippines

EDUCATIONAL ATTAINMENT

College : Bachelor of Science
US Military Academy
West Point, New York, 1950
Post Graduate : Master of Science in Civil
Engineering
University of Illinois, 1951
Associate Infantry Company
Officer's Course
Fort Benning, Georgia, 1955
Special Forces/Psychological
Operations/Airborne Course
Fort Bragg, North Carolina, 1960
Command and General Staff Course
Philippine Army, CGSC, 1965
Master of National Security
Administration
National Defense College of the
Philippines, 1969
Master of Business Administration
Ateneo de Manila University, 1980
Honorary Degrees : Doctor of Humanities (Honoris Causa)
Mindanao State University, 1983
Doctor of Law (Honoris Causa)
Lyceum University, 1986
Doctor of Law (Honoris Causa)
Centro Escolar University, 1987

AUG 11 '95 12:12 I

P.3/6

1295 2/6

GOVERNMENT/MILITARY
POSITIONS

President of the Republic of the
Philippines
1992 up to present

Secretary of National Defense
January 1988 - 1991

Chief of Staff, Armed Forces of the
Philippines (AFP)
1986 - 1988

Vice Chief of Staff, AFP (concurrent)
1981 - 1988

Director General, Integrated National
Police (concurrent)
1975 - 1986

Chief, Philippine Constabulary
1972 - 1986

Deputy Chief of Staff for Home
Defense, AFP (concurrent)

Commanding General, AFP for Home
Defense Training Center
1971 - 1972

Commander, 3rd Infantry Brigade
(Sep) Philippine Army
1970 - 1971

Presidential Assistant of Military
Affairs
1968 - 1969

Chief of Staff, 1st PHILCAG
1967 - 1968

CO, Advance Party/Planning Group
to Tay Ninh Province, 1st PHILCAGV
1968

G3, 1st Philippine Civil Action Gr
to Vietnam (1st PHILCAG); concurre

Deputy G5 (Plans) Division
HQ, Philippine Army, 1965

AUG 11 '95 12:13 I

P.4/6

1295 4/6

CO, Special Forces Group, Philippine
Army
1962 - 1965

Chairman, Unconventional Warfare
Committee, GHQ-AFP
1960 - 1961

Senior Aide de Camp to the Chief
Staff, AFP
1958 - 1960

Chief, Organization Brigade, G3
Sec. HW 11MA, Philippine Army
1958

S3, 16th Battalion Combat Team (BCT)
Philippine Army
1957

Commissioned Officer, T Company
16th Battalion Combat Team (BCT)
Philippine Army
1957

Chief, Operations Brigade, G3 Sec.
HQ 11 MA, Philippine Army
1956

Assistant G3, 3rd Infantry Division
Philippine Army
1955 - 1956

Duty, Personnel Research Group, G1
Division, GHQ AFP
1952 - 1954

Reconnaissance Platoon Leader, 20th
BCT, Philippine Expeditionary Force
to Korea (PEFTOK)

Assistant S2, 2nd BCT, Philippine
1951

1295 4/6

1/25/22
P. J. 1/2

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם נשיא ארגנטינה - קרלוס מנס
יום ב', 23.10.95, שעה 08:30 (30 דקות)

נושאים לשיחה:

1. תהליך השלום במזה"ת. כידוע מגלה ארגנטינה עניין ומעורבות פעילה בסכסוכים בינ"ל כולל הסכסוך במזה"ת.
2. שת"פ גרעיני ארגנטינה - סוריה. למרות הבטחות ארגנטינאיות שנתנו בהזדמנויות שונות, נראה כי נמשך שיתוף הפעולה.
3. להתעדכן בנושא חקירת הפיגועים. כידוע, שחררה ארגנטינה את העצורים שהוסגרו לידיה מפרגוואי לאחר שלא נמצאו הוכחות למעורבותם בפיגועים. עדיין עצור חשוד אחד מאז הפגוע ב- AMIA.
4. ניתן לציין בסיפוק את מגמת השיפור בהצבעות ארגנטינה בעצרת האחרונה, בנושאים הקשורים בישראל (דפוס הצבעה הנחשב לטוב באמל"ט) ובהבעת תקווה שדפוס זה יופיע גם בעצרת הקרובה.
5. משרד החוץ הארגנטינאי פתח לציבור הרחב את תיקי הנאצים. אנו מבקשים כי יפתחו ארכיונים נוספים הנמצאים במוסדות אחרים, כגון: משרד הפנים, משטרת הגבולות, זרועות המודיעין ועוד. כמו כן, אנו עוקבים אחר סוגיית הסגרתו של הנאצי אריק פריבקה.
6. קסדות לבנות - הפרויקטים לעזה כפי שהוצעו ע"י הארגנטינאים מקובלים עלינו עקרונית בהנחה שהמדובר בשלב זה על לא יותר מ- 16 מומחים של קסדות לבנות לשני פרויקטים בלבד. עתה נותר לצפות מהארגנטינאים לתאם עמנו את שלבי הביצוע על כל המשתמע מכך.
7. ארגנטינה - אירן - אחרי הפיגוע בבניין הקהילה היהודית פעלה ארגנטינה להורדת רמת היחסים עם אירן. יחד עם זאת, ישנם סימנים לשיתוף פעולה בנושא הגרעיני והארגנטינאים טרם ענו לשאלתנו בדבר נוכחות מדעני גרעין מארגנטינה באירן. ניתן לעדכן את האורח במדיניותנו כלפי אירן ולהביע את דאגתנו משיתוף פעולה עמה העלול לסכן את ישראל והאזור.
8. להביע הערכתנו להצהרת ממשלת ארגנטינה בגנות החיזבאללה.
9. אלי כהן - סגן שר החוץ ביקש משגריר ארגנטינה בישראל כי הנשיא מנס יפעל למען העלאת עצמותיו של אלי כהן ז"ל לקבר בישראל. ניתן לבקש התייחסותו של הנשיא מנס לבקשה הומניטרית זו.

אאא, חוזם: 18848
אל: רהמש/630
מ-: ביירס, נר: 179, תא: 151095, זח: 2155, דח: מ, סג: שמ,
בבב
שמור/מידי

אל: אמל"ט 2

דע: סמנכ"ל אמל"ט
ממ"ד/ערב

מאת: ציר יועץ - ביירס

הנדון: הצהרת ממשלת ארגנטינה בגנות החיזבאללה

1. בעקבות לחצים שונים (כולל של השגרירות) לאור השימוע שהתקיים בקונגרס ארה"ב בנושא הפיגועים ופרסומים רבים שהופיעו לאחרונה בעיתונות המקומית, פירסמה ממשלת ארגנטינה גינוי רשמי לפעולות החיזבאללה.

2. הודעת הגינוי הוקראה ע"י שר הפנים קוראץ במסיבת עיתונאים בבית הממשלה ובנוכחות שר החוץ די טלה, ר' שרותי המודיעין (SIDE) אנסורגי וראש הדאי"א ראובן ברכה.

3. להלן עיקרי הודעת הגינוי:-

- מ"מ ארגנטינה מגנה את השיטות האלימות בהם משתמשת הזרוע הצבאית של ארגון החיזבאללה.

- ע"פ דווחי מודיעין של מדינות שונות חיזבאללה אחראי לפיגועים רבים ברחבי העולם וגם בשטח ארגנטינה.

- ממשלת ארגנטינה חולקת על הדרך הפוליטית של חיזבאללה מאחר שארגון זה מתנגד לתהליך השלום במז"ח ולא מכיר בקיום מדינת ישראל, מדינה שלארגנטינה יש יחסים מצויינים עימה.

- הגינוי מתייחס לפעילות הפוליטית והטרור ואין בכוונתו לפגוע ברגשי דת האיסלאם.

- ארגנטינה תמשיך לסייע למאמצי המלחמה בטרור בעולם ותמשיך לחפש אחר האחראים לפיגועים בתחומה.

4. לשאלת אחד העיתונאים בנושא יחסי ארגנטינה איראן, אמר שה"ח די טלה כי ארגנטינה אמנם לא ניתקה יחסים דיפלומטיים עם איראן אך הורידה אותם לדרג של ממונה דבר שמצביע בבירור על יחסה עם מדינה כמו איראן.

ידיד
מב
מ
מ

5. ראש הדאי"א, ר. ברכה ציין כי הוא מרוצה מההחלטה אך יחד עם זאת יש להמשיך בחקירה כולל מעורבותם של דיפלומטים איראניים בארגנטינה בתכנון וביצוע הפיגועים.
חלק מהפרשנים בחקשורת המקומית ציינו כי ההצהרה היא צעד חשוב של הממשלה הארגנטינית כלפי הקהילה היהודית במקום.

6. לשיקולכם - תגובת עיבוד רשמית להצהרה הן במישור האישי למעורבים בהכנת ההצהרה (שר הפנים, שר חוץ) והן במישור העיתונאי. להזכירכם כי ר' דאי"א יהיה שהשבוע בארץ בכנס מנהיגי הקהילה.

מג

תפוצה: שהח, סשהח, @ (רהמ), מנכל, ממנכל, מצב, חכנון, סמנכלאמלט,
אמלט2, תפוצות, סמנכלשלום, סמנכלחקשורת,
חקשורת, ר/מרכז, ממד, @ (רם), @ (אמן), @ (עמית762)

סססס

ספטמבר 1995
1588053

ארגונינה - סקירה

1. כללי

ב-23/8/94 נכנסה לתוקפה הרפורמה בחוקה שכללה אפשרות לבחירה מחדש של הנשיא וסגנו וסללה בכך את הדרך לבחירתו של הנשיא מנם לכהונת נשיאות שניה. במאי 95 ניצח הנשיא מנם בבחירות לנשיאות כשקיבל 49.9 אחוזים מכלל הקולות כאשר המועמד השני זכה ב-29 אחוזים. נצחונו המשכנע של הנשיא בבחירות נזקק לרצונו של העם בהמשך היציבות היחסית שאליה הגיעה הכלכלה הארגונינית בחמש שנות שלטונו הראשונות.

עם הגעתו לשלטון ב-1989 חולל מנם, שינויים מרחיקי לכת בתחומי חיים רבים. הוא הצליח להביא לריסון האינפלציה ולחידוש הצמיחה הכלכלית, אך יש הסבורים שהשיג זאת במחיר חברתי כבד ובמחיר של יצירת מאזן מסחרי שלילי (יותר מ-5 מיליארד דולר) ושיעור אבטלה גבוה, כאשר הוא מממן את היציבות ע"י הפרטה ומכירה מסיבית של חברות ממשלתיות. מכל מקום עד היום עומדת לו זכות השגת היציבות הכלכלית, יחד עם שר הכלכלה קבאלו. בחירתו מחדש בבחירות שהתקיימו ב-14/5/95 חיזקהו, למרות שהמשבר הכלכלי ממנו סובלת ארגונינה רק הולך ומחריף.

מנם ביצע גם שינוי רדיקלי במדיניות החוץ הארגונינית. הוא התרחק מן הזרם של המדינות הבלתי מזדהות והקדיש מאמצים להשתייך לגוש המערבי והדמוקרטי, תוך גילוי מעורבות ונוכחות הולכות וגוברות בזירה הבינלאומית.

במסגרת מגמה זו, חל שיפור משמעותי ביחסים עם ישראל ובגישתו לקהילה היהודית בארגונינה. השיפור התבטא הן במישור הביטחוני והן במולטילטרלי. הקשרים עם ארגונינה התהדקו מאוד, ומתאפיינים בתוכן עשיר בתחום היחסים המדיניים, הכלכליים והתרבותיים. מאמציו מתמקדים בהרחבת היחסים וביסוסם על אינטרסים משותפים בכל התחומים ולא רק על קרקע מדינית בינ"ל מתאימה.

ארגונינה תומכת תמיכה נלהבת בתהליך השלום, ובד"כ שיפורה, בפורומים הבינ"ל, את הצבעותיה בהתבסס על תמיכה זו. היא אף הציעה סיועה במסגרת הקסדות הלבנות בתחום החנוך, הבריאות וההכשרה המקצועית ברצועת עזה.

בסוף נובמבר 94 ביקר הנשיא מנם בסוריה ונועד עם הנשיא אסד. בין היתר ניסה לסייע בקידום המו"מ בין סוריה לישראל, גם אם ללא הצלחה יתרה.

האנטישמיות היא תופעה מושרשת בחברה הארגונינאית. עם זאת יש להדגיש את העמדה הנחרצת והעקבית של מנם ואנשיו, נגד כל גילוי של אנטישמיות. ראוי לציין את פתיחת הארכיבים הנאציים, התבטאויות חרטה מפי שר החוץ שלה בשם ארגונינה והתנצלות על המקלט שהוענק לנאצים, הקמת אנדרטה לזכר השואה בפרובינציית צ'אקו ופעולות נוספות אותן נוקטים מעת לעת גורמים ארגונינים רשמיים ברוח זו. על רקע עמדה זו, בולטת לרעה החלטת ביהמ"ש בארגונינה שלא להסגיר לאיטליה את הנאצי אריק פריבקה, שהודה כי היה אחראי לטבח של יותר מ-330 איטלקים בזמן מלחה"ע.

2. ישראל - ארגונינה - מדיני

היחסים בין מדינת ישראל לבין ארגונינה התאפיינו בדו-שיח מדיני פורה ובש"פ הולך ומתרחב בתחומי התרבות, הכלכלה והחקלאות. יחסי הכלכלה צברו תנופה בשנים האחרונות ולראשונה, אנו זוקפים מאזן חיובי בסחר שלנו עם ארגונינה מאז שנת 1993. כן מתקיימת פעילות עניפה של שתוף פעולה טכנולוגי בפרובינציות במסגרת מזכרי הבנה שנחתמו עמן ישירות בשנתיים האחרונות.

א. ללא כל קשר עם מוצאו הערבי מפגין מנם בכל הזדמנות יחס ידידותי לקהילה היהודית ולמדינת ישראל, תוך גילוי רגישות לנושאים המשותפים.

ב. רצונו המוצהר של השלטון החדש להתקרב ל"ארה"ב ולנהל מדיניות חוץ פרגמטית מהווה מבחינתנו גורם מעודד.

ג. הפיגועים בשגרירותנו (ב-17.3.92) ובבנין הקהילה - אמי"א (ב-18.7.94) שחקירתם טרם הסתיימה מהווים כיום נדבך מרכזי בהתייחסות לישראל. הארועים הטראומטיים, גם עבור החברה הארגונית, נתפסים כארועים קיצוניים של חוסר סובלנות ושל גזענות שיצרו רגישות גבוהה יותר הן בקרב הממשל והן בקרב דעת הקהל. נושא הפיגועים מצוי דרך קבע על שולחן הדיונים ועל סדר היום בין שתי המדינות, בצורה זו או אחרת, והביטוי "אחדות והתקרבות מתוך שותפות גורל" נשמע רבות בשנתיים-שלוש האחרונות.

ד. בשנים האחרונות היו היחסים עם ארגונית מלאי תוכן. גם הצהרות לא חסרו, ובכל הזדמנות של מיפגש בין מנם ושה"ח או כל אישיות פוליטית בכירה, אם מן הממשלה ואם מן האופוזיציה, נשמעו הצהרות ידידות לישראל ותמיכה בשיפור היחסים עימה. האתגר של השגרירות היה לנסות ולמלא בתוכן ממשי ומעשי את היחסים תוך ניצול האווירה הנוחה והחמה. תוכן זה בא לידי ביטוי בין היתר בשפע של הסכמים ובקורים הדדיים. (ראה סעיף 3).

ה. למרות זאת, נותרו בעיות רבות. התדירות הגבוהה של מעשים אנטישמיים ממשיכה להדאיג ומעידה שלא קל יהיה לשרש התופעה המבישה הזו מן ההווה הארגונית. קיימות קבוצות, אולי קטנות ושוליות, הממשיכות עדיין לפזר ארס אנטישמי ואנטי ישראלי. גם העדר התקדמות ממשית בחקירת שני הפגועים בביירס פוגע בשמה הטוב של ארגונית ומהווה סוגיה שעל סדה"י בין ישראל לארגונית.

3. נקודות ציון ביחסי ישראל ארגונית בחודשים האחרונים:

א. בקור הנשיא לשעבר יצחק נבון בנובמבר 94.

ב. בחודש ינואר 1995 הגיע שה"ח שמעון פרס לבקור רשמי בארגונית במהלכו נפגש עם הנשיא מנם (אותו הגדיר כאחד המנהיגים המרשימים בעולם המפגין ידידות כלפינו), שה"ח דיטלה ושרים בכירים נוספים. בפגישה עם הנשיא מנם הביע האחרון נכונותו (כבעבר) לסייע בתהליך השלום אם ישראל תרצה בכך. בנושא חקירת הפיגועים אמר מנם כי "אנו נמצאים מעבר לחצי הדרך".

ג. בקור ס/שה"ח של ארגונית - בתחילת פברואר ביקר בארץ ס/שה"ח פרננדו פטרלה כאורחו של עמיתו ס/שה"ח ביילין. במספר הזדמנויות במהלך הביקור ציין פטרלה את העובדה שהיחסים בין שתי המדינות זקוקים לחיזוק בכל התחומים. מנכ"ל משה"ח הארגוניתאי ביקר אף הוא בישראל.

ד. בקור שר החינוך של ארגונית - באמצע חודש מרץ ביקר בארץ שר החינוך של ארגונית רודריגז שנפגש בין השאר עם עמיתו השר רובינשטיין וכן עם שר הקליטה צבן. במהלך הביקור התודע השר הארגונית למוצרים ישראלים בתחום החינוך של חברות דגם מערכות, אשד רובוטיקה ועוד...

ה. בקור מזכיר המדינה לענינים כלכליים בינלאומיים במשה"ח של ארגונית - ראה סעיף 4 להלן.

ו. בקור שר הכלכלה קבאלו - ראה סעיף 4 להלן.

ז. בקור השר צבן בארגונית - בתחילת חודש אפריל ביקר שר הקליטה יאיר צבן בארגונית. הביקור נועד בעיקר לעדוד וסיוע לקהילת יהודי ארגונית הנתונה במשבר בתחומי ההנהגה והחינוך, משבר שהחריף עוד יותר בעקבות הפיגועים שארעו בביירס. אולם היה גם פן מדיני לביקור והשר נפגש עם הנשיא מנם, שרי הפנים והחינוך, הנשיא לשעבר אלפונסין ופרלמנטרים. הבקור על חלקיו השונים הוכתר בהצלחה.

ח. שר המשטרה שחל ייצג את המדינה בטקסי השבעתו מחדש של הנשיא מנחם, עובדה שזכתה להערכת המקומיים. כמו כן נפגש עם אישים מצמרת הממשל הארגוני.

ט. יועץ רה"מ לענייני טרור, תא"ל יגאל פרסלר, ביקר לאחרונה בארגונינו, במסגרת כנס בני ברית על הטרור.

י. שה"ח די-טלה ביקר בישראל ביולי 95. במהלך הבקור נפגש השר עם הנשיא, רה"מ, שה"ח ועוד. כמו כן נחתם הסכם הגנה על ההשקעות בין המדינות.

יא. שר התמ"ס חריש בקר בארגונינו בראש משלחת של אנשי עסקים באוגוסט 95. מטרת הבקור הייתה לנצל היחסים הטובים בין המדינות ליצירת מפגש בין הסקטורים העסקיים של שתי המדינות מחד ויצירת תשתית ברמת הממשלות כדי להגדיל היצוא הישראלי לארגונינו.

יב. כמו כן אקדמאים ישראלים רבים, מומחים לענייני מזה"ת, פונדמנטליזם וטרור פוקדים תדירות את ארגונינו במסגרת סמינרים שונים המתקיימים כאן. נזכיר כדוגמא את הפרופסורים א.כהן, מעוז ומנשרי ואת דר' קרמר.

יג. הצבעות ארגונינו בעצרת האו"ם האחרונה. בעצרת האחרונה הצביעה ארגונינו בעד 9 מההחלטות שלא מקובלות עלינו ונמנעה 8 פעמים כגון בנושא "הגדרה עצמית לפלסטינים" ו"האיום בנשק גרעיני במזה"ת" (לשעבר "חימושה הגרעיני של ישראל"). זוהי איפוא מתכונת ההצבעה החיובית ביותר מבחינתנו בדרום אמריקה העולה גם על זאת של מדינות האיחוד האירופי.

כחדשים הקרובים צפויים ביקורי שר הפנים של ארגונינו קוראץ' ויתכן שגם סגן הנשיא רוקאהופ יממש כוונתו לבקר בישראל. מספר מושלים שנבחרו בבחירות האחרונות הביעו רצונם לבקר בארץ, ביניהם מושל בואנוס איירס דוהלדה והמועמד לנשיאות מטעם המפלגה הרדיקלית מסצ'סי.

4. ישראל - ארגונינו - כלכלה ומסחר

המסחר עם ישראל כלל באופן מסורתי את יבוא הבשר מארגונינו ויצוא תשומות לחקלאות. בעבר נרשם עודף לטובת ארגונינו בסחר עם ישראל ואולם בשנתיים האחרונות, בעקבות התוכנית הכלכלית והפתיחות הארגוניות ליבוא, ירידה ברכישת הבשר ופעילות נמרצת מצידנו להגברת חדירתם של מוצרים ישראלים לשוק הארגונינו נוצר בפעם הראשונה מאזן חיובי בסחר לטובת ישראל וכן גידול בסחר ההדדי. בשנת 1992 מכרה ישראל ב-42 מיליון דולר ורכשה ב-41.5 מיליון דולר. בשנת 1993 נמשכה מגמת הגידול ביצוא שהסתכם ב-58.7 מיליון דולר בעוד היבוא מארגונינו הצטמצם לרמה של 37.1 מיליון דולר בלבד. ב-1994 גדל היצוא והגיע ל-76 מיליון דולר והיבוא הסתכם ב-45 מיליון דולר.

בפגישת פרס-מנחם שהתקיימה בעת בקורו של שה"ח בארגונינו בינואר 1995 עלה בין השאר נושא כניסת מערכות ישראליות ממוחשבות בתחום החינוך והבריאות לשוק הארגונינו ומנחם ציין כי הוא מבין שלאחר שיסתיים תהליך הבדיקה תרכשנה המערכות הישראליות. שה"ח העלה גם את האפשרות של מכירת מערכות אלקטרוניות למטוסים הארגוניים וזכה לתגובת הנשיא מנחם כי 2 המדינות חייבות לפתח יותר את יחסי המסחר ביניהן ושסדר הגודל כיום קטן למדי. יצויין כי רק לאחרונה זכתה בארגונינו החברה הישראלית אלישרא במכרז לאספקת ציוד אלקטרוני מתוחכם, אליו ניגשה יחד עם חברה אמריקנית גדולה.

השוק הארגוני פותח אפשרויות רבות בפני חברות ישראליות. הנחתנו הבטיחית הינה שהכלכלות של שתי המדינות משלימות אחת את השניה: לישראל יש את הידע ולארגונינו חומרי גלם ובשר שישראל חסרה. כיוון שרוב היצוא הישראלי הינו בעל אופי של CAPITAL GOODS הרי שהתרחבות הפעילות הכלכלית מעלה את הביקוש לציוד כזה. ניתן לציין שני תחומים שבהם יש לישראל יתרון יחסי :

א. תשומות לחקלאות.
ב. מוצרים אלקטרוניים, תקשורת ותוכנה.

במרץ 95 הגיע מזכיר המדינה לעינינים כלכליים בינלאומיים במשה"ח של ארגנטינה -
מר CHIARADIA לביקור שנועד להוות הכנה לביקור שר הכלכלה קבאלו. במהלך הביקור
נדונו הסכמים שעליהם יהיה ניתן לחתום בעתיד הנראה לעין:
הסכם העמדת קווי אשראי ובטוח סחר חוץ.
הסכם תעופה.
הסכם כפל מסים.

סכום:
יחסי ישראל-ארגנטינה מאופיינים בשנים האחרונות בתנופה רבה ובהקמת מסגרת לתוכן
יחסים חדש הבא לידי בטוי בחלופי אורחים בכל הרמות, הרחבת היחסים הכלכליים, יחסי
תרבות ופתיחות ונגישות בכל הרמות. זאת, במקביל למעורבות הולכת וגוברת של
ארגנטינה בנושאי חוץ וביניהם אף מזה"ת. נושאים רבים עומדים על סדה"י ביחסי שתי
המדינות ופרויקטים רבים בשלבי גבוש הסכם.

ג' בתשרי תשנ"ב
11 בספטמבר 1991
ארג 103.30

74607

נשיא הרפובליקה של ארגנטינה DR. CARLOS SAUL MENEM

קיצור תולדות חיים

נולד ב-1930.

ר"ד (משפט אזרחי ופליקה).

1958 - יועץ משפטי לקונפדרציה הכללית של העובדים ואיגוד מקצועי (C.G.T.).

1962 - מועמד לחבר בית הנבחרים (בחירות בוטלו על ידי השלטון הצבאי).

1963 - נשיא המפלגה הפרוניסטית, פרובינציית LA RIOJA.

1966 - 1973 - נשיא לשכת עו"ד פרובינציית LA RIOJA.

1973 - מושל פרובינציית LA RIOJA.

1976-81 נאסר על ידי השלטון הצבאי ונשללו ממנו זכויות האזרח וזכויות פוליטיות.

1983 - נבחר שוב כמושל LA RIOJA.

1988 - נבחר כמועמד המפלגה הפרוניסטית לנשיאות ארגנטינה.

מאי 1989 - נבחר לנשיא ארגנטינה.

יולי 1989 - נכנס לתפקידו

מאי 1995 - נבחר לנשיא ארגנטינה

זכור וטוב עמך

(בני נכדך הנאמן מאוס ב 95)

נוש
לד
ישו

נוש
לדי
ארג

ד'ין

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם נשיא סין, Jiang Zemin
יום ב', 23.10.95, שעה 09:20 (30 דקות)

נושאים לשיחה

1. ● עדכון בהתפתחויות בתהליך השלום.
2. הבעת הערכה לתמיכת סין בתהליך ולמעורבותה בקבוצות העבודה במסלול הרבצ"ד.
3. קריאה למעורבות סין בפרויקטים של שת"פ אזורי.
4. אירן והדאגה משת"פ גרעיני של סין עמה.
5. סיפוק מההתפתחות המרשימה של היחסים הביטורליים (במחצית הראשונה של 1995 מאזן הסחר כ- 57 מיליון דולר).
6. ● התייחסות לשת"פ הבטחוני (נזכיר שהנשיא הוא גם יו"ר הועדה הצבאית המרכזית וככזה - האחראי העליון על הצבא והממסד הבטחוני).
7. הזמנת הנשיא לבקר בישראל במועד נוח לו.

1649687

סין - נתוני יסוד

אוכלוסיה: כ- 1.2 מיליארד מתוכם רק 26.4% אוכלוסיה עירונית.

הרכב אוכלוסיה: 93% סינים ממוצא HAN, השאר מיעוטים ביניהם אויגור, טיבטנים, מונגולים, מיאו ואחרים.

גידול אוכלוסיה: כ- 1.6% בשנה.

שעור יודעי קרוא וכתוב: 73.3%. מספר הסטודנטים 2 מליון בלבד.

שפה: השפה הרשמית היא הניב המנדריני המדובר בעיר הבירה. לכל אחת מהפרובינציות ניב שונה.

שטח: 9.6 מליון קמ"ר. רק 11% מכלל השטח ראוי לעיבוד חקלאי.

פרובינציות: 22 במספר.

אזורים אוטונומיים: 5 במספר (טיבט, מונגוליה הפנימית, שינג'יאנג, נינגשיה, גואנגשי).

ערים בעלות מעמד מיוחד: בייג'ינג, שנגחאי, טיאנג'ין.

אמונות: הדתות המסורתיות הן קונפוציאניזם, דאואיזם, בודהיזם ופולחן אבות.

מוסלמים: ע"פ נתונים רשמיים חיים בסין כ- 17 מליון מוסלמים, רובם המכריע סונים. נראה כי מספרם האמיתי גדול יותר.

נוצרים: כ- 5 מליון פרוטסטנטים, ו- 4 מליון קתולים. הכנסייה הקתולית בסין פועלת עצמאית במנותק מהותיקן.

נתונים כלכליים (1994)

תל"ג: 518.3 מיליארד US\$, תל"ג לנפש: US\$ 417, שעור גידול תל"ג: 11.8%.

שעור גידול בתוצרת התעשייתית: 20% (1992).

אינפלציה (1994): 11.8%, רוזבות: 50 מיליארד \$.

חוב חיצוני: כ- 85 מיליארד \$ (סוף 1993), שכר ממוצע לעובד: כ- 80 \$ לחודש.

מוצרים עיקריים: אורז, חיטה, כותנה, ברזל, פלדה, מוצרי טקסטיל, נשק ונפט.

אוצרות טבע: פחם, גז טבעי, נפט, ברזל, מתכות למיניהן.

מבנה הכלכלה: הרכב ההכנסה הלאומית ע"פי סקטורים: 58% - תעשייה, 25% שרותים, 17% חקלאות.

יצוא FOB 120 מיליארד US\$: טכסטיל, תוצרת חקלאית (מזון ובעלי חיים), נפט, מחצבים, מכונות, כימיקלים.

יבוא CIF 115 מיליארד US\$: דגנים, דשנים כימיים, חומרי גלם, מכונות וציוד תעשייתי.

שותפים מסחריים עיקריים: יפן, הונג קונג, ארה"ב, מערב גרמניה, דרום קוריא, אוסטרליה, חב"ם, בריטניה ואיטליה.

ד' באלול תשנ"ה
30 באוגוסט 1995
103.01

1648919

סין-ישראל: יחסים בילטרליים

ישראל הכירה בממשלת סין העממית בינואר 1950 (הראשונה שהכירה במזדה"ת).

היחסים הדיפלומטיים בין סין וישראל כוננו ב-24 בינואר 1992 בעת בקור סגן רה"מ ושה"ח דוד לוי בבייג'ינג. מאז חלה התפתחות מהירה של הקשרים בכל המישורים.

מאז כינון היחסים, התארחו בארץ שרים סינים רבים, בהם סגן רה"מ ZOU JIAHUA (באוק' 94), שר החוץ (ספט' 92), שר החקלאות (אוק' 93), השר לאנרגיה חשמלית (אפריל 94), שר השיכון (מאי 94), שר הספורט (פבר' 95) ואף סגני שרים רבים ומושלי פרובינציות. כמו כן, התארחו בארץ עשרות משלחות של אנשי עסקים, עתונאים, אגודות ידידות ועוד. סין תשגר משלחת לוועידת עמאן בראשות הסגן הבכיר לשה"ח, TIAN SENGPEI, שלאחר מכן יבקר בישראל.

אישים רמי דרג רבים מישראל ביקרו אף הם בסין, ביניהם הנשיא חיים הרצוג (ינואר 92), רה"מ יצחק רבין (אוקטובר 93), שה"ח שמעון פרס (מאי 93), שר השיכון (אוקטובר 93), שר הכלכלה (פברואר 94), שר התמיס (מרץ 93), שר התיירות (יוני 94), הרמטכ"ל (יולי 94), שרת המדע והאומנויות (נובמבר 94), שר האוצר (אפריל 95) ושר החקלאות (מאי 95). יו"ר הכנסת יעמוד בראש משלחת של חכ"ם ראשונה מסוגה שתצא לביקור רשמי בסין כאורחת הפלרמנט הסיני. שרת העבודה והרווחה תצא בראש משלחת לוועידת הנשיא שתתקיים בספטמבר בבייג'ינג.

במהלך ביקור שה"ח פרס בסין, הוחלט למסד מתכונת למפגשים תקופתיים בין משרדי החוץ. מפגש ראשון התקיים בירושלים בדצמבר 93 והמפגש השני נערך בבייג'ינג בתחילת 1995.

מאז כינון היחסים, ניכרת גישה סינית מאוזנת יותר כלפי ישראל. סין קוראת כיום לכל הצדדים בסכסוך לנהוג באיפוק ובגמישות, ואינה פונה בדרישה מעין זו לישראל בלבד. ממשלת סין בוכה רשמית על ההסכם בין "ישראל ופלשתין" בספטמבר 93, והביעה תקווה כי יימשך שתוף הפעולה בין הצדדים למען הסרת המכשולים בדרך לשלום. לאחר החתימה על הסכם "עזה ויריחו", ציינו הסינים כי זהו הישג משמעותי וכי יש להמשיך ולחתור לשלום מלא במזדה"ת. סין משתתפת בכל קבוצות העבודה הרב צדדיות, ארחה את קבוצת העבודה בנושא המיס (אוקטובר 93) וארחה בהמשך קבוצת המומחים לעניני מידבור במסגרת קבוצת העבודה בנושא איכות הסביבה.

ממשלת סין הודיעה השנה על תרומה צנועה וסמלית לפלשתינים - במהלך ביקור ערפאת (ספט' 93) ובמהלך ביקור קדומי (אפריל 94) התחייבה להעביר לפלשתינאים 8.7 מליון דולר כהלוואת פיתוח וכחצי מליון דולר כ"מתנה לפלשתין". הסינים מדגישים מגבלותיהם כמדינה מתפתחת ומעוטת משאבים.

ט"ו

סקירה כלכלית

השנה, בניגוד לתכנית הממשלה הסינית, צפויה הכלכלה הסינית להמשיך ולהתחמם בקצב מהיר. מזה שנתיים גדל התל"ג בכ-13% לשנה. קצב גידול זה מביא ללחצים בסקטורים שונים.

הסקטור המוביל בפיתוח כלכלי הוא סקטור נכסי דלא-ניידי. השקעה של 170 מיליארד דולר, המהווים גידול של 27% בהשוואה ל-1993. הבעיה - האופי הספקולטיבי של ההשקעה ובזבוז משאבים שאינם מופנים לאפיקים יצרניים.

תשתית. הפיתוח המהיר יוצר לחצים אדירים על התשתית הנמצאת בשלבי פיתוח.

אינפלציה - גידול מהיר בביקושים לתשומות וקרע בשילוב מחסור במוצרים זקלאיים ובעיות תשתית יוצרים לחצים אינפלציוניים. ב-1994 היתה אינפלציה של 21%. החשש הוא מפגיעה באוכלוסיות חלשות ותסיסה פנימית.

הממשל משקיע מאמצים רבים לרסן האינפלציה על ידי האטה ביישום רפורמת המחירים, עידוד תפוקה זקלאית והגברת שליטה בהשקעות בנכסי דלא-ניידי.

הבעיה העיקרית בניסיון צינון הכלכלה היא העדר מערכת בנקאית מפותחת. חוסר שליטה מספקת של הבנק המרכזי הסיני בשאר הבנקים והמוסדות הפיננסיים. התוצאה יכולת מוגבלת להעלות שערי ריבית ורזרבות חובה של הבנקים המסחריים והממשל נאלץ לעשות שימוש בכלים אחרים כצווים וחוקים.

למרות הבעיות הנ"ל מדובר בשוק אטרקטיבי עם ביקושים גדולים לטכנולוגיות, השקעות ומוצרים מוגמרים.

ט"ו נתונים כלכליים

שעור גידול בתל"ג

13.6% -	כ- 450 מיליארד דולר
13.4% - 1993	כ- 517 מיליארד דולר
11.8% - 1994	

הכנסה לנפש (1994) במגזר העירוני - 378.5 דולר. עליה ראלית של 8.8%.
הכנסה לנפש (1994) במגזר הכפרי - 145.2 דולר. עליה ראלית של 5%.

השקעות זרות ב-1994 - 35 מיליארד דולר.
השקעות זרות ב-1993 - 20 מיליארד דולר.

תרות מט"ח סוף 1994 - 51.6 מיליארד דולר.

נוב חיצוני ב-1993 - כ-85 מיליארד דולר.
תקף סחר חוץ ב-1994 - 235 מיליארד דולר.

נתונים רשמיים - יצוא : 120 מיליארד דולר.
טכסטיל, תוצרת חקלאית, נפט, מחצבים, מכונות, כימיקלים.
יבוא : 115 מיליארד דולר.
דגנים, דשנים כימיים, חומרי גלם, מכונות וציוד תעשייתי.

הקף סחר ב-1993 כ-196 מיליארד דולר.

שותפות הסחר העיקריות של סין הן : יפן, הונג קונג, ארה"ב ואיחוד אירופאי.

מבנה הכלכלה - הרכב ההכנסה הלאומית לפי סקטורים :

58% תעשייה
25% שרותים
17% חקלאות

הסכנות עימן מנסה השלטון להתמודד בכדי למנוע זעזועים ופגיעה ביציבות
זפוליטית, הכלכלית והחברתית :

1. אינפלציה - 21.7%.
2. חולשת הסקטור החקלאי - פיגור החקלאות לעומת התעשייה, פער בין הסקטור העירוני והכפרי. זאת במדינה שבה 85% מהאוכלוסיה הם אוכלוסיה כפרית (כ-900 מיליון איש).
3. מפעלים ממשלתיים כושלים - כ-2/3 מהמפעלים הממשלתיים על סף פשיטת רגל עקב יעילות נמוכה ואי יכולת להתחרות בשוק החופשי. ההתייעלות כרוכה בפיתורים מאסיביים.
4. שחיתות - שחיתות ונפוטיזם בסקטור הציבורי והפרטי בממדים מזאיגים.
5. רגיונליזם - בדלנות כלכלית ואוטונומיה גוברת של הפרובינציות העשירות גורמות להתרופפות השלטון המרכזי.
6. הדרדרות הסדר והבטחון.
7. סתירה בין אידיאולוגיה סוציאליסטית וכלכלה קפיטליסטית יוצרת פערים מתסכלים בין המתעשרים החדשים והשכבות החלשות.
8. עם הסתלקותו הקרובה של דנג שיאופינג ותחילת מאבק הירושה צפויה לראשונה בתולדות הרפובליקה העממית הנהגה קולקטיבית. הירוש הרשמי המיועד הוא JIANG ZEMIN - מזכ"ל המפלגה ויו"ר הועדה הצבאית המרכזית.

סין במישור הבינלאומי

סכסוך עם טאיואן ועם מדינות ASEAN יוצר תחושת משבר וחוסר יציבות אזורי.

מערכת יחסים מורכבת עם ארה"ב. החרפה והדרדרות במערכת היחסים אך לשני הצדדים ברור כי עליהם למצוא שביל זהב לשת"פ ביניהן. יש לזכור כי במאבק האמריקאי-סיני באזור, רואה רוב גוש ASEAN את ארה"ב כמגן מול ניסיון השתלטות סיני.

סין לא הורשתה גם השנה להצטרף לארגון WTO בנימוק שאינה ממלאה התנאים המקדימים. חלק מהסכסוך המתרחב עם ארה"ב היא התחושה שארה"ב היא זו הבולמת את כניסת סין לארגון. סין לא התקבלה לארגון למרות שעשתה מאמץ השנה להתגבר על מכשולים שעמדו בפניה בדרך הקבלה לארגון על ידי קבלת חוק סחר חוץ, הצטרפות לאמנת ניצה העוסקת בנושא סימני מסחר, רפורמות בנקאיות, רפורמות בשער החליפין, איחוד שערי מס החברות על חברות סיניות וזרות (17%). עם זאת, מעניקה ארה"ב מעמד מועדף לסיין (דומה לתנאי WTO) בסחר בינהן אך זוהי עמדה שעשויה להשתנות לפי החלטה אמריקנית.

מבחינת ישראל אין משמעות לצרופה או אי צרופה של סין ל-WTO בשל ההסכמים הביטורליים ומתן הכרה הדדית של MFN.

על רקע היחס הבעיתי עם ארה"ב בולט הידוק הקשר בין האיחוד האירופי וסין. בביקור נשיא סין ב-11/7/95 בגרמניה נחתמו חוזים בסך 3.5 מיליארד דולר. סגן נשיא ה-EC הודיע על מדיניות חדשה של האיחוד האירופי כלפי סין במטרה לקדם את הדו שיח המדיני, עידוד קשרי הכלכלה, הסחר והשתייפ עם סין. האיחוד האירופאי גם הודיע על פתיחת משרד כלכלי בבייג'ינג.

<u>יחסי סחר ישראל-סין</u>			
<u>יצוא במיליוני דולר</u>			
	1-6/94	1994	1993
1-6/95	23.44	57.78	55
	21.8		
<u>יבוא במיליוני דולר</u>			
	1-6/94	1994	1993
1-6/95	33.28	80.17	32.65
	59.62		

ישראל מיצאת לסין בעיקר בתחום הכימיקלים, החקלאות, מכוונות ומכשירים רפואיים. ישראל מיבאת מסין בעיקר מוצרי טקסטיל, מוצרים כימיים ומכוונות.

ביקורים של בכירים כלכליים סינים בישראל
אפריל 94 - השר לאנרגיה חשמלית
מאי 94 - שר השיכון
סגן יו"ר הועדה הממלכתית לתכנון כלכלי.
אוקטובר 94 - סגן רה"מ האחראי על תכנון כלכלי
יטמבר 95 - על הפרק ביקור שרת המופטק

ביקורים של בכירים כלכליים ישראלים בסין
פברואר 94 - שר הכלכלה
יוני 94 - שר התיירות
נובמבר 94 - שרת המדע, התקשורת והאומנויות
אפריל 95 - שר האוצר
מאי 95 - שר החקלאות

הסכמים כלכליים

הסכם סחר נחתם ב-1992 בעקבות ההסכם העניקה ישראל לסין מעמד של "מדינה מועדפת" (MFN) בתחום המכס והסינים סיווגו את ישראל כמדינה מועדפת בסחר. פרוש הדבר הפחתת מכסים והליכים ביורוקרטיים ליבוא סחורות ישראליות לסין.

בעת ביקור שר האוצר בתחילת 1995 בסין נחתמו ההסכמים הבאים - הסכם כפל מס, הגנה על השקעות והפרוטוקול הפיננסי - עיקרו הוא נכונותה של ממשלת ישראל להעמיד מסגרת לאשראי מיוחד בסך 150 מיליון דולר למימון סחר והשקעות של חברות ישראליות בסין. בפרוטוקול נקבעו עקרונות השימוש והתחומים וסוכס שועדה משותפת של שתי הממשלות תהיה אחראית על ישום הפרוטוקול.

מטרת הפרוטוקול היא אפשרות לקביעת יעדים משותפים להשקעה בסין על ידי שיתוף הגורמים האזרחיים על תחום זה בסין. ישנה חשיבות רבה לתמיכת השלטונות בעת ביצוע פעילות בסין. בעזרת הקשר הרציף ניתן יהיה לאתר תחומים בהם יש לסינים עניין לשיתוף פעולה עם גורמים ישראליים. אופן הפעילות העסקית בסין מצריך מינוי בנק לצורך ההתקשרויות הקשורות בתנועות מט"ח ופעילות בשיתוף גורם ממשלתי מקטינה את הסכנות המרכיבות "סיכון פוליטי" ולכן לכל דיאלוג מסוג זה השפעה חיובית על הפעילות הכלכלית.

כמו כן נחתמו ההסכמים הבאים - פרוטוקול לשתי"פ בתחום השיכון והבינוי, הסכם תיירות והסכם תעופה.

ארועים חשובים

באוגוסט 1994 נפתחה קונסוליה כללית של ישראל בשנגחאי הפועלת בדגש כלכלי. בסין פועלים נציגים קבועים של חברות ישראליות מחברות כגון: תעשייה אוירית, כור, תדיראן, אלסינט, מרחב, צים, אל-על, סולל בונה, U.D.I., E.C.I. ועוד. חוות ההדגמה - החווה שנבנתה בסין במימון המרכז לשתי"פ בינלאומי (משי"ב). החווה מעודדת שימוש בתשומות חקלאיות ישראליות וזוכה להצלחה גדולה.

1649240

תולדות חיים

מזכיל המפלגה, יו"ר הועדה הצבאית העליונה

ונשיא המדינה - JIANG ZEMIN

- 1926 - יליד פרובינצית ג'יאנגסו.
- 1946 - הצטרף למפלגה הקומוניסטית.
- 1947 - בוגר המחלקה לחשמלאות מנועים.
- 1949-52 - שמש כסגן מנהל מפעל למזון בשנגחאי.
- 1953-54 - מנהל המחלקה למכשירים חשמליים במשרד לבניית מכונות, עיריית שנגחאי.
- 1955-56 - מתמחה במפעל לרכב במוסקווה.
- 1956-62 - מנהל יחידת האנרגיה במפעל להרכבת מכונות.
- 1962-70 - שמש בתפקידים שונים במשרד לבניית מכונות.
- 1974-79 - מנהל המחלקה לקשרי חוץ במשרד לבניית מכונות.
- 1982-85 - מזכיר המפלגה במינהל יצוא ויבוא לועדה הממלכתית להשקעות.
- 1982-85 - סגן שר במשרד לאלקטרוניקה.
- 1986 - מונה לראש העיר שנגחאי ולמזכיר המפלגה בעיר.
- 1987 - מונה כחבר הפוליטבירו של המפלגה הקומוניסטית.
- 1989 - מונה כחבר הועדה המתמדת של הפוליטבירו.
- 1989 - מונה ליו"ר הועדה הצבאית העליונה.
- 1992 - מונה בשנית כחבר הועדה המתמדת של הפוליטבירו, מזכיל המפלגה ויו"ר הועדה הצבאית.
- 1993 - מונה לנשיא המדינה.
- נפגש עם רה"מ רבין באוקטובר 1993, ועם מזכיל מפלגת העבודה ניסים זוילי באפריל 1995.

3/15/50
10

11

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם נשיא קוסטה-ריקה, Jose Maria Figueres
יום ב', 23.10.95, שעה 10:30 (20 דקות)

נושאים לשיחה

1. הערכה לידידות העמוקה ורבת השנים בין המדינות. דוגמאות לכך: הראשונים שהעבירו שגרירותם לירושלים, היחידה בעולם שהצביעה עמנו באו"ם בנושא ירושלים, ערכו את קבלת הפנים של יום העצמאות במגדל דוד, הנשיא עצמו פתח את חגיגות 3000 לירושלים בסן חוזה.
2. סקירה על תהליך השלום.
3. בעבר העלו בפני שה"ח בקשה שישראל תרכוש מקוסטה-ריקה אג"ח בשווי 80 מיליון דולר. נגיד בנק ישראל הסביר, שהתקנות אוסרות עלינו להשתמש ברזרבות מט"ח של ישראל לרכוש אג"ח ממדינה ברמת הסיכון של קוסטה-ריקה. בנוסף, כמקבלי סיוע אסור לנו לסייע לאחרים. עם זאת, הצענו להם קו אשראי של 10 מיליון דולר לרכישת מוצרים בארץ במסגרת ביטוח סחר חוץ (חלק מהקנייה במזומן והשאר באשראי). אמו של הנשיא (היתה שגרירה בארץ) והשר הממונה על הביטחון פנים, צפויים לבקר בארץ לבדוק אפשרות ניצול אשראי לרכישות ביטחוניות. שה"ח פרס שוחח עם סגן נשיא קרן המטבע העולמית, על מנת שיסייע לקוסטה-ריקה.

1995 22 במרץ

1323243

סקירת יסוד קוסטה-ריקה

1. נתונים כלליים

הרפובליקה של קוסטה ריקה גובלת עם ניקרגואה בצפון ופנמה בדרום. שטחה 51,000 קמ"ר ואוכלוסיתה מונה כ-3 מיליון תושבים, רובם המכריע ממוצא אירופאי. הבירה סן-חוזה מונה כ-900,000 תושבים. כלכלתה מבוססת בעיקר על גידולים חקלאיים כקפה, בננות, סוכר וגידול בקר.

2. המשטר

קוסטה ריקה הינה בעלת מסורת דמוקרטית מהמושרשות באמל"ט. עפ"י החוקה אין למדינה צבא. הבחירות לנשיאות ולפרלמנט (57 חברי פרלמנט) מתקיימות אחת לארבע שנים והנשיא אינו יכול להיבחר לתקופת כהונה נוספת. שתי המפלגות העיקריות הן: מפלגת "ליברסיון נסיונל" (LIBERACION NACIONAL) הסוציאל דמוקרטית, ומפלגת "אונידד" (UNIDAD) השמרנית בבחירות האחרונות בפברואר 1994 זכה מועמד ה"ליברסיון", מיודענו JOSE MARIA FIGUERES, ב-49.6 אחוז מחקולות לעומת מועמד ה"אונידד" שקיבל 47.6 אחוז. המפלגה השלישית "הכוח הדמוקרטי" קיבלה 1.9 אחוז בלבד. יחסי הכוחות בפרלמנט הם כדלהלן: ליברסיון - 29 מושבים, אונידד - 25 מושבים, הכוח הדמוקרטי - 2 מושבים.

3. יחסים עם ישראל

לקוסטה ריקה מסורת ארוכה ועמוקה של ידידות כלפי ישראל, למעט תקופת כהונתו של הנשיא קראסו ממפלגת "אונידד" (בין השנים 1978-1982) בה נעשה ניסיון להתקרב לערבים. יעדנו המרכזי הוא לטפח ידידות זו אשר אחד מביטוייה מהווה מיקום שגרירותם בירושלים. בעצרת האו"ם האחרונה (94) היתה קוסטה ריקה המדינה היחידה שהצביעה יחד עם ישראל בנושא ירושלים. באפריל 88 ביקר בארץ שה"ח מדריגל נייטו כאורח מ"מ רה"מ ושר החוץ פרס. בהזדמנות ביקורו נחתם גם הסכם התיירות בין שתי המדינות. ב-1992 ביקרו בארץ שר הפנים והבטחון לואיס פישמן ורעייתו אידה - שרת התרבות, שר הנשיאות רולנדו לקלה, משלחת פרלמנטרית בראשות סגן הנשיא סראנו פינטו והמועמד לנשיאות ממפלגת האונידד מיגל אנחל רודריגז. שר התיירות עוזי ברעם ייצג את ישראל בטקסי השבעת הנשיא הנוכחי פיגרס. באפריל 95 ביקר בישראל שר החוץ נראנחו וחתם על הסכם לש"פ כלכלי.

4. הקשרים הכלכליים

היצוא הישראלי לקוסטה ריקה בחמש השנים האחרונות נע בין 3 ל-5 מליון דולר. ב-1994 גדל הייצוא והסתכם ב-7.7 מליון דולר (מורכב ברובו מתשומות חקלאיות). היבוא הסתכם ב-2.7 מליון דולר. ביטוי מיוחד ליחסינו עם קוסטה ריקה בתחום זה הוא פקדוננו בסך 9 מליון דולר בבנק המרכזי שלהם, אשר מסייע במידת מה לשמירת יתרות המט"ח של מדינה זו.

5. הפעילות המש"בית

מזה שנים רבות פעילותנו המש"בית בק.ר. עניפה ומגוונת וזאת כביטוי לידידותה המיוחדת ולמיקום שגרירותה בירושלים. הסיוע זוכה לתהודה הסברתית-מדינית רחבה בכל המיגזרים. אנשי ממשל רבים כמו סגן הנשיא לשעבר סראנו פינטו ושגרירם הנוכחי היו בוגרי מש"ב. בין השנים 1988-1994 השתתפו בארץ 373 משתלמים ונערכו בק.ריקה 36 קורסים ניידים בהם השתתפו 843 משתלמים במגוון הנושאים המקובלים כחקלאות, תכנון אזורי, קאופרציה וכד'. בוצעו 15 שליחויות קצרות-מועד ונשלחו 12 מומחים ארוכי-מועד. בנוסף, קיימנו מחקרים משותפים בנושאי גידולי אבוקדו, הדרים ואורז, ב-1994 קיימנו סקר בנושא נוער. ב-1995 נשלח לקוסטה ריקה מומחה ארוך מועד לנער.

6. הקהילה היהודית

מדובר בקהילה מאורגנת ותוססת המונה כ-2,500 איש כאשר "המרכז הציוני" מהווה את הגוף המרכזי שלה. יהודי קוסטה ריקה נחשבים לאמידים, מרביתם עוסקים במסחר ומקצועות חופשיים. אישים מחקהילה פעילים גם בחיים הפוליטיים וכמה מהם מונו לתפקידי מפתח, בממשל הנוכחי מונתה הגב' רבקה גרונספן כסגנית נשיא המדינה וד"ר חרמן וינשטוק כשר הבריאות, לפרלמנט נבחרו מר שאול ויסלדר וגב' סנדרה פוסק.

7. משפחת הנשיא הנבחר

אביו המנוח של הנשיא הנבחר, חוזה (פפה) פיגרס (JOSE FIGUERES), הנהיג את המחפכה של 1947 בקוסטה ריקה. מהפכה זו היתה ארוע הדמים הבולט ביותר שידעה המדינה כאשר יותר מ-2,000 איש נהרגו. החוקה החדשה שנקבעה לאחר נצחונו ביטלה את קיומו של הצבא. פיגרס, אשר זכה בבחירות לאחר כינונה של החוקה החדשה, נחשב כגיבור לאומי במדינתו. רעייתו של המנהיג המנוח שהינה אמו של הנשיא הנבחר, הגב' קארן אולסן דה-פיגרס, כיחנה כשגרירת קוסטה ריקה בישראל בין השנים 82 ו-84, היא הצטרפה לשר החוץ נראנחו בביקורו בארץ באפריל 95.

כ"ג בתשרי תשנ"ו
17 באוקטובר 1995
913.12
1706247

מאת: אמל"ט 1

הנדון: נושאים לשיחה עם נשיא קוסטה ריקה

א. הידידות העמוקה ורבת השנים בין שתי המדינות באה לידי ביטוי מיוחד ביחסה של קוסטה ריקה לירושלים. היא היתה המדינה הראשונה שהחזירה שגרירותה לירושלים, היחידה בעולם שהצביעה יחד עם ישראל בנושא זה בעצרת האו"ם האחרונה, והראשונה יחד עם אל-סלבדור, שהגנה את יום העצמאות שלה במזרח ירושלים, במגדל דוד. הערכה אישית מגיעה לנשיא שפתח בעצמו את חגיגות שלשת אלפים שנה לירושלים בסן-חוסה.

ב. סקירה על תהליך השלום. ניתן גם לציין שישראל היתה אחת המדינות הראשונות שהצטרפו ליוזמת קוסטה ריקה ושישבנו ההחלטה חקוראת לשבוע של שלום בעולם, החל ב- 24 באוקטובר, לציון 50 שנה לאו"ם.

ג. יתכן שנשיא קוסטה ריקה יחזור על בקשתו משר החוץ פרס ישראל תרכוש מקוסטה ריקה אגרות חוב בסך של 80 מליון דולר. סכום שלדברי הקוסטה-ריקאים נחוץ להם כדי לעמוד בפרעון חובותיהם למועדון פריס, דבר שהוא תנאי לקבלת הלוואות חדשות. נגיד בנק ישראל מצידו הסביר שחתקנות אוסרות עליו להשתמש ברזרבות מטבע החוץ של המדינה לרכישת אגרות חוב של מדינות בדרגת סכון מסוימת (ושקוסטה ריקה נמנית עליהן), כמו-כן, כמדינה המקבלת סיוע, איננו יכולים לתת סיוע כספי לאחרים. על מנת שלא לחשיב פניהם ריקס הצענו לקוסטה-ריקה קו אשראי של 10 מליון דולר לרכישת מוצרים בארץ במסגרת ביטוח סיכוני סחר חוץ (כלאמר - יצטרכו לשלם עבור חלק מחרכישה וחשאר כפי שיקבע, ינתן באשראי), אימו של הנשיא שגם היתה שגרירה בישראל, גב' קרן אולסן דה פיגרס והשר הממונה על בטחון פנים מתעתדים לבקר בארץ בקרוב לבדוק אפשרות ניצול אשראי זה לרכישות בטחוניות.

שר החוץ פרס שוחח גם עם סגן נשיא IMF, סטנלי פישר, על מנת שיסייע לקוסטה ריקה.

זנמק

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם רה"מ דנמרק, Poul Nyrup Rasmussen
יום ב', 23.10.95, שעה 11:00 (30 דקות)
לפגישה צפוי להצטרף גם שה"ח Niels Petersen

נושאים לשיחה

1. צפוי ביקור של מלכת דנמרק בישראל באביב '96.
2. סקירה על תהליך השלום בדגש המו"מ עם הפלסטינים.
3. סוריה - בעת ביקורו האחרון של פרוק א-שרע בדנמרק לפני מספר שבועות, עמד שר החוץ פטרסן על חשיבות חידוש מהיר של המו"מ עם ישראל. לפטרסן יחסים אישיים טובים עם א-שרע וניתן לנצל שרותיו להעברת מסר.
4. אירן - יש לעודד מגמת הספק בתועלת של "הדיאלוג הביקורתי" בין האיחוד האירופי ואירן, כפי שזה בא לידי ביטוי בהתבטאויות שר החוץ פטרסן.
5. ניתן לציין בסיפוק את יוזמת האיחוד האירופי בכינוסה של ועידת ברצלונה שיעדיה הרחבת יחסי מדינות האיחוד עם מדינות הים התיכון.

- 2 -

א. סקירה כללית

1. נתוני יסוד - דנמרק

אוכלוסייה: 5.2 מיליון תושבים.

שטח: 43,076 קמ"ר

תל"ג לנפש: \$ 28,000

חבריה: קופנהגן (1.2 מיליון תושבים)

ערים מרכזיות: אורהוס (450 אלף תושבים), אודנסה (225 אלף תושבים),
אולבורג (170 אלף תושבים).

אופי המשטר: דנמרק הינה מונרכיה קונסטיטוציונית, אשר בראשה עומדת המלכה מרגרטה השנייה המולכת מאז 1972. הפרלמנט הדני - FOLKETING - מונה 179 חברים. דנמרק כוללת שני אזורים אוטונומיים - גרינלנד ואיי פארו.

אישים: המלכה: MARGRETHE II
רוה"מ POUL NYRUP RASMUSSEN (סוצ' דמוקרטים)
יו"ר הפרלמנט: HENNING OLSEN (סוצ' דמוקרטים)
שר החוץ: NIELS HELVEG PETERSEN (הרדיקלים)
שר לסיוע חוץ: POUL NIELSEN (סוצ' דמוקרטים)

השתייכות לארגונים אזוריים: האיחוד האירופי - ובש"א - מועצה
לשת"פ צפון אטלנטי - נאט"ו - מרחב כלכלי אירופי - המועצה הנורדית.

3. דנמרק - ישראל

א. היסטורית קיימת בדנמרק אהדה עמוקה לישראל, שהגיעה לשיאה במלחמת ששת הימים. אהדה זו ניזונה לא מעט מהנטייה הדנית לפתח הזדהות מרבית עם ה-"UNDERDOG" באשר הוא. רובד נוסף לאהדה זו הוא סיפור ההצלה המופלא של הקהילה היהודית בדנמרק ע"י הדנים במלחמת העולם השנייה לפני 52 שנה. אולם אהדתם הטבעית של הדנים ל-UNDERDOG ורגישותם הרבה לזכויות אדם גבו מחיר כבד לאורך זמן מהאהדה הבסיסית

- 8 -

לישראל שהתכרסמה לטובת הפלסטינאים. כרסום זה הגיע לשיאו במלחמת לבנון ואח"כ בתחילת האינתיפאדה.

- ב. מדיניות האיפוק של ישראל במלחמת המפרץ זכתה להערכה רבה ואפשרה שוב לדוים רבים ל"התרפק" פומבית על ישראל באמצעות משלחות סולידריות וכו'. עם זאת התפנית הממשית העשויה להביא את ישראל שוב למעין "תור הזהב" בציבוריות הדנית היא חתימת ההסכם עם אש"פ וקידומו, חתימת הסכם השלום עם ירדן ופריצת הדרך בתהליך השלום בכלל - ולמותר לפרט.
- ג. אינדיקטור אחד ליחסים המיוחדים בין שתי המדינות הוא שפע הביקורים הרשמיים במרוצת השנים בעיקר מהצד הדני בארץ. קשה למצוא אישיות דנית בולטת בציבוריות הדנית שלא ביקרה בישראל רשמית או פרטית. כך לדוגמא בשנים האחרונות ביקרו בישראל רוה"מ ראסמוסן, שה'ח פטרסן, מנהיג האופוזיציה ושה'ח לשעבר אלמן-ינסן, שרת הפנים ומנהיג המפלגה השמרנית הנס אנגל. לאחרונה ביקרו השר לסיוע חוץ, ומנכ"ל משה"ח שהשתתף בכנס המנכ"לים. כל זאת כאשר בפתח עומד הביקור ההיסטורי של המלכה הדנית בישראל. ביקור המלכה צפוי להעלות את פרופיל היחסים הבינלאומיים מהזווית המדינית, התקשורתית ואף הכלכלית. יצוין שלביקור המלכה בישראל ובירדן יש השלכה אזורית חשובה, התורמת ל-C.B.M.
- ד. מרבית מגעינו המדיניים עם הדנים נובעים ונוגעים מהיותה חברה באיחוד. במסגרת זו אנו מנסים לתעל את האהדה הדנית הטבעית לישראל גם למסלולים הקהילייתיים ובמסגרת הנשיאות הדנית זכינו לשת"פ הדוק ענייני ויעיל לקידום נושאינו באמצעות הנשיאות הדנית - כמובן במסגרת המגבלות הידועות. כהונתה של דנמרק בנשיאות האיחוד בזמנו בעיתוי קריטי לתהליך השלום באזור הביאה למעורבות דנית גוברת בתהליך, הנמשכת גם כיום ובאה לביטוי במספר תחומים:
1. היענות מיידית לבקשה לסיוע מוגדל לשטחים ע"י הקצבת 250 מיליון כת"ד (כ-45 מיליון דולר) כסיוע מיוחד מעבר לסיוע השוטף.
 2. אירוח ק'ע הכלכלית ברבצ'ד בקופנהגן בנובמבר 93.
 3. הסכם טרילטרלי בין דנמרק ישראל ומצרים בדבר מימון דני של הכשרת יותר מ-1,000 חקלאים מצרים בישראל ובקורסים ניידים במצרים כאשר דנמרק מממנת מחצית מעלות הפרויקט המסתכם ב-1.2 מיליון דולר לשנה.
 4. שיגור 60 משקיפים לחברון במסגרת ה-TIPH לאחר בקשה ישראלית בנידון. כמו כן תורמת דנמרק מזה שנים ארוכות כוח קטן של משקיפים במסגרת UNTSO.
 5. דנמרק גם אירחה את סמינר ה-DPI של האו"ם בנושא הבעיה הפלס', ואירחה (ומימנה) גם סמינר סטודנטים מישראל ומהעולם הערבי שהתקיים תחת הכותרת 'להיות ביחד'. החודש יתקיים סמינר נוסף - הפעם למורים מהמז"ת - במימון דני.
 6. מפגש ייחודי בין אינטלקטואלים ישראלים ומצרים תחת חסות דנית - סמינר זה מתוכנן להתקיים בקרוב בקופנהגן, במתכונת של מספר קבוצות דיון קטנות שייפגשו 4-5 פעמים.

- 9 -

ה. חשוב לציין כי דנמרק תומכת בתהליך השלום ועקרונית דוגלת בעקרון כי יש לתת לצדדים האפשרות למצות המו'מ הישיר ביניהן ואין לנסות לכפות החלטות העלולות להשפיע על המו'מ או המנסות לקבוע תוצאותיו מראש. דנמרק מכירה בבכירותה הפוליטית של ארה'ב באזור וככל שהדברים תלויים בה היא מקבלת את העובדה כי האיחוד הינו "כינור שני" בפן הפוליטי במז'ת. עשרים שנות חברות באיחוד הביאו לסחף דני כלפינו בעיקר בהצבעות באו'ס כתוצאה מהצורך ליישר קו עם הגוש המרכזי באיחוד.

באיחוד עצמו נחשבת דנמרק כחלק מהגוש הפרו-ישראלי ומוצאת עצמה פעמים רבות בצוותא עם גרמניה והולנד. מאז תהליך השלום ניכר שיפור מה בהצבעות הדניות באו'ס (לדוגמה דנמרק מששבת את "ההחלטה החיובית" במז'ת) - עם זאת שיפור זה עולה בקנה אחד כללית עם השיפור בהצבעת האיחוד.

ו. ראוי לציין היחסים האישיים הטובים בין שה'ח פרס לשה'ח פטרסן. האחרון ביקר באזורנו כראש הטרויקה במהלך 93 ונפגש בשנים האחרונות מספר פעמים עם שה'ח פרס. בפגישות אלה גילה רצון טוב להירתם לבקשותינו והתמיד בויסיון לקדם נושאים כגון קרן הערבוביות האירופאיות להשקעות אזוריות, ההסכם הכלכלי עם האיחוד וכו'.

Poul Nyrup Rasmussen
Prime Minister

51 years old. Chairman of the Social Democratic Party.

The stabilizer:

Twenty months as Prime Minister has changed Poul Nyrup Rasmussen. After a somewhat fumbling start, he has become sharper and wittier, less technocratic and more self-confident. A self-confidence which some say has developed into haughtiness, perhaps even indulgence with regard to his political opponents.

He knows what he wants and has become much better at concentrating on the superior issues and leave others to deal with details. And yet, the former chief economist in the Labour Union Organization LO is very much informed about detail, especially in the areas of economy, foreign political relations and legislation on the labour market.

Despite three Social Democratic election-defeats in a row and the very exhausting confrontations with the three small government-parties (now two), Nyrup Rasmussen has managed to maintain an almost divine calmness. A calmness which, together with his ability to create a stable atmosphere and his capacity to make compromises, has taken him right to the Prime Minister's post. Even after a hectic working-day with difficult negotiations, he still sleeps like a log in his apartment on Frederiksberg every night.

Nyrup's life began as the son of workers in Esbjerg, and he began his career as a messenger-boy. He hasn't forgotten his past and there is no doubt about his sincerity when he, at every given opportunity, speaks about the weakest in our society. Yet, at the same time, he would rather not talk of his own childhood and youth. Ideologist is not the word best used to describe Nyrup Rasmussen. He is more of a pragmatic, with an amazing ability to get his projects carried out. And even though he often, in his political statements, says a lot of nothing - he is privately a man who spends a lot of time wondering what Denmark will develop into.

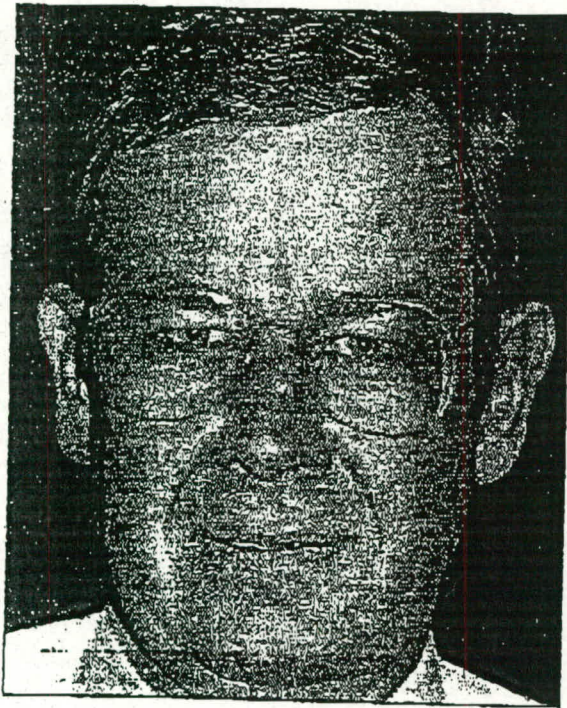
1992 and 1993 were the most eventful years in Poul Nyrup Rasmussen's life - both privately and career-wise. In March 1992, he decided to challenge the then chairman of the Social Democratic Party, Svend Auken; a historic situation. And he won the chairmanship. Three-quarters of a year later, he became Prime Minister of Denmark. He was also engaged and later married to former Minister for the

- 2 -

Environment, the Radical politician Lone Dybkjaer (now Member of the European Parliament).

In 1993, Poul Nyrup Rasmussen lost both his father and his only child, a daughter who took her own life after many years of mental illness.

Source: Berlingske Tidende, September 28th, 1994

Handwritten text, possibly a date or reference number, located in the bottom left corner of the page.

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם רה"מ ספרד, פליפה גונזאלס
יום ב', 23.10.95, שעה 12:30 (15 דקות)

נקודות לשיחה

רה"מ רבין ורה"מ ספרד גונזאלס נפגשו פעמיים במהלך החודש האחרון. לראשונה במהלך ביקורו של גונזאלס בישראל (10-11 בספטמבר) ובשנית, בעת טקס החתימה על "אוסלו ב'" בווינגטון בו יצג גונזאלס את האיחוד האירופי כנשיא תורן.

1. תהליך השלום ותפקיד אירופה במסגרתו - תחת כותרת זו מומלץ להדגיש את חשיבותה של המעורבות האירופית בביסוס התהליך מהבחינה הכלכלית (סיוע לפלסטינים).

2. ועידת ברצלונה (27-28 בנוב' 1995) - האירוע המתקרב נמצא בראש סדר היום של הנשיאות הספרדית. ישראל רואה יוזמה אירופאית זו בחיוב ואם כי אינה קשורה ישירות לתהליך השלום, הרי שבראית הים התיכון כאזור שיציבותו ושגשוגו חשובים לאירופה, יש משום תרומה עקיפה אך משמעותית לתהליך. לפיכך ישראל תשתתף בועידה ותבקש לתרום לעיצוב יעדיה והגשמתם.

3. חתימת ההסכם החדש עם האיחוד: החתימה תתקיים ב- 30 באוקטובר בבריסל. מוצע להודות לגונזאלס על מעורבותה של ספרד בשלבים האחרונים של המו"מ ופעולתה להשגת ההסכם.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

מא"א
טל' 3254

ג' באלול תשנ"ה
29 באוגוסט 1995

1647646

אל: מנהל מא"א

מאת: מא"א

הנדון: ועידת ברצלונה

א. מטרת נייר זה לשרטט את הרקע למדיניות הים תיכונית החדשה של האיחוד האירופי ואת הפוטנציאל הגלום בה עבור ישראל וסביבתה המיידית. במסגרת זו תתכנס ועידת ברצלונה ב-27-28/11/95, במגמה להשיק את מדיניות האיחוד.

ב. רקע
החל מסוף 1994 מסתמן באיחוד האירופי מאמץ להדגיש את יחסי אירופה עם אגן הים התיכון תוך ניסיון לגבש ארכיטקטורה ים תיכונית שתהאיים לשנות ה-2000. בין המניעים העיקריים לכך ניתן למנות:

1. המאמץ הכלכלי והמדיני שהפנה האיחוד האירופי מאז 1989 כלפי מדינות מרכז אירופה ומזרחה החל לשאת אותותיו ותורם להשגת יציבות יחסית במדינות הללו. הדבר מאפשר לאיחוד לנסות ולהפנות מאמץ דרומה כלפי מדינות המגרב והים התיכון תוך התבססות על המודלים שנחלו הצלחה מסויימת במז"ר.

2. התגברות הלחץ של המדינות "הדרומיות" באיחוד האירופי להפנות משאבים דרומה ולאזן את המאמץ שהופנה מזרחה מוסברת גם בשל חוסר איזון מסויים שנוצר בתוך האיחוד עצמו על רקע הרחבתו וצירופן של מדינות צפוניות.

יש לציין שהחל מינואר 1995 שלוש הנשיאות התורניות של האיחוד הינן מדינות דרומיות בעלות משקל - צרפת, ספרד ואיטליה. לפיכך צפויה נוכחות דרומית בולטת בטריוקה, עד סוף שנת 1996.

3. באיחוד האירופי גוברת ההכרה שיש צורך להתמודד עם האיומים הפוטנציאליים הטמונים במצב של אי יציבות ודחפי הגירה בגבולותיהן הדרומיים. המתרחש באלג'יריה ובמידה מסויימת גם במצרים דק מחזק הכרה זו.

זאת בנוסף כמובן לחשיבות האסטרטגית הרבה שהאיחוד מחס לאגן הים התיכון ולמה"ת בכל הקשור לנושא האנרגיה, חופש התובלה הימית, אבטחת השקעות ועוד.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

4. ההנחה שבראשית המאה ה - 21 תאורגן הכלכלה האיזורית סביב שלושה מוקדים אזוריים עיקריים עם חפיפה בניהם:
- מזרח אסיה והאזור הפאציפי (ASEAN, APEC).
- צפון אמריקה (NAFTA) ודרום אמריקה (MERCOSUR).
- אירופה ואגן הים התיכון.

5. ראית הים התיכון כחלק מהמרחב האירופי וכתוצאה מכך גם את היתרונות שבהקמת אזור הסחר הגדול בעולם עם כ - 600 עד 800 מליון בני אדם. עפ"י תפיסה זו הרחבת אס"ח והמרחב הכלכלי האירופי דרומה תהווה את התרומה האירופית החשובה ביותר ליציבות באגן. יוזמת ברצלונה מדברת על כינון איזור סחר חופשי באגן הים התיכון עד שנת 2010.

6. תהליך השלום במזרח"ת תורם להשגת היציבות ומקל על יישום הצעדים השונים המוצעים במסגרת המדיניות הים תיכונית החדשה. תהליך השלום גם איפשר את הזמנת הטבעית של ישראל לפורום אזורי שחלק ניכר ממנו מורכב ממדינות ערביות.

7. מסגרות אירו-ים תיכוניות קודמות כגון "הדיאלוג האירו-ערבי" לא הביאו את התוצאות המקוות (יציבות כלכלית ופוליטית) מכיוון שהיו חלקיים וסקטוריאליים.

ג. מאפייני המדיניות הים תיכונית החדשה

לראשונה מתייחס האיחוד לים התיכון לא רק כמונחים כלכליים אלא גם כמונחים פוליטיים ובטחוניים בהקשר של חיזוק היציבות. המסמך שהציגה הנציבות בפני מועצת שרי החוץ של האיחוד בשלהי אוקטובר 1994 נושא אופי אסטרטגי ומכיל התייחסות ל - 3 מרכיבים עיקריים: התחום הכלכלי, התחום המדיני - בטחוני והתחום התרבותי - חברתי.

פסגת האיחוד בקאן (28/6/95 - 27) אישרה את עיקרי המדיניות ואף אישרה לצורך כך הקצאת משאבים כספיים שיוצאו במסגרת תכנית הומש עד סוף המאה. כסה"כ אושרה פסגת קאן הקצאה בגובה 4.685 מיליארד אקו שהם כששה מיליארד דולר.

המשוואה שביסוד ועידת ברצלונה והמדיניות הים תיכונית הינה סיוע אירופי בתמורה להנהגת רפורמות כלכליות ופוליטיות שתכליתן להגביר את היציבות במדינות המקבלות. לפיכך, חלק ניכר מהכספים יופנה להכשרה מקצועית, לביצוע הפרטה במגזרים שונים, ולתשתית בתחומי הטלקומוניקציה, התחבורה והאנרגיה. נציבות האיחוד שוקדת עתה על גיבוש סדרי עדיפויות, ייעדים ודרכים להקצאת הכספים שאושרו בפסגת קאן.

ישראל והיוזמה האירופית

אף שישראל איננה נמנית על המדינות העשויות לקבל סיוע ישיר מכספי האיחוד היא התייחסה מלכתחילה בחיוב רב כלפי היוזמה האירופית. התייחסות זו נבעה מההנחה שהיוזמה מכוונת להביא לשותפות וליציבות באגן הים התיכון ויש בה ביטוי למחוייבות גוברת של אירופה כלפי אזורנו.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

ישראל מברכת גם על התפיסה הכוללת שביסוד היוזמה ומייחסת חשיבות רבה לשלושת מרכיביה כמו גם לגמישות שמגלה היוזמה בהכירה בכך שיש להביא בחשבון את הצרכים של כל מדינה בנפרד, דבר אשר ביטוי המעשי עשוי להיות בתמיכה בהסכמי אסוסיאציה בילטרליים בין מדינות האגן לבין האיחוד. (כדוגמת ההסכם שסוכם לאחרונה בין ישראל לאיחוד). ישראל הבהירה לאירופים שלראשונה נוצרו התנאים המאפשרים לחתור לשותפות אמיתית באגן הים התיכון ולפיכך היא תשתתף בועידת ברצלונה וב-FOLLOW-UP שלה מתוך גישה חיובית ורצון לתרום להצלחת היוזמה. ישראל גם הדגישה את החיוב הרב שהיא מייחסת לעקרון של עידוד פעילות בין המדינות "הדרומיות" לבין עצמן, תומכת בשת"פ איזורי ובהסכמי סחר ואף פועלת באופן מעשי בכיוון זה כמו במגעים עם ירדן והרש"פ ובמו"מ המתנהל עם טורקיה.

ד. הפוטנציאל עבור ישראל וסביבתה המידית

במדינות הים התיכוניות החדשה של האיחוד ניתן לזהות מפגש אינטרסים בין ישראל והא"א אחד ובין ישראל למדינות ים - תיכוניות לא חברות מאידך.

לישראל כמו לא"א אינטרס מובהק בהגברת היציבות הכלכלית והפוליטית האיזורית ולבלימת הפונדמנטליזם. למדינות הים התיכוניות יש אינטרס החופף את הרצון הישראלי לראות את האיחוד האירופי מפנה יותר תשומת לב ומשאבים דרומה לכיוון אגן הים התיכון.

למפגש אינטרסים זה יש פוטנציאל במספר תחומים:

מדיני - חברות במסגרת אזורית המאפשרת לישראל שת"פ ונורמליזציה עם שכנותיה.

כלכלי - גיוס משאבים לשת"פ ופיתוח אזוריים, השתתפות חברות ישראליות בביצוע פרויקטים של הא"א באגן הים התיכון והשתתפות עם גורמים אירופים ובינלאומיים בנושא שת"פ במימון (CO-FINANCING). מימוש פוטנציאל זה יסייע להשתלבות ישראל באזור, לנורמליזציה ולהגברת הדיאלוג וההבנה בין קבוצות בתוך החברות הלאומיות השונות (כגון מפגשים בינדהיים וכד'). כמו כן בהקניית לגיטימציה לתהליכי דמוקרטיזציה (מבלי שישראל תתבלט בהובלה ובלחץ בכיוון זה), ביעור הבערות והעלאת הרמה הסוציו-אקונומית אצל חלק מהמדינות השכנות.

ב ב ר כ ה,

מיכאל רונן

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

מסמך: 1648382 טורג תיק: 105.01 xtq

* כל המוסר תוכן מסמך זה, כולו או מקצתו לאדם שאינו מוסמך לכך - *
* עובר על חוק העונשין, התשל"ז-1977 *

חוזם: 8,54091
מ-: מדריד, נר: 178, תא: 290895, זח: 1158, דח: ר, סג: שמ
שמור/רגיל

** נכנס
**
**
**

אל: מא"א

מאת: מדריד

הנדון: ספרד פנים
בהתאם לבקשתכם בחוזם 49852 רצ"ב פירוט בנדון.

1. כללי- הביקור מתקיים על רקע משבר פוליטי ספרדי עמוק. לאחר שנתיים של פרשיות ושערוריות ציבוריות בלתי פוסקות שבשיאן התפתחות פרשת GAL (קבוצות למלחמה בארגון הטרור ETA) נאלץ רה"מ גונזלס להודיע על הקדמת הבחירות הכלליות (שהיו מתוכננות ל-1997) למרץ 1996. ממשלתו הסוציאליסטית של גונזלס תלויה בקולותיהם של אנשי המפלגה הלאומית הקטלנית ואלה שוקלים להקים הבחירות לנומבר ש.ז.

פרשת GAL, שתחילתה בפעילות לא חוקית של הפעלת טרור נגד טרור כנגד ארגון המחתרת הבסקית ETA בתחילת שנות ה-80, התגלגלה בימים אלה לידי של בית המשפט העליון הספרדי לאחר כ-7 שנות חקירה. סיכום החקירה מעיד על מעורבות עמוקה של המערכת הביטחונית וכנראה גם הפוליטית בתכנון, מימון ולאחר מכן כיסוי של הפעולות הללו עד להטחת חשדות למעורבות אישית של שרי הבטחון והפנים באותה תקופה ורה"מ גונזלס עצמו. בית המשפט העליון יתחיל לדון בנושא בתחילת ספטמבר ולכולם ברור שמדובר בפצצת זמן פוליטית שיכולה להביא לסיום כהונתו של גונזלס בכל רגע.

משאלי דעת הקהל ותוצאות הבחירות המקומיות שנערכו בשנה האחרונה מעידים על חוסר אמון ציבורי בממשלה ובגונזלס ועל תמיכה ברורה במפלגת האופוזיציה הראשית ה-PP.

גונזלס דחה לאוקטובר את ההחלטה האם להציב מחדש מועמדותו לראשות המפלגה בבחירות הקרובות (אם יציג את מועמדותו יזכה בתפקיד ללא ספק). שה"ח סולנה הוא אחד משני המועמדים העיקריים להחליפו בראשות המפלגה. אנו סבורים שאין לנתק בין הרקע הפנימי הנ"ל להחלטתם של גונזלס וסולנה לקיים הביקור (שיכלול מן הסתם כיסוי תקשורתי נאה ומחמיא) במועד זה.

2. הרקע האלקטורלי

א. כאמור המפלגה הסוציאליסטית ספגה בשנים האחרונות מכות קשות בכל המבחנים האלקטורליים. בבחירות הכלליות האחרונות ביולי 1993 עלתה התמיכה ב-PP מ-26 אחוז ל-34.8 אחוז ירדה התמיכה במפלגה הסוציאליסטית מ-39.8 אחוז ל-38. התוצאות אילצו את המפלגה הסוציאליסטית להקים קואליציה עם CIU הקטלנית ו-PNV הבסקית כדי לשמור על השלטון. בבחירות לפא"ר ביוני 94 זכו ה-PP בנצחון ראשון במישור הלאומי.
הסוציאליסטים ירדו מ-39.6 אחוז ל-30.7 אחוז וה-PP עלה מ-21.4 אחוז ל-40.2 אחוז.

ב. במישור האוטונומי והעירוני התמונה דומה. הבחירות שהתקיימו ב-29.5 ש.ז. אישרו את אובדן התמיכה הציבורי במפלגה הסוציאליסטית והעליה דרמטית

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

ה-PP . ה-PP . זכה ברוב ב-10 מתוך 13 האוטונומיות שבהן נערכו הכחירות וברובן הגדול של הערים הגדולות בספרד. משאלי דעת הקהל מראים תמיכה ברורה ב-PP וחוסר אמון עיקבי בגונזלס.

ג. חשיפת פרשיות GAL וה-CESID הביאה להתרחקות של המפלגות הלאומיות מהקואליציה עם הסוציאליסטים מתוך הכרה שזו פוגעת בכח האלקטורלי שלהן מבית. כיום נותרה תמיכתו המותנית והמסוייגת של מנהיג המפלגה הקטלנית פוז'ול (כנגד רבים במפלגתו הקוראים לנתק כל קשר עם הסוציאליסטים) כמחסום אחרון בפני נפילת הממשלה, זאת לאחר שב-17.7 ש.ז. הודיע על פרישתה של מפלגתו מהקואליציה עם המפלגה הסוציאליסטית. פוז'ול כבר הודיע כי תוצאות החקירה של בית המשפט העליון בפרשת GAL יכריעו את החלטתו ביחס למועד הכחירות.

3. פרשיות השחיתות והשערוריות שנחשפו בשנתים האחרונות עומדות בבסיס אובדן האמון במפלגה הסוציאליסטית ועלית כוחה של האלטרנטיבה (PP). בפרשיות שנחשפו בשנתים האחרונות היו מעורבים באופן ישיר בכירים במערכת השלטונית הספרדית והן עוסקות בכל תחומי החיים הציבוריים הספרדיים ממימון בחירות, שחיתויות של הצמרת הכלכלית, איגודי העובדים והמשמר האזרחי, ועד לפרשת האזנות בלתי מוסכרות של ה"מוסד" הספרדי. פרשת GAL מסתמנת כפרשה החמורה ביותר והעברתה לידי בית המשפט העליון בימים אלו היא פצצת זמן פוליטית המאיימת על המשך שלטונו של גונזלס איום של ממש. המדובר ב"קבוצות אנטי טירוריסטיות לשחרור" (GAL) שפעלו בשנים 84-1982 כנגד ארגון הטרור הבסקי ETA ע"י הפעלת טרור נגד טרור, בעיקר בדרום צרפת. שני קציני משטרה שנעצרו והואשמו במעורבות וסיוע לקבוצות אלו העידו כי הממסד המשטרתי /צבאי/בטחוני ואף פוליטי היה שותף פעיל בפעילות הקבוצות הנ"ל. הנושא נחקר ע"י שופט חוקר בשם BALTASAR GARSON שלא חסך מאמצים לחפש עדויות הקושרות את השלטון לפעולות ה-GAL. נראה שעדויות כאלו לא חסרו ולאחרונה העביר השופט גרסון את סיכום החקירה לבית המשפט העליון, סכום הקושר את כל הממסד הבטחוני הספרדי בתכנון, מימון, ביצוע ולאחר מכן כיסוי של פעולות ה-GAL. בין היתר נטען שהמערכת שילמה סכומים נאים לקצינים שהואשמו בפרשה כדי להביא לשתיקתם. הסיכום מצביע על מעורבות של שרי הביטחון והפנים באותה תקופה ואף על אפשרות של מעורבות ישירה של גונזלס עצמו. גונזלס וממשלתו הכחישו לכל אורך החקירה כל קשר או מעורבות בפעילות ה-GAL וטענו שלא היה ידוע להם דבר על הפעילויות השונות כולל התשלום מכספי הציבור לעצורים בפרשה.

מפלגות האופוזיציה מימין ומשמאל קוראות מזה זמן לרה"מ לקחת אחריות פוליטית (אם לא אישית) על מעורבות השלטונות בפעולות ה-GAL ולהתפטר. עוד נזכיר שהעברת הסיכום הנ"ל לבית המשפט העליון מתבצעת כחודש וחצי בלבד לאחר חשיפת פרשת ההאזנות של ה-CESID (המוסד הספרדי) כאשר העתונות פרסמה רשימה של אישים להם האזין ה-CESID ללא סיבה נראית לעין וכינהם שרים, אנשי עסקים, שופטים (כולל השופט גרסון), פוליטיקאים ואף למלך ספרד. העתונות גם ידעה להעביר חלק מתוכנו של השיחות הנ"ל. הפרשה הביאה להתפטרותו של מנהל ה-CESID ולפיטוריהם של שר הביטחון ושל ס/רה"מ הממונה ישירות על ה-CESID. ביחס לפעילות ה-ETA יש לציין כי במהלך השנה האחרונה היו כ-10 פיגועים ונסיונות פיגועים וכינהם נסיון התנקשות בראש מפלגת האופוזיציה ובמלך ספרד.

4. המפלגה הסוציאליסטית תתחיל בחודשים ספטמבר ואוקטובר את הערכותה לבחירות הכלליות הקרבות. גונזלס עדיין לא הודיע האם ירוץ בראש המפלגה לבחירות או לא אך הרושם של רבים הוא כי יהיה צורך למצוא לו יורש ובקרוב. שה"ח סולנה מוזכר כמועמד מועדף על גונזלס. מועמדים נוספים בולטים הם השר לעבודות ציבוריות בורל (שביקר בארץ לאחרונה), שר הפנים BELLOCH וראש עיריית ברצלונה פסקואל מרגל PASQUAL MARAGALL.

5. בשולי הסקירה על המצב הפנימי ראוי להתייחס למספר תופעות:

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

א. הצמחיה הכלכלית- דומה שהמצב הכלכלי של ספרד משתפר ללא קשר להתדרדרות במצב הפוליטי. הפזטה יציבה למדי בחודשים האחרונים, הצמחיה ממשיכה בהתאם לתחזיות (2.3 אחוז לשנת 95) והאינפלציה איננה יוצאת משליטה.

ב. לנוכח החורף היבש יחסית והקיץ השחון עלתה כאן המודעות לבעיה מחריפה של יובש באזורים גדולים בספרד והצורך בהתמודדות עם התופעה באופנים שונים. מזכירת המדינה לאיכות הסביבה הצהירה כי היובש גורם לפגיעה בערך של קרוב למיליארד דולר לשנה, כולל ירידה באיכות האדמה החקלאית ובחורש הטבעי. ההפסדים החקלאים השנה מוערכים בכ-4 מיליון דולר. דומה שזהו רקע מתאים לשת"פ בנושא זה.

ג. למרות חילוקי הדעות החריפים בנושאי פנים אין למעשה מחלוקת רצינית בנושאים הקשורים למדיניות החוץ הספרדית וגם על יעדי הנשיאות הספרדית, למשל, יש הסכמה בין הממשלה, לאופוזיציה מימין ומשמאל.

אלון בר

תפ: סמנכלארופה, אירופה I, מא'א

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

טל' 3254

ח' באלול תשנ"ה
3 בספטמבר 1995

1654344

קורות חיים של ראש ממשלת ספרד - FELIPE GONZALEZ MARQUEZ

- נולד בסביליה ב-1942. נשוי + 3.
- בוגר לימודי משפטים ושימש כיועץ לדיני עבודה.
- הצטרף לנוער הסוציאליסטי ב-1962.
- 1964 - הצטרף למפלגה הסוציאליסטית הספרדית PSOE.
- מ-1965 עד 1970 היה חבר בוועדות המחוזיות (בסביליה) ובוועדות הלאומיות של המפלגה.
- 1970 - נבחר כחבר בוועד הפרועל.
- אוקטובר 1974 ואח"כ שוב בדצמ' 1976 - נבחר כמזכ"ל המפלגה הסוציאליסטית.
- מפברואר 1977 - לאחר מתן מעמד חוקי למפלגה הסוציאליסטית - נטל חלק במו"מ האופוזיציה עם ממשלת SUAREZ.
- 1977 - בבחירות הכלליות הראשונות נבחר כסגן לאזור מדריד.
- 1981 - נבחר מחדש כמזכ"ל המפלגה וכסגן נשיא האינטרנציונל הסוציאליסטי.
- אוקטובר 1982 - הוביל את נצחון הסוציאליסטים בבחירות ומונה לעמוד בראש הממשלה (PRESIDENT OF THE GOVERNMENT), תפקיד אותו הוא ממלא עד היום.

31417

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם רה"מ הולנד, וים קוק
יום ב', 23.10.95, שעה 16:00 (30 דקות)

נושאים לשיחה

1. בילטרלי - המלכה ביקרה בארץ במרץ ואילו רה"מ ושה"ח עתידים לבקר בפברואר שנה הבאה.
היחסים חמים גם אם לפעמים, תוך הבעת ביקורת מעמדה בסיסית של ידידות. הולנד רואה עצמה כמדינה המביאה את דברה של ישראל באיחוד האירופי.
2. סקירה על תהליך השלום.
3. להביע קורת רוח ממעורבותם ברבצ"ד. לעודדם להמשיך ולתרום לפרויקטים הנדונים במסגרת זו.
4. ישראל מעוניינת בקיום דיאלוג שוטף וממוסד עם האיחוד האירופאי ובמעורבותם בתהליך השלום בהיבטים הכלכליים והמדיניים גם יחד (פרויקטים כלכליים, פיקוח על הבחירות וכיו"ב).
5. להביע תקוותנו שהחתימה על ההסכם החדש בינינו לבין האיחוד האירופאי ו"הצהרת הסן" יקבלו גם ביטוי מעשי.

004
2/1/75

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם נשיא טאג'יקיסטאן, אימומאלי רחמונוב
יום ב', 23.10.95, 17:30 (30 דקות)

נושאים לשיחה

א. מצבה המיוחדת של ממשלת טאג'יקיסטאן הנתונה עדיין במאבק להישרדותה מחייב מספר שאלות הבהרה בנוגע לנושאים הבאים:

1. סיכוייה להגיע לפשרה, בסבב השיחות הבא, עם האופוזיציה האיסלמית וכיצד רואה הנשיא רחמונוב את טאג'יקיסטאן שלאחר הסכם אפשרי עם האופוזיציה.

2. בעקבות ביקורו של הנשיא באירן (אמצע יולי השנה), כיצד הוא רואה את יחסי טאג'יקיסטאן - אירן ובאיזו מידה מסייעת טורקמניסטאן להידוק קשריה אלה (הוקמה ועדה מיוחדת להסכם טרילטרלי בין טורקמניסטאן וטאג'יקיסטאן ואיראן לפיתוח קשרי מסחר וכלכלה כאשר רחמונוב מנסה לנצל קשריו הטובים של נשיא טורקמניסטאן עם ההנהגה האירנית).

3. בעקבות שורה של הסכמים שנחתמו בין טאג'יקיסטאן לרוסיה, האם צופה הנשיא הטאג'יקי שיפור במצבה הכלכלי/בטחוני של מדינתו (הערה: יש הסבורים שבעקבות הסכמים אלה הפכה טאג'יקיסטאן לגרורה למעשה של רוסיה).

ב. עובדת העדר כל נציג מאומן שלהם לישראל והעדר נציגות קבועה שלנו בטאג'יקיסטאן מן הסתם מקשות על פיתוח היחסים הבילטרליים ועם זאת, יש לנו נכונות רבה לש"פ בתחומים שונים והיינו רוצים לקבל מהם הצעות בנושא.

יש למדינותינו אינטרס משותף בסיכול הטרור הפונדמנטליסטי, במאבק בסמים ובהגברת קשרי המסחר ההדדיים.

ד' בתשרי תשנ"ו
28 בספטמבר 1995
טגק 103.01

1690058

הנדון: טג'יקיסטאן - נתוני יסוד

גבולות ומבנה השטח

טג'יקיסטאן שוכנת באסיה התיכונה. שטחה 143,000 קמ"ר. גובלת בסין במזרח, אפגניסטן בדרום ובקירגיסטאן ואוזבקיסטאן בצפון ובמערב.

אוכלוסיה

האוכלוסיה מרוכזת בעמקים, המהווים פחות מ-10% מהשטח. כשני שליש מהאוכלוסיה יושבים בדרום ובדרום מערב, לגדות יובלי נהרות האמו-דאריה והואכש.

על פי נתוני מפקד האוכלוסין מינואר 1989 התגוררו במדינה כ-5 מיליון תושבים, על פי הפירוט הלאומי הבא.

- טג'יקים - 63% מהאוכלוסיה.
- אוזבקים - 23,5% מהאוכלוסיה
- רוסיים - 7.6% מהאוכלוסיה

שפה: טג'יקית הינה שפה הינדו-איראנית הקרובה לפרסית.

דת: מרבית האוכלוסיה היא מוסלמית סונית אך במספר אזוריים הררים נידחים. קיימת אוכלוסיה שיעית.

כלכלה

טג'יקיסטאן היא המדינה הפחות מפותחת באסיה התיכונה וחקלאותה מבוססת על גידול הכותנה. טג'יקיסטאן עשירה באוצרות טבע. מכין אלה יצוינו פחם, ברזל, נפט, גז טבעי ועופרת. כמו כן, מצויות באדמתה מתכות כזהב, כסף וטנגסטן. בתקופת השלטון הסובייטי חלה התפתחות תעשייתית ניכרת. התעשייה מיצרת בעיקר טקסטילים למיניהם, ביגוד, מזון מעובד, מכונות, מוצרי מתכת, כימקלים ודשנים.

מלחמת האזרחים מסבה נזקים כלכלית כבדים, המוערכים ב-7 מיליארד דולר. התל"ג והייצור נימצאים בירידה מתמדת ואילו האינפלציה הרשמית הגיעה בשנת '94 ל-155%. 60% מהתקציב מיועד לצרכים בטחוניים.

המצב הפנימי

ב-1991 הכריזה טג'יקיסטאן על עצמאותה. מאז התנהל מאבק אלים על השלטון במדינה. הנשיא הראשון היה רחמון נאבייב, מי שהיה המזכיר

הראשון של המפלגה הקומוניסטית בטג'יקיסטאן. בספטמבר 1992 הביאה קואליציה דמוקרטית/איסלמית להדחתו ותפסה את השלטון. מאורע זה היה האות לפתיחת מלחמת אזרחים עקובה מדם.

בתמיכת רוסיה ואוזבקיסטאן ניצחה "החזית העממית" (דצמבר 1992) המובסת על גורמים המזוהים עם המשטר הישן וטג'יקיסטאן הפכה למעשה לאיזור חסות רוסי. רוסיה מחזיקה בטג'יקיסטאן כוחות צבא ומשמר גבול והיא רואה בגבול הטג'יקי - אפגני את גבול הבטחון שלה. זאת, נוכח החשש הרוסי כי להתמוטטות המשטר בטג'יקיסטאן ונצחון הגורמים האיסלאמיים תהיה השלכה חמורה על מכלול מעמדה באסיה התיכונה, כמו גם על האוכלוסיה המוסלמית בתחומי רוסיה.

ב-6 בנובמבר 1994 אושרה החוקה החדשה ונבחר הנשיא רחמונוב שנתמך בעיקר ע"י תושבי הדרום. (האופוזיציה החרימה את הבחירות). תוצאות הבחירות תאמו את האינטרסים של רוסיה ואוזבקיסטאן, אשר הטילו את כובד משקלן בנושא.

מחנות הפליטים הטג'יקים באפגניסטן מהווים בסיס לכוחות חמושים, העורכים פשיטות אל מעבר לגבול. הסכמי הפסקת אש בין הכוחות השונים נחתמים ומופרים חליפות ועיקר הלחימה מתנהלת כיום לאורך הגבול עם אפגניסטן.

לאחרונה מתנהלים סבבי שיחות בין גורמי השלטון לאופוזיציה בתיווך מדינות האזור (איראן, אוזבקיסטאן וכו') במטרה להגיע להסדר פשרה שיהיה מקובל על כולם.

טג'יקיסטאן תלויה באופן מוחלט ברוסיה - מדינית, צבאית, וכלכלית כאחד. למעשה, השלטון הטג'יקי מחזיק מעמד על כידוני הכוחות הרוסיים במדינה. היה ואלה יסוגו עלולה מדינה זו ליפול לידי האופוזיציה האיסלאמית הנתמכת ע"י איראן ואפגניסטאן.

באפריל '92 כוננו ישראל וטג'יקיסטאן יחסים דיפלומטיים. שגרירותינו באוזבקיסטאן מאומנת גם לטג'יקיסטאן.

**
*

אאאא, חוזם: 9833
אל: רהמש/273
מ-: טשקנט, נר: 51, חא: 051095, זח: 1641, דח: מ, סג: שמ,
בבכ
שמור/מידי

אל: מנהל מזא"ר 3
דע: סמנכ"ל מזא"ר
מנהל ארבל 2

מאת: טשקנט / שגריר

הנדון: טאג'קיסטאן - סקירת נושאים לקראת קיום פגישה בין נשיא טאג'קיסטאן
א.רחמונוב לבין רוה"מ י.רבין.

א. כללי.

לקראת קיום פגישה הנ"ל במהלך העצרת הכללית של האו"ם בניו-יורק אשר
תחקיים ב-25-21 לאוקטובר 95 מעביר סקירה עדכנית (כולל אירועי ספטמבר 95)
על שלושה נושאים עפ"י בקשת המשרד:

1. המצב הפנימי בטאג'קיסטאן.

2. מגעים אחרונים לקראת הסבב החמישי של השיחות.

3. היחסים עם רוסיה בעקבות פגישתו לאחרונה של רחמונוב עם ילצין
במוסקבה.

ב. המצב הפנימי בטאג'קיסטאן.

1. כללי.

א. טאג'קיסטאן המשתרעת על שטח של 143000 קמ"ר (95 אחוז - אזור הררי).
עיר הבירה - דושנבה. האוכלוסיה הכוללת של המדינה - 5,3 מיליון, ביניהם:
72 אחוז טאג'יקים, 18 אחוז אוזבקים, 8 אחוז רוסים.
אין התפלגות זהה בין האוכלוסיה על שטחה של המדינה (באזור גורני בדחשאן
הנמצא בשליטה ע"י כוחות האופוזיציה ותופס כ-40 אחוז מכלל השטח -
מתגוררים 200.000 תושבים בלבד).

ב. הגבולות המשותפים בין טאג'קיסטאן לשכנותיה: אפגניסטאן, סין, קירגיסטאן
ואוזבקיסטאן, והאפשרות העתידית להקמת קווי תחבורה וקומוניקציה ישירים
מרפובליקות מרכז-אסיאתיות דרך מדינה זו למדינות איראן, פקיסטאן ועוד -
כל אלה מצביעים על חשיבות מיקומה הגיאופוליטי של טאג'קיסטאן באזור.

ג. טאג'קיסטאן הינה מדינה בעלת אוצרות טבע ומשאבים שונים, כגון: מתכות צבעוניות, אורניום, אלומיניום, מקורות מים רבים. הפוטנציאל לגידול כותנה - הינו עד 1 מליון טון לשנה.

ד. לאחר בחירתו של א.רחמונוב לנשיא המדינה ובו זמנית אישור החוקה החדשה במשאל עם (6.11.94) ובחירת הפרלמנט הטאג'יקי (26.02.95) הכריז השלטון על יעדיו העיקריים: 'שיקום הכלכלה, תוך ניצול אוצרות הטבע של המדינה, מלחמה בפשע ובסמים.

ה. הפרלמנט הטאג'יקי מורכב מארבע מפלגות: קומוניסטית, הלאומית, האחדות הלאומית והתחיה הכלכלית.

שתי מפלגות האופוזיציה: המפלגה האיסלאמית לתחיית טאג'קיסטאן (בראשה עומד מנהיג האופוזיציה - סעיד נורי) והמפלגה הדמוקרטית - אסורות עפ"י החוק ומנוהלות מחוץ למדינה - (פלג מהמפלגה הדמוקרטית עזב את שורות האופוזיציה והצטרף לשלטון).

ו. אין במדינה חופש עיתונות, ולא מעט כתבים סובלים מרדיפות מצד השלטון. ז. השלטון הטאג'יקי מתנגד לאיסלאם הפונדמנטליסטי אשר גרם למלחמת האזרחים במדינה ומהווה סכנה להמשך קיומו של השלטון.

ח. הכוחות המזוינים של האופוזיציה בתוך המדינה שולטים בעיקר בשני אזורים (גורני בדחשאן וגארם), אך מדי פעם מבצעים כוחות אלה פעולות מבצעיות גם בערים הגדולות (כולל דושנבה) נגד בכירי השלטון וחיילי צבא רוסיה.

לוחמי האופוזיציה הממוקמים מחוץ למדינה ליד הגבול הטאג'יקי-אפגני, מהווים סכנה גדולה עוד יותר ומצליחים מדי פעם לחדור לשטחה של טאג'קיסטאן. שטח זה מוגן ע"י הצבא הרוסי, אשר הציב לאורך גבול זה את כוחותיו בהקף של כ-25.000 חיילים, ובכך מהווה הגורם העיקרי בבלימת כוחות האופוזיציה.

ט. גם אוזבקיסטאן ובמידה מועטה יותר קזחסטאן וקירגיסטאן מסייעות לטאג'קיסטאן להתנגד לכוחות האופוזיציה. יחד עם זאת אין מנהיגים של מדינות אלה שבעי רצון ממדיניותו של רחמונוב, אשר עפ"י הערכתם, אינו מפעיל את המאמצים הדרושים כדי להגיע לפשרה עם האופוזיציה.

י. לאחר ארבעה סיבובי מו"מ בין השלטון הטאג'יקי לנציגי האופוזיציה (אשר החלו במאי 94), והמגעים האחרונים לקראת הסכם החמישי של השיחות - חלה תזוזה חיובית (מוגבלת) בהתקרבות בין הצדדים (הארכת תקופת הפסקת האש, חתימת פרוטוקול על עקרונות השלום ועוד), אך עדיין קיים פער בין עמדות הצדדים בעיקר בנושא חלוקת השלטון ביניהם.

2. כלכלה.

א. מלחמת האזרחים במדינה גרמה לאבדות קשות של בני אדם (כ-200.000 אזרחים נהרגו, וכ-1 מליון - נהפכו לפליטים). הנזק הכולל הנגרם לכלכלת המדינה כתוצאה מהמלחמה הינו - 7 מיליארד דולר.

ב. 80 אחוז מהמפעלים במדינה - מושבתים, קיים מחסור גם במוצרי מזון בסיסיים.

ג. למרות ההצהרות של מנהיגי השלטון וכוונותיהם לשקם את המשק, להנהיג רפורמות כלכליות - נמשכת ההתדרדרות הכלכלית במדינה.

ד. המדינות האחרות וארגונים בינ"ל שונים אינם מסייעים במידה הנדרשת בשיקום כלכלת המדינה ובתמיכה למטבע המקומי החדש- רובל טאג'יקי (אשר הונהג ב-05.95), בשל המצב הכלכלי והפוליטי הבלתי יציב במדינה.

ה. הכלכלה של טאג'יקיסטאן תלויה במידה רבה ברוסיה, אשר מספקת למדינה זו ציוד תעשייתי, נפט, חיטה, מוצרי מזון ועוד.
ההסכמים האחרונים בין רוסיה לטאג'יקיסטאן, אשר נחתמו במהלך ביקורו של רחמונוב במוסקבה ב-6-7.09.95, לרבות הבטחתה של רוסיה להעניק לטאג'יקיסטאן אשראי לצורכי רכישת מוצרים ותמיכה ברובל הטאג'יקי - מצביעים על העמקת הקשרים הכלכליים בין שתי המדינות.

ו. טאג'יקיסטאן מעוניינת להיות שותפה בהסכם המכס הקיים בין רוסיה, בלארוס וקזחסטאן, אך עדיין שאיפה זו אינה מוצאת מענה אצל מדינות אלה.

ג. מגעים אחרונים לקראת הסכם החמישי של השיחות:

1. ב-19.07.95 התקיימה בטהרן פגישה בין נשיא טאג'יקיסטאן א.רחמונוב ובין מנהיג האופוזיציה הטאג'יקית סעיד נורי.
בני השיח הסכימו על כינוס הפורום של עמי טאג'יקיסטאן המיועד להציע לצדדים את עקרונות ההסכמה ביניהם. כמו-כן הסכימו רחמונוב ונורי על קיומו של הסכם החמישי של השיחות לא יאוחר מ-10.08.95.
חשוב לציין כי הפגישה הנ"ל התקיימה לקראת סיום ביקורו של רחמונוב באיראן ב-16-19.07.95 (עפ"י יוזמתו של נשיא איראן רפסנג'אני). ביקור זה חיזק את היחסים בין טאג'יקיסטאן ואיראן (נחתמו 12 מסמכים: ש"פ בתחומים שונים של כלכלה ותרבות, פתיחת שגרירות טאג'יקית בטהרן, הפעלת קו אווירי טהרן-דושנבה).
יתכן כי הידוק היחסים בין שתי המדינות גרם להחלשת האמון של האופוזיציה הטאג'יקית בשלטון האיראני.

2. החל מסוף יולי 95 קיים הנציג המיוחד של או'ם פירס בלון מסע דילוגים בין קבול ודושנבה תוך מגעים אינטנסיביים עם ראשי האופוזיציה והשלטון הטג'יקי.
כתוצאה ממגעים אלה ב - 17/08/95 התקבלה הסכמה בין הצדדים בנושאים הבאים:

- הארכת תקופת הפסקת האש לחצי שנה נוספת (עד 26/02/96).

- הסכם החמישי של השיחות יתקיים ב - 18/09/95, אמור להיות סכם השיחות האחרון שיערך ללא הגבלת זמן עד להשגת ההסכם הכולל בכל נושאי המחלוקת בין הצדדים.
כמו-כן נחתם פרוטוקול על עקרונות השלום וההסכמה:

- הצדדים הסכימו על כינוס הפורום המיוחד בו ישתתפו נציגים מכל עמי טאג'יקיסטאן.

- לגיטימציה לקיומן של כל המפלגות במדינה.

- אינטגרציה של הכוחות המזוינים של האופוזיציה לתוך כוחות צבא השלטון.

3. ב - 22/08/95, באיסלאמאבד, התקיימה פגישה בין ראשי האופוזיציה לנשיא ושר החוץ של פקיסטאן. מנהיגי מדינה זו הביעו את הזדהותם ותמיכתם בעמדתה של האופוזיציה הטאג'יקית וברצונה להגיע להסכמה עם השלטון הטאג'יקי.

4. ב - 19-20/09/95 התקיימו בדושנבה פגישות בין רחמונוב לשר החוץ הרוסי קוזירב, אשר ביקש את רחמונוב להגיע לפשרה בין השלטון הטאג'יקי לבין האופוזיציה.

יש לציין כי ביקור זה התקיים למחרת, לאחר היום (18/09/95) בו היו אמורים הצדדים להתחיל בסבב החמישי של השיחות.

5. בדרכו לדושנבה לקראת הביקור הנ"ל קיים קוזירב בטשקנט פגישה קצרה עם נשיא אוזבקיסטאן קארימוב. בני השיח זיהו את עמדתם המשותפת כי ניתן להשיג את ההסכמה בין השלטון הטאג'יקי והאופוזיציה אך ורק על בסיס הפשרה עמה.

6. לקראת הסבב החמישי של השיחות הגדירו הצדדים באופן ברור את דרישותיהם העקרוניות:

א. השלטון הטאג'יקי:

- הפסקת אש לתקופה בלתי מוגבלת.
- מסירת נשקה של האופוזיציה לידי השלטון.
- החזרת הפליטים לטאג'יקיסטאן.

ב. האופוזיציה הטאג'יקית:

- הבטחת בטחון לאנשיה.
- לגיטימציה לקיומן של מפלגות אשר נמצאות כיום מחוץ לחוק.
- חופש העתונות.
- יישום רפורמות במוסדות התחוקתיים, ומוסדות ממשלה אחרים.
- פרוק שני הצדדים מנשקם.
- חקיקת חוקה חדשה והרכבת הקואליציה לתקופת מעבר עד למועד הבחירות החדשות.
- קיום בחירות חופשיות לאחר סיום תקופת המעבר.

ג. שני הצדדים מעונינים בתמיכת האו"ם ונוכחותם של משקיפיו בשטחה של טאג'יקיסטאן.

אין האופוזיציה מתנגדת לנוכחות צבא רוסיה בגבול הטאג'יקי - אפגאני, אך בהיקף קטן יותר.

7. הסבב החמישי של השיחות לא התקיים במועד שנקבע עפ"י ההסכם (18/09/95), משום שהאופוזיציה מתנגדת לקיומו באשכבד ועומדת על כך שסבב זה יתקיים בוונה.

יתכן כי עכוב סבב השיחות נובע גם מאי וודאות לגבי מצבה הנוכחי באפגניסטאן.

ד. היחסים עם רוסיה בעקבות פגישתו לאחרונה של רחמונוב עם ילצין במוסקבה.

1. ב - 6-7/09/95 במוסקבה נערך בקורו של נשיא טאג'יקיסטאן רחמונוב שקיים שיחות עם נשיא רוסיה ילצין, רוח'מ צ'רנומירדין ושר החוץ קוזירב. הביקור התקיים עפ"י יוזמתו של ילצין.

2. במהלך הביקור הצדדים השיגו את התוצאות הנ"ל:
 - הסכם על אזרחות כפולה.
 - הסכם על עקרונות המשך שיתוף פעולה בין המדינות עד שנת 2000 (שיתוף פעולה, ניצול פוטנציאל היצוא, הקמת וועדות מעורבות בתחומי הכלכלה ופיתוח קשרים הדדיים).
 - פרוטוקול על שיתוף פעולה לטווח ארוך בתחום אוצרות טבע והידרואנרגטיקה.
 - הרוסים התחייבו להעניק לטאג'יקיסטאן אשראי לצורך רכישת מוצרים ותמיכה ברובל הטאג'יקי, ואשראי זה יוענק רק לאחר קביעת תקציבה של רוסיה לשנת 1996.
3. רחמונוב לא קבל את הסכמת הרוסים לצרף את טאג'יקיסטאן כשותפה להסכם המכס הקיים בין רוסיה, קזחסטאן וביילורוסיה.
4. הצדדים דנו על המשך סיוע של רוסיה להבטחת הגבול הטאג'יקי. רחמונוב הבהיר את חשיבות נוכחותו של צבא רוסיה בטאג'יקיסטאן. הרוסים הביעו את משאלתם לרחמונוב להגמיש את עמדתו כלפי האופוזיציה תוך המשך נוכחות כוחה הצבאי של רוסיה בטאג'יקיסטאן. בתגובה הבטיח רחמונוב כי ינהל מו"מ עם האופוזיציה ולא יפסיק אותה עד להשגת שלום עמה.
5. תוצאות הביקור הנ"ל מצביעות בוודאות על העמקת קשרים בין שתי המדינות ועל תלות גוברת של טאג'יקיסטאן ברוסיה.
6. בשל המצאותה הדרומי של טאג'יקיסטאן באזור מרכז אסיה מעונינת רוסיה להרחיב דרך מדינה זו את השפעתה על מדינות איראן, אפגאניסטאן ופקיסטאן הדוברות את השפה הפרסית שהיא גם השפה המדוברת בטאג'יקיסטאן. מובן כי הרחבת היחסים בין רוסיה למדינות הללו תלויה ביצירת מצב יציב בטאג'יקיסטאן ואפגניסטאן.
7. אוצרות טבע של טאג'יקיסטאן (כולל כמויות גדולות של אורניום באזור חודג'נט), הפוטנציאל הטמון במדינה בגידול כמויות גדולות של כותנה - כל אלה ועוד ממשיכים להיות עניין כלכלי רב לרוסיה.
8. הסיוע הכלכלי של רוסיה לטאג'יקיסטאן (ציוד תעשייתי, חיטה, מוצרי מזון ועוד) והבטחת בטחונה של מדינה זו - מהווים צורך חיוני להמשך קיומה של טאג'יקיסטאן.
9. המשך התפתחות היחסים בין מדינות אלה תלוי במידה רבה בתוצאות של הבחירות הקרובות ברוסיה.
- ה. נושא מומלץ נוסף : יחסי טאג'יקיסטאן - איראן.
1. לאור התפתחות היחסים בין טאג'יקיסטאן לאיראן ראוי עפ"י הערכתי להעלות לדיון נושא זה.
2. להלן עיקרי הנקודות:
 - הידוק היחסים בין שתי המדינות כתוצאה מבקורו של רחמונוב בטהרן ב-19.07.95 - 16 (חתימת 12 הסכמים לש"פ בתחומי כלכלה ותרבות, פתיחת שגרירות בטהרן, הפעלת

קו אירי טהרן - דושנבה).

תפקידה של איראן ועמדותיה בקונפליקט הטאג'יקי (המצאותם של מנהיגי אופוזיציה באיראן, מאמציה להוות הגורם המתווך בין צדדי הסכסוך, ובכך ליצור את תדמיתה של המדינה השואפת לשלום)

- הסכנה הכרוכה בניצול האפשרי של אוצרות טבע של טאג'יקיסטאן ע"י איראנים (המצאות אוראניום באזור חוג'נט)

- התפתחות היחסים בין איראן לטאג'יקיסטאן-המדינה הנמצאת תחת השפעתה של רוסיה.

משה גץ

תפוצה: שהח, סשהח, @ (רהמ), מנכל, ממנכל, מצב, תכנון, סמנכלמזאר,
מזאר1, מזאר3, ערן, כלכליתג', סמנכלארבל,
ארבל2, ר/מרכז, ממד, @ (רם), @ (ראשהממשלה)

סססס

ח' בתשרי תשנ"ו
2 באוקטובר 1995

1694123

סקירת קורות חיים - אימומאלי רחמונוב
נשיא סג'יקיסטאן

- נולד ב-5.10.52 בעיר דנגרה (DANGARA). מוסלמי-חילוני, בן לקבוצה האזורית הקוליאבית (KULYAB).
 - למד כלכלה והנדסת חקלאות.
 - עבד כחשמלאי וכאיש מכירות.
 - מילא תפקידים ברמה המקומית (איזור דנגר וקוליאב) במנגנון המפלגה הקומוניסטית עד 1992.
 - יו"ר הסובייט העליון-(ראש המדינה) מנובמבר 1992.
 - נבחר לנשיא בבחירות הכלליות בנובמבר 1994.
- משטרו של רחמונוב מורכב מאנשים שמקורם באזור קוליאב המזוהים עם השלטון הקומוניסטי הקודם. עם זאת אין רחמונוב נחשב לדוגל באידיאולוגיה הקומוניסטית והוא בעל עמדות פרגמטיות בעניינים מדיניים וכלכליים. עלה לשלטון תוך מלחמת האזרחים והיה בבחינת "מועמד פשרה" לאחר הדחת משטרו של נגאיב.
- רחמונוב נחשב אז לבן טיפוחיו של סנג'אק סאפארוב - מנהיג קוליאבי של מליציה רבת עוצמה בטג'יקיסטאן (נרצח ב-1993).

דפוסות

יועץ מדיני לראש הממשלה

Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם נשיא סלובניה, מילאן קוצ'אן
יום ג', 24.10.95, שעה 10:00 (45 דקות)

נושאים לשיחה

1. הבעת רצונה של ישראל לפתח ולהעמיק את קשריה עם סלובניה בכל התחומים, בעיקר בתחומי הכלכלה, המסחר והתרבות.
2. ישראל תומכת בהסרת האמברגו הצבאי של האו"ם מעל סלובניה ופעלה אצל ארה"ב בנדון. לאחר פעולתנו זו אמרו לנו הסלובנים שהם מרגישים תזוזה חיובית מסוימת בעמדת ארה"ב, אם כי האמברגו עדיין לא בוטל.
3. קיימים מגעים ביטחוניים בין ישראל וסלובניה ושר ההגנה הסלובני ביקר בארץ בשנה האחרונה. עם זאת, לא ניתן לבצע העסקות והמשלוחים כל עוד האמברגו הצבאי של האו"ם בתוקף.
4. הסלובנים ביקשו מישראל להפעיל את השפעתה על האיטלקים בעניין המחלוקת בין שתי המדינות בנושא הרכוש האיטלקי בסלובניה. מחלוקת זו מונעת מסלובניה לחתום על הסכם האסוציאציה עם האיחוד האירופי. לאחרונה הושגה התקדמות במו"מ בין איטליה לסלובניה. הבענו דעתנו שמקומה של סלובניה הוא אכן באיחוד האירופי.
5. נשיא סלובניה, MILAN KUCAN, ערך ביקור רשמי בישראל בתאריכים 16-18.5.95. במהלך הביקור השתתף הנשיא האורח בטקס לזכרו של שייקה דן ז"ל. שייקה ז"ל השתייך בימי מלחמת העצמאות לקבוצת הצנחנים הישראליים שצנחו מעבר לקווי האויב באירופה. הוא הביא בחשאי לעלייתם ארצה של אלפי יהודים מעבר למסך הברזל. דן סיפר שהנציגים הסלובניים בממשלת בלגראד של אותם ימים סייעו בידו להעברת ארצה של נשק מצ'כיה דרך יוגוסלביה. במרס 94, מעט לפני מותו, קיבל שייקה דן מידי הנשיא קוצ'אן את אות הכבוד הגבוה ביותר של סלובניה על תרומתו לכלכלת סלובניה החדשה בהשקעות של אנשי עסקים מישראל. מומלץ להזכיר את הנושא.
6. בשבוע שעבר (10-12.10.95) ביקר יו"ר הכנסת פרופ' שבח וייס בסלובניה ונפגש עם הנשיא קוצ'אן, שה"ח, יו"ר הפרלמנט ועוד.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

1438801

משרד החוץ
ירושלים

MR. MILAN KUCAN
PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA

=====

Mr. Milan Kucan became the first President of independent Slovenia when he won a majority of votes in the second of the first multi-party election in Slovenia in 1990.

As President of the State Presidency, he introduced the principle of the State Presidency being above party interest, making decisions for the good of all citizens and has pressed for the greatest possible level of agreement among the political parties in adopting fundamental and fateful decisions which affect the entire nation and all ethnic groups, the popular plebiscite on Slovene independence, preparations for independence, the declaration of the sovereignty and independence of Slovenia in June 1991, then the historical decision to resist the aggressor by force of arms, the Brioni Agreement with the European Community and other demanding international negotiations through which the road to the international recognition of Slovenia led, and finally its acceptance as a member of the United Nations.

In the second multi-party elections, in December 1992, Mr. Kucan stood as an independent candidate, nominated by a group of citizens and was elected President of the Republic on the first round against seven party affiliated candidates, with 64% of votes cast.

Mr. Kucan began his involvement in politics in 1964; at first in the youth organization, then in other political organizations on a republican and federal level. In 1971, he cooperated in the working group for the preparation of constitutional amendments which greatly influenced the decentralization of the federation. In 1978, he became President of the Slovene Assembly. In the sensitive period after Tito's death, between 1982 and 1986, he carried out tasks in the federation. The practical experience which he gained in Belgrade all the more convinced him that a structural transformation of inter-national relations in the federation on the one hand, and political transformation by introducing political pluralism on the other, were not possible without basic changes. After his return from Belgrade in 1986, he became President of the then League of Communists of Slovenia; he made a critical contribution in the reformist and social-democratic orientation of its political organization, which also provided the initiative for implementing multi-party system.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

- 2 -

As leader of the reformist wing of the League of Communists of Slovenia, following the successful "debolshevization" of the Slovene party, he stood as candidate for president of the Presidency of the Republic of Slovenia.

President Kucan was born on 14 January 1941, in the Prekmurian village of Krizevci, on the Slovene Hungarian border. He grew up in a teaching family, in a Protestant environment. At the age of three, he lost his father, who was killed by the Nazis as an officer of the resistance movement. After the defeat of Nazism in 1945, he attended primary and secondary schools in Murska Sobota. He entered the Ljubljana Faculty of Law in 1959, and graduated in 1963. He is married and the father of two daughters.

10750
7/20/86

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם נשיא איטליה, Oscar Luigi Scalfaro
יום ג', 24.10.95, שעה 12:45 (25 דקות)
בהשתתפות שרת החוץ

נקודות לשיחה

1. סקירה על תהליך השלום.
דגש על ענייננו בקידום דו-שיח שוטף וממוסד עם האיחוד ושיתופו בהיבטים השונים של התהליך.
 2. ההסכם החדש בין ישראל לאיחוד האירופאי. תקווה שהצהרת "אסן" תקבל תוכן מוחשי.
 3. איראן פונדמנטליזם וטרור. איטליה חסידת ה"דיאלוג הביקורתי".
 4. עידוד להשתתפות איטלקית בהשקעות ישירות בשטחי הרש"פ ובאזור (כיום מסייעים בחינוך, בינוי, בריאות). בנושאים כמו פארקים תעשייתיים, צינור גז מצרים-עזה-ישראל, תעלת הימים, פיתוח עמק הירדן וכו'.
- תקווה שאיטליה והאיחוד ישפרו הצבעותיהם באו"ם בעיקר בנושאים עליהם הוסכם באוסלו כי ידונו ישירות בין הצדדים (ירושלים, פליטים, התנחלויות, נסיגה, הגדרה עצמית).

איטליה - פנים *** איטליה-ישראל

איטליה חיה זה כבר כחצי שנה תחת שלטונה של ממשלה טכנוקרטים בראשות ראש הממשלה LAMBERTO DINI שרבים האמינו עם כינונה בינואר 1995 שהיא לא תחזיק מעמד יותר מכמה שבועות או חדשים. ממשלה זאת כוננה לאחר שהתפוררה הקואליציה של SILVIO BERLUSCONI שניצחה בבחירות הכלליות במרץ 1994. ממשלת דיני, שבה לא מכהנת אף אישיות פוליטית אחת, לקחה על עצמה מספר תפקידים קשים כגון רפורמה במערכת שידורי הטלוויזיה ורפורמה במערכת הפנסיה ולמרבית ההפתעה הצליחה להעביר כמעט כל מה שרצתה בתמיכת החלק המרכזי - שמאל של המפה הפוליטית האיטלקית. יש בכך אירוניה מסוימת שהרי דיני נבחר עפ"י הבנה בין הנשיא סקאלפארו לראש הממשלה ברלוסקוני כממשיך דרכו כביכול של המנהיג הפורש (דיני היה שר האוצר בממשלתו של ברלוסקוני) אך האינטרסים הפוליטיים השונים הביאו חיש מהר להיערכות חדשה של הכוחות הפוליטיים באיטליה.

מאז כינונה של ממשלת דיני (שבה האישיות הבולטת ביותר היא שרת החוץ SUSANNA AGNELLI) היו באיטליה שני מבחנים פוליטיים עיקריים: הבחירות האיזוריות באפריל ומשאל העם ביוני. כאשר השמאל ניצח בבחירות האיזוריות נעלמה האפשרות שברלוסקוני ובני בריתו מהאלאנצה נציונלה ימשיכו ללחוץ על בחירות מוקדמות ביוני אך כאשר המרכז-ימין ניצח במשאל העם שוב עלתה אפשרות קיום הבחירות בסתיו 1995. בקיום הבחירות תומכים פורצה איטליה של ברלוסקוני והאלאנצה נציונלה של FINI בהנחה שיחזרו על נצחונם של מרץ '94 ואילו בדחיית הבחירות לפחות עד לאביב הבא דוגל ה-PDS של D'ALEMA והלגה של BOSSI המעוניינים להמשיך במצב הנוכחי של תמיכה בממשלה הנוחה להם. המפלגה הדמונוצרית לשעבר שהתפרקה ל-3 או 4 רסיסים חלוקה בדעתה ואין רוב ברור לכאן או לכאן.

מכל מקום השמאל כבר נערך לאפשרות של קיום בחירות בסתיו והמועמד של חזית השמאל ROMANO PRODI (שר דמונוצרי לשעבר) כבר הקים צוות מוביל כשלצידו VELTRONI עורך העיתון L'UNITA ומהמנהיגים הבולטים של ה-PDS. בשמאל מקוים ש-PRODI הנהנה מיוקרה אישית רבה יהווה משקל נגד לברלוסקוני שאף הוא נשאר פופלארי מאד באיטליה.

הנשיא סקאלפארו שבידיו נתונה הסמכות הבלעדית לפזר את הפרלמנט מעוניין לדחות את מועד הבחירות החדשות ככל שיכול למען יציבותה הפוליטית והכלכלית של איטליה, ופועל במרץ אף כי בשקט להשיג מטרה זאת.

במצב של אי ודאות פוליטית זאת נראה כי ממשלת דיני תחזיק מעמד (אם לא יקרה דבר מה בלתי צפוי) לפחות עד הסתיו הקרוב ואולי גם מעבר לכך עד לאביב הבא. נוצר מצב שממשלת טכנוקרטים שנתפסה כתופעה זמנית וקצרה שולטת באיטליה כבר כחצי שנה וטובים הסיכויים שלה להמשיך ולהחזיק מעמד גם בעתיד הקרוב.

על רקע זה חשיבות מיוחדת לביקורה של שרת החוץ סוזנה אניילי בישראל בחקופה זאת. איטליה נכנסת לטריוויקה ב-1 ליולי כאשר ברור שלפחות בחודשים הראשונים תהיה סוזנה אנייליה חברה בפורום הזה. ב-1 לינואר 1996 חקבל איטליה את נשיאות האיחוד האירופי ואין להוציא מכלל אפשרות שגם אז תמשיך ממשלת דיני בכהונתה.

היחסים בין איטליה וישראל כיום טובים מאד ואין לנו שום בעיה העומדת כמכשול ביחסים הללו. עמדתה של איטליה לגבי ההסכם החדש בין ישראל לאיחוד האירופי היתה ידידותית בד"כ. איטליה תומכת בכל הלב בתהליך השלום ונותנת ביטוי לתמיכתה זאת בתוכניות שונות בעזה לפלשתינאים ובפעילותה בזירה הבינלאומית. פירמות איטלקיות מתעניינות בתוכניות פיתוח גדולות הקשורות לתהליך השלום כגון הנחת צינור הגז בין מצרים לישראל. איטליה תומכת בדרישתנו להצטרף לפורום הים תיכוני ומגלה בד"ל פתיחות כל אימת שבאים לבקש התערבותה ותמיכתה במוסדות בינלאומיים.

נראה לנו שנקודת הצל העיקרית היא בפער הגדול הקיים במאזן המסחרי בין ישראל לאיטליה שהולך ומתרחב כל שנה בחלקו בשל התהליך הכללי של הרעת המאזן המסחרי בין ישראל לאירופה ובחלקו בשל ירידת ערך הליה האיטלקית דבר המקל על היצוא האיטלקי ומקשה על היבוא מישראל.

בתחום חילופי התרבות יש התעוררות גדולה ואמנים ישראלים מגיעים במספרים גדולים לאיטליה וזוכים לקבלת פנים חמה מאד גם מפי קהל מאד מתוחכם ומתורבת כקזל האיטלקי.

אין ספק שביקורה של אניילי יתרום להידוק עוד יותר גדול של יחסי איטליה-ישראל בתקופה שהיא חשובה לנו במיוחד בשל כניסתה של איטליה לטרוויקה האירופית.

הוכן ע"י השגריר ברומא, אבי פזנר

1995 יוני

1552065

איטליה ותהליך השלום במזה"ת
=====

נאמנה לשיטתה כי סיכסוכים יש לפתור בדרך של הדברות ולא במאבקים תומכת איטליה בעקביות, מאז ועידת מדריד, בתהליך השלום חרדה כל פעם שנראה שהינו עומד בפני התמוטטות או קפאון. למטרה זאת אף אמצע לעצמה במוסדות ובפורומים בינ"ל עמדה הגורסת שאין להרגיז אף אחד מהצדדים לתהליך כדי שלא לתת בידי עילה להפסקתו. מנקודת מבט זאת היא תורמת את חלקה זה בדיונים הפנימיים לקביעת עמדות האי"א בנושאי התהליך ומחזקת בו את ידי חסידי הגישה המאוזנת. לאיטליה יש מסורת של סיוע בילטרלי לפלשתינאים (חינוך, בריאות ודיוור) ואף ללבנון אולם קיצוצים תקציביים אינם מאפשרים לה לעשות זאת במימדים גדולים. אילו צים אלו מגבילים אף את מעורבותה בדיוני קבוצות העבודה הרבצ'דיות במסגרתם הסתפקה בתפקיד "רועה" (בפרופיל נמוך ביותר) בק'ע של הפליטים בנושא בריאות הציבור. איטליה היתה אף אחת משלושת התורמות ל-TIPH בחברון וקבלה בסיפוק רב את הרעיון להפקיד בידי האי"א את תפקיד רכוז פרויקט המשקיפות על הבחירות בשטחים.

יוני 1995

1552065

א י ט ל י ה
ק ש ר י ת ר ב ו ת ו מ ד ע

על רקע ההתקדמות בתהליך השלום ולאור השינוי החיובי באווירה הפוליטית במזרח התיכון, ניכרת היענות, פתיחות ונכונות רבה מצד גורמים פרטיים באיטליה לפתח עם ישראל קשרי תרבות בקנה מידה רחב ביותר. כמו כן, הבולטות שתופס המימד הים תיכוני במדיניות החוץ האיטלקית ובמיוחד בהיבט התרבותי, מגביר שיתוף הפעולה והזמנת ישראל לאירועי תרבות באיטליה, בהם לוקחים חלק כל מדינות הים התיכון (פסטיבלי מוסיקה, קולנוע ועוד).

מאידך, בשל קיצוצים בתקציב משרד החוץ האיטלקי ובהוצאות הממשלתיות בכלל, הדבר אינו מקבל ביטוי בנכונות האיטלקית לתרום כספים משלהם לפעולות הנכללות במסגרת הסכם התרבות. הדבר התבטא במהלך הדיונים לחידוש ההסכם התלת-שנתי לשיתוף בתחומי התרבות והחינוך בין ישראל ואיטליה.

לנוכח זאת, מוצע שהשר ידרכן את עמיתתו כדי שמשד החוץ האיטלקי ימצא את האפשרות להמציא כספים למימושן של אותן פעילויות תרבות, שלנו יש עניין בהן, בהיותן בעלות ערך מרכזי בהידוק יחסי איטליה-ישראל ולהן חשיבות עליונה להיכרות הדדית ולביסוס תהליך השלום, כאשר מדובר, למשל, בקיום אירועים משותפים לישראלים, לאיטלקים, לפלסטינים ולאמנים ממדינות ערב וממדינות הים התיכון, השכנות לנו.

להלן מספר דוגמאות בתחום התרבות:

ספרות- העניין שמעוררת הספרות העברית באיטליה הוא ללא תקדים. כל בתי ההוצאה החשובים שיש להם סדרות של ספרות איכות זרה משתבחים בפרסום סופרים עבריים. הספרים העבריים זוכים בעתונות לביקורות טובות והסופרים גרוסמן, עוז ויהושע נחשבים לשם דבר באיטליה.

מוסיקה קלה - הכוכבת הבלתי מעורערת של ישראל באיטליה היא הזמרת אחינועם ניני, "נועה", שהופעתה בפני האפיפיור בשנה שעברה העלתה אותה ואת שירתה לכלל התודעה הציבורית. משפחת אניילי הזמינה את "נועה" במאי '95 להנחות ערב תרומות שבחסות המשפחה אך בשל התחייבויות מקצועיות אחרות ביטלה נועה את השתתפותה. מוסיקה קלאסית - התזמורת הפילהרמונית הישראלית תופיע בקיץ הקרוב ב-3 קונצרטים באיטליה (רוונה, רימיני ומילנו).

מדע - בעתונות האיטלקית מדווח בימים אלה בהרחבה על פריצת דרך ישראלית בטיפול מהיר בגמילה מסמים.

ברטיס ביקור של איטליה - ITALY

סוג/אופי המשטר: דמוקרטיה פרלמנטרית
גודל אוכלוסיה: 57 מליון
עיר בירה: ROME
שטח המדינה: 301,225 קמ"ר

OSCAR LUIGI SCALFARO	ראש המדינה:
LAMBERTO DINI	שם רה"מ:
ממשלת מעבר של מומחים	מפלגת רה"מ:
SUSANA AGNELLI	שם שה"ח:
ממשלת מעבר	מפלגת שה"ח:

הערות: אופי המשטר הוא למעשה דמוקרטיה פרלמנטרית עם אוטונומיה
בהיקפים שונים לאזורים שונים (האיים - סרדיניה וסיציליה,
אלטו-אדיג'ה).

נתונים כלכליים של המדינה (במטבע \$ ארה"ב)

בשנת 1993:

תל"ג לנפש - 17,386
גודל יצוא - 168,400 מליון דולר
גודל יבוא - 135,900 מליון דולר
גודל יצוא לישראל - 1,496 מליון דולר
גודל יבוא מישראל - 418 מליון דולר

בשנת 1994:

תל"ג לנפש - 17,958
גודל יצוא - 190,400 מליון דולר
גודל יבוא - 168,900 מליון דולר
גודל יצוא לישראל - 1,850 מליון דולר
גודל יבוא מישראל - 520 מליון דולר

Handwritten text in a cursive script, possibly a name or a short phrase, located in the upper right quadrant of the page.

Handwritten text in a cursive script, possibly a name or a short phrase, located in the lower left quadrant of the page.

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

הצעת נושאים לשיחת רה"מ עם נשיא קוריאה הדרומית
KIM YOUNG SAM
יום ג', 24.10.95, שעה 16:00

תהליך השלום במזה"ת

1. עדכון בהתפתחויות בתהליך השלום.
2. הבעת הערכה לתרומת קוריאה לתהליך - הן במסלול הרב צדדי (הצטרפה לשלוש ק"ע: איכות סביבה, מים, פיתוח כלכלי) והן בתרומה במסגרת כנס התורמות (2 מיליון דולר תרומה ו- 10 מיליון הלוואה).
3. קריאה לשותפות קוריאנית בפרוייקטים הכלכליים האזוריים ובפארק תעשייתי בשטחי האוטונומיה כסמל לתמיכת קוריאה בתהליך השלום, כדוגמא לכוחה הכלכלי ואולי כצבירת נסיון לקראת פעילות כלכלית צפויה בצפון קוריאה.

יחסים בילטרליים

4. הבעת שביעות רצון מהתקדמות היחסים בין שתי המדינות - בכל השטחים, ובעיקר בשטח הכלכלי (היקף הסחר גדל בהתמדה בעשרות אחוזים בשנה - 430 מ' דולר ב- 1994. KOTRA, מכון היצוא הקוריאני, פתח משרד בישראל).
5. שת"פ בטחוני - העלאת הנושא תוך התייחסות לסיכומים שהושגו במהלך ביקור שר ההגנה בספטמבר.
6. הדגשה כי שת"פ בין ההיי-טק הישראלי ובין התעשייה המתקדמת של קוריאה הוא מפתח להתקדמות היחסים בכלל וגם לשת"פ במדינות שלישיות.
7. תעופה - תקווה לפתיחת קו תעופה ישיר עוד בשנה זו.
8. הבעת הערכה על טיפול נשיא קוריאה זרועות הממשל בפרשת האנייה הטבועה - מינרל דמפייר.
9. הבעת סיפוק מהחלטת הנשיא KIM להיענות להזמנה לבקר בארץ - צפוי כנראה להיערך בפברואר '96.

צפון קוריאה

1. ישראל ממשיכה לתמוך במדיניות דרום-קוריאה למען השגת פירוז חצי האי מנשק גרעיני ולמען איחוד קוריאה בדרכי שלום. תקווה כי הפעילות המדינית שצברה תנופה עם הסכם ז'נבה והפעילות הכלכלית שמתבטאת בהקמת הגוף לפיתוח כלכלי של צפון קוריאה (KEDO) ישאו פירות בקרוב.
2. אזכור דאגת ישראל ממכירת נשק מתוחכם והעברת ידע ליצור עצמאי של טילים ארוכי טווח למשטרים קיצוניים מתנגדי תהליך השלום במזה"ת - בעיקר ע"י צפון קוריאה.

יחסים בילטרליים ישראל - קוריאה (9/95)

עם כינון היחסים בין המדינות ב-1962 יוצגה ישראל בסיאול ע"י קונסול כבוד ושגרירנו ביפן. שגרירות ישראל בסיאול נפתחה בשנת 1964, ונסגרה בשנת 1979 בהחלטת שה"ח דאז משה דיין. השגריר מטוקיו הואמן גם לסיאול. השגרירות נפתחה מחדש בנובמבר 1992 ובה שגריר תושב.

שגרירות קוריאנית נפתחה לראשונה בישראל בדצמבר 1993.

תפקיד מרכזי שעמד בפני השגרירות בקוריאה היה הסרת ההפליה נגד ישראל, שהשתרשה בקוריאה בשל החרם הערבי והאינטרסים הכלכליים העצומים של קוריאה במדינות ערב. ואכן, מאז פתיחת השגרירות ניתן להבחין כי חל שינוי ביחסי הסחר בין שתי המדינות. היקף הסחר בין ישראל וקוריאה גדל בהתמדה משנה לשנה (מ-275 מליון דולר ב-93 ל-430 מליון דולר ב-94, מתוכם 147 מליון דולר יצוא ו-282 מליון דולר יבוא). נתוני ינואר-מרץ '95 מצביעים על המשך עליית היקף הסחר ב-80% בממוצע.

חברות הסחר הגדולות בקוריאה אינן חוששות לקיים קשרים עם ישראל ועל כן צופים להמשך הגידול בסחר בין שתי המדינות.

בעת ביקור רה"מ רבין בקוריאה (12/94) נחתם הסכם תעופה בין שתי המדינות. לאור העובדה כי כרבע מתושבי קוריאה נוצרים, קיים פוטנציאל להגעת עשרות אלפי צליינים לישראל בשנה. חברת אל-על קיימה טיסות נסיון ישירות לקוריאה, דבר שזירז בחירת חברת תעופה קוריאנית לקיום טיסות ישירות סדירות ע"י מובילים משתי המדינות. מו"מ לסכום הנושא יפתח ככל הנראה בספטמבר ומקוים שקו סדיר יתחיל לפעול בין המדינות בהקדם.

שר המדע הקוריאני ביקר בארץ וחתם על הסכמים לשתוף פעולה מדעי; ביקור גומלין של השרה אלוני היה בנובמבר '94 ובמהלכו נחתם הסכם מקיף ראשון בין ישראל וקוריאה - הסכם לשתי"פ מדעי - טכנולוגי. הוקמה ועדה דו-לאומית במטרה לאתר שטחים פוטנציאליים לשתי"פ מדעי ולעידוד מו"פ בתחום ההייטק. שר המדע הקוריאני החדש צפוי לערוך בספטמבר ביקור רשמי בארץ. באוגוסט '95 נחתם הסכם שתי"פ בין משיב הישראלי למקבילו הקוריאני KOICA לשיתוף פעולה במדינות שלישיות. זאת, בהמשך להסכם שנחתם ע"י השרה אלוני עם שר התקשורת הקוריאני, בו הוסכם כי שתי המדינות תשקולנה שתי"פ בפרוייקטים במדינות שלישיות, תעודדנה חילופי מומחים ושתי"פ טכנולוגי ותשתפנה חברות ישראליות וקוריאניות בפרוייקטים בנושא תשתית תקשורת בשתי המדינות.

פורום התייעצויות בין משרדי החוץ מתקיים מדי שנה בסיאול ובירושלים ומשמש במה לחילופי הערכות, הגברת תאום מדיני וקידום תחומים ספציפיים (כלכלה, תרבות, משיב וכיו"ב).

קוריאה הוגדרה כמדינת יעד ע"י משרד הבטחון אשר שיגר נציג קבוע מטעמו לסיאול. גם התעשייה האווירית ורפא"ל העבירו את נציגויותיהם מטאיוואן והונג קונג לסיאול. במהלך ביקור רה"מ רבין בקוריאה (12/95), נעשה נסיון להביא לסיכום חיובי בשש עסקאות גדולות של מכירת אמל"ח ישראלי לקוריאה, בערך של כחצי מיליארד דולר. ביקור שר ההגנה הקוריאני בארץ בסוף אוגוסט '95 סייע לקידום השתי"פ.

מאז הצטרפותה לאו"ם, מנסה קוריאה להיות פעילה בו ואף הביעה נכונות

להעמיד חיילים לרשות הכוחות לשמירת השלום בעולם.

גם היום משתדלת קוריאה שלא להרגיז את מדינות ערב, אך עם זאת, קיימת תחושה כי ישנה נכונות קוריאנית לבדוק כל נושא לגופו ולהמנע מהצבעה אוטומטית. הקוריאנים לא הפגינו שינוי ביחסם לישראל בהצבעות בפורומים בינ"ל, מלבד נכונותם לתמוך ב"ההחלטה החיובית" בנושא הסכם העקרונות. לנציגות קוריאה באו"ם שיקול דעת נרחב למדי לגבי החלטות שאינן גורליות לקוריאה.

הקוריאנים מפגינים כיום התעניינות בפרוייקטים שונים במזה"ת. התעניינות זו עשויה להוביל לבחינת אפשרויות ע"י הקוריאנים בעתיד. יצוין כי לחברות קוריאניות נסיון עשיר בפעילות באזור המזה"ת.

ממשלת קוריאה הודיעה רשמית (יוני '94) על רצונה לקחת חלק בשיחות השלום במזה"ת במסלול הרב-צדדי, ולפעול בשלוש ועדות (איכות הסביבה, מים, פיתוח כלכלי). הקוריאנים הודיעו בכנס התורמות אשר נערך בושינגטון (אוקטובר '93) על העברת 12 מליון דולר לפלשתינים, אך טרם ביצעו זאת.

1644441

נתוני יסוד - הרפובליקה של קוריאה (דרום קוריאה)

סוג המשטר - רפובליקה, משטר דמוקרטי.

ראש המדינה - הנשיא KIM YOUNG-SAM (DEMOCRATIC LIBERAL PARTY).

ראש הממשלה - LEE YUNG DUK (DEMOCRATIC LIBERAL PARTY).

שטח - 99,313 קמ"ר.

אוכלוסייה - 44,056,087.

בירה - סיאול.

הגוף המחוקק - "THE NATIONAL ASSEMBLY" - 276 חברים, אשר נבחרים אחת לארבע שנים.

דתות עיקריות - בודהיזם, נצרות (25% מהאוכלוסייה נוצרית והדת ממשיכה להתפשט).

תל"ג לנפש - 7,000 דולר.

תל"ג - 296,349 בליון דולר.

השתייכות לארגון אזורי - ADB, APEC.

1649878

קורות חיים - נשיא קוריאה

KIM YOUNG SAM

- .KOJE-GUN, KYONGSANGNAM-DO - נולד ב- 20/12/1927
- 1952 - B.A. אוניברסיטת סיאול.
- 1951 - בצבא קוריאה כמומחה תרבות ומידע.
- 1954 - נבחר לפרלמנט כחבר במפלגה "הליברלית" (LP).
- 1955 - פורש מה- LP וממיסדי המפלגה "הדמוקרטית" (DP).
- 1960 - נבחר לפרלמנט.
- 1963 - נכלא ל- 18 יום בעוון הפגנה.
- 1965 - מתמנה לדובר מפלגת ההמונים (איחוד מפלגות "שלטון אזרחי" ו"דמוקרטית").
- 1974 - נבחר לנשיא המפלגה "הדמוקרטית החדשה".
- 1979 - מגורש מהפרלמנט בעוון "העלבת ראש המדינה".
- 1980 - במעצר בית תחת המשטר הצבאי.
- 1990 - ממזג מפלגתו (NDP) עם מפלגת "הצדק הדמוקרטי" ומפלגת "האיחוד הדמוקרטי". המפלגה החדשה DLP.
- 1992 - נבחר לנשיא ה- DLP.
- 1993 - נבחר לנשיא המדינה.

הנשיא IM הוא האזרח הראשון שנבחר לתפקיד נשיא המדינה לאחר 13 שנות משטר צבאי. הוא מנהיג מדינתו בזהירות על רקע המוימ ארה"ב-צפון קוריאה. היה מארחו של רהימ רבין בדצמבר '94 וכיבדו במחוות לא שיגרתיות שזכו לתהודה בקוריאה.

10/10
810-
10/10

מסמך
מס' 1000

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם המלך חסאן ממרוקו

נקודות לשיחה

1. להודות על תרומתו הגדולה לתהליך השלום ועל היחס החם לו זוכה משרד הקישור הישראלי ברבאט.
2. בחינה מחודשת של דרג היחסים. בראיון ל- TV5 אמר שהוא שואף לנורמליזציה וחילופי שגרירים עמנו אם כי טרם ביקשנו זאת פורמלית.
3. הקמת ועדה כלכלית מעורבת וקביעת מועד קרוב לכינוסה הראשון.
4. טיסות ישירות - כיום יש הסכם לטיסות קישור דרך מרסיי. בשלים התנאים לטיסות ישירות.
5. כניסת סחורות ישראליות למרוקו - לבטל את ההגבלות הקיימות היום על יבוא סחורות ישראליות (דרך נמל קזבלנקה בלבד, ללא כתוביות המזהות המקור), שכן הן לא תמיד עומדות במבחן המציאות. כדאי לקבל אישור ברור (רצוי בכתב) לכניסת סחורות ישראליות למרוקו.
6. שת"פ מש"בי - משתלמים מרוקאים בארץ, שת"פ בתחום בריאות העיניים.
7. החרם הערבי.
8. ביקורי אישים מרוקאים בישראל (ההזדמנות הקרובה היא ועידת ירושלים לעסקים באוקטובר אליה הוזמנו שרי השיכון והבריאות המרוקאים).
9. קשרי תרבות ומדע:
חילופי סטודנטים, מלגות, מחנות נוער, חילופי נוער, שת"פ בין אוניברסיטאות, הסכם מדעי - טכנולוגי, חילופים בתחום המוסיקה העממית, קולנוע ותערוכות.

ד' באלול תשנ"ה
30 באוגוסט 1995

1649656

מרוקו - ישראל

נקודות לשיחה

1. בחינה מחודשת של דרג היחסים (אם הפגישה תתקיים לאחר חתימת אוסלו ב').
2. הקמת ועדה כלכלית מעורבת וקביעת מועד קרוב לכינוסה הראשון.
3. הסכם תעופה (ההסכם גובש עקרונית ומצפה לאור ירוק מלכותי).
4. שפ' מש"בי - משתלמים מרוקאים בארץ, שת"פ בתחום בריאות העיניים.
5. החרם הערבי.
6. ביקורי אישים מרוקאים בישראל (ההזדמנות הקרובה היא ועידת ירושלים לעסקים באוקטובר אליה הוזמנו שרי השיכון והבריאות המרוקאים).
7. חילופי תרבות ומדע:
חילופי סטודנטים / מלגות; מחנות נוער / חילופי נוער; שפ' בין אוניברסיטאות; הסכם מדעי - טכנולוגי, חילופין בתחום המוסיקה העממית, קולנוע ותערוכות.

כ' באב תשנ"ה
16 באוגוסט 1995

1629155

ישראל - מרוקו

ב-1/11/94 מיד עם סיום ועידת קזבלנקה, אשר היוותה אף היא אבן פינה ביחסי שתי המדינות, נפתח ברבאט משרד הקישור הישראלי בנוכחות שר החוץ פרס.

לפתיחה הרשמית קדמו מגעים ממושכים, שניתנה להם פומביות כבר ביולי 1986, כאשר ביקר במרוקו רוה"מ דאז שמעון פרס.

היחסים המיוחדים בין שתי המדינות נשענו על מתינותו של מלך מרוקו בסוגיית הסכסוך הישראלי - ערבי, ועל תפקיד התיווך שנטל על עצמו עוד בתקופת המגעים עם מצרים קודם לחתימת הסכם השלום עמה.

ישראל הכירה וכיבדה את תפקיד החלוץ שמלאה מרוקו בתהליך הנורמליזציה עם מדינות ערב, והיה זה טבעי, לכן, כי בדרכם חזרה ארצה לאחר חתימת ה-D.O.P בווינגטון ב-13/9/93 יבקרו שה"ח ורוה"מ אצל מלך מרוקו ע"מ לדווח לו ולהביע הוקרה על עמדתו.

ב-27/5 ביקרו במרוקו שה"ח פרס ויאטר ערפאת ע"מ לדווח למלך על התקדמות השיחות בין שני הצדדים. ביקור זה תרם אף הוא למעמדו המיוחד של המלך בזירה הערבית המזרח תיכונית והעולמית.

עם פתיחת משרד הקישור ברבאט, ופתיחת מקבילו המרוקאי בת"א ב-15/3/95, קיבלו היחסים גושפנקא רשמית, שאפשרה לשתי המדינות לפתח באופן גלוי את מכלול יחסיהן.

בצד יצירת קשרים בדרגי הממשל השונים, פועלת נציגותנו ברבאט להעמקת קשרי הסחר, התיירות והתרבות בין שתי המדינות.

היקף הסחר בין שתי המדינות מוערך בכ-40 מליון \$ לשנה וגורמים כלכליים מעריכים את פוטנציאל הסחר ההדדי בערכים גבוהים בהרבה. לאחרונה הוקמה לשכת מסחר ישראל - מרוקו ובה 40 חברים בשלב זה.

בעוד נציגותנו ברבאט הנפיקה עד כה יותר מ-1000 אשרות לתיירים ואנשי עסקים מרוקנים, התיירות הישראלית למרוקו הגיבה לפתיחות החדשה במספרים גדלים והולכים וההערכות מדברות על כ-30,000 תיירים ישראלים במרוקו ב-1995. כבר עתה נמסר כי הטיסות בין מרוקו וישראל מלאות עד אפס מקום, ואין ספק שהתיירות תגדל עוד לאחר שתתאפשרנה טיסות ישירות בין שתי המדינות.

הסכם בין שתי חברות התעופה הלאומיות לטיסות ישירות ממתין עתה לאור ירוק מלכותי.

שתי המדינות משתפות פעולה בפרוייקטים בילטרלים מגוונים, בעיקר בתחומי החקלאות, המים והבניה, ומלגאים מרוקאים משתתפים השנה לראשונה בקורסים ללימוד עברית בארץ.

שתי המדינות אף משתפות פעולה במסגרת הרבצ"ד ונוצר מנגנון תיאום בין שתי המדינות לקראת ועידת ברצלונה וועידת עמאן. עם זאת, טרם כוננו יחסים דיפלומטים מלאים ומרוקו נמנעת מלשלוח לארץ אישים בדרגים בכירים, ואינה מאפשרת ביקורים רשמיים רמי דרג של ישראלים.

16 באוגוסט 1995

1628832

הנדון: סקירת יסוד - מרוקו

הממלכה המגרבית משתרעת על שטח של 791,000 קמ"ר מתוכם 252,000 קמ"ר הסהרה המערבית. התל'ג ב- 1992 עמד על 24 מיליארד \$ לאוכלוסיה של כ-26 מליון נפש. העיר הגדולה היא קזבלנקה (2.9 מליון), אחריה רבאט (1.13 מליון) פז (682 אלף) אוג'דה (644 אלף) מראקש (כחצי מליון) ומקנס (464 אלף).

השושלת הנוכחית שולטת במרוקו מאז המאה ה-17, והמלך חסן ה-2, כקודמיו, נהנה מלגיטימציה רחבה הנסמכת על היותו "ראש המאמינים" (אמיר אל מואמינין) ועל ייחוסו כצאצא למשפחת הנביא. אף כי הכח האמיתי מרוכז בידי המלך וקומץ יועציו, הדמוקרטיה המוגבלת מאפשרת קיומן ופעילותן של מפלגות פוליטיות מגוונות. בצד המפלגות המסורתיות (מרכז - ימין) השותפות לשלטון, הכוללות הן מפלגות האופוזיציה:

1. מפלגת האסתקלאל הלאומית (נוסדה 1944).
 2. ה-USFP הסוציאליסטית (נוסדה 1959).
 3. ה-PPS הקומוניסטית המתונה (נוסדה ב-1974).
- מאז סוף 1993 עשה המלך שני נסיונות, שנכשלו, להביא להרכבת ממשלה בראשות מפלגות האופוזיציה. הערכות מדברות על נסיון נוסף בכוון זה באביב 1996. בהקשר זה יש לציין כי האופוזיציה מובילה את הקולות המתנגדים לנורמליזציה עם ישראל, והגעתה לשלטון עשויה להיות בעיתית ליחסי שתי המדינות.
- מזה מספר שנים עוברת על מרוקו בצורת קשה, אשר יחד עם ירידה דרמטית (עד 50%) בהיקף התיירות הנכנסת ואבטלה גוברת בעיקר בקרב המשכילים, עלולה לגרום לאי יציבות פנימית. גם נושא הירושה נמצא על סדר היום כאשר ניכרת כוונה מצד המלך, להחלשה מכוונת של מעמד יורשו באמצעות חיזוק הפרלמנט והממשלה.
- עם זאת, מרוקו נתפסת כמדינה יציבה, ועל אף גידול במגמות איסלאמיות, ההערכה הרווחת היא כי אין בה סכנה של קיצוניות איסלמית. האוריינטציה הפוליטית המרוקאית היא מערבית ולכן ליחסיה עם הא"א ועם ארה"ב חשיבות רבה בעיניה. מרוקו נמצאת עתה בעיצומו של מו"מ מורכב לחידוש הסכם האסוציאציה שלה עם הא"א ונתקלת בקשיים בהשלמתו עקב עמדות נוקשות בעיקר בנושא הסכם הדיג.
- בזירה הבינערבית נטלה מרוקו לעצמה תפקיד של מתווך והמלך חסן ה-2 הינו יו"ר "ועדת אלקודס" של הלע"ר וכן יו"ר הוועדה האיסלאמית, תפקידים שלא מנעו ממנו קשירת יחסים עם ישראל בשלב כה מוקדם של הנורמליזציה של יחסיה עם העולם הערבי.
- מרוקו חברה גם באיחוד המגרב, שהוא בעיקרו מסגרת כלכלית. על אף שהאיחוד אינו מצליח לעמוד על שתי רגליו, חשיבותו בעצם היותו מסגרת המאחדת מדינה מתונה כמרוקו מחד ומדינה קיצונית כלוב, מאידך.

A' → 3N

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם הנשיא מובארכ

נקודות לשיחה

1. התהליך המדיני - מציאת דרכים להתקדמות במסלול הסורי. ניתן לנצל קשרים בין מנהיגי שתי המדינות להשפעה על הנשיא הסורי להתקדם ביתר מהירות בתהליך.
מעבר לכך, מצרים יכולה לנצל השפעתה בקרב הצפון אפריקניות וארצות המפרץ. במידה ומצרים תבהיר לנ"ל כי היא תומכת בהרחבת מעגל השלום, עשוי הדבר להשפיע על נכונותן לכונן קשרים עם ישראל.
2. פרשת השבויים - המשך בדיקת הדרכים לפתרון הנושא. הנושא אינו יורד מסדר היום התקשורתי, ויש לזכור כי "חגיגות אוקטובר" המוקדשות לציון 22 שנה למלחמת '73, כוללות אזכורים רבים לפרשת השבויים באופן המחזק דמויה השלילי של ישראל.
3. יחסים בילטרליים
ביקורי בכירים - מאז תחילת '95 לא התקיים אף ביקור של שר מצרי בישראל. חשיבות ביקורים מעין אלה רבה, במתן "אור ירוק" לקידום היחסים בתחומי הסקטורים עליהם מופקדים השרים.
סחר - למרות העלייה המשמעותית בהיקף הסחר עדיין מדובר בהיקף מצומצם, הנובע בין השאר משרבוב שיקולים פוליטיים להחלטות מקצועיות.
תיירות - מספר התיירים ממצרים ממשיך לעלות והשנה הוא צפוי לעמוד על כ- 30,000. מרבית התיירים נוצרים קופטים למרות איסור האפיפיור הקופטי, הבאבא שנודה, על קופטים לבקר בירושלים כל עוד לא נפתרה בעיית דיר-אלסולטן.
חקלאות - נמשך השת"פ המוצלח. לאחרונה התרחב השת"פ החקלאי ומתוכנן פרויקט משותף לחינוך חקלאי לנוער בשילוב לימוד מחשבים.
תרבות - אין כל קשרי תרבות ואין כל עידוד מצד המשטר לקידום שת"פ בתחום זה.
תקשורת - ממשיכה לנקוט קו עיון בהתייחסותה לישראל מנהיגיה מדיניותה ופעולותיה.

ג' אלול תשנ"ה
28 באוגוסט 1995

1573304

אל: ארב"ל

מאת: מחלקת מצרים

הנדון: מצרים - ישראל, סקירת מצב יחסים

1. כללי

היחסים בין שתי המדינות מתאפיינים בתקופה האחרונה בשתי מגמות, הסותרות לכאורה זו את זו. מצרים פועלת לקידום פרויקטים ושת"פ בתחומים בהם יש לה הישגים ורווחים מידיים, הן בתחום הביטחוני והן בתחום הרב צדדי. מנגד, פועלת מצרים לעתים קרובות, בגלוי או מאחורי הקלעים, להאט תהליכים-שיסייעו להאצת תהליך השלום ולשילוב ישראל באזור. המגמה היא למנוע מישראל ליהנות מ"פירות השלום" לפני השלמת התהליך המדיני. בנוסף לכך, בשנה האחרונה ארעו מספר משכרים ביחסי שתי המדינות, חלקן עקב פעולות מצריות (NPT) וחלקן כתגובה (לעיתים מוגזמת) להתכטאויות ופרסומים ישראלים. הכעיה האחרונה, בעצומה עומדות שתי המדינות כיום היא נושא הרג שבויים מצריים בסיני ע"י שוביהם הישראלים ב-56' וב-67'. התקשורת המצרית מגנה ישראל נמרצות סביב הנושא, תוך השתלחויות והעלאת דרישות שונות. נציגי המשטר מצידם תובעים בדיקה ישראלית מקיפה, תוך שמדגישים כי על "פשעים" כגון אלה לא חלה התישנות.

2. תחומי קידום השת"פ

א. תחום בינ"ל

מצרים פועלת כמרץ למען כינון בנק אזורי במזה"ת, ממנו היא מקוה להפיק רווחים הן ברמת המדינה (כלכליים ומדיניים) והן מבחינה פנימית (רווחים אישיים למספר "מקורבים", במקרה ומטה הבנק יוצב בקהיר).

ב. תחום בילטרלי

1. סחר ותיירות

הסחר מתפתח בהתמדה. בשנת 94 הגיע הסחר ההדדי הישיר לכ-42 מליון דולר (בנוסף לרכישת שני מליון טון נפט ע"י ישראל ממצרים). כן מתפתחות מספר השקעות משותפות. עם זאת מצרים עדיין מערימה קשיים בנושא הענקת ויזות רב פעמיות לאנשי עסקים ישראלים המעוניינים לבקר במצרים. במחצית הראשונה של 1995 המשיכה מגמת העליה המאפיינת הסחר ההדדי בשנתיים האחרונות, והגיעה לסך 35 מליון דולר בסחר ישיר בין שתי המדינות (מלבד רכישת 2 מליון טון נפט ע"י ישראל). מספר התיירים המצרים בישראל צפוי להגיע השנה לכ-30,000 איש.

2. חקלאות

נמשך ומתפתח פרויקט השתלמות בוגרי אוניברסיטאות מצריים. באמצע יולי ביקר שר החקלאות צור במצרים, ונחתם פרוטוקול חדש לשת"פ בין שתי המדינות. כן נערכים גישושים, ביוזמתנו, לשת"פ בחינוך חקלאי לנוער תוך שימוש במחשבים (פרוייקט זה מתבצע בפרופיל נמוך, שכן פרסומו במצרים יביא לביטולו). מנהלת מח' מצרים ביקרה בקהיר עם אנשי משרד החינוך הישראלי (7-9/8) לבדוק קידום הנושא, וזכתה לתגובה חיובית מהצד המצרי. בסוף אוגוסט ביקרה בארץ משלחת מצרית להמשך הטיפול בנושא. להערכתנו ניתן לקדם הטיפול בנושא לקראת ועידות עמאן וברצלונה.

3. קשרי מדע ואנרגיה

מספר התחלות מצומצמות לשת"פ מדעי. נמשכת הפעילות לקידום פרויקטים בתחום אנרגיה (הקמה משותפת של בית זיקוק מערבית לאלכסנדריה) ושת"פ בתחום החשמל.

3. תחומים בהם פועלת מצרים נגד אינטרסים ישראליים ולהאטת השת"פ

א. תחום בינ'ל

1. נשק גרעיני - נמשכת המערכה המצרית לשמר הנושא על סדה'י הבינ'ל וביחסי שתי המדינות. המצרים מציגים המצב הנוכחי כהישג למדיניותם, ומבהירים כי אין בכוונתם לותר על העיסוק בנושא, ועל דרישתם מישראל "לגלות תכניתה הגרעינית". כן מתעקשים המצרים לכלול הנושא במו"מ הרב צדדי במיוחד בק.ע. בנושא בק'נ ובנושא איכות הסביבה.

2. פעילות בינ'ל - מצרים פעלה כחדשים האחרונים להאטת קשירת קשרים בין ישראל למדינות אפריקניות וערביות (או לפחות הפגינה אי רצון בולט נוכח קשירתם). בפורומים בינ'ל, דוגמת כנס אח'א שהתכנס לאחרונה, אין מצרים מפעילה השפעתה כדי לשנות החלטות אנטי ישראליות אנאכרוניסטיות, ולעתים היא פועלת לקבלתן מחדש.

ב. תחום בילטרלי

1. תרבות - הממשל המצרי אינו פועל לקידום תחום זה. פרוטוקול התרבות שנחתם לפני פחות משנה ריק מתוכן. אין עידוד ממשלתי לקידום הקשרים (ע'י ביקור שר, או עידוד אנשי תרבות שהיו מוכנים בפורטנציה לקדם הקשרים). כן נידחות הצעותינו לשיגור אמנים למצרים. לאחרונה נחלנו מספר אכזבות בנסיונות לקדם שת"פ בתחום זה. דוגמא בולטת לבלימה של משרד החוץ המצרי ליוזמה לשת"פ - איסור על שלוש נשות עסקים מצריות להשתתף בפורום נשות עסקים במזרח התיכון, שנערך בישראל.

2. תקשורת - ממשיכה כעמדותיה העוינות לישראל, למדיניותה ולמנהיגיה. לאחרונה לאחר נסיון הנפל להתנקש בחיי הנשיא מובארכ האשימו מספר עתוני אופוזיציה את ישראל כמעורבות בנסיון ההתנקשות. אף לא אחד מהמנהיגים המצריים יצא בהכרזה המבטלת האשמות מגוחכות אלה. עמדות תוקפניות אלה מאפיינות הן את התקשורת הכתובה (הממסדית והאופוזיציונית) והן את התקשורת האלקטרונית.

3. דו שיח מדיני - לעומת קיץ - סתיו אשתקד, השנה נפסקו ביקורי שרים ואישים מצריים בישראל לחלוטין.

סיכום

פניות ישראליות חוזרות ונשנות למצרים בנושא שינוי התייחסותה ופעילותה בתהליך השלום באזור וכיחסים הכילטרליים בין שתי המדינות לא נשאו פרי. למרות הבטחת אסאמה אלכאז בביקורו האחרון בישראל, על פתיחת "דף חדש" ביחסים בין שתי המדינות, לא חל כל שינוי במדיניות המצרית, קרי קידום תחומי פעילות המשרתים אינטרסים מצריים מידיים, המבצרים את מעמדה הבינ"ל של מצרים, והקפאה או פגיעה בנושאים אחרים אשר אינם משרתים אינטרס מידי מצרי, או אשר מקדמים אינטרסים ישראלים. המצרים מדגישים כי הם נמנעים "מזיקה" בין נושא לנושא ביחסים בין שתי המדינות, ומבטיחים כי אי הסכמה בנושא הנשק הגרעיני, לא תפגע בפיתוח תחומים אחרים. להערכתנו יש לשקול אם גישה זו אינה לרועץ לישראל שכן היא מאפשרת למצרים להכתיב מסכת היחסים בין שתי המדינות באופן הנוח למצרים. קרי, תחומים המביאים רווח למצרים מתפתחים, וכתחומים אחרים מציבה מצרים מכשולים מכוונים.

יש לציין, כי עמדת ישראל, המעודדת ומעניקה מעמד בכיר למצרים בתהליך השלום משרתת את האינטרס המצרי. ככך היא מסייעת למנהיגי מצרים להדגיש בפני המערב את חשיבות מדינתם לאיזור (חשיבות המיתרגמת לסיוע כלכלי שהוא כה חיוני לשמירת המשטר המצרי). המצב הקיים, בו ישראל מסייעת לקידום אינטרסים מצריים איננו זוכה ליחס מקביל מהצד המצרי, ונשאלת השאלה האם לא הגיעה העת ליצור זיקה בין נושא לנושא.

ב ב ר כ ה,

אלה אפק וקבי ברוש

כ"ז באב תשנ"ה
23 באוגוסט 1995

1639347

מצרים - נתוני יסוד

השם הרשמי: הרפובליקה הערבית של מצרים
שטח כללי: 1,001,449 קמ"ר
אוכלוסיה: 63 מליון נפש
ריבוי טבעי: 1.3 מליון נפש בשנה
חוב לאומי: כ-30 מיליארד דולר (לאחר מחיקת חובות מצד ארה"ב ומדינות המפרץ בעקבות מלח' המפרץ, ולאחרונה מצד מדינות "מועדון פריס").
תל"ג לנפש: כ - 827 דולר בשנה
נמלים: אלכסנדריה, פורט סעיד, סואץ
המטבע: 3.4 לי"מ = 1 דולר אמריקאי
תאריכים חשובים:
ספטמבר 1978 - חתימת הסכם המסגרת לשלום בקמפ-דיויד.
מרץ 1979 - חתימת הסכם השלום ישראל - מצרים.
5 ספטמבר 1979 - ביקור סאדאת בחיפה.
פברואר 1980 - חילופי השגרירים ישראל - מצרים.
אוקטובר 1981 - רצח סאדאת.
מבנה השלטון:
רפובליקה, נשיא נבחר ושני בתי נבחרים - מועצת העם ומועצת השורא.
במועצת העם 444 נציגים הנבחרים ישירות ו-10 הממונים ע"י הנשיא.
תקופת כהונה - 5 שנים. הנשיא רשאי לפזר את האסיפה רק אם הוא משיג תמיכה במשאל-עם.
המפלגה הלאומית הדמוקרטית היא מפלגת השלטון ולה רוב מכריע (348 מושבים) באסיפה.

הנשיא - חוסני מובארכ
HIS EXCELLENCY HOSNY MUBARAK
PRESIDENT OF THE ARAB REPUBLIC OF EGYPT

1. נולד ב-1928 במחוז מנופיה.
נשוי + 2 ילדים.

התמנה לנשיא מצרים בתאריך 14.10.81

2. הכשרה ותפקידים

1948 - סיים קולג' צבאי

1950 - סיים קורס טייס (מטוסי הפצצה)

1967 - מפקד הקולג' האווירי

1969 - רמ"ט חיל האויר

1972 - מפקד חיל האויר

1975 - סגן נשיא מצרים

1981 - נשיא מצרים

במהלך שירותו בחיל האויר השתלם פעמיים בבריה"מ.

3. קווי אופי

מובארכ מוגדר כאדם בעל כושר חשיבה וראייה מדינית. מתואר כיציב, מאוזן וסבלני, תקיף עם שרי ממשלתו, אך מאפשר להם לתפקד בצורה עצמאית. הוא אינו מנהיג "כריזמטי" ויש לו בציבור תדמית של הססן בקבלת החלטות, ידוע שהוא מרבה להתייעץ עם עוזריו הקרובים לפני שמקבל החלטה. הנשיא אוהב לעסוק בפעילות ספורטיבית.

האוריינטציה הפוליטית המרכזית של מובארכ היא שיקומה הכלכלי ופיתוחה של מדינתו. בעיניו זו המטרה המרכזית של המשטר ועל יעדים אלה וחשיבותם עומד הוא השכם והערב בהופעותיו הציבוריות. במסגרת תפישתית זו מתייחס הנשיא לשלום עם ישראל, הנראה לו חיוני לצמיחתה הכללית של מצרים.

מובארכ כרבים בעולם הערבי, נוטה להתייחס בחשדנות ללובי היהודי. עם זאת יצוין יחסו הפתוח כלפי ראשי השלטון הנוכחי בישראל, לעומת יחסו הקר כלפי ראש הממשלה הקודם. בהתבטאויות פומביות ופנימיות איננו מסתיר את קורת רוחו מחילופי השלטון בארץ ותקוותו לקידום התהליך המדיני.

זמן קצר לאחר בחירתו של רבין כרה"מ, הזמינו הנשיא מובארכ לבקר במצרים. הביקור זכה לסיקור נרחב בתקשורת המצרית. הנשיא מובארכ נענה להזמנת רבין לבקר בארץ, אך לא קבע מועד לכך.

Ms. A. 9. 2. 1. 1. 1.

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם נשיא רוסיה, ילצין

נקודות לשיחה

1. עדכון נשיא רוסיה בהתפתחויות האחרונות בתהליך השלום. רצוי לשוב ולהודות לשובינה הרוסית על התפקיד והפעילות בקידום התהליך במסגרות שנקבעו. להודות על איגרת הברכה ששלח הנשיא לרה"מ לרגל חתימת ההסכם בווינגטון.
2. אירן
חשוב להתריע על הסכנות הגלומות בהצטיידותה של אירן בכורים גרעיניים ובידע בתחום הגרעין.
3. רון ארד
נודה על כל סיוע בנדון, לאור הקשרים שקיימים בין הרוסים לבין האירנים.
4. ביקורים
נשיא רוסיה ילצין ורה"מ צ'רנומירדין הוזמנו בעבר לבקר בארץ. יש מקום לחדש את ההזמנה לשני המנהיגים.
5. רוסיה פנים
בקשה לשמוע סקירה על מצב הפנים ברוסיה עם דגש על המצב הכלכלי וההכנות לבחירות לפרלמנט.
6. אנטישמיות
ישראל היתה רוצה לראות פעילות נמרצת ויעילה יותר של הממשל הרוסי כנגד התופעות האנטישמיות ברוסיה, במיוחד כלפי אנטישמיות בתקשורת ובהתארגנויות פוליטיות קיצוניות.

* רק במידה שהרוסים יעלו - הרכוש הרוסי בירושלים

רקע

א. ועדה בין משרדית החליטה עקרונית להעביר רישום הטאבו, לגבי שלושה נכסים בירושלים, מבעלות ממשלת ברה"מ לבעלות של ממשלת הפדרציה הרוסית.

- ב. כדי להימנע מסיבוכים ותביעות משפטיות נגד מ"מ ישראל, סיפקו הרוסים העתקי הסכמים שהם חתמו עם הרפובליקות של ברה"מ לשעבר, המסדירים את נושא הרכוש הסובייטי בחו"ל (רוסיה לוקחת על עצמה את החובות החיצוניים של ברה"מ ובתמורה מקבלת את כל הרכוש).
- ג. העברנו לממשלות כל המדינות המעורבות איגרת המודיעה על כוונותינו המפורטות מעלה.
- ד. המדינה היחידה שהגיבה עד לתאריך הקובע היתה אוקראינה. שה"ח של אוקראינה, בביקורו בארץ ביולי 95, הודיענו שההסכם בין רוסיה ואוקראינה טרם אושרר והמו"מ נמשך ולכן אוקראינה מבקשת להשהות את העברת הרכוש לרוסיה עד להשלמת המו"מ.
- ה. ממשלת רוסיה מפעילה לחצים כבדים מאוד, ברמות הבכירות ביותר, לביצוע ההעברה. הנושא הועלה ע"י הרוסים בעת ביקור רה"מ במוסקבה.

המלצה

רצוי לציין כי ישראל עומדת מאחורי ההתחייבות שנתנה להעביר את הרישום על הנכסים, ועושה מאמצים לפתור את כל הבעיות הטכניות (כולל ההתנגדות האוקראינים) אנו מקווים שהמאמץ יישא פרי בקרוב (שר החוץ פרס אמור לתת החלטה סופית בנושא בימים הקרובים).

מרכז'שני'ה

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם רה"מ בריטניה, ג'ון מייג'ור

נקודות לשיחה

1. התהליך המדיני - הסבר תכניו ומהותו העיקרית של הסכם אוסלו ב'.
2. מצב תהליך השלום בערוץ הסורי.
3. בעקבות "הצהרת אסן" של הא"א (בדבר הענקת מעמד מיוחד לישראל), כיצד ניתן לצקת תוכן ממשי להצהרה זו.
4. לקראת ועידת ברצלונה - בריטניה מתנגדת עקרונית להגדלת תקציב הסיוע של האיחוד האירופי. מומלץ להסביר חשיבות היוזמה האירופית להגברת שיתוף הפעולה עם מדינות אגן הים התיכון, כולל השקעת כספים במז"ת, כגורם מסייע לתהליך השלום.
5. הפונדמנטליזם האיסלמי: הנושא מעסיק מאוד את הבריטים, והדבר מתבטא גם בעמדה הבריטית כלפי אירן (פרשת רושדי נמצאת עדיין על סדר היום הציבורי בבריטניה).

כיסוי
הפרשה

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם רה"מ פולין, אולקסי

נושאים לשיחה

1. פרויקט מסוק הוזאר - פרוט ממשהב"ט.
 2. סקירת ההתפתחויות בתהליך השלום, ניתוח ההסכם החדש עם הפלסטינאים והשלכותיו על המצב. כדאי להזכיר מעורבותה החיובית של פולין בתהליך השלום ואת תרומתם לכוחות השלום של האו"ם באזורנו. לפולין גדוד באונדוף (רמת הגולן), יחידת סיוע לוגיסטי בד"ל ובית חולים צבאי בנאקורה. מפקד יוניפיל הנוכחי הוא פולני.
 3. הסכם אס"ח - לפני כחודש הבטיח שר התמ"ס הפולני בעת ביקור בישראל כי יוחשו הדיונים בהסכם. ניתן להביע תקווה כי אכן כך יהיה. ראוי להדגיש כי היקף הסחר ההדדי הצטמצם בשנתיים האחרונות לכ- 70 מיליון דולר בלבד.
 4. רכוש יהודי - מומלץ להדגיש בפני רה"מ את תקוותנו כי הפרלמנט הפולני ימצא דרך להשיב לעם היהודי את הרכוש הקהילתי. כדאי לציין כי מרביתה של יהדות פולין, חיה כיום מחוץ לגבולותיה וכי זכויותיה על רכוש זה אינן נופלות מזכויות הקהילה היהודית הקטנה הקיימת בפולין. כדאי להדגיש עם זאת, כי בראש סדר העדיפות נמצאים הקהילה היהודית, שימור אתרים ושימור המורשת היהודית בפולין.
- * ייתכן והפולנים יעלו נושא הסכם פטור מאשרות בדרכונים רגילים. הפולנים מאוד לוחצים בנושא מאחר ויש להם הסכמים בנדון עם מרבית מדינות אירופה (למעט יוגוסלביה ואלבניה). משרד החוץ מצדד בהסכם אך משרד הפנים מתנגד בשל קיומה של בעת פועלים בלתי חוקיים. הניסיון הפולני באירופה הראה כי דווקא לאחר ביטול הצורך באשרות פחתה תופעה זו.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

1695981

פולין - ישראל

1. כמרבית מדינות מזא"ר (למעט רומניה) פולין ניתקה את יחסיה הדיפלומטיים עם ישראל לאחר מלחמת ששת הימים ובעקבות מסע תעמולה אנטי ישראלי חריף שניהלה ממשלתה ערב המלחמה.
2. לאחר ניתוק היחסים פעלו משרדי אינסרסים בשתי הבירות, אך ההסדר פעל שבועיים והופסק מפאת התנכלות שלטונות פולין לאנשינו.
3. למרות הניתוק המשיך לפעול בתל-אביב סניף של הבנק הפולני PKO, שסייע בקיום עסקאות כלכליות עם הגוש המזרחי.
4. מבין מדינות מזא"ר שניתקו יחסיהן עם ישראל לאחר מלחמת ששת הימים, היתה פולין הראשונה לכוון קשרים דיפלומטיים ברמה נמוכה עם ישראל. כבר בשנת '86 נפתחו משרדי אינסרסים בת'א ובוורשה.
5. חידוש היחסים המלא ארע ב-27.2.90 בעת ביקורו בורשה של שר החוץ דאז משה ארנס. החידוש המלא התעכב קמעה וארע רק לאחר שהונגריה וצ'כוסלובקיה עשו כן.
6. זרועות הממשל השונות סורחות להדגיש את הצורך הרב בפיתוח קשרים קרובים בין שתי המדינות. חלקם עושים זאת מתוך ההכרה הכונה בהיסטוריה המשותפת לשני העמים שיש להמשיכה, וחלקם מתוך ההכרה (הסטריאוטיפית) כי יהדות ארה"ב היא כל יכולה, והתקרבות לישראל תסייע לפולין אצל הממשל האמריקני.
7. הצבעותיה של פולין בעניינים מז'טים בארגונים הבינ'ל השונים היו חיוביות מבחינת ישראל מאז 1990 והם השתדלו לסייע לישראל בשכנוע מדינות אחרות לשנות את הצבעתן. לאחרונה בשל רצונה להצטרף אל הגופים המערב ארופאיים מסתמן דפוס הצבעה שונה, ופולין מעדיפה להתיישר בהצבעותיה ע"פ האיחוד האירופי בכל הנוגע להחלטות בנושאים מז'טים. כך נהגה לדוגמא בהצבעה על הגדרה עצמית לפלשתינאים (נובמבר '94). פולין משתתפת גם בכוחות האו"ם באזורנו. לפולנים גדוד ב-UNDOF. כן משתתפים 2 כוחות פולניים ב-UNIFIL - כוח סיוע לוגיסטי ויחידה רפואית. מפקד UNIFIL הוא גנרל פולני.
8. ורשה שימשה כאחת משלוש תחנות המעבר העיקריות לעולים מבריה"מ. ממשלת פולין סייעה רבות במעבר העולים דרכה ועמדה בכל התחייבויותיה הן מהצד הארגוני והן מהצד האבסחתי. תחנת המעבר בורשה פועלת בהיקף מצומצם עד היום.
9. מסתמן ש"פ בנושאי בסחון וצבא בין שתי המדינות. הוחלפו ביקורים של גורמי בסחון וקציני צבא רמי דרג, נפתחו נספחות צבאיות הדדיות בשתי המדינות. נערכו סמינרים של תעשיות צבאיות ישראליות בפולין שזכו להתעניינות מרובה מהצד הפולני המעוניין ברכישת מערכות מתוצרת התעשייה הביסחונית הישראלית, ועוד יותר מכך בסיועו בהשבתת אמל"ח מזא"רי שבשימושה, ובשיתוף פעולה ביצור מערכות אמל"ח.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

10. שה'פ בין המדינות בא לידי ביטוי גם בביקורים הדדיים רבים שהחלו ב-89' בביקורים הדדיים של שרי הדתות. הביקורים החשובים ביותר מאז היו ביקור שה'ח בפולין - פברואר 90' לחידוש היחסים הדיפלומטיים, ביקור נשיא פולין בישראל במאי 91', ביקורי הרמטכ"ל והנשיא הרצוג בפולין ב-92' (מחצית ראשונה), ביקור שה'ח הפולני בארץ בנובמבר 92' וביקור ראה'מ בפולין באפריל 93' בראשות משלחת גדולה לרגל ארועי 50 שנה למרד גיסו ורשה. בשנת 94' נערכו ביקורים רשמיים אחדים - שר הכלכלה פרופ' שיטרית, יו"ר הכנסת פרופ' וייס ושר החינוך פרופ' רובינשטיין ביקרו בפולין ובארץ ביקרו - שר התחבורה, ס/שר התמ"ס, שה'ג הפולני וסגנו. בשנת 95' ביקר שר החוץ הפולני ברטושבסקי - מחסידי אומות העולם, ושר התמ"ס שצ'רסקי.

11. עד כה חתמו פולין וישראל על שורה של הסכמים בתחומים שונים הכוללים: הסכם תעופה, הסכם תרבות ומדע, הסכם להקמת מרכזי תרבות, הסכם ש'פ בתחום החקלאות ופרוטוקול לש'פ בתחום הווסרינריה, הסכמי סחר, הגנה על השקעות ומניעת כפל מס וכן הסכם פסור מאשרות על דרכונים רשמיים. כעת מתנהלים מגעים לקראת הסכם סחר חופשי.

12. תוצאות ההסכמים שנחתמו - קיום קשרי תעופה סדירים וישירים בין נתב'ג לוורשה, פעילות תרבותית מגוונת, פעילות של ועדה מעורבת בתחום החקלאות וסיוע ישראלי בתחום זה, פעילות של ועדה מעורבת בתחום הכלכלי ופיתוח הקשרים הכלכליים וכן פעילות של ועדה מעורבת לבדיקת ספרי לימוד שתגיש את מסקנותיה והמלצותיה בחודשים הקרובים.

13. במישור הלא ממשלתי - הוקמה בפולין כבר ב-89' אגודת ידידות ארצית שסניפיה מפוזרים בכל רחבי פולין. בראש האגודה עומדת שרת התרבות לשעבר ציבינסקה ופעילותם ענפה במיוחד בתחום התרבות. גם ב-3 הפרלמנטים מאז 89' הוקמו אגודות ידידות פרלמנטריות עם ישראל ובהם עשרות צירים. בראש האגודה הנוכחית עומד שר התרבות לשעבר קרבצ'וק. אגודות ידידות אזרחית ופרלמנטרית עם פולין פעילות בישראל. קיימת גם פעילות בתחום המוניציפלי. קשרי תאומות קיימים בין ת'א לוורשה ובין ראשל'צ ללובלין. הפולנים מביעים לאחרונה את רצונם בשיפור תדמיתם בעיני הציבור הישראלי. עיתונאים ישראלים הוזמנו לשם כדי להכיר את "פולין האחרת" שאינה רק חלק מתודעת השואה.

14. עמדתה של פולין בנושא הסכסוך במז'ה'ת נוחה מאוד - פולין תקבל ותכבד כל הסכם שלום שיוסכם בין הצדדים לסכסוך. פולין אינה מתכוונת לתווך או להציע פתרונות משלה. לאחר הסבה בחרון פרסם משה'ח הפולני הודעה מתונה המבקרת את הסבה ומביעה דאגה מעליית המתח במז'ה'ת. הושם דגש על הצורך במציאת פתרון שלום לסכסוך. בעקבות הפיגוע ברחוב דיזינגוף בת'א פורסמו גם הודעות גינוי לסרור והשתתפות בצער הנפגעים. פולין החלה באחרונה בבדיקת אפשרויות השתתפותה בשיחות הרב צדדיות.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

1695919

פולין - פנים

המציאות הפוליטית החדשה, זו שלאחר נפילת המשטר הקומוניסטי ב-89', יצרה מערך מוזר המורכב מארבע רשויות - הנשיא, הפרלמנט, הממשלה והמערכת השיפוטית. נעשו נסיונות להסדיר המצב ע"י קביעת "חוקה קטנה" זמנית אך זו לא סייעה בהבהרות באשר לחלוקת הסמכויות והיצבות הפוליטית היתה רחוקה מלהתקיים. הנשיא, בעת שהפרלמנט היה מפוצל (לאחר הבחירות ב-91'), ניסה, בלא הצלחה, להגדיל את סמכויותיו על חשבון הממשלה והפרלמנט וליצור משטר נשיאותי. כשלונו, פעם אחר פעם, פגע ביכולת הביצוע שלו ובפופולריות שלו.

חוסר היציבות התאפיין בחילופין תכופים של ממשלות, בכך שפולין ניצבת היום לאחר מערכת בחירות פרלמנטריות שלישית מאז 89', ובלקונות חוקתיות היוצרות מצבים מוזרים דוגמת ראש ממשלה ללא ממשלה (פבלק - 92') או ממשלה ללא פרלמנט (סוחוצקה - 93'). חילופי הממשלות התכופים יצרו מצב שבו קשה לתכנן ולבצע תוכניות לטווח ארוך ואין אפשרות למימוש הפוסטנציאל האנושי הקיים במדינה.

בספטמבר 93' נערכו בחירות לפרלמנט, לאחר שזה פוזר ע"י הנשיא בסוף מאי. תוצאות הבחירות, שנערכו בשיסה חדשה, תוך קביעת אתוז חסימה גבוהה, צמצמו את מספר המפלגות לשש, כאשר הגדולה שבהן היא הסוציאל דמוקרטית (שמוצאה במפלגה הקומוניסטית).

תוצאות הבחירות שיקפו מחד את אכזבת ההמונים מהרפורמות הכלכליות, אף כי אלה הצעידו את פולין לשגשוג כלכלי שלא ידעה כמוהו מזה שנים רבות, ומאידך את הפיצול הרב בקרב הימין שלא השכיל להציב עמדה אחידה ואסרקטיבית. על אף נצחונם, נאלצו הסוציאל - דמוקרטים למסור את ראשות הממשלה למפלגת האיכרים, ולהסתפק בעמדות מפתח אחרות בממשלה.

ממשלת פבלק ידעה, במהלך השנה ורבע לקיומה, משברים רבים על רקע מאבקי כח פנימיים ומאבקי כח עם הנשיא, שהצליח בסופו של דבר לגרום להפלתה. מאבקי הכח בתוך הקואליציה היו על רקע נסיונו של קבשוניבסקי - מנהיג הסוציאל דמוקרטים להיות האיש החזק ומקבל ההחלטות האמיתיות. המאבקים עם הנשיא היו על רקע רצונו של הנשיא להראות את כוחו. מאבקים אלה באו לידי ביטוי בסרובו של הנשיא לאשר מינוי שרים. באיום הקואליציה לשנות את החוקה הקטנה ולצמצם סמכויות הנשיא, ובאיום הנשיא לפזר את הפרלמנט. בסופו של דבר, על רקע חולשתו הרבה של פבלק הסכים וולנסה למינוי ראש ממשלה מן השמאל, ויור' הפרלמנט יוזף אולקסי קבל על עצמו את התפקיד.

דגשי ממשלות השמאל לא השתנו עם חילופי השלטון. הכיוון הכלכלי הוא כלכלת שוק בסגנון בלצרוביץ', שר האוצר הלא קומוניסט הראשון, שהחל בטיפול בהלם בכלכלה הפולנית. אופיה הסוציאליסטי של הממשלה מתבטא בנסיון להגן על השכבות החלשות, נסיון שלא עולה יפה שכן השכר הממוצע יורד, אחוז המובטלים נותר גבוה (בספטמבר 95' היה מספר המובטלים 2.69 מיליון - כ-15 אחוז מכח העבודה) והאינפלציה שעמדה ב-93' על 36 אחוז, אינה יורדת משמעותית. הקשיים הכלכליים מוצאים ביטוי בגלים של שביתות המאורגנות ע"י האיגוד המקצועי של סולידריות. עם זאת, השיפור בתל'ג (3.8 אחוז ב-93', 4.5 אחוז ב-94') מסמן על שיפור במצב הכלכלי.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

בנובמבר '95 צפויות להערך בחירות לנשיאות פולין. בהתאם לחוק כל מועמד חייב לאסוף מאה אלף חתימות של תומכים. למרות התנאים הקשים, ובשל הפיצול הפוליטי, בעיקר בימין, הגישו את מועמדותם, עד כה, תשעה מועמדים. הבולט שבהם מנהיג השמאל אלכסנדר קבשנייבסקי, שצפוי כי ינצח בסיבוב הראשון עם כרבע מכלל הקולות. זה נצחון לא מספיק שכן לפי החוק כדי להבחר בשלב הראשון יש צורך ב-40 אחוז לפחות. מאחר וכך נשאלת השאלה מי יהיה המועמד השני שיגיע לשלב השני להתמודד מול קבשנייבסקי. המועמד המוביל הוא הנשיא ולנסה, ששיפר בחצי השנה האחרונה בצורה דרסטית את הפופולריות שלו, אך סיכויים יש גם לנגידת הבנק הלאומי חנה גרונקביץ' ולץ נציגת השמרנים ולשר העבודה והרווחה לשעבר, יאצק קורון, מהפעילים הבולטים של סולידריות המחתרית והיום נציג איחוד החופש, מפלגת אינסלקטואלים ליברלית.

מה קרה עם סולידריות? התנועה המחתרית שניצחה את הבחירות ב-89', התרסקה במהלך השנים המעטות שאח"כ. מבחינה פוליטית התפצלה לעשרות מפלגות, תנועות ורסיסי מפלגות. מה שנותר ממנה כיום זה איגוד מקצועי פעיל ותנועה המנסה להשתלב בחיים הפוליטיים לא כל כך בהצלחה, (בבחירות ב-93 חסרו להם עשרת אלפים קולות בלבד כדי לעבור את אחוז החסימה). התנועה אינה מתייצבת ככזו מאחורי הנשיא ולנסה, אף כי הפופולריות שלו בקרבה גוברת לאחרונה.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים
1605731

פולין - חוץ

מיקומה הגיאופוליטי של פולין הינו בעל השפעה מכרעת על ההיסטוריה שלה ועל התווית מדיניות החוץ בעבר ובהווה. פולין הלחוצה בין גרמניה המאוחדת במערב לבין האימפריה הרוסית במזרח צריכה לתמרן בין השתיים.

מתום מלחמת העולם השנייה ועד 1989 לא היתה לפולין מדיניות חוץ עצמאית. בעוד גבולותיה נדדו מערבה, האורינוטציה הפוליטית שלה הפכה, בשל הנסיבות, להיות פרו רוסית. רק בעקבות המהפך הפוליטי ב-89' השתחררה פולין מתלותה המוחלטת ברוסים והחלה להתוות לעצמה מדיניות פרו-פולנית למיטב הכרתה.

הקו המנחה של מדיניות החוץ הפולנית - פולין חייבת להיות חלק אינטגרלי מאירופה, וזאת הן משום דמותה ההיסטורית (בעיני עצמה - לפחות) והן מבחינת צרכיה הכלכליים והחברתיים (מתוך הבנה שהעמיד סמון באיחוד האירופי בעוד שהשוק במזרח פשט את הרגל).

פולין חותרת בעקביות להשגת יעדים בכוון זה. היא הצליחה להכנס למועצת אירופה וגם חתמה על הסכם אסוסיאציה עם האיחוד האירופי, אליו הגישה בתחילת אפריל '94 בקשה להצטרף כחברה מלאה. פולין חתמה על הסכם "שותפות למען השלום" עם נאט"ו מתוך כוונה להצטרף לברית ברגע שהדבר יתאפשר, גם אם יהיה הדבר למורת רוחה של רוסיה, שאינה שבעת רצון מכך.

ההצטרפות המלאה לאירופה אמורה לשמש גם כערבות לשלמותה הסריסוריאלי לנוכח הסכנות (הקיימות עדיין בתודעה הפולנית) הן ממערב (פולין יושבת על שטחים גרמניים נרחבים) והן ממזרח (אוקראינה, ליסא). לצורך זה נחתמו גם הסכמי שכנות טובה עם מרבית שכנותיה, ופולין מנסה להכנס למספר רב של שותפויות אזוריות דוגמת קבוצת ושיגראד או היוזמה המרכז אירופית. פולין משתפת בעניין זה פעולה עם הוונגריה המבינה כמותה שרק מאמץ מרוכז וש"פ אזורי יקדם אותן בנוסיונותיהן המשותפים להתקבל לאיחוד האירופי ולנאט"ו.

פולין רואה את המערב בכלל ואת אירופה בפרט כ"חייבים" לה ומתוך כך מחויבים לשיקומה הכלכלי והחברתי, משום כיבושה הארוך ממאה ה-19 (בידי האימפריות הרוסית, הפרוסית והאוסטרו-הונגרית) והפקרתה במאה ה-20 לפשעי היסלר וסטלין.

פולין מעניקה תשומת לב מיוחדת לקשריה עם הרפובליקות החדשות ממזרח לה משום החשש כי המצב החמור השורר בשכרי האימפריה הסובייטית עלול לפגוע גם בה, אם ע"י הכללתה בזירת הלוחמה או ע"י פגיעה כלכלית או ע"י הגירה של מיליונים שפולין אינה ערוכה לקליטתם. פולין מקדישה גם תשומת לב רבה למעמדה ולמצבה של הפזורה הפולנית הגדולה החיה במדינות אלה.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

- 2 -

פולין עוקבת בדריכות אחר הנועשה בגרמניה. יחסה לגרמניה הינו תערובת של שנאה וקנאה, חששות והערצה. לפולין סיבות היסטוריות טובות לשנוא את גרמניה, לקנא במצבה הכלכלי המשופר ולחשוש מנסיונה של גרמניה להשתלס באמצעים כלכליים על השסחים הגרמניים לשעבר במערב פולין - חשש שיש לו רגליים. מאידך, קיימת הבנה בפולין ליכולתה של גרמניה לסייע להם להשתלב במערב. שר החוץ הפולני היטיב לבסא זאת בנאומו בפני שני בתי הפרלמנט הגרמני ב-30.4.95, נאום שהוגדר כהיסטורי. בעת ביקורו של הקנצלר קוהל בוורשה בתחילת יולי '95 הדגיש הקנצלר כי פולין צריכה להפוך לחלק מנאסו ומהאיחוד האירופי עוד לפני תום המאה העשרים.

פולין מנסה לבסס את מעמדה הבינ"ל ע"י כניסה לגופים בינ"ל שונים והשתתפותה בכוחות האו"ם לשמירת השלום באזורים שונים בעולם, לרבות באזורנו. כעת פועלת פולין על מנת להבטיח את קבלתה למועצת הבטחון של האו"ם כחברה זמנית במקום צ'כיה החל מ-96.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

1468380

פולין

כרטיס ביקור

שסח: 312,685 קמ"ר

אוכלוסייה: 38.5 מיליון, רובם המכריע פולנים-קתולים, קיימים מיעוטים: גרמנים, ליטאים, אוקראינים, בילורוסים, צ'כים, סלובקים, יהודים, צוענים ופולנים-פרוסטסונים.
בירה: ורשה (1.7 מיליון תושבים)

גבולות: בצפון - הים הבלטי
במזרח - רוסיה (אזור קלינינגרד), ליטא, בילורוס ואוקראינה.
בדרום - סלובקיה וצ'כיה
במערב - גרמניה

אופי המשטר - רפובליקה פרלמנטרית. הפרלמנט מורכב משני בתים: בית תחתון - ה"סיים" ובו 460 מושבים ובית עליון סנאט ובו 100 מושבים. הבחירות האחרונות נערכו בספטמבר 1993.

חלוקת המושבים ב"סיים":

1. SLD (ברית השמאל הדמוקרטי) - 171
2. PSL (מפלגת האיכרים) - 132
3. UW (איחוד החופש) - 74
4. UP (איחוד העבודה) - 41
5. KPN (קונפדרציה לפולין העצמאית) - 22
6. BBWR (בלוק א-מפלגתי לתמיכה ברפורמות) - 16
7. MN (המיעוט הגרמני) - 4

LECH WALESA
YOSEF OLEKSY
WLADYSLAW BARTOSZEWSKI
JOZEF ZYCH (PSL)
ADAM STRUZIK (PSL)

אישים: נשיא - לך ולנסה
ראש ממשלה - יוזף אולקסי (SLD)
שר החוץ - ולדיסלב ברטושבסקי
יו"ר הסיים - יוזף ז'יך
יו"ר הסנאט - אדם סטרוז'יק

השתייכות לארגונים אירופיים: קבוצת וישגראד, היוזמה המרכז אירופית, ובש"א, מועצת אירופה וכן חברות נילויות לקהיליה האירופית ושותפות למען השלום עם נאטו.

הערה: בנובמבר '95 צפויות להערך בחירות לנשיאות פולין. הבחירות הן כלליות ואם מי מהמועמדים מקבל למעלה מ-40 אחוז מהקולות בסיבוב הראשון - הוא נבחר. אם אין מועמד זוכה מתקיים סיבוב שני בין שני המועמדים המובילים.

3773

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם נשיא צרפת, שיראק

נקודות לשיחה

1. לברך את הנשיא על ידידותו לישראל ולעם היהודי, להזכיר הכרזתו על הכרת צרפת בחלקה בהשמדת העם היהודי בצרפת, ותודות על הסכמת צרפת לאיזכור השואה בהצהרה לציון 50 שנה לסיום מלחה"ע השנייה.
2. לעדכנו בתהליך השלום תוך שימת דגש על: מימוש השלום עם ירדן, המו"מ עם הפלשתינאים, קיפאון עם סוריה ולבנון ועמדתנו לגבי הפתרון בלבנון. להדגיש הצורך למחוק חובות לסוריה רק על פי ההתקדמות במו"מ.
3. להתייחס לסכנות במז"ת, ביס התיכון ובאירופה: עצירת איראן והפונדמנטליזם המוסלמי, המשך הפיקוח על עיראק ומשטר האמברגו במיוחד נוכח הגילויים האחרונים על מלחמת המפרץ, הצורך במאבק משותף נגד הטרור (קיימת אווירה קשה בצרפת בגלל הפיגועים האחרונים).
4. להביע הערכה לתמיכתו בפיתוח המסחרי-כלכלי במשולש ישראל-ירדן-פלשתינאים.
5. להדגיש הצורך בהמשך תמיכת צרפת בהקמת הבנק המזת"י לפיתוח כפי שרואה אותו ישראל.
6. להביע הרצון להיעזר בקשרי הנשיא וצרפת עם העולם הערבי והמוסלמי לקידום יחסי ישראל עם גורמים אלה.
7. להדגיש חשיבות תמיכת צרפת בוועידת ברצלונה.
8. להביע תקווה להמשך שיפור ביחסים הביטורליים תוך דגש כי אנו מצפים להגברת השקעות צרפתיות בארץ וסגירת הפער המסחרי (ב- 1994 יבוא כמיליארד דולר, יצוא כ- 670 מיליון).
9. לחזור ולתדע אותו לגבי המאמצים להחזרת רון ארד. לחזור ולבקש את סיועו.

סקירת יסוד: ישראל - צרפת

כללי

יחסי ישראל צרפת נמצאים בשלוש השנים האחרונות בקו עלייה מתמיד. היקף ועומק הקשרים הביטורליים גדל והתאום המדיני בין שתי המדינות בכל הרמות גבר במידה משמעותית כשהדיאלוגים המדיניים והאיסטרטגיים שקוימו בתחילת שנת 1995 הם ביטוי בולט למהפך ביחסים. צרפת תומכת ללא חת ובאופן פעיל בתהליך השלום בין ישראל לפלשתינאים סוריה ולבנון וברכה בחום על הסכם השלום הישראלי ירדני אף שאיננה (וגם לא הא.א.) במעמד נותנת חסות לתהליך כמו ארה"ב (שלא לדבר על רוסיה). היא פועלת ויוזמת למען תמיכה פוליטית וכלכלית לתהליך, כשהמטרה היא הסדר כולל צודק ובר קיימא. להסדר כזה מוכנה צרפת, יחד עם האיחוד, לתת ערובות צבאיות.

רה"מ ז'רפה, בתפקידו הקודם כשה"ח, ערך ביקור באיזורנו בראשות הטריוקה במסגרתו ביקש לסייע לצדדים בקידום המו"מ ביניהם. צרפת ממשיכה להביע אי שביעות רצונה מעמדות מסוימות של ישראל (התנחלויות, לבנון ודחיקת האיחוד בועידת קזבלנקה). במקביל, יחד עם ספרד, היא דוחפת, בשם האיחוד האירופי, את נושא הועידה האירו-ים תיכונית (המוכרת בשם ועידת ברצלונה).

צרפת ותהליך השלום

המו"מ הישראלי הפלשתינאי

צרפת תומכת בתהליך אוסלו ודוחקת בשני הצדדים, בעיקר בישראל, ליישם את ההסכמים על פי לוח הזמנים שסוכם ביניהן. היא סבורה שדחיית ביצוע ההסכמים מעמיד בסכנה את המשך קיום המו"מ, מחזק את הקיצונים במחנה הפלשתיני, החמאס והג'יהד האסלאמי, ומחליש את ערפאת. צרפת מבינה אמנם היטב את בעיות הביטחון של ישראל בעקבות מעשי הטרור הקשים שפגעו בה, אך סבורה שהיקף האמצעים שנוקטת ישראל כדי להתגונן צריך להיות פרופורציונלי ושאינו לצפות מערפאת להילחם בקיצונים במחנהו במלוא ההצלחה. צרפת פעלה ופועלת למתן סיוע כלכלי המירבי לאוטונומיה, כולל באמצעות מימון המינהל והמשטרה ומבינה החשיבות העליונה להעלאת רמת החיים בעזה כאמצעי לחיזוק תהליך השלום הישראלי-פלשתיני.

לבנון

צרפת חוזרת ומדגישה, שלא תסכים להסדר ישראלי-סורי על חשבונה של לבנון והיא עומדת על יישום 425, תוך נסיגת כל הכוחות הזרים מלבנון, כהבטחת עצמאותה וריבונותה של ארץ הארזים.

הרבצ"ד

צרפת רואה במסלול של השיחות הרב-צדדיות פן חשוב ביותר של התקדמות לקראת שלום באזור, שאינו נופל מהמסלול הדו-צדדי, אלא מחזק אותו ותורם לו. קיימת פעילות צרפתית בעיקר בק"ע לענייני בק"ן ובטחון אזורי, פליטים, ושת"פ כלכלי, ובמידה פחותה מים. הפעולות האחרונות שבהקשר זה הינן: סמינר בנושא "תפיסת איומים" במסגרת ק"ע לבק"ן, סדנה לעניין "תקנות תחבורה יבשתית" במסגרת ק"ע לשת"פ כלכלי, שתיהן באוקטובר 1994, וכן התייעצויות בעניין הפליטים בחודש נובמבר. תוך כדי הסמינר לבק"ן שצויין לעיל, סוכם על עריכת סדנה נוספת בשנה הבאה בעניין דוקטרינות צבאיות והשימוש בלוויינים. הוכח כי ניתן לנצל את רצון צרפת לפעילות במסגרת הרבצ"ד לקידום רעיונות מוחשיים בקבוצות-העבודה השונות, למשל בק"ע לנושא בק"ן וכן בנושא התחבורה. בחודשים אפריל-מאי התקיימו בצרפת שלושה סמינרים בנושא תחבורה.

האוטונומיה

צרפת הציעה להכפיל את סכום הסיוע הרב-שנתי שאושר מטעם האיחוד האירופי לשטחים, מ-500 מיליון למיליארד ECU, וליעד את התוספת למימון פרויקטים אזוריים, כולל ישראל. בטווח המידי, הקציבה ממשלת צרפת סיוע חירום לשטחים, למשימות המוגדרות על ידי הצרפתים כ-"הצלת מוסדות פלסטינים שבסכנת התמוטטות" (בתי חולים, בתי ספר וכיוצ"ב). זאת, בנוסף לסיוע הצרפתי השוטף (הישיר) לשטחים, העומד על כ-20 מיליון דולר לשנה. כמו-כן, הביעו הצרפתים את רצונם ליטול חלק בהדרכת המשטרה הפלשתינאית, ע"י ארגון השתלמויות לשוטרים במסגרת יחידת הז'נדרמריה הצרפתית. צרפת פועלת ומסייעת גם בהדרכה לעריכת בחירות, בהקמת תשתית מנהלית וארגונים למערכת המשפט ובמימון מבצעי ניקיון בעזה. ביולי 94 נחתם פרוטוקול על סיוע בסך 60 מיליוני פר"צ בצורת מענקים. צרפת גם תשתתף בצוות המשקיפים לבחירות של האוטונומיה. חברות צרפתיות בודקות אפשרות בניית נמל-תעופה באזור יריחו ואחרות את בניית נמל עזה. הצרפתים גם מסייעים ומממנים יחד עם ה-א.א. לאונסק"ו, בהקמת הטלביזיה הפלשתינאית, ע"י הדרכת צוותים מקצועיים והענקת ציוד ותוכניות. הצרפתים עוקבים מקרוב אחר פרויקט הטלביזיה ודוחקים בישראל בשאלת המיקום והתדרים. תחום נוסף בו הצרפתים מתעניינים במיוחד הוא המים וחברות צרפתיות סוקרות אפשרויות לפעול בהיקף נרחב הן בשטחים והן באוטונומיה.

ועידת עמאן

הצרפתים רואים בחיוב את ועידת ההמשך לקזבלנקה ונחושים ליטול בה חלק פעיל וכולט, שישקף את מעמד האיחוד כתורם הראשי לתהליך השלום. הסמיכות בין ועידת עמאן לוועידה האירו-ים תיכונית ברצלונה, מהווה בעיה מבחינתם והם מצפים מישראל ומשאר מארגני הוועידה לתאם מירבי כדי למנוע פגיעה בוועידת ברצלונה. הצרפתים אמרו כי שר ישתתף במשלחת הצרפתית וגם גורמים מסחריים. בנוסף צרפת מדגישה חשיבות קבוצות העבודה הרב צדדיות ומבהירה כי ועידת עמאן אינה תחליף להן.

ירושלים

לצרפתים עמדה ידועה על ירושלים, היא דומה לזו של שאר מדינות האיחוד. ביקור שה"ח דאז ז'ופה בראשות הטרוויקה באוריינט האוז בפברואר השנה, ממחיש כי צרפת והאיחוד אינם רואים בישראל שליט יחיד בעיר. בנוסף, ולמרות הבטחתו, ז'ופה לא שינה את הצו בעתון הרשמי על "תל אביב כבירת ישראל". מכאן קורת הרוח שהיתה להתייחסות רה"מ לשעבר בלאדור בנאמו במחצית מרץ בקולוק על הים התיכון, על חשיבות ירושלים לישראל ולעם היהודי, מבלי לאזן זאת עם דברים בזכות חשיבות העיר לערבים ולפלשתינאים. יחד עם זאת, אין בכך כדי לשנות עמדתה הבסיסית של צרפת כפי שהשתקפה בעתונה הרשמי. ביטוי נוסף לעמדה זו היא דברי נציגם באו"ם במאי ש.ז. בדבריו על "שלטונות תל אביב".

ועידת המיחשוב

צרפת תומכת עקרונית ברעיון שה"ח פרס בדבר ועידת חינוך שתדון במיחשוב מערכת החינוך של המזרח התיכון. הנשיא לשעבר מיטרנד, כלל ביטויי תמיכה בוועידה בנאום שנשא בסטרסבורג בפני הפרלמנט האירופי, בעוד רה"מ ז'ופה, אז שה"ח, התבטא באופן דומה גם בפומבי וגם בפני שה"ח הישראלי. משלחת ישראלית הופגשה עם אנשי הרציף בנדון והנושא הועלה לדיון במיפגש מומחי מז"ת שהתקיים באפריל. מעשית, לצערנו החברה הצרפתית BULL שהיתה אמורה להיות מעורבת בפרוייקט, פשטה רגל ועדיין לא ברור כיצד ישתקף העניין שצרפת גילתה בפרוייקט.

צרפת והמזה"ת

הוועידה האירו-ים תיכונית

צרפת היא הכח המניע, יחד עם ספרד, של ועידה זו, שמבחינתה אמורה לבלום את סכנת הפונדמנטליזם בים התיכון, לצמצם ההגירה מצפון אפריקה לארצות האיחוד, במיוחד לצרפת, ולהגביר היציבות והשלום במז"ת ובים התיכון באמצעות שת"פ אירו-ים תיכוני, באמצעות סידרת הסכמים כלכליים בין האיחוד למדינות הים התיכון. לדעתם גם הצלחת הוועידה תשמש גורם מדרכן להשתתפות ישראל בפורומים אזוריים אחרים, נוכח הישיבה המשותפת בוועידה בין ישראל למדינות שעדיין לא מכירות בישראל. הצרפתים מעוניינים בתשומה שלנו לקראת הוועידה.

עיראק-איראן

הצרפתים אינם מקבלים עמדתנו בדבר בלימה כפולה נגד השתיים. הם תומכים ב- "דיאלוג ביקורתי" עם איראן ובעד הקלת האמברגו על עיראק. הם אף חידשו נוכחותם הדיפלומטית בכגדד, באמצעות משרד אינטרסים הפועל במסגרת שגרירות רומניה.

הפורום הים תיכוני

צרפת מחשיבה קיום פורום לא רשמי זה ברמת שרי חוץ בין חמשת האירופאיות הדרומיות לבין מרלוקו אלג'יריה, תוניסיה ומצרים. ישראל מעוניינת בהשתתפות בפורום זה. צרפת תומכת בבקשתנו אך אלג'יריה מהווה מיכשול. הצרפתים טוענים שהם פועלים להסרת מיכשול זה, אך לא הצליחו להשיג הזמנת את שה"ח פרס לכינוס האחרון שהתקיים ב-7-8 באפריל. גם הבטחתם, כי ההחלטה בדבר צירופינו תתקבל במיפגש עצמו, לא התממשה.

פונדמנטליזם איסלאמי והמאבק בטרור

הצרפתים, כמונו, רואים בפונדמנטליזם סכנה מאיימת על היציבות והשלום במז"ת ובים התיכון, העלולה לערער את השלום והיציבות באירופה. המצב באלג'יריה מעמיד בפני צרפת אתגר ממדרגה ראשונה. הצרפתים בדילמה: מחד הם רואים סכנה בקנאים המוסלמים ומאידך השלטון באלג'יר אינו נראה להם. מכאן הצהרת מעצבי מדיניות החוץ הצרפתית בזכות דיאלוג בין הצדדים, סיוע כלכלי לעם האלג'ירי והצורך בדמוקרטיה. צרפת הוכיחה כבר, כי היא יודעת לפעול נגד הטרור האיסלאמי גם בכח. הדבר השתקף באופן מיוחד בפרשת חטיפת מטוס "אייר פרנס" באלג'יר ומיבצע החילוץ המוצלח במרסיי. גם תפיסתו של הטרוריסט קרלוס היא פעולה באותו כיוון, המשנה את תדמיתה של צרפת כנושאת ונותנת עם טרורסטים הנכנעת לתביעותיהם. יחד עם זאת, צרפת עומדת בפני מספר פיגועים שבוצעו או בנסיונות לביצוע כאשר לא ידוע מי המבצע, אם כי הנשיא שיראק מכוון אצבע מאשימה כלפי ה-GIA.

צרפת כחברה באיחוד האירופי וישראל

צרפת רואה את המו"מ עם הא"א כמסוכם וקיוותה שההסכם יחתם בתקופת כהונתה כיו"ר. הצרפתים רואים את תרומתם הגדולה בתמיכה בנושא המו"פ, לאחר שהם והבריטים היו המתנגדים מלכתחילה. ההסכם אמור להחתם בראשי תיבות במהלך אוקטובר ש.ז.

היחסים הבילטרליים

כללי

פריצת הדרך בתהליך השלום במזה"ת וחילופי השלטון בצרפת וישראל הביאו לחיזוק משמעותי של הדו-שיח המדיני ברמה הגבוהה ביותר בין שתי המדינות וליצירת דינמיקה של התקרבות מחודשת בין ישראל וצרפת, עם תום 25 שנות שפל ביחסים ביניהן.

אין המדובר בשלב זה בתמורות דרמטיות בעמדותיהן הבסיסיות של שתי המדינות זו מול זו, אלא בגילוי פתיחות ו'במחוות, חלקן בתחומים בעלי סמליות, המצביעות על מגמת שיפור, באופן הדרגתי ובצעדים מחושבים, ביחסים ביניהן. אורת השיפור ויחסי האימון ביחסי שתי המדינות הומחשה במיוחד בעת ביקורם בארץ של שר החוץ אלן ז'ופה (פברואר 1994) ושר ההגנה פרנסואה לאוטרד (מרץ 1994), וביקורי רה"מ רבין בנובמבר 93, ביולי 94 וביוני 95 וכן ביקוריו של שר החוץ פרס. גם הממשלה החדשה, שהוקמה אחרי בחירתו של שיראק, הולכת בכיוון של שיפור היחסים והעמקתם. הצרפתים עשו מחוות כלפי העם היהודי בהצהרות הנשיא על חלקה של צרפת בשואה ובהסכמתה לכלול בהצהרת האו"ם בעצרת הקרובה, קטע על השואה. בחלק מהנושאים הממשיים כגון עיסקת המזלט"ים טרם ניתן אור ירוק לביצועם. בכיוון זה יש להמשיך בלחץ ישראלי מתון.

מן הצד הישראלי, נעשתה נסיגה רכה מהעמדה המוצהרת הקטגורית וארוכת השנים, שגרסה שלאור עמדתה החד-צדדית הפרו-ערבית, צרפת פסלה את עצמה מכל תפקיד למציאת פתרון מדיני לסכסוך באזורנו. אדרבא, חיזוק הדו-שיח המדיני מקנה לצרפתים תחושה שהם מהווים מבחינתה של ישראל, שותף רצוי ומכובד למתרחש באזור. יש לצרפת ציפיות לקטוף את פירות ההתקרבות עם ישראל במונחים כלכליים, ע"י קבלת חוזים עבור חברות צרפתיות, לביצוע חלק מהפרויקטים רבי היקף של תשתית הרשומים על סדר יומה של ממשלת ישראל. נדגיש, שבמסורת הצרפתית בתחום הסחר הבינלאומי, הגיבוי המדיני מהווה לעתים קרובות גורם משלים ומכריע לכושר התחרות של הפירמות לזכות בזכויות ובשווקים.

שיתוף פעולה במו"פ תעשייתי מדעי

בטוי חשוב לרצון שיתוף פעולה בין המדינות ניתן, באופן מוחשי בנושא המחקר המדעי והתעשייתי. במסגרת זו פועלים בכמה מישורים:

1). הסכם AFIRST - הקרן לממון מחקרים משותפים הוגדלה בסוף שנת 1993 למליון דולר לשנה. אין לצפות להגדלה נוספת בזמן הקרוב. בשנה הקרובה עומדים לבחור בשני תחומי מחקר חדשים במקום השנים שמסתיימים (אינפורמטיקה והנדסה גנטית בחקלאות). על רקע זה נתגלעה מחלוקת בין הצדדים משום שהצרפתים סירבו לבצע מחקרים משותפים בתחום הטלקומוניקציה על רקע של "רגישות אסטרטגית". מאידך הם היו מעוניינים ביותר במחקרים בתחום הנדסת המים, שאמורים להעביר להם ידע אותו היו רוצים לנצל בפרוייקטים שלהם בסין ובמזה'ת. העניין נמצא כעת במשא ומתן.

2). במהלך חודש מרץ נפגשו שרי המדע של צרפת וישראל (פגישה אישית) במסגרת ועידת שרי המדע המשותפת לאיחוד האירופי ולארצות אגן הים התיכון. בהתחשב בעובדה שמר פיון שהה בוועידה רק ארבע שעות (בשל מערכת הבחירות) אפשר לראות בעצם קיום הפגישה, משום מחווה מיוחדת והכרה צרפתית בחשיבות הקשרים בתחום זה. במסגרת הפגישה הוחלט על בחינה מעמיקה של קשרי המחקר בין המדינות במגמה להעמיקם. הועדה המעורבת לשנת"פ מדעי שהתקיימה באפריל, נתנה ביטוי לשנת"פ המתהדק בין שתי המדינות.

3). מו"פ תעשייתי - בדו"ח של השנה שעברה דווח על ביצוע הצעדים האחרונים להפעלת העמותה המקבילה ל-AFIRST בתחום המו"פ התעשייתי (AFIRII). צעדים אלה נמשכים והקמת האגודה התממשה באפריל. בימים אלה מתקיים ביקור ישראלי לבדיקת מימוש ההסכם.

4). בבקור ראש אגף קשרי חוץ של המשרד לאיכות הסביבה שלנו הופגן עניין מצד המדען הראשי של המשרד הצרפתי בקיום קשרי מו"פ בתחומים הרלבנטיים. עניין זה יבחן בזמן הקרוב ויבדקו המשמעויות התקציביות והמדעיות שלו.

5). במסגרת המו"מ על הכללתה של ישראל כמשקיף ב-OECD נעשו כמה צעדים משמעותיים. משרד האנרגיה נתקבל כבר כמשקיף בשתי ועדות (אנרגיית שמש ואנרגיות חלופיות). הוצהר בפומבי שבנושאי החדשנות הטכנולוגית והמחקר המדעי יש ל-OECD עניין מוצהר בשתוף פעולה אתנו. הנושא נמצא כרגע בלימוד הדדי.

6). משלחת של בתי ספר הגבוהים המובחרים של צרפת (CGE) בקרה בארץ וחתמה על חוזה לש"פ עם אוניברסיטאות ישראל. נושא המימון של הפעילות עדיין לא נפתר באופן משביע רצון.

7). מתוכננת משלחת לימוד של סמנכל"ים למינהל מישראל בחודש נובמבר ש.ז. במסגרת שת"פ בין נציבויות כח האדם של שתי המדינות.

שת"פ מש"בי בארצות שלישיות

ההכנות האחרונות לתחילת שיתוף הפעולה המש"בי בארצות שלישיות הסתיימו עם ביקורה בארץ בתחילת השנה של משלחת מומחים צרפתיים לחקלאות באיזורים צחיחים - אותרו נושאים וכן ארצות היעד לשיתוף הפעולה. הגשנו לצרפתים הצעת הסכם לש"פ בתחום הזה והצפי הוא שהמש"ב הישראלי והצרפתי יתחילו בעבודה משותפת בחדשים הקרובים. הצענו לצרפתים תחומי פעולה נוספים לש"פ בינינו כגון ש"פ טרילטרלי עם מרוקו. הם הסכימו עקרונית, וסוכם לבצע קורס ראשון שיתקיים בצרפת ובישראל. קבוצת הלימודים המרוקאית כבר עברה את החלק הצרפתי של הקורס (AIX EN PROVENCE). החלק הישראלי צפוי בנובמבר הקרוב.

מעמד מוסדות דת נוצרים

באווירת השיפור ביחסים בין שתי המדינות, נראה כי נדחקו בשלב זה לקרן זווית, התביעות הצרפתיות לגבי מעמד מוסדות הדת הנוצריים בישראל שהיוו בעבר נושא פולמוסי קבוע על סדר היום בין צרפת וישראל. הסכם ההכרה בין ישראל והותיקן שצרפת קידמה אותו כברכה, עשוי לתרום אף הוא את תרומתו לדחיקת הנושא שהוא באפיו קנטרני ובלתי ניתן לפתרון.

בתוקף המעמד שרכשה לעצמה במשך מאות בשנים כמעצמת חסות של המקומות הקדושים לנצרות בארץ הקודש ושל המיעוטים הנוצריים במזה"ת, תבעה צרפת אחרי קום המדינה המשך קיום מעמד מועדף למוסדות דת נוצריים, כנסיות, מנזרים בתי חולים, בתי ספר, ולסגל אנשי כמורה שלהם הנמצאים תחת חסותה. היא באה על סיפוקה החלקי, כאשר שלטונות ישראל הוסיפו לקיים דה-פקטו לגבי מוסדות אלה, תנאים שנגזרו מתקנות וממנהגים שהיו בתוקף תחת השלטון המנדטורי ו/או קודם לכן תחת השלטון העותומני. מעמד מוסדות אלה ואופי זכויות היתר שלהם, לא הוגדרו פורמלית בין שתי המדינות. מבחינתה של ישראל, היה נוח יותר להסתפק בהצהרת עקרונות כלליים, בעוד שמצידה של צרפת עומדת התביעה שישראל תאמץ ותכבד הסכמים מן העבר בין המעצמות הקולוניאליות.

הסטטוס-קוו שנשמר במשך השנים עמד לא פעם למכשול ביישום המינהל הישראלי התקין, בתחומים הנחשבים לכל הדעות בסמכותו, כגון תביעת האוצר שהמוסדות הנוצרים יציגו ספרי הנהלת חשבונות כתנאי לקבלת פטור ממיסים. מנגד, תחומיה המעורפלים של ההבנה בעניין זה, איפשרו לצרפתים להציג מדי פעם תביעות חדשות מנימוקים שונים, שלא על דעת שלטונות ישראל. למשל, צרפת תובעת משנת 1986 הענתק פטור ממיסים ליבוא מכונות לשרותם של מאות כמרים ונזירים צרפתיים בישראל, בהסתמך על אמנה בדבר פטור ממכס ('הסכמי מיטילן') שנכפתה על תורכיה בתחילת המאה.

שאלות בנוגע למעמד מוסדות דת נוצריים בחסות או בבעלות צרפתית, התעוררו עוד ביתר שאת בירושלים, בסביבתה, כגון באבו גוש ובשטחים, שם נוסף המימד של אי הכרת צרפת בריבונותנו.

כאמור, עם כינון יחסים דיפלומטיים בין ישראל והותיקן, צפויה שאלת מעמד מוסדות הדת הנוצריים בכללותה לעלות במסגרת הדיאלוג המדיני בין ירושלים והכס הקדוש. מן הרצוי להגיע כתוצאה מכך להבנה עם הצרפתים על ירידת מידת מעורבותם הישירה בנושא.

צרפת כחברה באו"ם

התנהגות צרפת בעת הצבעות במסגרות האו"ם מונעת ע"י הרצון להיענות במידה שווה לבקשות הישראליות מזה והערביות מזה. מכאן מאמץ צרפתי למתן הצעות ההחלטה ולהביאן לנוסח שיאפשר לה ולעמיתותיה בקרב האו"ם להצביע בעדן. במקרה שהמלאכה אינה מצליחה בידה, צרפת מעדיפה בדרך כלל להמנע.

צרפת מעיינת בחיוב ואף תומכת במועמדים ישראלים לגופי או"ם שונים, כאשר מועמדות אלה אינן מתנגשות עם אינטרסים משוריינים של קבוצתה. לאחרונה הצביעה בעד בחירת הגב' יהודית קרפ לועדה לזכויות הילד, ועל הפרק תמיכתה במועמד ישראלי לארגון המטאורולוגיה ולועד הפועל של אונסק"ו.

בעניין שיתוף ישראל בקבוצת ה-WEEO, אין תזוזה בעמדת צרפת: מבינים את המצב המיוחד שאליו נקלעה ישראל, אך אינם מוכנים לתמוך במהלך שיביא לשת"פ מעשי בין ישראל לקבוצה זו, למעט בעניין בחירות.

יחסי סחר

הביטוי הכולט לשינוי התייחסות הצרפתים אל ישראל כפרטנר כלכלי רציני מתבטא בהגברת פעילותם בשוק הישראלי, וכתוצאה מכך גידול משמעותי ביבוא מצרפת ליותר ממיליארד דולר ב-1994 תוך גידול ביצוא מוצרי צריכה כמזון, הלבשה, מוצרי קוסמטיקה, מכונות וציוד השקעה תעשיית.

היצוא שלנו דורך במקום, כאשר נמשכות שתי מגמות מובהקות - מחד גיסא ירידה מתמשכת ביצוא מוצרי חקלאות ובמיוחד מזון מעובד, ומאידך גיסא עלייה איטית אך קבועה ביצוא מוצרים עתירי טכנולוגיה, כגון מוצרי צריכה חשמליים כטלויזיות ובעיקר ציוד תקשורת, ציוד לתעשיית האלקטרוניקה ותוכנה.

כתוצאה מהנ"ל גדל הפער המסחרי לטובת צרפת מכ-250 מ' דולר לכ-430 מ', נתון משמעותי היכול לשמש כטיעון מהותי בדיוני הסחר ההדדי.

במישור יחסי הסחר הביטורליים, צרפת מהווה בפועל את אחד המכשולים העיקריים בקהילה האירופית להסדרת מספר תביעות חשובות שלנו, במסגרת שיפור המו"מ עם הקהילה, במיוחד בשאלת התירס, פתיחת התקשורת וקניות ממשלתיות. צרפת מבחינה זו, מהווה אולי את המפתח לפתרון בעיית הסחר שלנו עם אירופה, במידה שהיתה נענית לבקשותינו.

ניכרת הגברת פעילות בכיוון של שת"פ תעשייתי וטכנולוגי. בשלב זה מתקיימים דיאלוגים לשיתוף פעולה עם תעשיות צרפתיות הגדולות ועם מספר ארגונים מקצועיים של תעשיית הייטק (קומיטה רישלייה, ג'יפס פרוספס), בצד העמקת הקשרים בין התאחדויות התעשיינים. בדצמבר ש.ז. צפוי ביקור בצרפת של משלחת התאחדות התעשיינים הישראליים.

הידוק קשרי המדען הראשי ו-ANVAR, יבוא לידי ביטוי באירוע של ברורקרג' טכנולוגי בארץ ביולי השנה. ניכרת התעניינות גוברת בצרפת בהשקעות תעשייתיות בארץ, שבאה לידי ביטוי בולט בהשקעת L'OREAL ב"אינטרבייטי" והקמת מפעל במגדל העמק. במקביל, בשנה שעברה היו השקעות אסטרטגיות ישראליות חשובות בצרפת (אלקטרה רכשה את "אורול" מכונס נכסים, רותם דשנים רכשה חטיבה ב-ATOCHM, טבע רכשה שלישי בחברה פרמצבטיה), ויש לצפות להשקעות נוספות מסוג זה בעתיד.

לסיכום, למרות הפתיחות הגוברת של התעשיות הצרפתיות כלפי קשרים ויחסים איתנו נותרה לנו כברת דרך ארוכה לעבור בשיפור תדמית ומידע לגבי יכולותינו הטכנולוגיות. נחוצים היערכות ונכונות להתמודד בשוק הצרפתי מול מתחרים מקומיים וזרים גדולים, בתחומים שעדיין מאד מוגנים בפועל.

קשרי תרבות ישראל - צרפת

קשרי תרבות בין ישראל וצרפת קיימים בתחומי האמנויות השונים: אמנות פלסטית, ארכיטקטורה, עיצוב, תיאטרון, מחול, וידאו ומוסיקה. הקשרים מתקיימים בעקבות מפגשים אישיים בין ראשי מוסדות, אמנים, מול"ים וכיו"ב, היוזמים חילופי תרבות בעיקר מצרפת לישראל ובתחומים מסויימים אף בין ישראל לצרפת (בפרט בשנתיים האחרונות).

נוכחות התרבות הישראלית בצרפת מתקיימת בהזקקים קצרים וחד-פעמיים. נראה שלא קיימת כל מדיניות אופרטיבית ברורה, הן מהצד הצרפתי והן מהצד הישראלי, המתייחסת ליחודיות המקום ומאפייניו.

יש לשאוף לשיתוף פעולה הדוק יותר, שיוכל להניב פירות כתוצאה מעבודה מדינית ופעילות משולבת של משרדי החוץ והתרבות: שיתופנו באמנת התרבות של מועצת אירופה (שצרפת עדיין מתנגדת לכך) וקבלתנו לפיסגה הפרנקופונית (שלבנון מתנגדת לכך). מאידך, מעשית ההחלטה על קיום "עונה ישראלית" של הצגת התרבות והאמנות הישראלית לקהל הצרפתי כנראה תתקיים ב-1998 והיא ביטוי נוסף לאוירה של שיפור היחסים בין שתי המדינות.

במקביל, פועלים הצרפתים מזה שנים להעמקת השפעתם התרבותית בישראל. בביקור שה"ח ז'ופה בישראל בפברואר 94, סוכם בינו לבין שה"ח פרס על קיום ה-ETATS GENERAUX DE LA FRANCOPHONIE בישראל, בעקבותיהם הוחלט על הדרכים לחיזוק השפה והתרבות הצרפתית בארץ. אלה התקיימו בחודשים האחרונים, תוך שיתוף פעולה מלא של כל הרשויות הנוגעות בדבר בארץ (משה"ח, משרד החינוך והתרבות, האוניברסיטאות וכו') והסתיימו ב-12 במרץ '95, עם ביקורו בישראל של שר התרבות והפרנקופוניה דאז, שר המשפטים כיום, ז'אק טובון, שהיה אורח הכבוד בכנס המסכם.

ישראל מצפה במיוחד, כי בעקבות הנ"ל תתקבל פנייתה להצטרף לתנועת הפרנקופוניה (הפנייה הוגשה ע"י שה"ח פרס לנשיאות ועידת הפרנקופוניה בספטמבר 93), צרפת תתמוך נמרצות בבקשת ישראל ותפעל לגיוס תמיכת המדינות האחרות. לבנון נחושה בדעתה למנוע הצטרפות ישראל והצרפתים טוענים שאינם יכולים להשפיע עליה, כיוון שסוריה מנתיבה ללבנון את דרכה. לאור זאת ולנוכח העובדה שהחלטה על צירוף חברה חדשה לתנועת הפרנקופוניה חייבת להתקבל פה אחד, קלושים הסיכויים שהצרפתים יצליחו במשימתם.

קשרים ביטחוניים ישראל-צרפת

השיפור בקשרי הבטחון בין שתי המדינות, הוא הביטוי הבולט ביותר למהפך שחל ביחסים בין שתי המדינות. הדיאלוג האסטרטגי-ביטחוני שהתקיים בתחילת השנה כמו גם הקשרים המיוחדים שהיו בין שר ההגנה הצרפתי היוצא לאוטרד לשר הבטחון רבין, משקפים את העידן החדש של היחסים הביטחוניים בין שתי המדינות. מדובר על ביקור גומלין של שר הבטחון הצרפתי החדש כביקור גומלין לביקור שר הבטחון רבין ביוני 95.

הסכם המו"פ הביטחוני שנחתם בשנה שעברה, מופעל הלכה למעשה ובמסגרת זו התקיימו בסוף 94 ותחילת 95, ביקורים בארץ של פקידים בכירים ממשד ההגנה הצרפתי. שני הביקורים עברו בהצלחה ועפ"י הדיווחים מהארץ ושל הנ"ל, הם התרשמו מהתעשייה הביטחונית הישראלית והבטיחו את סיועם, ככל שיידרש, לקידום הקשרים בין התעשיות הביטחוניות בצרפת ובישראל. במאי יתקיים ביקור גומלין של ראש מפא"ת במשרד הבטחון שלנו וכן צפויים ביקורים מהארץ עוד במהלך שנה זו.

בחודש ינואר 95 התקיים בפריז מיפגש ישראלי-צרפתי בנושא דו-שיח אסטרטגי. בראשות המשלחת מישראל עמד מנכ"ל משהב"ט, האלוף (מיל.) עברי. דו-שיח זה, שהינו הראשון לקיומו אחרי הפשרת היחסים בין צרפת לישראל, התאפיין בפתיחותו ובחילופי ההערכות שהיו משני הצדדים. סוכם על המשך הדיאלוג האיסטרטגי במגמה לקיים סיבוב נוסף באוקטובר 95 בארץ.

משלחת משהב"ט סיכמה בחודש מרץ 1995 מו"מ לרכישת מערכת לדולפין 3 מהחברה הצרפתית SAGEM. העיסקה בסכום הקרוב ל-11 מיליון פרנקים צרפתים.

הסכם הסודיות - "הכדור" נמצא כיום בידי הצרפתים. בביקור האחרון כאן, בינואר 95, הדגיש מנכ"ל משהב"ט כי ההסכם המוצע ניתן לחתימה מטעם שני משרדי הבטחון, אך במידה ודרישת הצרפתים הינה להסכם בין שתי המדינות, הדבר מחייב הליך תחיקתי בכנסת, דבר העלול לעקב החתימה על ההסכם. הצרפתים הבטיחו לתת תשובה לעמדתם הסופית בנושא הסכם הסודיות. בינתיים הועברה הטיוטה הסופית לשגריר צרפת בארץ ואנו מצפים כעת להודעה צרפתית.

בעת ביקור רה"מ ושר הבטחון רבין בסלון האוירי הובטח לנו ע"י שר הבטחון הצרפתי כי צרפת תרכוש מזל"טים ישראליים. לדברי הרציף העיסקה בטיפול ואמורה לצאת לפועל.

100
E. 100

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם רה"מ מאלזיה, Datuk Seri Mahatir Muhamad

נקודות לשיחה

1. הערכתנו על הצעדים שננקטו עד כה ע"י ממשלת מאלזיה על מנת לאפשר תחילתם של יחסים בין שתי המדינות, במיוחד את תמיכת רה"מ מחאטיר בתהליך השלום והיתר לתיירים מאלזים לבוא לירושלים.

2. אנו מציעים יחסים דיפלומטיים לאלתר, לאור ההגעה לקו היעד של הסדר הביניים. מאלזיה בהיותה מדינת מפתח באסיה, בעלת התפתחות כלכלית מרשימה, דמוקרטיה פעילה, הרמוניה בין-גזעית ואיסלאם מתון, אינה צריכה לשבת על הגדר, היא מסוגלת לשמש כדוגמא ומופת כמדינה מוסלמית מתקדמת ומשגשגת.

אנו מצפים כי תצטרף לתהליך השלום כשותפה מלאה הן בעצם כינון יחסים עם ישראל, הן בסיוע לפלסטינים והן בפעילות באפיקים הביטורליים.

אפשרות לצעדי ביניים מידיים בתחומים הבאים:

א. הסרת המגבלה בדרכון המלזי אשר אינו תקף לישראל- המדינה היחידה בעולם.

ב. לאפשר לתיירים מישראל לבקר במלזיה בקבוצות ו/או כבודדים.

ג. הסרת המגבלות על תיירות מלזית לארץ- תקופה של שבועיים לירושלים ובית לחם בלבד.

ד. לאפשר פתיחת משרדים כלכליים הדדיים.

ה. המשך עידוד הפתיחות לגבי סיקור תקשורת של ישראל כחלק מתהליך חינוך לקראת כינון יחסים.

ו. מתן אישור למשתלמים להגיע לקורסי מש"ב בישראל.

ז. קיום דיאלוג בינדתי בקוואלה לומפור או בירושלים.

ח. השתתפות בוועידות הכלכליות הקרובות: עמאן, ועידת ת"א לעסקים קטנים בנוב' 95, ועידת ירושלים.

ט. השתלבות בפרוייקטים המולטילטרליים במזה"ת.

טודי

1641649

הנדון: מלזיה - סקירת יסוד

א. שם ראש המדינה:

KING (YANG DI-PERTUAN AGONG) SULTAN AZLAN MUHIBUDDIN
SHAH IBNI AL-MARHUM SULTAN YUSSUF IZZUDDIN GHAFARULLAHU -IAHU

DATUK SERI MAHATHIR MOHAMAD רה"מ:

DATUK ABDULLAH BADAWI שה"ח:

TAN SRI ABU TALIB OTHMAN: (LORD PRESIDEENT) יו"ר הפרלמנט:

ב. שטח - 328,550 קמ"ר. מלזיה כוללת שלוש טריטוריות: חלקו הדרומי של חצי האי המלזי ושתי מדינות SABAH - ו- SARAWAK - בצפון האי בורניאו (קלימנטאן). (בין חצי האי המלזי לטרוואק מפרידים כ- 700 ק"מ ים).

ג. אוכלוסיה - כ- 19 מליון. שיעור ריבוי טבעי - 2.4 אחוזים.

ד. חלוקה אתנית ודתית -

1. 59 אחוז מלאים וילידים אחרים; 32 אחוז סינים; 9 אחוז הודים.

2. רוב המלאים מוסלמים; רוב הסינים בודהיסטים; רוב ההודים הינדים; כן קיים מיעוט נוצרי.

במדינות באי בורניאו החלוקה שונה (אחוז המוסלמים קטן יחסית ואחוז הנוצרים גדול יותר).

ה. שפות - מלאית; דיאלקטים סיניים; אנגלית; טאמילית.

ו. בירה - קואלה-לומפור.

ז. תל"ג - 48 מליארד דולר; 2,670 דולר לנפש לשנה.

שיעור הצמיחה הכלכלית - 8.6 אחוזים.

מלזיה עשירה באוצרות טבע - מחצבים - נפט, גז טבעי, בדיל, נחושת, בוקסיט, ברזל; וכן במוצרים חקלאיים - גומי, עצים, שמן דקלים, קקאו (היא היצואנית העיקרית בעולם של בדיל, גומי טבעי ושמן דקלים); מלזיה הינה היצרנית השלישית בגודלה בעולם (אחרי ארה"ב ויפן) של רכיבים מוליכים למחצה והיצואנית הגדולה בעולם של רכיבים אלה.

ח. השתייכות לארגון איזורי

ASSOCIATION OF SOUTHEAST ASIAN NATIONS (ASEAN), EAST ASIAN
ECONOMIC GROUPING (EAEC), ASIA PACIFIC ECONOMIC COOPERATION (APEC)
NON ALIGNED MOVEMENT (NAM), AFTA-ASEAN FREE TRADE AREA.

מאלזיה - ישראל: יחסים בילטרליים ונקודות לשיחה

א. יחסים בילטרליים:

1. עם חתימת ה- P.O.S. בספטמבר '93 חלה תפנית בגישת מאלזיה כלפינו. רה"מ מוחמד מחאטיר הגדיר את ההסכם כמעשה הגדול ביותר מאז מלחה"ע ה- II בעת שנאם בעצרת האו"ם באותה שנה ואף המשיך להתבטא מאז באופן חיובי ופומבי ולתמוך בתהליך השלום. לפי הערכתנו קיבל ד"ר מחאטיר החלטה עקרונית אסטרטגית לקדם עמנו היחסים בהדרגה בתהליך שיוביל בסופו של דבר לכינון יחסים דיפלומטיים מלאים.

2. הצעדים העיקריים שננקטו ע"י מאלזיה עד כה:

א. השתתפות שה"ח בדאווי בוועידת קזבלנקה.

ב. פגישת שרת המסחר עם שר התמ"ס מיכה חריש ב- 13/4 במארקש.

השניים נפגשו שוב בחודש אוגוסט השנה בסנטיאגו צ'ילה. בפגישתם נדונו ועידת עמאן ופעילותנו באסיה. השרה המלזית ציינה כי בנושא היחסים מחליט משרד החוץ המלזי.

ג. ביקור אח המלך (טונקו עבדוללה) בארץ ביוני '94.

ד. מתן היתר לאזרחים מאלזים לבקר בירושלים באוקטובר '94.

בחודשים ינואר-יוני '95 ביקרו בארץ 663 תיירים. בתקופה המקבילה אשתקד - 94 תיירים.

ה. כנס תיירות בירושלים של ארגון סוכני הנסיעות של מאלזיה במרץ '95.

במסגרת הכנס ביקר בארץ צוות טלויזיה מלזי - סרטיו שודרו בטלויזיה המלזית.

ו. חתימת הסכם שת"פ בין אל על ל"מאלזיין אירליינס".

ז. מתן היתר למספר אזרחים ישראלים להשתתף בכנסים במאלזיה.

ח. התכתבות בין רה"מ רבין לבין ד"ר מחאטיר.

ט. כמו כן מתקיים קשר קבוע בין שגרירנו בסינגפור מר דני מגידו לתת שה"ח המאלזי האחראי על אפריקה והמזרחית.

3. א. מזה זמן הערכנו שאל לנו לצפות להתפתחות מדינית ביחסינו עם מאלזיה לפני הבחירות. כמו כן, נאמר לנו מספר פעמים ע"י גורם דיפלומטי מאלזי כי ההסדר עם סוריה פחות מעניין את מאלזיה, והעיקר בעיניה הוא לראות התפתחות משמעותית ביישום ההסדר עם הפלשתינים, אז ניתן יהיה לצפות לצעדים ממשיים ממשלת מאלזיה לכינון יחסים עם ישראל.

ב. הבחירות שהתקיימו בסוף אפריל '95 הביאו לנצחון סוּחַף וחסר תקדים למפלגת UMNO ולמחאטיר שזכה לתקופת כהונה רביעית, זאת על אף היד הקשה שנקט נגד התנועה האיסלאמית הקיצונית ומנהיגה. אנו

מעריכים שלאחר הבחירות ובמעמדו המחוזק וכן עקב ההתפתחויות החיוביות במו"מ עם הפלשתינאים יכול מחאטיר לנקוט ביזמות מדיניות שלא היה מעז לעשותן בעבר.

ב. נקודות לשיחה:

במהלך הפגישה עם האורחים אנו ממליצים להעלות הנושאים הבאים:

1. אנו מעריכים את כל הצעדים שנקטו עד כה ע"י ממשלת מאלוזיה על מנת לאפשר תחילתם של יחסים בין שתי המדינות, במיוחד את תמיכת רה"מ מחאטיר בתהליך השלום והיתר לתיירים מאלוזים לבוא לירושלים.

2. אנו מציעים הקמת יחסים דיפלומטיים לאלתר, לאור ההגעה לקו היעד של הסדר הביניים. מאלוזיה בהיותה מדינת מפתח באסיה, בעלת התפתחות כלכלית מרשימה, דמוקרטיה פעילה, הרמוניה בין-גזעית ואיסלאם מתון, אינה צריכה לשבת על הגדר, היא מסוגלת לשמש כדוגמא ומופת כמדינה מוסלמית מתקדמת ומשגשגת.

אנו מצפים כי תצטרף לתהליך השלום כשותפה מלאה הן בעצם כינון יחסים עם ישראל, הן בסיוע לפלסטינים והן בפעילות באפיקים הביטורליים.

אפשרות לצעדי ביניים מידיים בתחומים הבאים:

א. הסרת המגבלה בדרכון המלזי אשר אינו תקף לישראל - המדינה היחידה בעולם.

ב. לאפשר לתיירים מישראל לבקר במלזיה בקבוצות ו/או כבודדים.

ג. הסרת המגבלות על תיירות מלזית לארץ - תקופה של שבועיים לירושלים ובית לחם בלבד.

ד. לאפשר פתיחת משרדים כלכליים הדדיים.

ה. המשך עידוד הפתיחות לגבי סיקור תקשורת של ישראל כחלק מתהליך כינון לקראת כינון יחסים.

ו. מתן אישור למשתלמי משייב להגיע לקורסים בישראל.

ז. קיים דיאלוג בינתדי בקוואלה לומפור או בירושלים.

ח. השתתפות בוועידות הכלכליות הקרובות: עמאן, ועידת ת"א לעסקים קטנים בנוב' 95, ועידת ירושלים.

ט. השתלבות בפרוייקטים המולטיטורליים במזה"ת.

אוסטריה

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם רה"מ אוסטרליה, Paul Keating

נושאים לשיחה

1. קשרים בילטרליים
 - א. ציון הידידות רבת השנים בין המדינות על רקע ערכים משותפים ותרומת אוסטרליה לשחרור האזור בשתי מלחמות העולם.
 - ב. הערכה לביקורי אח"מ אוסטרלים במהלך השנה - שרי החוץ, ההגנה, הסחר וההגירה, התחבורה והעבודה, נשיא הסנאט, יו"ר הפרלמנט, הרמטכ"ל סגן רה"מ מדינת ויקטוריה ועוד.
2. תהליך השלום
 - א. עדכון על תהליך השלום במסלולים הפלסטיני והסורי.
 - ב. הבעת הערכה לתמיכה העקבית של אוסטרליה בתהליך השלום ולגינוי החרף שהשמיעו מנהיגיה נגד פעולות הטרור בארץ ובחו"ל.
 - ג. הערכה למעורבותם במסלול הרב צדדי בק"ע לבקרת נשק ומים (כולל אירוח באוסטרליה של סדנא להגברת ממטר) ולתרומתם העקבית בכח הרב לאומי בסיני (מפקד הכח הוא הגנרל האוסטרלי DAVID FERGUSON).
 - ד. הערכה על סיועם לפלסטינים בשטחים והקפדתם על העברה שוטפת של תרומתם (כ-4 מיליון דולר לשנה).
 - ה. עידודם להשתלב בנושא פרויקט פארק תעשייתי- שה"ח אבנס בביקורו בארץ (7/95) התעניין בנושא והבטיח להביאו לדיון בממשלתו.
3. איראן ורון ארד
 - א. הצבעה על הסכנה לאזור ולעולם הנובעת מהפונדמנטליזם האסלאמי הקיצוני ומהטרור הבינ"ל בתמיכת איראן (אוסטרליה ממעטת למתוח ביקורת על איראן על רקע קשרי סחר בין המדינות).

סחר

נתוני הסחר ל- 1994: 180 מיליון דולר יצוא, 40 מיליון דולר יבוא.

נקודות שאוסטרלים עשויים להעלות

- בקשתם לתמיכתנו במועמדותם למועבי"ט - מומלץ שלא להתחייב.
- N.P.T - עשויים לנסות לשכנע אותנו להצטרף לאמנה.
- חוסר בביקורי אחמ"ים ישראלים באוסטרליה לעומת אוסטרלים בארץ.

תהליך השלום

1. עדכון על תהליך השלום במסלולים הפלסטיני והסורי.
2. הבעת הערכה לתמיכה העקבית של אוסטרליה בתהליך השלום ולגינוי החריף שהשמיעו מנהיגיה נגד פעולות הטרור בארץ ובחו"ל.
3. הערכה למעורבותם במסלול הרב צדדי בק"ע לבקרת נשק ומים (כולל אירוח באוסטרליה של סדנא להגברת ממטר) ולתומתם העיקבית בכח הרב לאומי בסיני (מפקד הכח הוא הגנרל האוסטרלי DAVID FERGUSON).
4. הערכה על סיועם לפלסטינים בשטחים והקפדתם על העברה שוטפת של תרומתם (כ- 4 מליון דולר ארה"ב לשנה).
5. עידודם להשתלב בנושא פרוייקט פארק תעשייתי - שה"ח אבנס בביקורו בארץ (7/95) התעניין בנושא והבטיח להביאו לדיון בממשלתו.

איראן ורון ארד

1. הצבעה על הסכנה לאיזור ולעולם הנובעת מהפונדמנטליזם האסלאמי הקיצוני ומהטרור הבינ"ל בתמיכת איראן (אוסטרליה ממעטת למתוח ביקורת על איראן על רקע קשרי סחר בין המדינות).
2. ניצול קשריהם עם איראן לסיוע באיתור רון ארד והחזרתו למשפחתו.

ארגונים בינלאומיים

1. צפיינו לתמיכה אוסטרלית בביטול החלטות פוליטיות וחד צדדיות בפורומים בינ"ל ובשיקוף חיובי של תהליך השלום בהחלטות העצרת ובפעולות האו"ם (ניתן לביטוי גם בפירוק גופים אנאכרוניסטים באו"ם בנושא פלסטין וניצול תקציביהם, כ- 3 מליון דולר, לסיוע לשטחים).
2. הערכה לתמיכתם בשילוב ישראלים בגופים ובפעולות של האו"ם ותקווה שינהגו כך גם בעתיד.

נקודות שהאוסטרלים עשויים להעלות

1. בקשתם לתמיכתנו במועדות למועבי"ט (98-97). ההצבעה תערך בשלהי '96. לאור התחייבותנו לתמוך בשבדיה עלינו לבחור בין פורטוגל לאוסטרליה. מומלץ שלא להתחייב ולהסתפק בהבטחה שבקשתם תישקל ברצינות.
2. N.P.T. - עשויים לשוב ולנסות לשכנענו להצטרף לאמנה נגד הפצת נשק גרעיני.
3. תהליך השלום - יתכן ויחזרו על הצעת שה"ח אבנס בביקורו בארץ (7/95) לעשות ויתור בירושלים (דגל פלסטיני בירושלים).
4. עידוד השקעות ישראליות באוסטרליה, גם כבסיס לפעילות כלכלית באסיה.
5. חוסר איזון בביקורי אח"מ לרעתנו. טענתנו היא לעסוק אינטנסיבי בתהליך השלום ורוב קואליציוני זעום.

בלמ"ס

1641576

הנדון: אוסטרליה - סקירת יסוד

1. נתוני יסוד:

שטח - כגודל אירופה.
אוכלוסייה - 17.8 מליון תושבים (צפיפות 2 אנשים לקמ"ר במוצע).
דת - 75% נוצרים, 12% חסרי דת, השאר יהודים, מוסלמים, בודהיסטים.
עיר הבירה - קנברה (כ- 320,000 תושבים). העיר הגדולה - סידני (כ- 3.7 מליון תושבים).
תל"ג לנפש (94') - כ- 18,500 דולר ארה"ב.

2. מבנה שלטון:

משטר - קונפדרציה במסגרת חבר העמים הבריטי (6 מדינות ו- 2 טריטוריות).
ראש המדינה - מלכת אנגליה המיוצגת ע"י המושל הכללי BILL HAYDEN.
הפרלמנט הפדרלי מורכב משני בתים: בית הנבחרים (147 ח"כ) וסנאט (74 ח"כ).
הממשלה מורכבת ע"י המפלגה הגדולה בבית הנבחרים.
רה"מ - PAUL J. DEATING ממפלגת העבודה האוסטרלית (ALP).
שה"ח - GARETH EVANS ממפלגת העבודה האוסטרלית (ALP).

3. כלכלה:

כלכלת אוסטרליה יצאה ב- 94'-93 ממיתון ארוך לצמיחת תל"ג של 5%-4%.
אבטלה במגמת ירידה - 10%. אינפלציה נעה בין 3%-0 לשנה. היצוא מתבסס על אוצרות טבע אך המשק בתהליך פיתוח תעשיות עתירות ידע.

המאזן המסחרי עם ישראל מיטיב עימנו: 180 מליון דולר ארה"ב יצוא לאוסטרליה בעיקר מוצרי גומי ופלסטיקה, "היי-טק", מיכון, כימיקלים ויהלומים מעובדים, לעומת 40 מליון דולר יבוא לישראל בעיקר פחם, צמר וחיטה.

נקודות לשיחה מצידנו

קשרים בילטרליים

1. ציון הידידות רבת השנים בין המדינות על רקע ערכים משותפים ותרומת אוסטרליה לשחרור האזור בשתי מלחמות העולם.
2. הערכה לביקורי אח"מ אוסטרלים במהלך השנה - שרי החוץ, ההגנה, הסחר וההגירה, התחבורה והעבודה, נשיא הסנאט, יו"ר הפרלמנט, הרמטכ"ל, סגן רה"מ מדינת ויקטוריה ועוד.

1651338

קורות חיים - רה"מ אוסטרליה
PAUL KEATING

18/1/1944 - נולד בסידני

לימודים ב-Sydney Technical College (מתמטיקה והנדסת
חשמל).

- 1959 - מצטרף בגיל 15 למפלגת העבודה האוסטרלית (ALP).
- 1966 - נבחר לנשיא מועצת הנוער New South Wales (ALP).
- 1969 - נבחר לבית הנבחרים.
- 1975 - מתמנה לשר לצפון אוסטרליה (אוקטובר-נובמבר).
- 1976-1983 - משמש כשר בממשלת הצללים של האופוזיציה.
- 1979-1983 - נבחר לנשיא ה-ALP ב-New South Wales.
- 1983 - מתמנה לשר האוצר.
- 1990 - מתמנה לסגן רה"מ.
- 1991 - מתפטר מהממשלה לאחר כשלונו בבחירות לראשות הממשלה.
- 10/1991 - נבחר ע"י ALP למנהיג המפלגה ולראשות הממשלה.

נשוי ואב לבן (18) ושלוש בנות (9,13,15).

תחביבים: מוזיקה קלאסית, שחיה וטניס. בנעוריו ניהל להקת ROLL &
ROCK.

1950
1950/16

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם רה"מ אתיופיה, Meles Zenawi

נקודות לשיחה

1. תהליך השלום.
2. הפונדמנטליזם האיסלמי על רקע ניסיון ההתנקשות במובארכ (כזכור, על אדמת אתיופיה).
3. יחסים בילטרליים - על הפרק 2 בעיות עיקריות:
 - הפלשמורה - כיום במחנה כ- 3000 איש המועלים לארץ בקצב של 100 בחודש.
 - מנזר דיר אל סולטן - אנו ממשיכים ללמוד את הנושא הסבוך ומקווים שהכנסיות האתיופית והקופטית יחדשו את מאמציהן למצוא פתרון מוסכם לבעיה.
4. להתעניין בהתגבשות המשטר החדש באתיופיה לאחר הבחירות ויישום החוקה.

שמור

ד' כאלול תשנ"ה
30 באוגוסט 1995

1627950

אתיופיה - סקירת עדכון

לקראת פגישות ה'אג' בעצרת האו"מ

נתוני יסוד

שטח: 1,127,127 קמ"ר.

אוכלוסיה: 55 מליון (1994).

תמ"ג: 23 מליארד דולר.

תוצר שנתי לנפש: 400 דולר.

כללי

אתיופיה הינה אחת המדינות העניות באפריקה, כתוצאה ממספר שנות בצורת רצופות, וממלחמת אזרחים ארוכה שהרסה חלק ניכר מתשתית המדינה. עם סיום מלחמת האזרחים, ועלית המשטר הנוכחי של ה- EPRDF לשלטון נהנית אתיופיה מיציבות רבה. הנשיא מלס זנווי ביסס משטר הומוגני למדי שאינו מתבסס על שכבת השלטון המסורתית האמהרית, אלא על בני לאומים שונים ובראשם הטיגרינים. כן נהנה המשטר מנאמנות הצבא, ונחשב בעיני משקיפים זרים ליציב מאוד. לראשונה בהסטוריה הפוליטית של מדינה זו נעשה נסיון להחיל במדינה משטר דמוקרטי רב מפלגתי, הותרה הקמתן של מפלגות, ואף נערכו בחירות במדינה לפני כחודשיים. בחודש אוגוסט הוקמה ממשלה חדשה בראשות מלס זנאווי כרוה"מ, GIDADA NEGASSO ממוצא אורומו נתמנה כנשיא. ושני בתי הפלמנט העליון והתחתון החלו בעבודתם.

אתיופיה אוהבת לכנות עצמה כאי נוצרי בים מוסלמי, ואכן הכנסיה האתיופית היא מן העתיקות בעולם, עם זאת בשנים האחרונות השתנה המאזן הדתי, וכיום מעריכים רבים כי באתיופיה כבר אין רב נוצרי, אם כי אין כצפוי, מספרים רשמיים.

נסיון ההתנקשות במובארכ החריף את יחסי אתיופיה-מצרים, דבר שהביא לשיגור שה"ח המצרי, מוסא, לאתיופיה בתחילת חודש זה. כשברקע הדרישה האתיופית לפתוח מחדש את הסכם חלוקת מי הנילוס (העובר בחלקו בשטחה של אתיופיה). מצרים מתנגדת לכך באופן חד משמעי ואינה מוכנה כלל לדון בה. בהקשר הכלל אפריקאי יש לציין כי מטה אח"א יושב באדיס, המהווה לכן מרכז דיפלומטי אפריקאי חשוב ביותר. בעבר היו נסיונות של מספר מדינות מהיבשת להעתיק את מטה האירגון לכירה אחרת, אך הנסיונות נכשלו.

בהקשר האזורי מהווה אתיופיה מדינה מרכזית בקרן אפריקה, והיא מקיימת קשרים טובים עם אריתריאה (למרות שזו היתה עד לפני מספר שנים מחוז של אתיופיה), וכן עם סומליה וג'יבוטי (המהווה נמל מוצא לים חשוב עבור אתיופיה).

לאחרונה בעקבות נסיון ההתנקשות במוברכ בפסגת אח"א באדיס הורעו היחסים של אתיופיה עם סודן. בימים האחרונים אף נקטה אתיופיה בסנקציות כנגד סודן (סגירת קונסוליה בעיר גמבלה, גירוש דיפלומטים סודניים, ניתוק הקשר האוירי בין הכירות, וביטול הפטור ההדדי- מאשרות כניסה).

אתיופיה וישראל

יחסי אתיופיה ישראל מאופיינים במימד הסטורי עתיק יומין המהווה מרכיב חשוב בהתייחסותם וציפיותיהם של האתיופים אלינו. מהותית אף יותר עבור ישראל היא חשיבותה האסטרטגית של אתיופיה בשל מיקומה הגיאוגרפי, אופי משטרה, והרכב האוכלוסייה. מדינת ישראל נתפסת בעיני המשטר הנוכחי כבעלת חוב לממשלת אתיופיה (כוחות המורדים דאז) שאפשרה את קיומו של מבצע שלמה בתפר שבין חילופי השלטון, אולם רוב הצפיות ממדינת ישראל לא מומשו.

למרות האמור ניתן להגדיר את יחסי אתיופיה ישראל כטובים, גם אם סובלים מעליות וירידות. לאחרונה החלה פעילותינו בצפון המדינה (איזור טיגרה מעוז המשטר הנוכחי) להקמת חווה חקלאית ישראלית לדוגמא. החווה בתחילת דרכה, ומיועדת לשמש כמרכז הדרכה חקלאי לתושבי האיזור. במהלך השנה חולפת (1994) היו בארץ 64 משתלמים מאתיופיה, נערכו 3 קורסים ניידים במדינה, בהם השתלמו 79 משתלמים. נערכו שתי שליחיות מומחים קצרות טווח ושליחות אחת של מומחה ארוך טווח.

קיימות שתי בעיות מרכזיות ביחסי ישראל אתיופיה:

א. בעית הפלשמורה: סוגית העלאתם של יושבי מחנה הפשלמורה באדיס-אבבה. כיום שוהים במחנה כ- 3,000 איש המועלים ארצה בקצב של 100 בחודש.

ב. בעית מנזר דיר-אל סולטן: השוכן מעל כנסית הקבר בירושלים. על שאלת הבעלות במנזר מסוכסכות ביניהן הכנסיה האתיופית, והכנסיה הקופטית מצרית.

בחודש יולי ש"ז ביקר באתיופיה מומחה ישראלי בנושא קרן אפריקה הפרופ' חגי ארליך שאף נפגש עם הנשיא ועם צמרת משרד החוץ. שיחתו של פרופ' ארליך עם הנשיא זנאוי מלס שהיתה אמורה להתקיים כחצי שעה, התארכה לכדי 3 שעות, במהלכן הרבה הנשיא לשאול לדעתו של פרופ' ארליך בנושאים שעל סדר היום המדיני, והגיאופוליטי של אתיופיה.

נושאים לשיחה המוצעים מצידנו:

1. ההתפתחויות בתהליך השלום: ראיתו של השר את נושא ים סוף, סודאן ובעית עמק הנילוס - מצרים סודאן. ישראל כמדינה המקימת יחסים ידידותיים הן עם אתיופיה, והן עם מצרים, תוך הדגשת היחסים המיוחדים הקיימים עם אתיופיה בעבר הרחוק, בעבר הקרוב ובימינו.

2. בעית האסלאם הקיצוני, והצורך במאבק עיקש בו.
3. אנו ממשיכים ללמוד את הנושא הסבוך של דיר-אל-סולטן. אנו מעונינים שהכנסיה האתיופית, והכנסיה הקופטית-המצרית יחדשו את מאמצייהן למצוא פתרון מוסכם לבעיה.
4. רצוי שהשר יתעניין כיצד מתגבש השלטון החדש, לאחר הבחירות וישום החוקה.

נושאים שהשר האתיופי עשוי להעלות:

1. אכזבה מהפיחות בקשרים הצבאיים בטחוניים, למרות ההבטחות שניתנו בעת ביקור ראש ממשלת אתיופיה בישראל.
2. צרכי הפיתוח של אתיופיה, והקשרים עם ישראל, וכן הצורך בסיוע ביעוץ וישום טכנולוגיה ישראלית.
3. יתכן וירמוז על רצונם בחידוש הקשרים המיוחדים, והיחס המיוחד מטעם ישראל, הן על רקע היחסים בעבר, והן בשל תרומת התנועה הפוליטית שבשלטון לביצוע מבצע שלמה.
4. כנשיאה התורנית של הארגון לאחדות אפריקה (אח"א) ייתכן ששה"ח יעלה גם בקשה להגברת הסיוע למדינות היבשת (שגרירת אתיופיה לשעבר בישראל שסיימה זה עתה את תפקידה, הינה שגרירת מדינתה ליד הארגון) לא מן הנמנע כי יגיש גם את בקשת אח"א ליתר מעורבות בתהליך השלום.

BIO-DATA OF PRIME MINISTER MELES ZENAWI

Date of Birth	:	May 8, 1955
Place of Birth	:	Adwa, Tigrai
Junior High School:		Queen of Sheba Secondary School, Adwa
Secondary School	:	General Wingate School, Addis Ababa, Graduated in 1972
1972 - 1974	:	Medical Faculty, Addis Ababa University
October 1974	:	Joined the Tigrai People's Liberation Front (TPLF)
1979 - 1983	:	Member of the Central Committee of TPLF
1983 - 1989	:	Politburo Member of the TPLF
1989 -	:	Chairman of the TPLF
1989 -	:	Chairman of the EPRDF
1991 -	:	President of the Transitional Government of Ethiopia and Chairman of the Council of Representatives
August 23, 1995	:	Prime Minister of the Federal Democratic Republic of Ethiopia (FDRE)
1993 - 1995	:	MBA from Open University, UK through distance correspondence
Languages	:	Speaks fluent Tigrigna, Amharic, English
Family Status	:	Married, 2 children

מכנס יקו

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם נשיא מכסיקו, ארנסטו זדיין

נקודות לשיחה

1. הבעת תמיכה והערכה למאמצים המוצלחים להביא לצמיחה כלכלית וליציאה מוקדמת ממשבר הפסו.
2. הבעת שאיפה להידוק נוסף של היחסים בין שתי המדינות בתקופת כהונתו.
3. סקירה על תהליך השלום ובעיית הטרור.
4. להעלות שוב הצעתנו להקמת אזור סחר חופשי בין שתי המדינות (אנו מעוניינים בהסכם סחר דו-צדדי נפרד עם מכסיקו כשם שיש לנו עם ארה"ב ולא להצטרף להסכם נפט"א מתוך הנחה שבהסכם כזה, נוכל לקבל יותר הטבות מאלה שמאפשר נפט"א).

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים
1658655
שמור/רגיל

913.12

מכסיקו - סקירה

א. נתונים כלליים 15 המדינות הגדולות והמאוכלסות ביותר והיא בעלת מכסיקו נמנית בין האוכלוסייה הגדולה בעולם הדוברת ספרדית. משתרעת מצפון לדרום לאורך 2,000 ק"מ, שטחה כ-2 מיליון קמ"ר ואוכלוסייתה 88 מיליון נפש.

2. משטר במכסיקו משטר נשיאותי המעניק לנשיא סמכויות רבות ונרחבות. מאז נבחר לכהונתו ארנסטו זדיין (8/94) חלו תמורות רבות במישור הכלכלי והפוליטי כאחד, ומכסיקו מצויה עתה בתהליך של רפורמות דמוקרטיות במפלגה ובמדינה. מעמדו של הנשיא נותר ריכוזי וסמכויותיו בלתי מוגבלות כמעט. שרי הממשלה וסגניהם בממשלתו נבחרים וממונים על ידו, ושאלת מינויים, כמו גם ועובדת היותם טכנוקרטים צעירים חסרי ניסיון, הופכת את תלותם בנשיא למוחלטת. המשבר הכלכלי העמוק שפרץ עם תחילת ממשלו של הנשיא, גרם להתמררות רבה בציבור המכסיקני וזו התבטאה במאחז הולך וגובר של האופוזיציה בקרב שכבות רחבות של האוכלוסייה. קולה של מפלגת האופוזיציה (PRD) קולני והיא מסוגלת להמריד עשרות אלפים (אשר נוטים לאלימות) כנגד ממשל הנשיא. מכסיקו ידעה גם סדרה של רציחות פוליטיות אשר זעזעו את החברה ופגעו קשות בדימויה. ברם, השילוב של מצב כלכלי קשה (התמוטטות אלפי עסקים), אבטלה רחבה (מאות אלפים) והתפרצויות אלימות, עלול לפגוע ביציבות השלטון. אולם, לפי שעה, שומר הצבא על נאמנותו למשטר ועומד מאחוריו. (יצויין כי יציבות השלטון במכסיקו נשענת ותלוי במידה רבה בנאמנות הצבא).

הליך הדמוקרטיזציה - (מתן יתר חופש למפלגות ולעתונות, - אם כי לא במתכונת מערבית) מפנה מקום רב להוצרות ארגונים מקומיים המהווים אילוץ על השלטון בעיקר בתחום זכויות האדם, ומשמש נדבך נוסף לכירסום בשלטון האוטוריטורי שהיה בעבר.

על אף החליך ההדרגתי של יתר פתיחות ודמוקרטיה, גם בכלי התקשורת, חשוב לציין כי במכסיקו עדין קיימת שליטה כמעט מלאה של הממשלה על האינפורמציה ומקורותיה וזו מוצאת ביטוייה בהטלת סנקציות או הטבות כלכליות, הכל לפי העניין.

מפלגת האופוזיציה הראשית PAN- משתדלת להראות פתיחות וידידות כלפי ישראל. היא ראה עצמה כאלטרנטיבה מעשית לשלטון מפלגת PRI ומקפידה על גישה ממלכתית.

3. מדיניות חוץ מדיניות החוץ של מכסיקו מעוצבת ע"י שה"ח וסגניו, אולם בנושאים המרכזיים היא נקבעת ישירות ע"י הנשיא. הממשלה איננה עוסקת ואיננה מתערבת בנושאי חוץ.

למכסיקו מקום חשוב בקבוצת המדינות האמל"טיות ובגוש מדינות העולם השלישי. היא פרשה רשמית מקבוצת הבלמ"ז אולם ממשיכה להשתתף בכינוסיה במעמד של משקיפה. מעמדה ב"קבוצת ריו" מרכזי.

מכסיקו חברה באמנת טלאטלולקו - (אמנה לפרוז אמל"ט מנשק גרעיני) ולה הסכמי סחר חפשי עם ארה"ב וקנדה - (נפט"א) - ועם קוסטה ריקה, ונצואלה קולומביה וצ'ילה.

מכסיקו תומכת בתהליך השלום ואף ברכה על ההסכמים של ישראל עם הפלשתינאים ועל הסכם השלום עם ירדן. היא השתתפה בוועידת קזבלנקה לעסקים ומעוניינת

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

להמשיך להשתתף בפורומים כאלו.

4. יחסים עם ישראל
את היחסים בין מכסיקו לישראל ניתן להגדיר כידידותיים. במישור הבינלאומי מגלה משה"ח המכסיקני אחדה כלפינו, אולם בעייתיות רבה ניכרת, לעומת זאת, במישור המולטילאטראלי. זו מוצאת בטויה בהצבעות עוינות לנו מצד מכסיקו באו"ם ובמוסדותיו. עמדתה השלילית במישור זה נמשכת קרוב ל-20 שנה. נקודת השפל ביחסים היתה בשנת 1975 כאשר מכסיקו הצטרפה לתומכי המשוואה ציונות גזענות. היא תמכה בביטול אותה החלטה בעצרת 1993 - למיטב ידיעתנו לאחר התערבות מצד ארה"ב. נושא ההצבעות הועלה על ידיו, פעמים רבות, גם בדרגים הגבוהים ביותר. המכסיקנים הבטיחו לדון באהדה בפניותנו אך טרם שינו ממנהגם. נראה כי מכסיקו ממשיכה להחזיק בעמדתה תוך הנמקה שהיא צועדת לאורם של עקרונותיה שלא להתערב בענייני פנים של מדינות אחרות, בתמיכתה בהגדרה עצמית, ובהתנגדותה לכיבוש שטחים.

שר החוץ לשעבר ארנס (12/90) ופרס (5/94) ביקרו במכסיקו אולם טרם נערך ביקור גומלין. שה"ח המכסיקני אמור לבקר בארץ בראשית 96. הנשיא הקודם סליאנס הבטיח במרוצת כהונתו לערוך ביקור רשמי אך מימש בהטחתו רק לאחר שסיים כהונתו וביקורו נערך במסגרת מסע לגיוס תמיכה במועמדותו (שאח"כ הוסרה) לכהונת מנכ"ל ארגון הסחר העולמי. ככלל, ניתן לציין כי האהדה לישראל נמצאת בתהליך של התרחבות הדרגתית ואיטית בקרב חוגי האינטלגנציה, העסקים והפוליטיקה (בעיקר בשתי המפלגות הראשיות) וההערכה רבה לישראל ניכרת בחוגים אקדמיים בעיקר בתחום הרפואה, המדעים וחקלאות.

5. כלכלה
בתקופת כהונתו של הנשיא סליאנס חלו תמורות כלכליות מרחיקות לכת בכלכלה המכסיקנית. הונהגה ליברליזציה ביבוא, חברות ממשלתיות ובנקים הופרטו והאינפלציה הורדה מ-160% ל-9%. אולם חוסר ודאות פוליטית ובטחונות מאז ראשית 95, יצרו תגובות שרשרת והביאו את כלכלת מכסיקו למשבר כלכלי עמוק בעל השלכות חברתיות היכולות לאיים על יציבות השלטון. משבר הפסו גרם להתמוטטות אלפי עסקים ולאבטלה של מאות אלפים ויצר התפרצויות אלימות אשר הולכות ומתפשטות למימדים מדאיגים. מכסיקו נשטפת בגלי פשע חסרי תקדים כתוצאה מכך. היקף הסחר ההדדי בין ישראל למכסיקו הוא זעיר בהשוואה להיקף סחרה העולמי של מכסיקו. המאזן המסחרי נוטה בבירור לטובת ישראל. בשנים 94 הגיע היצוא הישראלי לכ-76 מיליון דולר בעוד שהיבוא ממכסיקו הסתכם בכ-3 מיליון דולר בלבד. במחצית הראשונה של 95 חלה ירידה של כ-50% ביצואנו למכסיקו כתוצאה מהמשבר הכלכלי שם.

עיקר היצוא הישראלי למכסיקו מורכב מתשומות חקלאיות, מוצרים רפואיים ומכשירי אלקטרוניקה. בעקבות חתימת הסכם נאפט"א הצענו למכסיקו לחתום על הסכם לאזור סחר חופשי בין שתי המדינות דוגמת ההסכם שיש לנו עם ארה"ב ועומדים לחתום עם קנדה. עד עתה נהגה מכסיקו בהשתייה מכוונת של ההצעה בנימוקים שונים כמו שהמועד איננו מתאים לדיון על הסכם כזה בשל המשבר הכלכלי שהיא עוברת או משום שכרגע הם עסוקים בדיונים מסחריים עם גורמים אחרים כמו האיחוד האירופאי.

6. קשרי מש"ב
פעילות מש"ב מוצאת ביטוייה בשיגור משתלמים לקורסים שונים בארץ (הביקוש להשתתפות בהם גדול ביותר), וכן בשיגור מומחים למכסיקו להעברת קורסים שם. אנשי הממסד מודעים היטב לפעילות זו, כמו גם הציבור הרחב. רבים מן המשתלמים מחזיקים כיום בעמדות מקצועיות בכירות.

7. קשרי תרבות ותיירות
מכסיקו ענפים למדי והם זוכים לפעילות גדולה

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

בהיקפה. תנועת התיירים לישראל נפגעה נוכח המשבר הכלכלי והפיחות הגדול בשער הפסו 12/94. לאל-על היה קו טיסות ישיר למכסיקו אולם הוא בוטל בשל חסר רווחיות.

8. יהודנים

מספר היהודים במכסיקו מוערך ב-48 אלף, רובם במכסיקו הבירה. הם מאורגנים בקהילות ע"פ ארצות מוצאם: אשכנזים, ספרדים (תורכיה יוון והבלקנים) וסורים. לכל קהילה בתי כנסת, בתי ספר, ומרכזים חברתיים נפרדים משלה, וכל אחת מנוהלת בנפרד. ההתבדלות בין הקהילות רבה למרות נסיונות ההתקרבות שחלו לאחרונה.

יהדות מכסיקו מקיימת רשת חנוך יהודית למופת. למעלה מ-85 מילדי הקהילה לומדים במוסדות חנוך יהודים, ושעור נשואי התערובת במכסיקו הוא מהנמוכים בעולם.

מצבם הכלכלי של היהודים בד"כ איתן וחלקם הנכבד אמיד ועתיר הון.

9. אש"פ - מכסיקו

נציגות אש"פ במכסיקו הועלתה לאחרונה ממעמד של משרד אינפורמציה לדרג זהה של ארגון בינ"ל במעמד דיפלומטי. מכסיקו הבטיחה שלא להעלות רמת הדרג עם אש"פ טרם התייעצות עמנו - אך לא עמדה בהבטחתה.

5 בספטמבר 1995

כִּי כִּי

יועץ מדיני לראש הממשלה
Diplomatic Adviser to The Prime Minister

פגישה עם נשיא צ'כיה, האוול

נקודות לשיחה

1. סקירת ההתפתחויות והקשיים במו"מ לשלום עם הפלסטינאים ועם סוריה.
 2. השתלבות צ'כיה בתהליכי הפיתוח העוברים על המזה"ת על רקע יחסיהם הטובים עם מדינות האזור וההתפתחות הגדולה העוברת על כלכלת צ'כיה. אם הצ'כים יעלו את בקשתם להצטרף לשיחות הרב-צדדיות מוצע לומר להם שעליהם לפנות לנותנות החסות ארה"ב ורוסיה וכי אנו נתמוך.
 3. אזכור אירן כמדינה פונדמנטליסטית קיצונית המסוכנת לישראל על רקע הידיעות, שהוכחו אמנם, בדבר ניסיונות צ'כים למכירת טכנולוגית גרעין לאירן, ועל רקע הברחות אורניום מרוסיה בין היתר גם ע"י אזרחים צ'כים.
 4. מתקיימים דיונים פוריים בין שתי המדינות בנושא הסכם על אזור סחר חופשי (שסוכם עקרונית בעת ביקור רה"מ קלאוס אשתקד).
 5. נחתם לאחרונה הסכם פטור מאשרות בדרכונים דיפלומטיים ובקרוב יחל המו"מ על פטור מאשרות בדרכונים רגילים. כן נחתם הסכם לשת"פ בתחום הבריאות.
 6. נושא הרכוש היהודי הקהילתי והפרטי - הבעת תקווה כי הבעיה תימצא את פתרונה בהקדם. ניתן להזכיר כי לאחרונה הוחזר המוזיאון היהודי בפראג לידי הקהילה. התחיקה המוצעת בנושא נכשלה בפרלמנט אך ההחזר מתבצע ע"י הרשויות המקומיות באופן וולנטרי ויש בכך פתרון חלקי בלבד. חשוב להדגיש כי צ'כיה היא המפגרת ביותר בתחום זה מכל המדינות מזא"ר.
- * במידה והנשיא הצ'כי יעלה את עניין המלחמה בבוסניה. בהקשר זה ראוי לציין את הסיוע הישראלי לבוסניה מטעמים הומניטריים ולמרות הסירוב הבוסני לכוון קשרים דיפלומטיים עם ישראל.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

15 באוגוסט 1995
צכי 103.01

1627333

צ'כיה - נקודות לציון

1. לפני 1989 היתה כלכלת צ'כוסלובקיה אחת מהריכוזיות ביותר בגוש הקומוניסטי. מאז 1948 ועד תחילת ההפרטה בשנת '91 היו כ-97% מהעסקים והרכוש בבעלות המדינה.
2. מאז '91 מתבצע בצ'כיה תהליך הפרטה אינסופי המתנהל באמצעות שוברים שנמכרו לאזרחים מעל גיל 18 במחיר סימלי. בשוברים אלה ניתן לשלם תמורת מניות בחברות המופרטות.
3. כוונת הממשלה הינה להניע את הכלכלה ממאפיינים ריכוזיים לעבר כלכלת שוק בתקופה קצרה ככל שניתן. הליברליזציה מאופינת גם בניסיון לכוון מסבע יציב, הקמת מערכת מחירים וסחר חופי, שיקום המערכת הפיננסית, הקמת מערכת סוציאלית וקופות פנסיה ושינויים בחקיקה.
4. התדמית הכלכלית של צ'כיה טובה - היא נהנית משיעור נמוך יחסית של אינפלציה, רמת אבטלה נמוכה ויציבות פוליטית. כל אלה מסייעים במשיכת השקעות זרות. עם זאת יכולים נתונים אלה ללמד כי המשק לא עבר עדיין מודרניזציה והפרטה ממשיים. עדיין אין גידול ממשי בתל"ג.
5. יחסיה של צ'כיה עם ישראל חודשו בפברואר '90 ומאז הם מתנהלים בכיוון של התקרבות, ידידות וש'פ. הדבר בא לידי ביטוי בביקורים הדדיים רבים בדרגים הבכירים ביותר. בשנים האחרונות למשל, ביקרו בישראל שר החוץ (12.93), ראה'מ (2.94) ושר ההגנה (4.94).
6. עניינה של צ'כיה במזה'ת אינו רב ואינו במוקד העניינים. הם תומכים בתהליך השלום ונכונים להשתתף בשיחות המולטילטרליות, בעיקר מסיבות כלכליות. בהצבעות באו'ם בנושאי מז'ת ישרו הצ'כים קו, לצערנו, עם מדינות האיחוד האירופי.
7. לצ'כיה יחסים ידידותיים מאד עם אירן, בעיקר מסיבות כלכליות. אין להם אשליות לגבי סיב המשטר באירן ומשה'ח אמור, לפי החוק, לפקח על עיסקאות נשק הניזומות עם אירן. קיימים דיווחים רבים על נסיונות למכירת נשק וטכנולוגית גרעין לאיראן מצד מפעל שקודה-פילזן.
8. באפריל '94 אישר הפרלמנט הצעת חוק המשנה את החוק הקיים על החזרת רכוש. מסרת השינוי לאפשר החזרת רכוש יהודי פרטי לבעליו או ליורשיהם אלא שגם שינוי זה היה מוגבל בזמן ובהיקפו. בנושא הרכוש הקהילתי סוכם על החזרת כ-200 אתרים. החזרת הרכוש תלויה ברצון הטוב של השלטון המקומי המחזיק בו ומתנהלת בעצלתיים. המוזיאון היהודי בפראג כבר הועבר לידי הקהילה היהודית. המדיניות הזו, של החזרת רכוש "בספטוף" איסי נועדה לנסרל ביקורת על התנהגותם בנושא.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
JERUSALEM

משרד החוץ
ירושלים

9. עיקר מעיניה של הממשלה הוא לזרז את תהליך ההתמזגות באירופה ולהתרחק מכל קשר מדיני מיותר עם מזרח אירופה ועם כל דבר המזכיר את עברה הקומוניסטי. הדבר מוצא ביסוּי בתחום הכלכלי בנפילה בסחר עם מדינות מזא'ר (למעט סלובקיה) לעומת הגברתו עם המערב, ובתחום המדיני בהחלשת קבוצת וישגראד כארגון פוליטי וראייתו כארגון כלכלי (אזור סחר חופשי) ובניסיונות התקרבות לאיחוד האירופי ולנאטו במסדה להצטרף כחברה מלאה בהם.

10. יחסי כלכלה ישראל - צ'כיה (במיליוני דולרים):

<u>1-6.1995</u>	<u>1994</u>	<u>1993</u>	<u>1992</u>	<u>1991</u>	
13.9	21.9	134.8	17.7	5.0	יצוא מישראל
24.9	62.1	36.3	57.4	22.5	יבוא לישראל
38.9	84.1	171.1	75.1	27.5	סחר הדדי

הנתונים הם לפי ארץ קניה. הנתונים לשנים 1991-2 מתייחסים לצ'כוסלובקיה.

(העליה התלולה ביצוא לצ'כיה ב-1993 נובעת בעיקרה מעסקת השבחת מסוסים ע"י אלביס, עבור מדינה שלישית).

1900
1901
1902